

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa opolskiego 2025

Report on the socio-economic situation of Opolskie Voivodship 2025

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa opolskiego 2025

Report on the socio-economic situation of Opolskie Voivodship 2025

Urząd Statystyczny w Opolu Statistical Office in Opole

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Opolu, Opolski Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Opole, Opolski Centre for Regional Surveys

pod kierunkiem
supervised by

Renaty Wasilewskiej

Zespół autorski

Editorial team

Joanna Biernacka, Michał Buczyński, Beata Dzierżanowska, Małgorzata Kania, Sylwia Lew, dr Danuta Michoń,
Maria Mołodowicz, Wioletta Mulica, Wiktoria Pordzik, Joanna Rakowska, Hanna Sterniuk-Mościcka

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Jolanta Bardoń, Izabela Wieszczyk

ISSN 2084-672X

Publikacja dostępna na stronie

Publication available on website

<http://opole.stat.gov.pl>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data – please indicate the source

Przedmowa

Urząd Statystyczny w Opolu przekazuje Państwu kolejną edycję rocznego „Raportu o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa opolskiego”. Publikacja ta należy do systemu analitycznych opracowań regionalnych realizowanych przez resort statystyki publicznej.

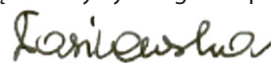
Niniejsze opracowanie składa się z syntezy i części analitycznej, która zawiera zestaw informacji charakteryzujących takie aspekty życia społeczno-gospodarczego regionu, jak: środowisko, społeczeństwo, gospodarka oraz zarządzanie rozwojem. Zastosowany w publikacji retrospektywny opis zjawisk społecznych i gospodarczych na przestrzeni ostatnich lat pozwala na określenie tendencji danego zjawiska w kolejnych okresach, jak również identyfikację rzeczywistych potrzeb regionu.

Interesującym elementem wydawnictwa jest zestawienie tabelaryczne wybranych danych o województwie. Dla zobrazowania sytuacji dane statystyczne wzbogacono o kartogramy, kartodiagramy i wykresy z wydłużoną retrospekcją czasową.

W tegorocznej edycji publikacji po raz pierwszy uwzględniono – w formie Aneksu – wybrane informacje na temat Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI), zdefiniowanych w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 jako obszary (gminy) zagrożone trwałą marginalizacją oraz miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze, dla których funkcjonują specjalne instrumenty wsparcia rozwojowego. Szeroki zakres danych dla obszarów funkcjonalnych (w tym OSI) znajduje się również w dedykowanym module pn. Obszary funkcjonalne w Banku Danych Lokalnych (pod adresem <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/obszary>) oraz w publikacji Głównego Urzędu Statystycznego pt. „Rozwój regionalny Polski – raport analityczny”.

Wyrażam nadzieję, że niniejsza publikacja dostarczy szeregu interesujących informacji o województwie opolskim, przyczyniając się do pogłębienia wiedzy o społecznym i gospodarczym poziomie rozwoju województwa.

p. o. Dyrektora
Urzędu Statystycznego w Opolu

Renata Wasilewska

Opole, kwiecień 2025 r.

Preface

The Statistical Office in Opole presents you with the next edition of the annual "Report on the socio-economic situation of Opolskie Voivodship". This publication is a part of the system of the regional analytical studies performed by the department of official statistics.

The presented study consists of executive summary and the analytical part, which contains information concerning such aspects of the socio-economic life of the region as: environment, society, economy and development management. The retrospective description of the socio-economic phenomena over the course of the last years used in this publication, makes it possible to define the tendencies of a given phenomenon in the subsequent periods, as well as enables the identification of the actual needs of the region.

The use of tabulation of the selected data, concerning the voivodship, poses an interesting editorial element. In order to visualise the case, the statistical data has been enriched by the inclusion of cartograms, proportional symbol maps as well as graphs with extended retrospect.

This year's edition of the publication included for the first time – in the form of an Annex – selected information on the Areas of Strategic Intervention (OSI), defined the National Strategy for Regional Development 2030 as areas (gminas) at risk of permanent marginalisation as well as urban areas losing socio-economic functions, for which special development support instruments are in place. A wide range of data for functional areas (including OSI) is also available in a dedicated module entitled Functional areas in Local Data Bank (at <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/obszary>) as well as in the publication of Statistics Poland publication entitled "Regional development of Poland – analytical report".

I hope that the presented publication will provide you with a lot of interesting information concerning Opolskie Voivodship, and in that will contributing to deepening the knowledge about social and economic development of the voivodship.

Acting Director
of the Statistical Office in Opole

Renata Wasilewska

Opole, April 2025

Spis treści

Contents

	Strona Page
Przedmowa	3
Preface	4
Objaśnienia znaków umownych	18
Symbols	
Ważniejsze skróty	19
Major abbreviations	
Synteza	20
Executive summary	25
Rozdział 1. Województwo na tle kraju	30
Chapter 1. Voivodship against the background of the country	
Rozdział 2. Województwo na tle pozostałych województw	33
Chapter 2. Voivodship against the background of other voivodships	
Rozdział 3. Powierzchnia i podział terytorialny województwa	41
Chapter 3. Area and territorial division of the Voivodship	
Rozdział 4. Środowisko	43
Chapter 4. Environment	
4.1. Powierzchnia	43
Area	
4.2. Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe	45
Water consumption. Municipal and industrial wastewater	
4.3. Zanieczyszczenie i ochrona powietrza	49
Pollution and protection of air	
4.4. Ochrona przyrody. Lasy	52
Nature protection. Forests	
4.5. Odpady przemysłowe i komunalne	55
Industrial and municipal waste	
4.6. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska	59
Economic aspects of environmental protection	
Rozdział 5. Społeczeństwo	62
Chapter 5. Society	
5.1. Kapitał ludzki	62
Human capital	
Demografia	62
Demography	
Edukacja	71
Education	
Zasoby pracy	81
Labour resources	

	Strona Page
5.2. Jakość życia Quality of life	92
Zamożność mieszkańców Inhabitants' wealth	92
Pomoc społeczna i wspieranie rodziny Social assistance and family support	98
Warunki mieszkaniowe Housing conditions	106
Ochrona zdrowia Health care	113
Kultura Culture	122
Bezpieczeństwo na drogach Road safety	127
Społeczeństwo informacyjne Information society	129
Aktywność społeczna Social activity	131
Rozdział 6. Gospodarka Chapter 6. Economy	132
6.1. Produkt krajowy brutto Gross domestic product	132
6.2. Przedsiębiorczość Entrepreneurship	137
Podmioty gospodarki narodowej Entities of the national economy	137
Działalność badawcza i rozwojowa Research and development	141
Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach Usage of information and communication technologies in enterprises	147
Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych Financial results of non-financial enterprises	149
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw Investment outlays of enterprises	153
6.3. Produkcja i usługi Production and services	157
Rolnictwo Agriculture	157
Przemysł Industry	163
Budownictwo Construction	170
Rynek wewnętrzny Internal market	177
Transport Transport	179
Energia Energy	185

	Strona Page
Rozdział 7. Zarządzanie rozwojem	188
Chapter 7. Development management	
7.1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego	188
Revenue of local government units	
7.2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego	192
Expenditure of local government units	
7.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego	196
Result of budgets of local government units	
7.4. Projekty dofinansowane ze środków europejskich	199
Projects co-financed by the European funds	
7.5. Planowanie przestrzenne	204
Spatial planning	
Rozdział 8. Wybrane dane o województwie opolskim	210
Chapter 8. Selected data on Opolskie Voivodship	
Rozdział 9. Wybrane dane o mieście Opolu	214
Chapter 9. Selected data on the city of Opole	
Aneks	216
Annex	
Źródła danych	228
Sources of data	

Spis tablic

List of tables

Tablica Table	Strona Page
1. Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania	44
Geodesic area by land use	
2. Zużycie wody według potrzeb	46
Water consumption by needs	
3. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi oraz ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków	47
Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground and population connected to wastewater treatment plants	
4. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza	51
Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality	
5. Odpady przemysłowe	56
Industrial waste	
6. Odpady komunalne wytworzone selektywnie	58
Municipal waste generated separately	
7. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej w latach 2015–2023 (ceny bieżące)	61
Outlays on fixed assets for environmental protection and water management in 2015–2023 (current prices)	

Tablica Table		Strona Page
8.	Ludność Population	63
9.	Wychowanie przedszkolne Pre-primary education	71
10.	Osoby, które przystąpiły do egzaminu maturalnego Persons, who took matriculation examination	79
11.	Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15–89 lat w 4 kwartale według BAEL Economic activity of the population aged 15–89 years in the 4th quarter by the LFS	88
12.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector	94
13.	Świadczenia społeczne Social benefits	95
14.	Świadczenia pomocy społecznej Social assistance benefits	98
15.	Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej Beneficiaries of social assistance at domicile	99
16.	Świadczenia wychowawcze Child-raising benefits	101
17.	Świadczenia na rzecz rodziny Benefits to the family	102
18.	Opieka nad dziećmi w wieku do lat 3 Childcare for children up to the age of 3	103
19.	Zasoby mieszkaniowe Dwelling stocks	107
20.	Wodociągi Water supply system	108
21.	Kanalizacja Sewage system	110
22.	Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households	112
23.	Placówki opieki zdrowotnej Health care facilities	114
24.	Instytucje kultury Cultural institutions	123
25.	Wypadki drogowe oraz ich skutki Road accidents and their effects	127
26.	Gospodarstwa domowe posiadające dostęp do Internetu w domu oraz osoby korzystające z Internetu Households with access to the Internet at home and Internet users	129
27.	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON Foundations, associations and social organisations entered in the REGON register	131
28.	Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON Entities of the national economy in the REGON register	137
29.	Nakłady wewnętrzne na działalność B+R według źródeł finansowania (ceny bieżące) Intramural expenditure on R&D by source of funds (current prices)	142

Tablica Table		Strona Page
30.	Nakłady wewnętrzne na działalność B+R według pochodzenia środków (ceny bieżące) Intramural expenditure on R&D by origin of funds (current prices)	144
31.	Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises	152
32.	Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych (ceny bieżące) Investment outlays of non-financial enterprises (current prices)	155
33.	Plony wybranych ziemiopłodów rolnych Yields of selected agricultural crops	158
34.	Przemysł Industry	166
35.	Budownictwo Construction	170
36.	Budownictwo mieszkaniowe Residential construction	174
37.	Dynamika sprzedaży detalicznej towarów (ceny bieżące) Indices of retail sales of goods (current prices)	178
38.	Drogi publiczne według rodzajów nawierzchni Public roads by types of surface	180
39.	Drogi publiczne o twardej nawierzchni Hard surface public roads	181
40.	Komunikacja miejska Urban transport	184
41.	Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych Consumers and consumption of electricity in households	186
42.	Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego Revenue of budgets of local government units	188
43.	Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego Expenditure of budgets of local government units	193
44.	Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego Result of budgets of local government units	196
45.	Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego w 2023 r. Debt of local government units in 2023	198
46.	Wartość całkowita projektów, w tym wartość dofinansowania ze środków Unii Europejskiej projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa do końca grudnia 2024 r. The total value of projects including the value of European Union co-financing of projects implemented under the Partnership Agreement 2014–2020 in the Voivodship by the end of December 2024	200
47.	Obszary zdegradowane w gminach Degraded area in gminas	207

Spis wykresów

List of charts

Wykres Chart	Strona Page
1. Odpady komunalne wytworzone selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych wytworzonych w 2023 r. Municipal waste generated separately in relation to total municipal waste generated in 2023	33
2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2024 r. Natural increase per 1000 population in 2024	34
3. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2024 r. Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in 2024	34
4. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2024 r. Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises in 2024	39
5. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca w 2023 r. (ceny bieżące) Intramural expenditure on research and development per capita in 2023 (current prices)	39
6. Grunty zrekultywowane i zagospodarowane Land reclaimed and managed	45
7. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground	48
8. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2023 r. Area of special nature value under legal protection in 2023	53
9. Odpady przemysłowe wytworzone na 1 mieszkańca Industrial waste generated per capita	57
10. Odpady komunalne wytworzone na 1 mieszkańca Municipal waste generated per capita	58
11. Nakłady na środki trwałe według źródeł finansowania w latach 2015–2023 (ceny bieżące) Outlays on fixed assets by source of financing in 2015–2023 (current prices)	60
12. Ludność Population	63
13. Indeks starości Ageing index	65
14. Mediana wieku ludności Median age of population	66
15. Małżeństwa zawarte na 1000 ludności Marriages contracted per 1000 population	67
16. Ruch naturalny ludności Vital statistics of population	67
17. Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności Net migration for permanent residence per 1000 population	69
18. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego według typów placówek Children in pre-primary establishments by type of establishments	72
19. Ludność według poziomu wykształcenia według BAEL (przeciętna w roku) Population by level of educational attainment by the LFS (annual averages)	74

Wykres Chart	Strona Page
20. Uczniowie i absolwenci szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży Pupils and graduates of primary schools for children and youth	74
21. Uczniowie szkół ponadpodstawowych dla młodzieży według typów szkół w roku szkolnym 2023/24 Students of post-primary schools for youth by types of schools in the 2023/24 school year	76
22. Absolwenci szkół zawodowych dla młodzieży według podgrup kierunków kształcenia w roku szkolnym 2022/23 Graduates of vocational school for youth by narrow fields of education in the 2022/23 school year	78
23. Studenci stacjonarni uczelni w miejscowościach akademickich na 1000 ludności	79
24. Absolwenci uczelni według grup kierunków kształcenia w roku akademickim 2022/23 Graduates of higher education institutions by broad fields of education in the 2022/23 academic year	80
25. Pracujący w gospodarce narodowej według sekcji PKD i płci w 2024 r.	83
26. Stopa bezrobocia rejestrowanego Registered unemployment rate	85
27. Współczynnik aktywności zawodowej według kwartałów Activity rate by quarters	89
28. Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw Indices of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector	94
29. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w 2023 r.	97
30. Rodziny, którym na podstawie decyzji przyznano pomoc według przyczyn Number of families with assigned help (based on the decisions) by reasons	101
31. Dzieci w wieku do lat 3 na 100 miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych Children up to the age of 3 per 100 places in nurseries and children's clubs	104
32. Lekarze i pielęgniarki na 10 tys. ludności Doctors and nurses per 10 thousand population	117
33. Lekarze specjaliści na 10 tys. ludności Medical specialists per 10 thousand population	118
34. Świadczenia udzielone w trybie ambulatoryjnym w szpitalnych oddziałach ratunkowych i izbach przyjęć Outpatient health services provided in hospital emergency wards and admission rooms	120
35. Imprezy i uczestnicy imprez organizowanych przez placówki kultury w 2023 r.	124
36. Osoby zamawiające przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego w ciągu ostatnich 12 miesięcy Individuals ordering goods or services via the Internet for private use during the last 12 months	130
37. Osoby korzystające z usług administracji publicznej za pomocą Internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy Individuals using e-government services during the last 12 months	130
38. Dynamika produktu krajowego brutto (ceny bieżące) Indices of gross domestic product (current prices)	132

Wykres Chart	Strona Page
39. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca według podregionów (ceny bieżące) Odchylenia względne od przeciętnej wartości w kraju Gross domestic product per capita by subregions (current prices) Relative deviations from the national average value	134
40. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące)	135
41. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności i podregionów (ceny bieżące) Gross value added by kind of activity and subregions (current prices)	136
42. Podmioty gospodarki narodowej	138
43. Podmioty gospodarki narodowej według wybranych sekcji PKD	140
44. Spółki handlowe według rodzaju kapitału	141
45. Udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R finansowanych przez sektor przedsiębiorstw w nakładach wewnętrznych na działalność B+R	143
Share of intramural expenditure on R&D financed from business enterprise sector in intramural expenditure on R&D	
46. Nakłady wewnętrzne na działalność B+R na 1 mieszkańca	143
Intramural expenditure on R&D per capita	
47. Personel wewnętrzny B+R na 1000 osób aktywnych zawodowo	145
Internal R&D personnel per 1000 economically active persons	
48. Zgłoszenia wynalazków dokonane przez podmioty krajowe na 1 mln mieszkańców	146
Patent applications filed by domestic entities per million inhabitants	
49. Przedsiębiorstwa posiadające dostęp do Internetu	147
Enterprises with Internet access	
50. Przedsiębiorstwa otrzymujące zamówienia przez sieci komputerowe	148
Enterprises receiving orders via computer networks	
51. Udział eksportu w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem	150
Share of export in total revenue from sale of products, goods and materials	
52. Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw niefinansowych	151
Share of the number of enterprises showing net profit in the total number of non-financial enterprises	
53. Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw niefinansowych (ceny bieżące) Indices of investment outlays of non-financial enterprises (current prices)	155
54. Udział województwa w krajowej produkcji wybranych ziemiopłodów rolnych i ogrodnich w 2024 r.	159
Share of voivodship in the country production of selected agricultural and horticultural crops in 2024	
55. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych	159
Cattle density per 100 ha of agricultural land	
56. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych	160
Pigs density per 100 ha of agricultural land	

Wykres Chart	Strona Page
57. Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w wadze żywej) Indices of procurement of total animals for slaughter (in live weight)	161
58. Dynamika skupu mleka Indices of procurement of cows' milk	162
59. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle Average paid employment in industry	165
60. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe) Indices of sold production of industry (constant prices)	166
61. Produkcja sprzedana przemysłu według sekcji PKD (ceny bieżące) Sold production of industry by PKD sections (current prices)	167
62. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle Indices of average paid employment in industry	168
63. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle według sekcji PKD Average paid employment in industry by PKD sections	169
64. Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) Indices of sold production of construction (current prices)	171
65. Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące) Indices of construction and assembly production (current prices)	171
66. Produkcja budowlano-montażowa według działów PKD (ceny bieżące) Construction and assembly production by PKD divisions (current prices)	172
67. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie Indices of average paid employment in construction	173
68. Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania Indices of the number of dwellings completed	173
69. Mieszkania oddane do użytkowania według form budownictwa Dwellings completed by forms of construction	174
70. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów (ceny bieżące) Indices of retail sales of goods (current prices)	177
71. Drogi publiczne o twardej nawierzchni Hard surface public roads	180
72. Krajowe linie regularnej komunikacji autobusowej w 2023 r. National lines of scheduled bus transport in 2023	183
73. Zużycie energii elektrycznej według sektorów gospodarki Electricity consumption by economy sectors	185
74. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2023 r. Expenditure of local government units budgets by divisions in 2023	195
75. Liczba jednostek samorządu terytorialnego według relacji wyniku budżetowego do dochodów ogółem w 2023 r. Number of local government units by relation of the budget result to total revenue in 2023	197
76. Dotacje otrzymane przez jednostki samorządu terytorialnego na realizację projektów europejskich Grants received by local government units for the implementation of European projects	201
77. Przedsięwzięcia z zakresu rewitalizacji zaplanowane w programach rewitalizacji GPR/PR według obszaru interwencji w 2023 r. Revitalisation undertakings planned in revitalisation programmes GPR/PR by intervention areas in 2023	209

Spis map

List of maps

Mapa Map	Strona Page
1. Stężenie pyłów zawieszonych PM _{2,5} , PM ₁₀ i NO ₂ w 2023 r. Concentration of suspended particulates matter PM _{2,5} , PM ₁₀ and NO ₂ in 2023	33
2. Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2024 r. (przeciętne w roku) Employment rate by the LFS in 2024 (annual averages)	35
3. Stopa bezrobocia według BAEL w 2024 r. (przeciętne w roku) Unemployment rate by the LFS in 2024 (annual averages)	35
4. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2023 r. Average monthly available income per capita in households in 2023	36
5. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2023 r. Beneficiaries of social assistance at domicile in total number of population in 2023	36
6. Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności w 2023 r. Dwelling stocks per 1000 population in 2023	37
7. Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2023 r. Outpatient health care units in 2023	37
8. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w 2023 r. (ceny bieżące) Gross domestic product per capita in 2023 (current prices)	38
9. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2024 r. Entities of the national economy per 10 thousand population in 2024	38
10. Drogi publiczne o twardej nawierzchni w 2023 r. Hard surface public roads in 2023	40
11. Energia ze źródeł odnawialnych w 2023 r. Energy from renewable sources in 2023	40
12. Podział administracyjny województwa w 2024 r. Administrative division of the Voivodship in 2024	41
13. Podział województwa opolskiego według Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) w 2024 r. Division of Opolskie Voivodship according to the Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS) in 2024	42
14. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2023 r. Water consumption for the needs of the national economy and population in 2023	46
15. Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2023 r. Population connected to wastewater treatment plants in 2023	49
16. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2023 r. Area of special nature value under legal protection in 2023	54
17. Lesistość w 2023 r. Forest cover in 2023	55
18. Odpady komunalne wytworzone w 2023 r. Municipal waste generated in 2023	59
19. Zmiana liczby ludności w latach 2015–2024 Population changes in 2015–2024	64
20. Przyrost naturalny ludności w 2024 r. Natural increase in 2024	69

Mapa Map		Strona Page
21.	Saldo migracji ludności na pobyt stały w 2024 r. Net migration of population for permanent residence in 2024	70
22.	Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2023/24 Pre-primary education in the 2023/24 school year	73
23.	Uczniowie w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2023/24 Pupils in primary schools in the 2023/24 school year	75
24.	Udział kobiet w ogólnej liczbie pracujących w gospodarce narodowej według gminy zamieszkania w 2024 r. Share of women in the total number of employed persons in the national economy by gmina of residence in 2024	82
25.	Średnia wieku pracujących w gospodarce narodowej według gminy zamieszkania w 2024 r. Average age of employed persons in the national economy by gmina of residence in 2024	84
26.	Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2024 r. Registered unemployment rate in 2024	86
27.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w 2023 r. Average monthly gross wages and salaries in 2023	93
28.	Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w 2023 r. Scope of use of social assistance at domicile in 2023	100
29.	Żłobki i kluby dziecięce w 2023 r. Nurseries and children's clubs in 2023	105
30.	Warunki mieszkaniowe ludności w 2023 r. Housing conditions of population in 2023	107
31.	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w 2023 r. Consumption of water from water supply systems in households in 2023	109
32.	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w 2023 r. Population connected to the sewage system in 2023	111
33.	Ludność korzystająca z gazu z sieci w 2023 r. Population connected to the gas supply system in 2023	113
34.	Ambulatoryjna opieka zdrowotna w 2023 r. Outpatient health care in 2023	115
35.	Wydatki budżetów gmin i miasta na prawach powiatu w dziale „Ochrona zdrowia” w 2023 r. Expenditure of gminas and city with powiat status in “Health care” division in 2023	121
36.	Wydatki budżetów gmin i miasta na prawach powiatu w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” w 2023 r. Expenditure of gminas and city with powiat status in “Culture and national heritage” division in 2023	126
37.	Bezpieczeństwo na drogach w 2024 r. Road safety in 2024	128
38.	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON w 2024 r. Foundations, associations and social organisations entered in the REGON register in 2024	131
39.	Podmioty gospodarki narodowej w 2024 r. Entities of the national economy in 2024	139
40.	Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca w 2023 r. (ceny bieżące) Investment outlays in enterprises per capita in 2023 (current prices)	154

Mapa Map		Strona Page
41.	Produkcja sprzedana przemysłu na 1 mieszkańca w 2023 r. (ceny bieżące) Sold production of industry per capita in 2023 (current prices)	164
42.	Mieszkania oddane do użytkowania w 2024 r. Dwellings completed in 2024	175
43.	Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej ulepszonej w 2023 r. Improved hard surface gmina and powiat roads in 2023	181
44.	Drogi rowerowe w 2023 r. Bike lanes in 2023	182
45.	Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2023 r. Consumption of electricity in households in 2023	187
46.	Dochody własne budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2023 r. Own revenue of gminas budgets per capita in 2023	190
47.	Dotacje dla gmin na 1 mieszkańca w 2023 r. Grants for gminas per capita in 2023	191
48.	Wydatki inwestycyjne budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2023 r. Investment expenditure of gminas budgets per capita in 2023	194
49.	Zadłużenie gmin w % dochodów ogółem w 2023 r. Debt of gminas in % of revenue in 2023	198
50.	Dotacje otrzymane przez gminy na realizację projektów europejskich w 2023 r. Grants received by gminas for the implementation of European project in 2023	202
51.	Udział europejskich dotacji inwestycyjnych w wydatkach inwestycyjnych ogółem w gminach w 2023 r. Share of the European investment grants in total investment expenditure of gminas in 2023	203
52.	Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem w 2023 r. Share of the area covered by binding local spatial management plans in total area in 2023	205
53.	Aktywność gmin w zakresie rewitalizacji w 2023 r. Activity of the gminas in the field of revitalisation in 2023	206

Aneks Annex

Wykres Chart		Strona Page
1.	Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi na 1 mieszkańca Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged to water or land per capita	216
2.	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 mieszkańca Consumption of water for needs of the national economy and population per capita	216
3.	Powierzchnia terenów zieleni na 1 mieszkańca Green space area per 1 inhabitant	217
4.	Odpady komunalne wytworzone Generated municipal waste	217

5.	Ludność	218
	Population	
6.	Udział ludności w wieku 65 lat i więcej w ogólnej liczbie ludności	218
	Share of population aged 65 and more in the total number of population	
7.	Przyrost naturalny na 1000 ludności	219
	Natural increase per 1000 population	
8.	Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności	219
	Net migration for permanent residence per 1000 population	
9.	Pracujący w gospodarce narodowej	220
	Employed persons in the national economy	
10.	Bezrobotni zarejestrowani	220
	Registered unemployed persons	
11.	Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON	221
	Entities of the national economy entered in the REGON register	
12.	Liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 1000 ludności	221
	Number of entities of the national economy entered in the REGON register per 1000 population	
13.	Mieszkania oddane do użytkowania	222
	Dwellings completed	
14.	Udział ludności korzystającej z sieci gazowej	222
	Share of population using the gas supply system	
15.	Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	223
	Share of population using the sewage network	
16.	Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej	223
	Share of population using the water supply network	
17.	Liczba ludności na 1 aptekę ogólnodostępną	224
	Number of population per generally available pharmacy	
18.	Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną	224
	Number of population per library	
19.	Liczba ludności na 1 placówkę kultury	225
	Number of population per cultural institution	
20.	Turystyczne obiekty noclegowe	225
	Tourist accommodation establishments	
Mapa		Strona
Map		Page
1.	Dochody ogółem budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2023 r.	226
	Total revenue of the budgets of gminas per capita in 2023	
2.	Udział dochodów własnych w dochodach ogółem budżetów gmin w 2023 r.	226
	Share of own revenue in total revenue of the budgets of gminas in 2023	
3.	Wydatki ogółem budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2023 r.	227
	Total expenditure of the budgets of gminas per capita in 2023	
4.	Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem budżetów gmin w 2023 r. ...	227
	Share of investment expenditure in total expenditure of the budgets of gminas in 2023	

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska	(–) zjawisko nie wystąpiło. magnitude zero.
Zero:	(0) zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5; magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit;
	(0,0) zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit.
Kropka	(.) oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe. data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless.
Znak	Δ oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji. categories of applied classification presented in an abbreviated form.
“W tym” “Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. indicates that not all elements of the sum are given.
Comma	(,) used in figures represents the decimal point.

W publikacji zastosowano skróty nazw niektórych sekcji i działów Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

The names of some sections and divisions of the Polish Classification of Activities – PKD 2007 used in publication have been abbreviated; the list of abbreviations used and their full names are given below:

skrót abbreviation	pełna nazwa full name
sekcje sections	
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych Trade; repair of motor vehicles	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles including motorcycles
Zakwaterowanie i gastronomia Accommodation and catering	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi Accommodation and food service activities
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
działy divisions	
Produkcja wyrobów z metali Manufacture of metal products	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
Budowa budynków	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej

Ważniejsze skróty

Major abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys.	tysiąc
mln	milion
zł PLN	złoty zloty
szt. pcs	sztuka pieces
wol. vol.	wolumin volume
kg	kilogram kilogram
dt	decytona deciton
t	tona tonne
km	kilometr kilometre
m ²	metr kwadratowy square metre
ha	hektar hectare
km ²	kilometr kwadratowy square kilometre
l	litr litre
m ³	metr sześcienny cubic metre
dam ³	dekametr sześcienny cubic decametre
hm ³	hektometr sześcienny cubic hectometre
MW	megawat megawatt

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
kWh	kilowatogodzina kilowatt·hour
GWh	gigawatogodzina gigawatt·hour
Mb	megabit
s	sekunda second
r.	rok
dok. cont.	dokończenie continued
pkt	punkt
p. proc.	punkt procentowy percentage point
m.in. i.a.	między innymi among others
tj. i.e.	to jest that is
tzw.	tak zwany
ww.	wyżej wymieniony
GUS	Główny Urząd Statystyczny Statistics Poland
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności Polish Classification of Activity
KRUS ASIF	Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Agricultural Social Insurance Fund
ZUS SII	Zakład Ubezpieczeń Społecznych Social Insurance Institution

Środowisko

Na obszarze województwa opolskiego w 2023 r. do wód lub do ziemi odprowadzono więcej ścieków przemysłowych i komunalnych w porównaniu z rokiem poprzednim oraz z 2015 r. Z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2023 r., w porównaniu z wielkością emisji w 2022 r., wyemitowano mniej zanieczyszczeń pyłowych oraz gazowych, natomiast w relacji do 2015 r. zanieczyszczeń pyłowych było mniej, a gazowych więcej. Ilość wytworzonych odpadów przemysłowych (z wyłączeniem odpadów komunalnych) zwiększyła się w porównaniu z poprzednim rokiem, a zmniejszyła się w stosunku do 2015 r., natomiast ilość odpadów komunalnych utrzymała się na podobnym poziomie jak w 2022 r., a wzrosła w odniesieniu do 2015 r. Odnotowano również wzrost udziału odpadów komunalnych wytworzonych selektywnie. W 2023 r. nakłady na ochronę środowiska w województwie opolskim ukształtowały się na poziomie wyższym od notowanych w 2022 r. i w 2015 r. Najwięcej środków pieniężnych przeznaczono na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu. Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w 2023 r. były wyższe zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i z 2015 r. Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej przeznaczono m.in. na ujęcia i doprowadzenia wody.

Spółeczeństwo

Sytuacja demograficzna województwa opolskiego nadal była trudna. Rok 2024 był kolejnym, w którym odnotowano spadek liczby ludności. Pogłębił się również proces starzenia społeczeństwa, na co wskazują rosnący poziom współczynnika starości demograficznej oraz indeksu starości, a także zwiększająca się wartość mediany wieku. Utrzymała się przewaga liczby zgonów nad liczbą urodzeń, czego wynikiem był ujemny przyrost naturalny ludności. Obserwowany w dalszym ciągu większy odpływ ludności z województwa niż jej napływ, skutkował ujemnym saldem migracji ludności wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały.

W roku szkolnym 2023/24 liczba dzieci uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego zmniejszyła się w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym, a zwiększyła się w stosunku do roku 2020/21. W szkołach podstawowych, ponadpodstawowych i policealnych uczyło się więcej dzieci i młodzieży zarówno w porównaniu z rokiem szkolnym 2022/23, jak i 2020/21, natomiast w szkołach dla dorosłych więcej niż przed rokiem, a mniej niż w roku 2020/21. W badanym okresie zmniejszyła się liczba szkół. Liczba studentów kształcących się w uczelniach mających siedzibę na terenie województwa spadła w ciągu roku oraz w stosunku do roku akademickiego 2020/21. Wydatki publiczne na oświatę i wychowanie z budżetu jednostek samorządu terytorialnego zwiększyły się zarówno w porównaniu z poprzednim, jak i 2020 r.

W województwie opolskim na koniec października 2024 r. odnotowano mniejszą liczbę pracujących w gospodarce narodowej niż na koniec grudnia 2023 r. oraz w porównaniu z październikiem 2023 r. Mężczyźni stanowili ponad połowę ogólnej liczby pracujących. Zdecydowanie więcej mężczyzn niż kobiet pracowało w budownictwie, transporcie i gospodarce magazynowej oraz w podmiotach prowadzących działalność w zakresie przemysłu. Większy natomiast udział kobiet wśród pracujących wystąpił w sekcjach: opieka zdrowotna i pomoc społeczna, edukacja oraz pozostała działalność usługowa. Najwięcej mieszkańców województwa opolskiego pracowało w sektorze usługowym. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w powiatowych urzędach pracy województwa opolskiego na koniec 2024 r. ukształtowała się na niższym poziomie niż przed rokiem oraz w porównaniu z 2015 r. Bilans bezrobotnych w 2024 r. był korzystny, tzn. odnotowano mniejszą liczbę nowo rejestrujących się bezrobotnych niż osób wyłączonych z ewidencji. Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), przeprowadzonego w 4 kwartale 2024 r. w województwie opolskim wskazują na poprawę wskaźników rynku pracy zarówno w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego, jak i 2019 r.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w podmiotach o liczbie pracujących 10 i więcej osób w 2023 r. kształtowało się na wyższym poziomie niż rok wcześniej i w odniesieniu do 2015 r. Poprawę warunków płacowych odnotowano prawie we wszystkich sekcjach prowadzonej działalności gospodarczej. W sektorze przedsiębiorstw przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2024 r. było wyższe niż przed rokiem oraz w porównaniu z 2015 r. Wyższa zarówno w relacji do 2023 r., jak i 2015 r. była również przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto otrzymywana przez emerytów i rencistów. W skali roku, jak i w relacji do 2015 r. wyższą dynamiką charakteryzowało się świadczenie wypłacane przez ZUS niż wypłacane rolnikom indywidualnym. W 2023 r. wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych był niższy w porównaniu z 2022 r.

W województwie opolskim w 2023 r. w porównaniu z rokiem poprzednim oraz 2015 r. zmniejszyła się liczba beneficjentów świadczeń ze środowiskowej pomocy społecznej. W 2023 r. mniej środków wobec roku poprzedniego wydatkowano na świadczenia wychowawcze oraz na zasiłki rodzinne. W zakresie instytucjonalnej opieki nad dziećmi, w odniesieniu zarówno do stanu notowanego na koniec roku poprzedniego, jak i 2015 r., zwiększeniu uległa liczba placówek świadczących usługi opiekuńcze nad dziećmi w wieku do lat 3 wraz z liczbą oferowanych w nich miejsc.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2023 r. zasoby mieszkaniowe w województwie opolskim wzrosły zarówno w porównaniu z 2022 r. oraz wobec 2015 r., podobnie jak przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania. Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie zmniejszyła się w stosunku do 2022 r. i 2015 r. Na koniec 2023 r. w odniesieniu do 2022 r., jak i 2015 r. odnotowano wzrost zarówno długości sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz gazowej, jak i liczby przyłączy, czego efektem było zwiększenie zagęszczenia tych sieci na obszarze 100 km².

Na koniec 2023 r. w województwie opolskim, zarówno w zestawieniu z poprzednim rokiem, jak i 2015 r. zanotowano wzrost liczby przychodni, a spadek ogólnej liczby praktyk lekarskich. Liczba udzielonych w nich porad wzrosła w skali roku oraz w porównaniu z 2015 r. Według stanu na koniec 2023 r., liczba szpitali ogólnych świadczących stacjonarną opiekę zdrowotną zmniejszyła się wobec roku poprzedniego, natomiast wzrosła w odniesieniu do 2015 r. W zestawieniu zarówno z końcem 2022 r., jak i 2015 r. zmniejszyła się liczba łóżek szpitalnych i relatywnie dostępność do usług medycznych w zakresie leczenia szpitalnego (mierzona liczbą łóżek w odniesieniu do liczby mieszkańców). Względem roku poprzedniego odnotowano wzrost liczebności personelu medycznego pracującego bezpośrednio z pacjentem w grupach: lekarzy i lekarzy dentyków, natomiast spadek wystąpił m.in. w grupie farmaceutów oraz pielęgniarek i położnych, podczas, gdy w zestawieniu z 2019 r. odnotowano wzrost zasobów kadrowych we wszystkich z wymienionych grup. W 2023 r. jednostki samorządu terytorialnego przeznaczyły mniej środków finansowych na ochronę zdrowia niż w roku poprzednim, natomiast więcej niż w 2015 r.

W województwie opolskim w sferze usług kultury w 2023 r. względem 2022 r. zaobserwowano wzrost liczby uczestników w większości placówek kulturalnych. Zwiększyła się m.in. liczba czytelników bibliotek publicznych, widzów i słuchaczy w teatrach i instytucjach muzycznych, kinach stałych, a także liczba uczestników imprez w centrach kultury, domach i ośrodkach kultury oraz klubach i świetlicach. W odniesieniu do 2015 r. również w większości placówek kulturalnych tendencja była wzrostowa. Na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego jednostki samorządu terytorialnego w województwie opolskim w 2023 r. przeznaczyły więcej środków finansowych niż rok wcześniej, jak i przed ośmioma laty.

Na drogach województwa opolskiego w 2024 r. zarejestrowano więcej wypadków drogowych niż przed rokiem, a mniej w porównaniu z 2015 r. Równocześnie odnotowano mniejszą liczbę ofiar śmiertelnych, natomiast liczba rannych była większa niż przed rokiem, a mniejsza wobec 2015 r.

W województwie opolskim w 2024 r. odsetek gospodarstw domowych z osobami w grupie wieku 16–74 lata, które miały dostęp do Internetu pozostał na poziomie roku poprzedniego, natomiast wzrósł w odniesieniu do 2015 r. Udział osób w grupie wieku 16–74 lata korzystających regularnie (co najmniej raz w tygodniu) z Internetu był mniejszy niż przed rokiem, z kolei większy w porównaniu z 2015 r. Podobna tendencja dotyczyła udziału osób dokonujących zakupy przez Internet oraz osób korzystających z usług e-administracji publicznej.

Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych wpisanych do rejestru REGON w województwie opolskim na koniec 2024 r. zwiększyła się w relacji do lat 2023 i 2015. Ze względu na typ organizacji większy udział w strukturze stanowiły stowarzyszenia i organizacje społeczne.

Gospodarka

W 2023 r. według wstępnych szacunków w województwie opolskim obserwowano wolniejszy niż w dwóch ostatnich latach wzrost produktu krajowego brutto (PKB). Udział województwa w generowaniu PKB ogółem był najmniejszy w skali kraju. PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca w relacji do średniej krajowej pogorszył się względem roku poprzedniego oraz w odniesieniu do 2020 r. Podobnie jak w latach poprzednich, najwyższy odsetek w strukturze wartości dodanej brutto (WDB) w 2022 r. stanowił przemysł, będący wyróżnikiem gospodarki województwa. Wydajność pracy, mierzona wartością dodaną brutto na 1 pracującego, w odniesieniu do 2021 r. zwiększyła się w wartościach bezwzględnych, przy jednoczesnym jej spadku w relacji do średniej krajowej.

W województwie opolskim na koniec 2024 r. odnotowano więcej podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON niż w latach 2023 i 2015. Wśród ogółu podmiotów przeważały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Najwięcej podmiotów zarejestrowanych było w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych, budownictwo, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, przetwórstwo przemysłowe oraz obsługa rynku nieruchomości.

W latach 2015–2023 obserwowano w województwie opolskim zwiększenie intensywności prac w działalności badawczej i rozwojowej (B+R), wyrażonej udziałem nakładów wewnętrznych na działalność B+R w PKB. W 2023 r. w relacji do roku poprzedniego i 2015 r. odnotowano wzrost nakładów wewnętrznych na działalność B+R. Wartość omawianych nakładów w przeliczeniu na 1 mieszkańca kształtowała się jednak poniżej średniej krajowej. Względem 2022 r. zwiększył się udział środków pochodzących z sektora przedsiębiorstw finansujących nakłady wewnętrzne na działalność B+R ogółem. W 2023 r. większość nakładów finansowana była ze środków wewnętrznych, podobnie jak rok wcześniej. Zwiększeniu w skali roku uległo rzeczywiste zaangażowanie personelu B+R wyrażone w ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC), jak również relacja personelu wewnętrznego na 1000 osób aktywnych zawodowo. Liczba wynalazków zgłoszona w 2023 r. w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej zmniejszyła się zarówno w relacji do 2022 r., jak i 2015 r. W przeliczeniu na 1 mln mieszkańców liczba zgłoszonych wynalazków była niższa od średniej krajowej, w 2022 r. omawiana relacja korzystnie kształtowała się dla województwa.

Odsetek przedsiębiorstw posiadających stałe szerokopasmowe połączenie internetowe w 2024 r. wzrósł zarówno względem roku poprzedniego, jak i w odniesieniu do 2015 r., plasując województwo opolskie na 1 miejscu w kraju. W zakresie sprzedaży elektronicznej w 2023 r. odsetek podmiotów otrzymujących zamówienia przez sieci komputerowe zwiększył się w ujęciu rocznym i kształtował się powyżej przeciętnej w kraju. Obserwowano również wzrost zainteresowania przedsiębiorstw wykorzystaniem otwartych danych publicznych, a najpopularniejszą kategorią była gospodarka i finanse.

W 2024 r. w porównaniu z 2023 r. odnotowano niższy, a w stosunku do 2015 r. wyższy wynik finansowy: ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, brutto oraz netto. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport zmniejszyły się w skali roku, a zwiększyły się w relacji do 2015 r. Wskaźnik poziomu kosztów oraz wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto pogorszyły się w porównaniu z 2023 r., a nie zmieniły się w odniesieniu do 2015 r. W ogólnej liczbie badanych podmiotów

udział przedsiębiorstw wykazujących zysk netto był mniejszy zarówno w porównaniu z 2023 r., jak i 2015 r. Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej kwocie przychodów z całokształtu działalności w województwie zmniejszył się zarówno w skali roku, jak i w odniesieniu do 2015 r.

W 2023 r. nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw o liczbie pracujących 10 i więcej osób były wyższe zarówno w odniesieniu do 2022 r., jak i 2015 r. Nakłady inwestycyjne poniesione w 2024 r. przez przedsiębiorstwa niefinansowe były niższe od zrealizowanych w 2023 r. W porównaniu z poprzednim rokiem rozpoczęto więcej nowych inwestycji, ale ich wartość kosztorysowa zmniejszyła się.

W województwie opolskim w 2024 r. wyższa niż przed rokiem była produkcja buraków cukrowych, natomiast niższa zbóż ogółem, rzepaku i rzepiku oraz ziemniaków. W odniesieniu do 2023 r. zwiększyło się pogłowie bydła, trzody chlewnej oraz owiec. W 2024 r. w porównaniu z 2023 r. odnotowano wzrost skupu ziemniaków oraz mleka krowiego, a spadek skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych oraz żywca rzeźnego. Na rynku rolnym w skali roku wzrosły przeciętne ceny skupu ziemniaków jadalnych oraz mleka krowiego, a spadły ceny skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych oraz żywca rzeźnego wołowego, wieprzowego i drobiowego.

W 2023 r. w podmiotach gospodarczych o liczbie pracujących 10 i więcej osób wystąpił spadek produkcji sprzedanej przemysłu w ujęciu rocznym, podczas gdy rok wcześniej odnotowano jej wzrost. Produkcja sprzedana przemysłu przypadająca na 1 mieszkańca kształtowała się poniżej średniej krajowej. W odniesieniu do 2021 r. wzrosła produkcja sprzedana przemysłu i wydajność pracy, przy spadku przeciętnego zatrudnienia. W 2024 r. według wstępnych danych produkcja sprzedana przemysłu, przeciętne zatrudnienie i wydajność pracy uległy obniżeniu w porównaniu z rokiem poprzednim. Spadek produkcji sprzedanej obserwowano we wszystkich sekcjach grupujących przemysł, w tym najgłębszy w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę. Biorąc pod uwagę dwadzieścia osiem działów przemysłu występujących w województwie, niższy poziom produkcji wystąpił w dziewiętnastu z nich.

W 2024 r. w województwie opolskim odnotowano wzrost produkcji budowlano-montażowej zarówno w odniesieniu do 2023 r., jak i 2021 r. W porównaniu z rokiem poprzednim zwiększenie produkcji zanotowano w podmiotach zajmujących się głównie robotami budowlanymi specjalistycznymi oraz w jednostkach, których podstawowym rodzajem działalności było wznoszenie budynków. W 2024 r. oddano do użytkowania mniej mieszkań niż rok wcześniej i w odniesieniu do 2021 r. W porównaniu z rokiem poprzednim, jak i z 2021 r. zwiększyła się liczba mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym. Więcej w stosunku do roku poprzedniego było również mieszkań, których budowę rozpoczęto, a w porównaniu z 2021 r. ich liczba spadła.

W województwie opolskim w 2024 r. w relacji do 2023 r. zarówno wartość sprzedaży detalicznej, jak i hurtowej w jednostkach handlowych oraz hurtowych kształtowała się na niższym poziomie, natomiast wzrosła w stosunku do 2021 r.

Długość dróg publicznych o twardej nawierzchni w 2023 r. wzrosła w odniesieniu do 2022 r. oraz w porównaniu z 2015 r., podobnie jak wskaźnik gęstości tych dróg. W 2023 r. w zakresie dostępności regularnej komunikacji autobusowej w ruchu krajowym w porównaniu z poprzednim okresem odnotowano spadek liczby linii oraz ich długości, natomiast wzrost w stosunku do 2015 r. Tabor komunikacji miejskiej zwiększył się zarówno względem poprzedniego roku, jak i 2015 r. W porównaniu z 2022 r., jak i 2015 r. wzrosła łączna liczba przewiezionych pasażerów. Długość eksploatowanej sieci kolejowej w województwie opolskim zwiększyła się względem poprzedniego roku, a także 2015 r.

W 2023 r. odnotowano wzrost mocy zainstalowanej oraz osiągalnej przez elektrownie w stosunku do 2022 r., jak i 2015 r. Produkcja energii elektrycznej była na wyższym poziomie niż w poprzednim roku oraz w porównaniu z 2015 r. Liczba odbiorców energii elektrycznej w gospodarstwach domowych spadła w odniesieniu do 2022 r., natomiast zwiększyła się w stosunku do 2015 r. Poziom zużycia energii elektrycznej wzrósł zarówno w porównaniu z 2022 r., jak i 2015 r., podobnie jak wartość wskaźnika zużycia energii elektrycznej na 1 mieszkańca.

Zarządzanie rozwojem

W 2023 r. dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego (JST) województwa opolskiego rosły wolniej niż przed rokiem. Głównym źródłem dochodów budżetów JST były dochody własne. Najwyższą samodzielnością finansową, mierzoną udziałem dochodów własnych w dochodach ogółem, charakteryzowało się miasto na prawach powiatu. W ujęciu rocznym odnotowano spadek dotacji ogółem, przy jednoczesnym wzroście dotacji o charakterze inwestycyjnym. Dotacje inwestycyjne sfinansowały ponad połowę wydatków inwestycyjnych budżetów JST. W relacji do 2022 r. wyraźnie zwiększyła się subwencja ogólna z budżetu państwa, w której największy udział stanowiła część oświatowa. W latach 2015–2023 najszybciej rosły dochody budżetu miasta na prawach powiatu, a najwolniej – budżetów powiatów. Dochody ogółem JST w przeliczeniu na 1 mieszkańca kształtowały się poniżej średniej krajowej.

Głównym obciążeniem budżetów JST były wydatki bieżące, z których najwięcej przeznaczono na wynagrodzenia oraz zakup materiałów i usług. Wśród wydatków majątkowych dominowały wydatki o charakterze inwestycyjnym. W porównaniu z 2022 r. wydatki inwestycyjne zwiększyły się na wszystkich szczeblach samorządu terytorialnego, z wyłączeniem budżetu miasta na prawach powiatu. W budżecie samorządu województwa stanowiły one najwyższy odsetek wydatków ogółem. Z analizy struktury wydatków według działów klasyfikacji budżetowej wynika, że najwięcej środków przeznaczono na: oświatę i wychowanie, transport i łączność oraz administrację publiczną. Względem 2015 r., podobnie jak w przypadku dochodów, najszybciej rosły wydatki budżetu miasta na prawach powiatu, a najwolniej – budżetów powiatów.

W 2023 r. w województwie, podobnie jak w roku poprzednim oraz przeciętnie w kraju, budżety JST zamknęły się zbiorczo deficytem. Ujemny wynik odnotowano na wszystkich szczeblach samorządu terytorialnego, z wyłączeniem samorządu województwa. W latach 2015–2023 odnotowano 5-krotnie deficyt w budżetach JST. Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego zwiększyło się zarówno w odniesieniu do 2022 r., jak i względem 2015 r. W 2023 r. najwyższy wskaźnik zadłużenia, wyrażony relacją zobowiązań ogółem do dochodów, obserwowano w budżecie miasta na prawach powiatu.

Do końca grudnia 2024 r. w województwie opolskim w całkowitej wartości umów o dofinansowanie projektów realizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 najwięcej środków przeznaczono na projekty w zakresie Regionalnego Programu Operacyjnego. W ramach tej umowy ze środków Unii Europejskiej dofinansowano ponad 60% całkowitej wartości projektów. W 2023 r. wartość dotacji otrzymanych przez JST ogółem na realizację projektów europejskich była mniejsza niż w roku poprzednim. W budżetach gmin oraz w budżecie samorządu województwa dotacje te uległy zmniejszeniu, podczas gdy w budżecie miasta na prawach powiatu i w budżetach powiatów kształtowały się one na wyższym poziomie. W latach 2015–2023 z ogólnej wartości dotacji europejskich otrzymywanych przez JST najwięcej trafiło do budżetu samorządu województwa.

W 2023 r. liczba obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz powierzchnia nimi objęta była większa niż w roku poprzednim. Odsetek powierzchni województwa opolskiego objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego kształtował się na wyższym poziomie niż przeciętnie w kraju. W skali roku zwiększyła się również liczba gmin prowadzących działania rewitalizacyjne, powierzchnia obszarów rewitalizacji oraz powierzchnia obszarów zdegradowanych. Większość gmin prowadziła działania rewitalizacyjne zgodnie z programem rewitalizacji. Wśród zaplanowanych przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji interwencje najczęściej dotyczyły obszaru przestrzenno-funkcjonalnego i społecznego.

Executive summary

Environment

In the area of Opolskie Voivodship in 2023, more industrial and municipal waste was discharged into waters or into the ground, compared both to the previous year and 2015. In 2023, plants of significant nuisance to the air quality emitted less particulate and gaseous pollutants compared to 2022, whereas in relation to 2015, there were less particulate pollutants however more gaseous ones. The amount of generated industrial waste (excluding municipal waste) increased compared to the previous year, however decreased in relation to the 2015, while the amount of municipal remained on a similar level as in 2022, however increased compared to 2015. There was also an increase in the share of separately generated municipal waste. In 2023, outlays on environmental protection in Opolskie Voivodship were higher than those recorded in 2022 and in 2015. The largest amount of money was allocated to the protection of air and climate. Outlays on fixed assets for water management in 2023 were higher both in relation with the previous year as well as 2015. These outlays were allocated, among others, on water intakes and systems.

Society

The demographic situation of the Opolskie Voivodship continued to be difficult. The year 2024 was another year in which a decrease in the population was recorded. The ageing process of the society also deepened, as indicated by the growing level of demographic rate of ageing and ageing ratio, as well as the increasing value of the median age. The exceeding number of deaths over the number of births persisted, which resulted in a negative natural increase of the population. The continuously observed greater outflow of persons from the voivodship than their inflow resulted in a negative balance of internal and foreign migration for permanent residence.

In the 2023/24 school year, the number of children attending pre-primary establishments decreased compared to the previous school year, however increased in relation to 2020/21. There were more children and youth taught in primary, secondary and post-secondary schools, both compared to 2022/23 as well as 2020/21 school year, while in schools for adults there were more students than in the year prior but fewer than in the year 2020/21. During the surveyed period the number of schools decreased. The number of students studying in higher education institutions located in the voivodship decreased both on annual basis and in relation to 2020/21 academic year. Public expenditure on education from the budget of local government units increased compared both to the previous year, as well as 2020.

In Opolskie Voivodship at the end of October 2024, there was a smaller number of the employed persons in the national economy than at the end of December 2023, as well as compared to October 2023. Men accounted for over a half of the total number of the employed. Considerably more men than women were employed in sections: construction, transportation and storage as well as industry. Women on the other hand were employed in sections: human health and social work activities, education and other service activities. The most inhabitants of Opolskie Voivodship were employed in service sector. The number of registered unemployed persons in powiat's labour offices in Opolskie Voivodship, at the end of 2024, was on the lower level than in the previous year, as well as in comparison with 2015. The unemployment balance in 2024 was positive, i.e. there were fewer newly registered unemployed persons than those excluded from the register. The results of Labour Force Survey (LFS), conducted in the 4th quarter of 2024 in Opolskie Voivodship, indicate an improvement of labour market indicators compared to the corresponding period of the previous year, as well as 2019.

An average monthly gross wages and salaries in entities employing 10 and more persons, in 2023, were higher than in the prior year as well as in relation to 2015. An improvement of financial conditions was recorded in almost all sections of conducted economic activity. In the enterprise sector, an average monthly gross wages and salaries in 2024 were higher than the year before, as well as in comparison with 2015. The average monthly gross retirement and other pension received by retirees and pensioners was also higher in relation to 2023 and 2015. On annual basis, as well as in relation to 2015, the benefit paid by Social Insurance Institution (SII) was characterised by higher dynamics than that paid to individual farmers. In 2023 at-risk-of-poverty rate, after including social transfers, was lower than in 2022.

In Opolskie Voivodship in 2023, compared to the previous year and 2015, there was a decrease in the number of beneficiaries of social assistance benefits. In 2023, compared to the previous year, less funds were allocated to childcare benefits and family allowances. In terms of institutional child care, compared to the level recorded at the end of the previous year and 2015, there was an increase in the number of facilities providing childcare up to the age of 3, as well places offered in them.

As of 31 December, 2023, the dwelling stocks in Opolskie Voivodship increased, both compared to 2022 and 2015, similarly to the average useful floor area per dwelling. An average number of persons per dwelling decreased in relation to 2022 and 2015. At the end of 2023, in comparison with 2022 as well as 2015, an increase was recorded, both in the length of the water supply, sewage and gas supply systems as well as in the density of these systems per 100 km² of total area.

At the end of 2023, in Opolskie Voivodship, both in comparison with the previous year and 2015, an increase in the number of out-patient health care facilities was recorded, while a decrease in the total number of the medical practises. The number of consultations provided in these increased on an annual basis and in relation to 2015. As of the end of 2023, the number of general hospitals providing in-patient health care decreased compared with the previous year, however increased in relation to 2015. When compared with both the end of 2022 and 2015, there was a decrease in the number of hospital beds and relative availability of medical services in the field of hospital treatment (measured with the number of beds in relation to the number of inhabitants). Compared to the previous year, an increase was recorded in the number of medical personnel working directly with the patient in groups: doctors and dentists, however a decrease was observed in the group of pharmacists as well as nurses and midwives, while compared with 2019 there was an increase in all discussed groups. In 2023, local government units allocated less funds on health care than in the previous year, however more than in 2015.

In Opolskie Voivodship, in the field of cultural services in 2023, compared to 2022, there was an increase in the number of participants in most of cultural establishments. Among others, an increase occurred in the number of public library users, audience in theatres and music institutions, indoor cinemas as well as the number of participants on events in centres of culture, cultural centres and establishments as well as clubs and community centres. Compared to 2015, the trend was also growing in most of cultural establishments. Local government units in Opolskie Voivodship, in 2023, spent more funds on culture and protection of national heritage than in the previous year and eight years prior.

On the roads of Opolskie Voivodship in 2024, there were more registered road accidents than in the previous year, however fewer than in 2015. At the same time, a smaller number of fatalities was recorded, though the number of the injured was higher than in the year prior, while lower versus 2015.

In Opolskie Voivodship in 2024, percentage of households with persons in the age group 16–74 who had an access to the Internet remained at the level of the previous year, however increased in relation to 2015. A share of persons in the age group 16–74 years using Internet regularly (at least once a week) was lower than in the year before, however higher compared to 2015. A similar trend concerned persons purchasing goods via the Internet and persons using e-public administration services.

The number of foundations, associations and social organisations registered in the REGON register in Opolskie Voivodship at the end of 2024 increased in relation to the years 2023 and 2015. Due to the type of organisation, associations and social organisations constituted the larger share in the structure.

Economy

According to preliminary estimates in 2023 in Opolskie Voivodship, a lower growth of gross domestic product (GDP) was recorded than in the last two years. The share of the voivodship in generating total GDP was the lowest on the country scale. GDP per capita in relation to the country's average worsened in relation to the previous year and compared to 2020. In 2022, similarly to the previous years, the largest part of gross value added (GVA), was generated by entities operating in the industry, which is a distinguishing feature of the voivodship's economy. Labour productivity, measured with GVA per capita, in relation to 2021, increased both in absolute values with a simultaneous decrease in relation to the country's average.

In Opolskie Voivodship, at the end of 2024, there were more entities of the national economy registered in the REGON register than in the years 2023 and 2015. Among the total number of entities, natural persons conducting economic activity were predominant. The most entities were registered in the section trade; repair of motor vehicles, construction, professional, scientific and technical activities, manufacturing as well as real estate activities.

In the years 2015–2023 in Opolskie Voivodship, an increase in the intensity of works in research and development (R&D) activities could be observed, expressed by the share of internal expenditure on R&D activities in GDP. In 2023, in relation to the previous year and 2015, an increase of intramural expenditure on R&D activities was recorded. The value of discussed expenditure per capita was however below country's average. Compared to 2022, there was an increase of in the share of funds coming from business sector financing intramural expenses on R&D activities. In 2023, most of expenditure was financed from intramural funds, similarly to the previous year. On annual basis, an increase occurred in the actual engagement of R&D staff, expressed in full-time equivalents (FTE), as well as the relation of internal personnel per 1000 economically active persons. The number of patent applications filed in 2023 in Patent Office of the Republic of Poland decreased both in relation to 2022 as well as 2015. The number of filed in patent applications per 1 million population was lower than the national average, alas discussed relation shaped more favourably for the voivodship in 2022.

In 2024, the percentage of enterprises with a fixed broadband Internet access increased both in relation to the previous year, as well as in relation to 2015, placing Opolskie Voivodship on the 1st place in the country. In terms of electronic sales in 2023, the percentage of entities receiving orders via the computer networks increased on annual basis and was higher than the country's average. An increase was also observed in interest of enterprises in using open public data, and the most popular category was economy and finance.

In 2024, compared to 2023, a lower financial result: from gross and net sales of products, goods and materials was recorded, whereas in relation to 2015, a higher one. Net revenue from sales of products, goods and materials on export decreased on annual basis, while it increased in relation to 2015. The cost level indicator as well as net and gross turnover profitability indicators worsened in comparison with 2023, however did not change in relation to 2015. In the total number of surveyed entities, the share of enterprises reporting net revenue was lower both compared to 2023 and to 2015. The share of revenues of enterprises reporting net profit in the total amount of revenue from all activities in the voivodship decreased on annual basis as well as in comparison with 2015.

In 2023, investment outlays of enterprises with 10 and more employed persons were higher both in relation to 2022, as well as 2015. Investment outlays incurred in 2024 by non-financial enterprises were higher than those implemented in 2023. Compared with the previous year, more new investments were started, however their estimated value decreased.

In 2024, in Opolskie Voivodship, total production sugar beets was higher than in the previous year, while it was lower in case of cereals, rape and turnip rape as well as potatoes. Compared to 2023, the number of cattle, pigs and sheep increased. In 2024, in comparison with 2023, an increase was recorded in the procurement of potatoes and cows' milk, while a decrease in procurement of basic consumer and feed cereals as well as livestock. On the agricultural market, the average procurement prices of edible potatoes and cows' milk increased, while the procurement prices of basic consumer and feed cereals as well as cattle, pigs and poultry livestock decreased.

In 2023, in economic entities employing 10 and more persons there was a decrease of sold production on an annual basis, while the year before an increase was observed. Sold production of industry per capita was below national average. In relation to 2021, an increase was recorded in sold production of industry and in labour productivity, with a decrease in average employment. According to preliminary data in 2024, sold production of industry, average employment and labour productivity decreased compared to the previous year. A decrease in total sold production of industry was observed in all sections grouping industry, with the largest in electricity, gas, steam and air conditioning supply. Considering twenty eight sections of industry occurring in the voivodship, a lower level of production occurred in nineteen of them.

In 2024, in Opolskie Voivodship, an increase in the construction and assembly production was recorded, both in relation to 2023 as well as 2021. Compared to the previous year an increase of the production was recorded in entities operating in specialised construction activities as well as units which primary activity was construction of buildings. In 2024, there were fewer dwellings completed than in the year before and in relation to 2021. In comparison with the previous year, as well as 2021, there was an increase in the number of dwellings for which permits have been granted or which have been registered with a construction project. In relation to the previous year, there were also more dwellings, which construction has started, though compared to 2021, their number has dropped.

In Opolskie Voivodship in 2024, both the value of retail sales and of wholesale was on the lower level in relation to 2023, however higher compared to 2021.

The length of hard surface public roads in 2023 increased in relation to 2022 and in comparison with 2015, similarly as road density indicator. In 2023, in terms of availability of regular bus transport lines in national traffic, compared to the previous year, a decrease in the number of lines and their length was recorded, however an increase in relation to 2015. A fleet of urban communication increased both compared to the previous year and 2015. In comparison with both 2022 and 2015, a total number of transported passengers increased. The length of operated railway lines in Opolskie Voivodship increased versus the year prior and also 2015.

In 2023, an increase was recorded in both installed and achievable capacity of power plants, in relation to both 2022 and 2015. The volume of electricity production was on the higher level than in the previous year and 2015. The number of electricity consumers in households decreased in relation to the year 2022 but increased when compared with 2015. The level of electricity consumption increased in comparison with 2022 as well as 2015, similarly to the value of electricity consumption per capita.

Development management

In 2023, revenue of the budgets of local government units of Opolskie Voivodship grew slower than in the year before. The main source of revenue of the budgets of local government units were their own revenues. The city with the powiat status had the highest financial independence, measured with the share of own revenue in total revenue. On annual terms, there was a decrease in total subsidies, with a simultaneous increase in investment grants. These financed over a half of investment expenditure of local government units. In relation to 2022, the general subvention from state budget visibly increased, with the largest share being the educational part. In the years 2015–2023, revenue of budget of the city with powiat status grew the fastest, while the slowest – of budgets of powiats. The total revenues of local government units per capita were below country's average.

The main burden for the local government units budgets was the current expenditure, of which the majority was spent on salaries, purchase of materials and services. Among the assets-related expenditure, the investment expenditure was dominating. Compared to 2022 investment expenditure increased in every grade of local government, excluding city with powiat status. In the budget of the voivodship it accounted for the highest percentage of the total expenditure. From the analysis of the structure of the expenditure it can be seen, that the most funds were spent on: education, transport and communication as well as public administration. Compared to 2015, similarly as in the case of revenue, the expenditure of the budget of the city with powiat status grew the fastest, and the slowest – in the budgets of powiats.

In 2023, in the voivodship, similarly as in the year before and on average in the country, budgets of local government units were closed collectively with a deficit. The negative result was recorded in every grade of local government, with the exception of voivodship's local government. In the years 2015–2023 deficit in budgets of local government units was recorded 5 times. The debt of local government units increased in relation to both 2022 and 2015. In 2023, the highest ratio of total liabilities to revenues was observed in the budget of city with powiat status.

By the end of December 2024 in Opolskie Voivodship, in the total value of contracts for additional financing of projects implemented under Partnership Agreement 2014–2020, the most funds were allocated on projects under the Regional Operational Programme. Out of the funds from European Union (EU), over 60% of the total value of projects was subsidised. In 2023, the value of subsidies received by local governments for implementation of European projects was higher than in the previous year. In the years 2015–2022, out of total value of European subsidies received by local government units, the majority went into budget of the voivodship.

In 2023, the number of binding local plans of spatial development as well as the area covered by these was higher than in the previous year. The percentage of the area of Opolskie Voivodship covered by the applicable local spatial development plans was higher than on the average in the country. On annual basis, there was also an increase in the number of gminas conducting revitalisation activities, area of revitalised lands as well as degraded lands. Most gminas conducted revitalisation activities according to revitalisation programme. Among the planned revitalisation projects, interventions in the spatial-functional and social areas dominated.

Rozdział 1

Chapter 1

Województwo na tle kraju

Voivodship against the background of the country

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Województwo opolskie Opolskie Voivodship
Udział gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania w powierzchni ogółem w 2023 r. (stan w dniu 31.12.; w %) Share of devastated and degraded land requiring reclamation and management in total area in 2023 (as of 31.12.; in %)	0,2	0,3
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2023 r. (w hm ³) Consumption of water for the needs of the national economy and population in 2023 (in hm ³)	7921,3	116,4
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi w 2023 r. (w hm ³) Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground in 2023 (in hm ³)	6835,6	65,9
Ścieki komunalne oczyszczane ogółem w 2023 r. (w dam ³) Total municipal wastewater treated in 2023 (in dam ³)	1390700	33481
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2023 r. (tony/rok): Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in 2023 (tonnes/year):		
gazowych gaseous	172771340	14820211
pyłowych particulate	15994	828
Obszary prawnie chronione ogółem w powierzchni ogółem w 2023 r. (stan w dniu 31.12.; w %) Total area under legal protection in total area in 2023 (as of 31.12.; in %)	32,2	27,6
Lesistość w 2023 r. (stan w dniu 31.12.; w %) Forest cover in 2023 (as of 31.12.; in %)	29,6	26,7
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej w 2024 r. (stan w dniu 31.12.) Population per 1 km ² of total area in 2024 (as of 31.12.)	119	99
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2024 r. Natural increase per 1000 population in 2024	-4,2	-5,7
Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności w 2024 r. Net migration for permanent residence per 1000 population in 2024	0,2	-1,2
Przeciętne trwanie życia w 2023 r. (w latach): Life expectancy in 2023 (in years):		
mężczyzn males	74,7	75,3
kobiet females	82,0	82,3
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat w roku szkolnym 2023/24 Children aged 3–6 in pre-primary education establishments per 1000 children aged 3–6 in 2023/24 school year	961	977

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Województwo opolskie Opolskie Voivodship
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2024 r. (przeciętne w roku; w %) Employment rate by the LFS in 2024 (annual averages; in %)	56,8	56,2
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL w 2024 r. (przeciętne w roku; w %) Activity rate by the LFS in 2024 (annual averages; in %)	58,5	57,5
Stopa bezrobocia według BAEL w 2024 r. (przeciętne w roku; w %) Unemployment rate by the LFS in 2024 (annual averages; in %)	2,9	2,3
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy w 2024 r. (stan w dniu 31.12.) Registered unemployed persons per job offer in 2024 (as of 31.12.)	21	13
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^a w 2024 r. (w zł) Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^a in 2024 (in PLN)	8265,92	7565,93
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w 2024 r. (w zł) Average monthly gross retirement and other pension paid from the non-agricultural social security system in 2024 (in PLN)	3735,81	3701,66
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2023 r. (w zł) Average monthly available income per capita in households in 2023 (in PLN)	2678,30	^b
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych w 2023 r. (w %) At-risk-of-poverty rate after social transfers in 2023 (in %)	14,0	10,7
Współczynnik Giniego w 2023 r. (w %) Gini coefficient in 2023 (in %)	27,0	21,9
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2023 r. (w %) Beneficiaries of social assistance at domicile in total number of population in 2023 (in %)	3,4	3,1
Udzielone świadczenia pomocy społecznej w 2023 r. (w tys. zł) Social assistance benefits granted in 2023 (in thousand PLN)	3708389	89840
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w 2023 r. (stan w dniu 31.12.) Children staying in nurseries and children's clubs per 1000 children up to the age of 3 in 2023 (as of 31.12.)	195	259
Liczba ludności na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2023 r. (stan w dniu 31.12.) Population per outpatient health care unit in 2023 (as of 31.12.)	1413	1266
Pracownicy medyczni na 10 tys. ludności w 2023 r. (stan w dniu 31.12.): Medical personnel per 10 thousand population in 2023 (as of 31.12.):		
lekarze doctors	37,6	25,7
pielęgniarki nurses	57,4	55,4
Łóżka w szpitalach na 10 tys. ludności w 2023 r. (stan w dniu 31.12.) Beds in hospitals per 10 thousand population in 2023 (as of 31.12.)	42,8	43,0
Produkt krajowy brutto ^c (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2023 r. (w zł) Gross domestic product ^c (current prices) per capita in 2023 (in PLN)	90396	72671

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących 10 i więcej osób. b Uzyskano zbyt małą liczbę odpowiedzi dotyczącą uzyskiwanego dochodu, by podać jego wartość. c Wstępny szacunek.

a Data concern economic entities employing 10 and more persons. b Too few answers regarding income were received to provide the value. c Preliminary estimate.

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Województwo opolskie Opolskie Voivodship
Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2024 r. (stan w dniu 31.12.) Entities of the national economy per 10 thousand population in 2024 (as of 31.12.)	1415	1232
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności w 2024 r. (stan w dniu 31.12.) Commercial companies with foreign capital participation per 10 thousand population in 2024 (as of 31.12.)	24	10
Personel wewnętrzny B+R ^a na 1000 osób aktywnych zawodowo ^b w 2023 r. Internal R&D personnel ^a per 1000 economically active persons ^b in 2023	9,4	4,3
Udział przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw niefinansowych ^c w 2024 r. (w %) Share of profitable enterprises in the total number of non-financial enterprises ^c surveyed in 2024 (in %)	77,3	73,5
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^c w 2024 r. (w %) Cost level indicator in non-financial enterprises ^c in 2024 (in %)	95,7	95,7
Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw ^c w 2024 r. (rok poprzedni=100; ceny bieżące) Indices of investment outlays of enterprises ^c in 2024 (previous year=100; current prices)	93,3	72,2
Obsada bydła ^{de} na 100 ha użytków rolnych w 2024 r. (w szt.) Cattle density ^{de} per 100 ha of agricultural land in 2024 (in heads)	43,0	27,5
Obsada trzody chlewnej ^{de} na 100 ha użytków rolnych w 2024 r. (w szt.) Pig density ^{de} per 100 ha of agricultural land in 2024 (in heads)	62,0	61,9
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w przemyśle ^f w 2024 r. (w zł) Sold production of industry (current prices) per 1 average employed person in industry ^f in 2024 (in PLN)	851725	749732
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w budownictwie ^f w 2024 r. (w zł) Sold production of construction (current prices) per 1 average employed person in construction ^f in 2024 (in PLN)	977059	1010791
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2024 r. Dwellings completed per 1000 population in 2024	5,3	2,9
Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej w 2023 r. (stan w dniu 31.12.) Public roads with hard surface per 100 km ² of total area in 2023 (as of 31.12.)	101,9	92,6
Długość linii kolejowych eksploatowanych na 100 km ² w 2023 r. (stan w dniu 31.12.) Length of railway lines operated per 100 km ² in 2023 (as of 31.12.)	6,3	8,8
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej w 2023 r. (w %) Share of renewable energy sources in production of electricity in 2023 (in %)	27,4	6,2

a W ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC). b Do obliczenia relacji przyjęto za podstawę (mianownik) liczbę aktywnych zawodowo w wieku 15–89 lat na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) – przeciętne w roku. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących 50 i więcej osób. d Stan w dniu 1 czerwca. Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w dniu 1 czerwca 2024 r. przyjęto dane na temat użytków rolnych według stanu w dniu 1 czerwca 2023 r. e Dane wstępne. f Dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących 10 i więcej osób.

a In full time equivalent (FTE). b For calculating the ratios, as the base (denominator) numbers of economically active aged 15–89 years were adopted on the basis of the Labour Force Survey (LFS) – annual averages. c Data concern economic entities employing 50 and more persons. d As of 1 June. The data on agricultural land as of June 1, 2023 was used as the basis for the calculations for farm animal stocks on June 1, 2024. e Preliminary data. f Data concern economic entities employing 10 and more persons.

Rozdział 2

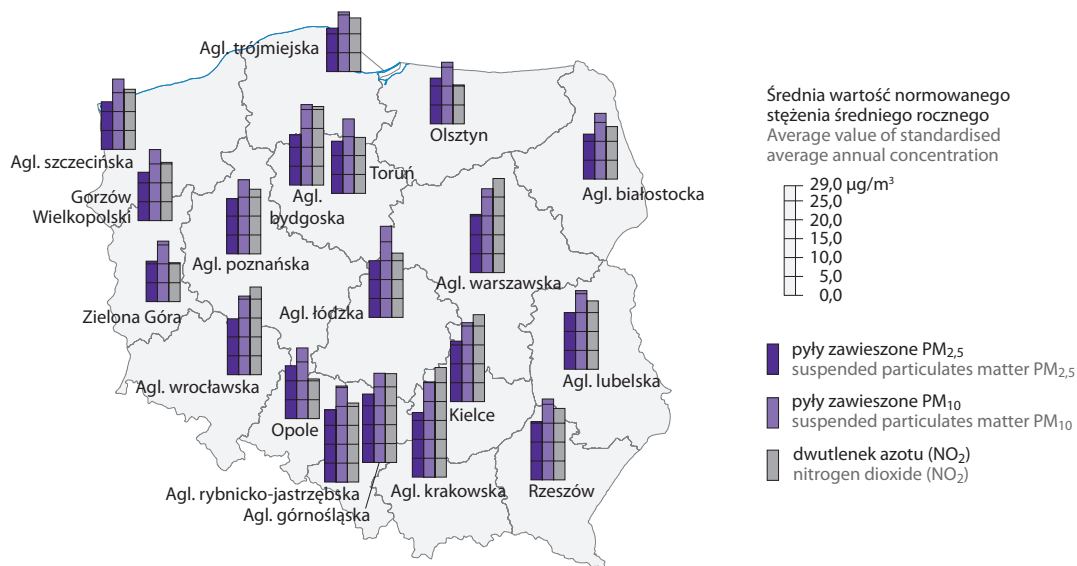
Chapter 2

Województwo na tle pozostałych województw

Voivodship against the background of other voivodships

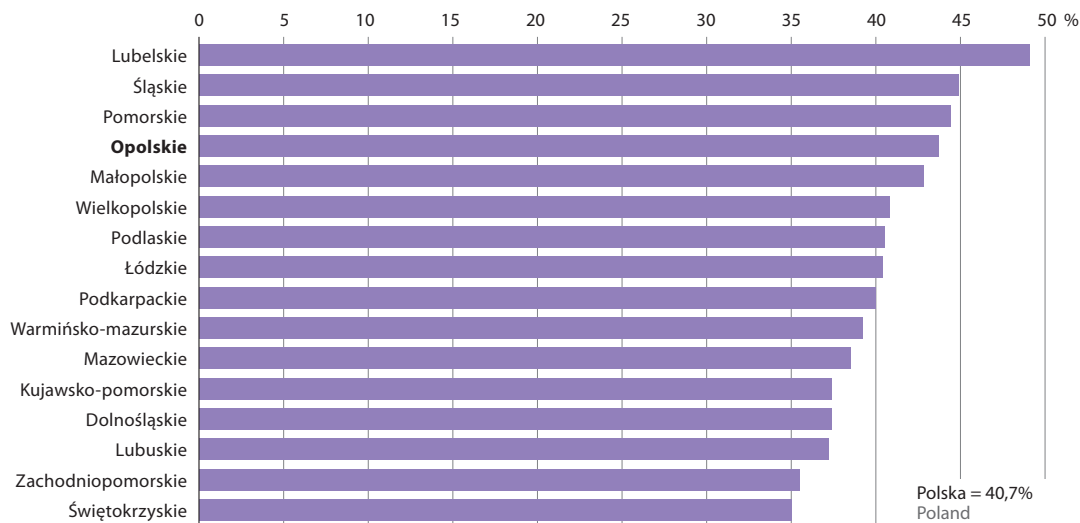
Mapa 1. Stężenie pyłów zawieszonych PM_{2,5}, PM₁₀ i NO₂ w 2023 r.

Map 1. Concentration of suspended particulates matter PM_{2,5}, PM₁₀ and NO₂ in 2023

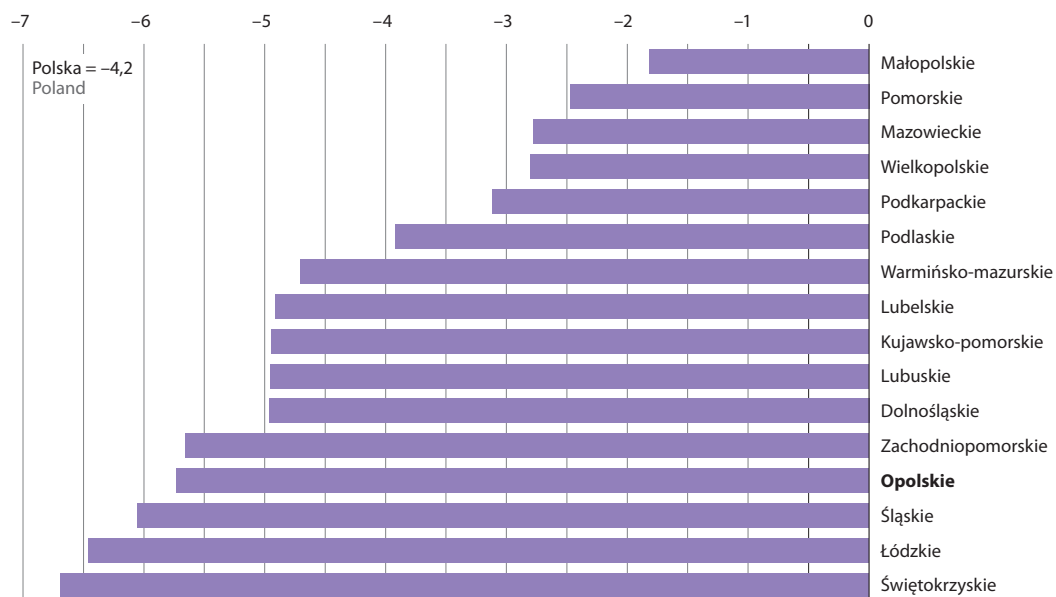

Wykres 1. Odpady komunalne wytworzone selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych wytworzonych w 2023 r.

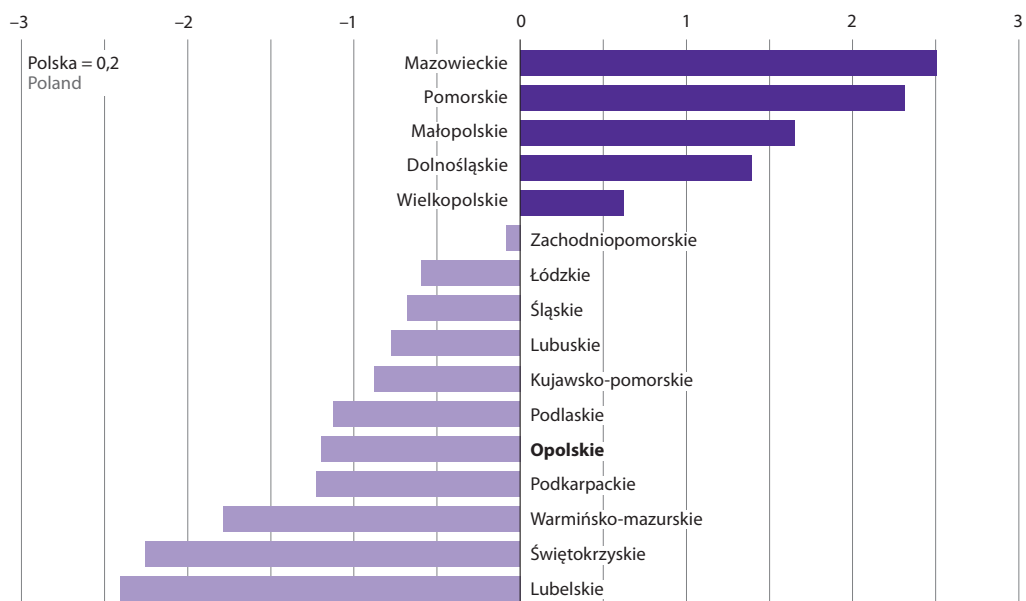
Chart 1. Municipal waste generated separately in relation to total municipal waste generated in 2023

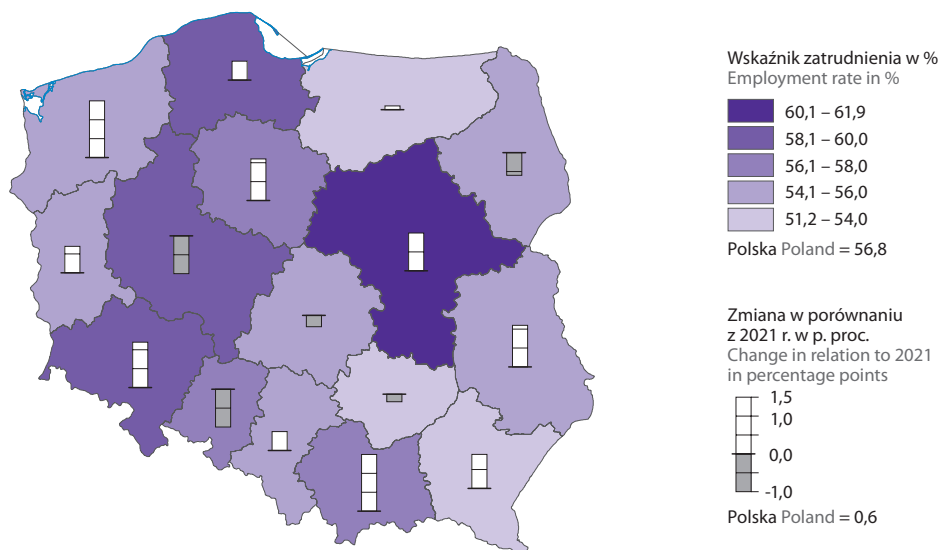
Wykres 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2024 r.
Chart 2. Natural increase per 1000 population in 2024

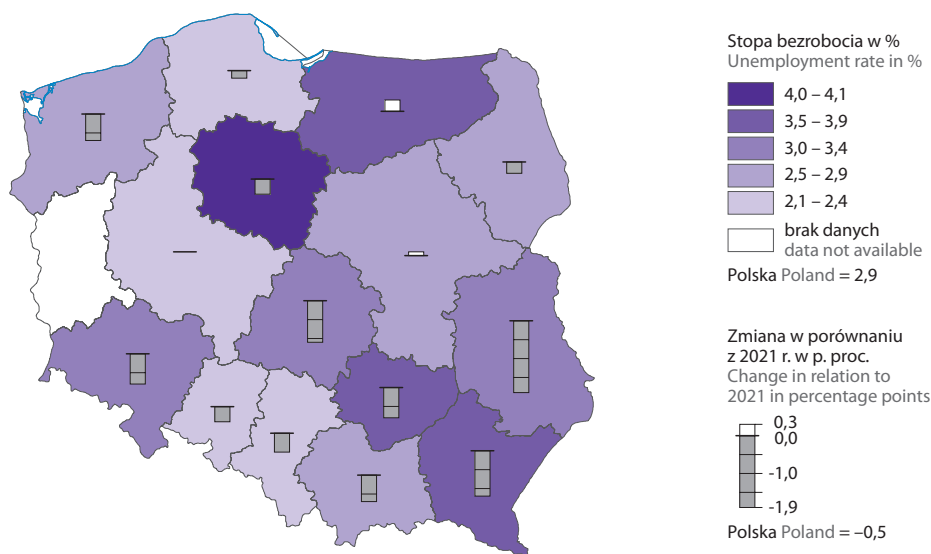
Wykres 3. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2024 r.
Chart 3. Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in 2024

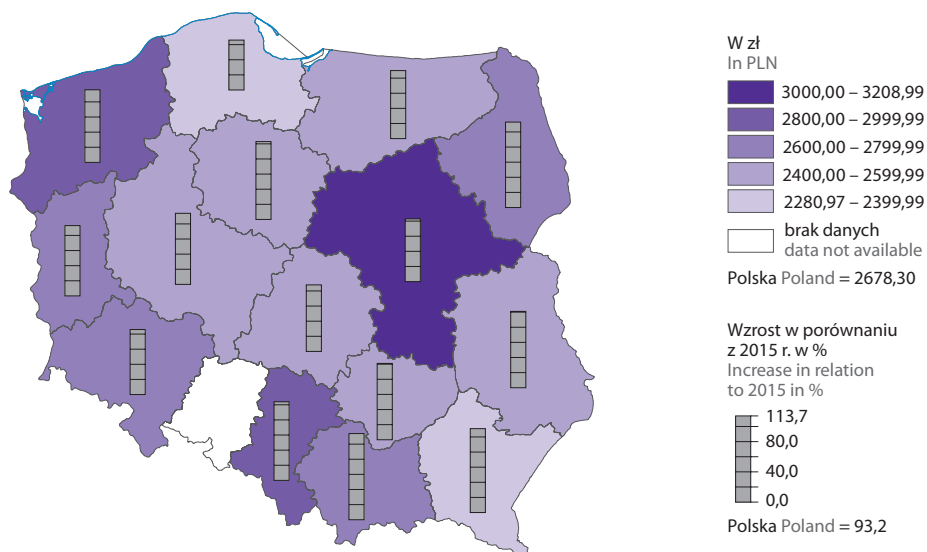
Mapa 2. Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2024 r. (przeciętne w roku)
 Map 2. Employment rate by the LFS in 2024 (annual averages)

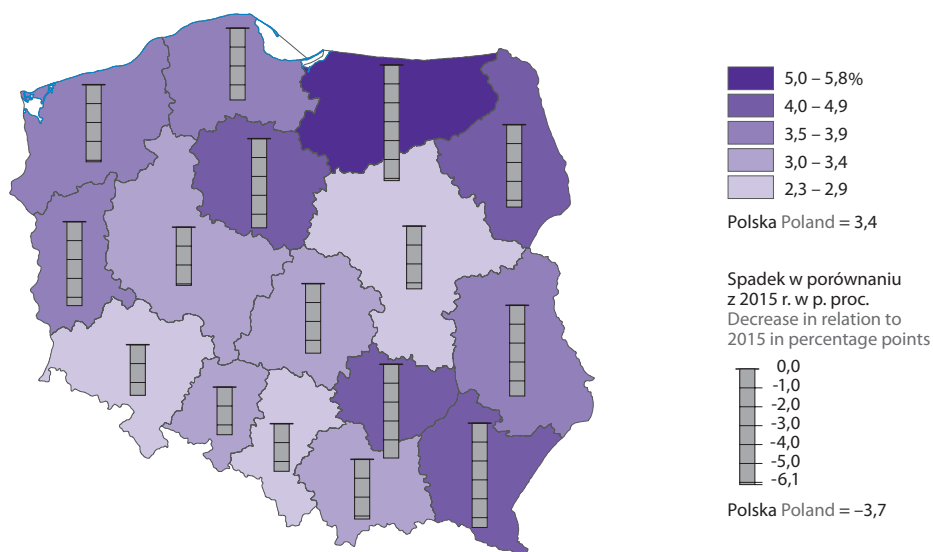
Mapa 3. Stopa bezrobocia według BAEL w 2024 r. (przeciętne w roku)
 Map 3. Unemployment rate by the LFS in 2024 (annual averages)

Mapa 4. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2023 r.
Map 4. Average monthly available income per capita in households in 2023

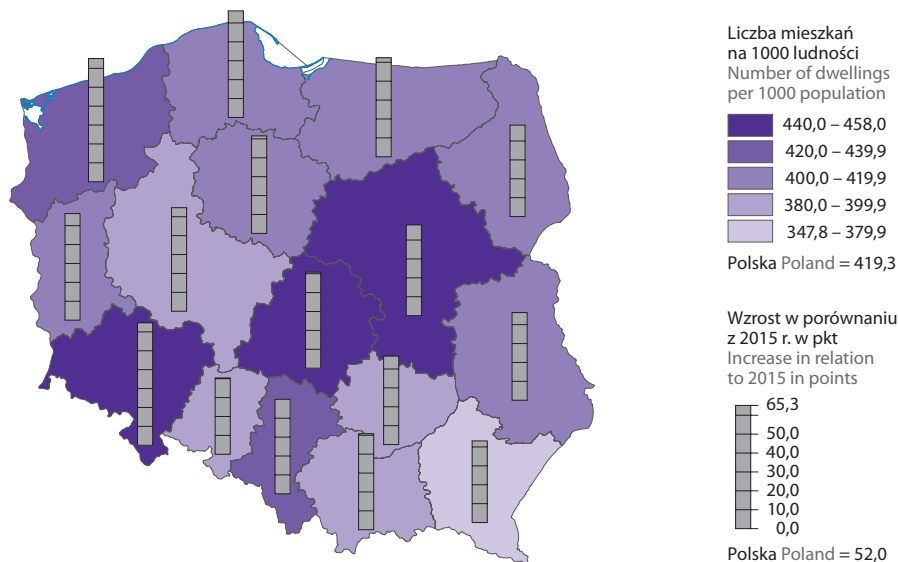

Mapa 5. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2023 r.
Map 5. Beneficiaries of social assistance at domicile in total number of population in 2023

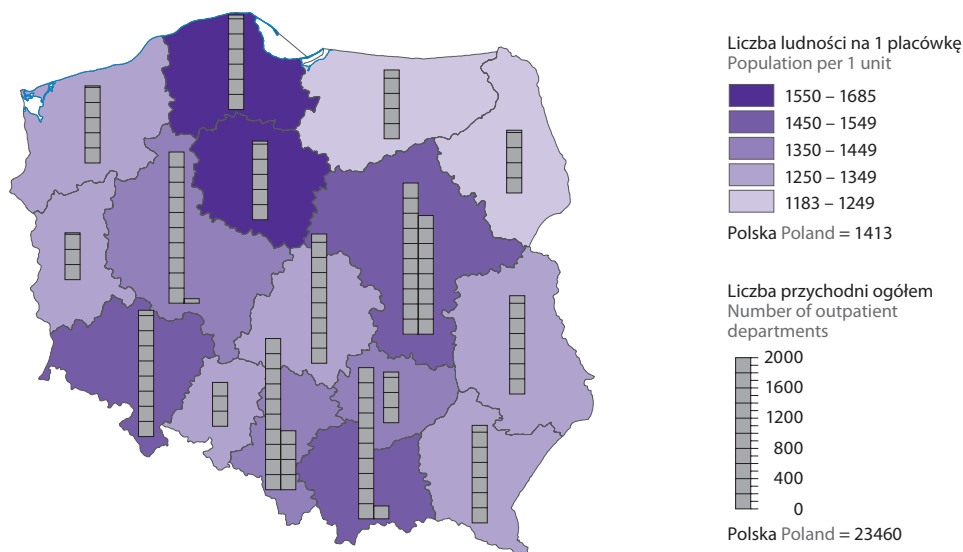
**Mapa 6. Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 6. Dwelling stocks per 1000 population in 2023
As of 31 December

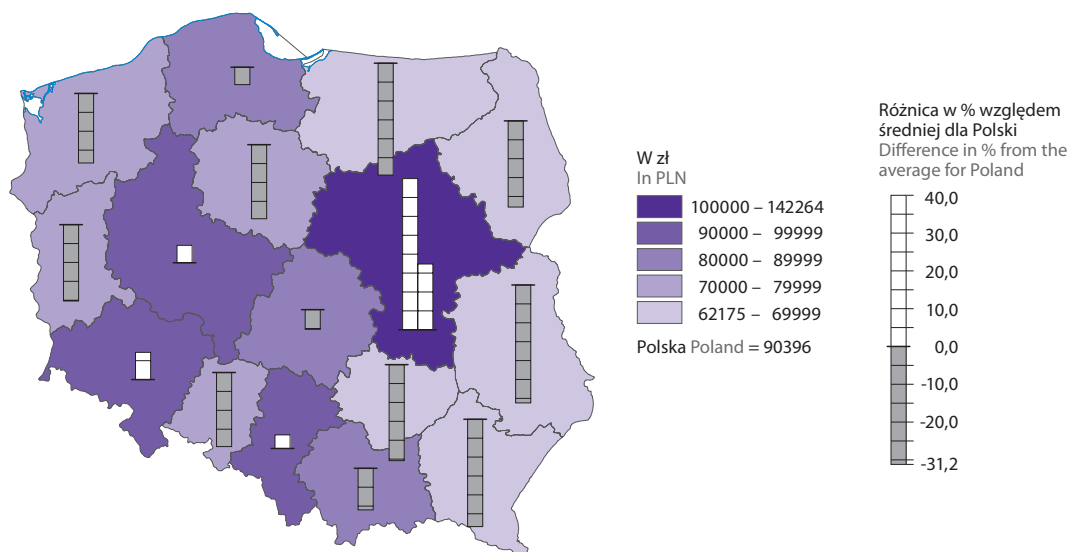

**Mapa 7. Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 7. Outpatient health care units in 2023
As of 31 December

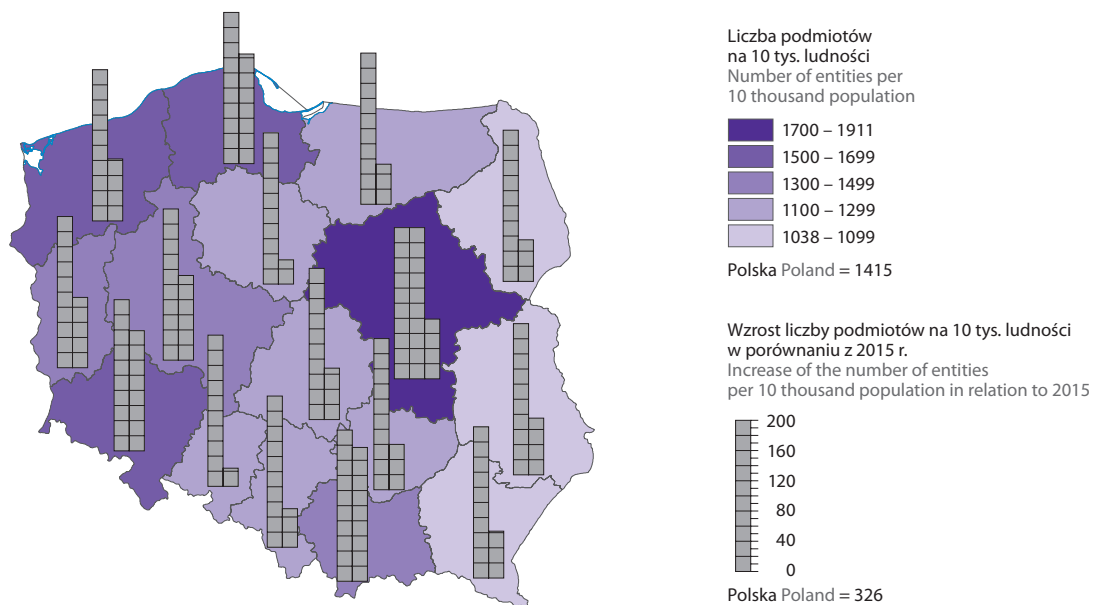

Mapa 8. Produkt krajowy brutto^a na 1 mieszkańca w 2023 r. (ceny bieżące)
 Map 8. Gross domestic product^a per capita in 2023 (current prices)

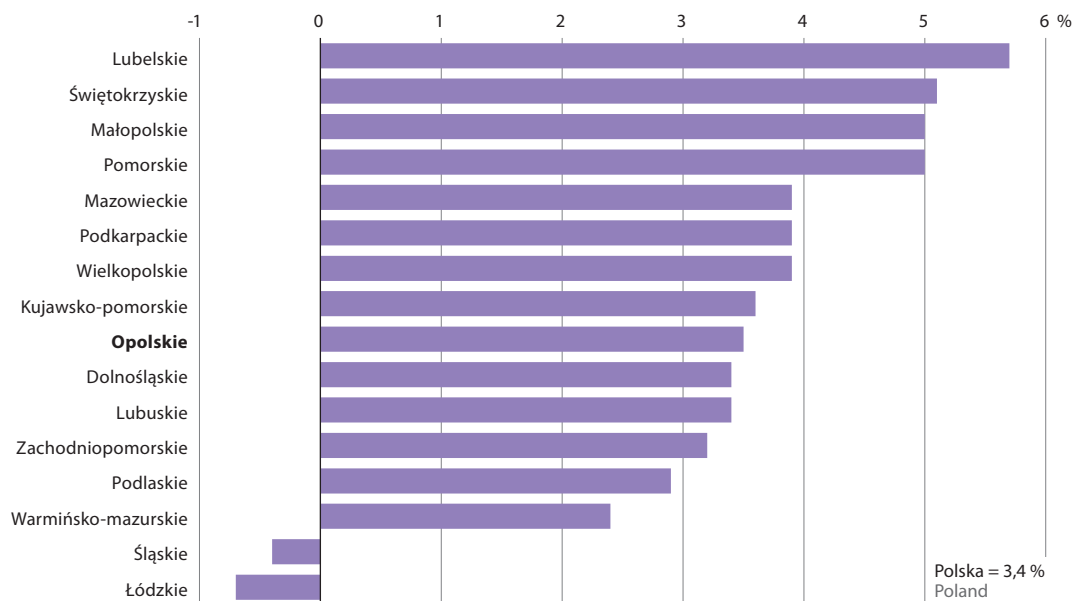

^a Grupowanie metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności; wstępne szacunki.
^a Grouping by local kind-of-activity unit method; preliminary estimates.

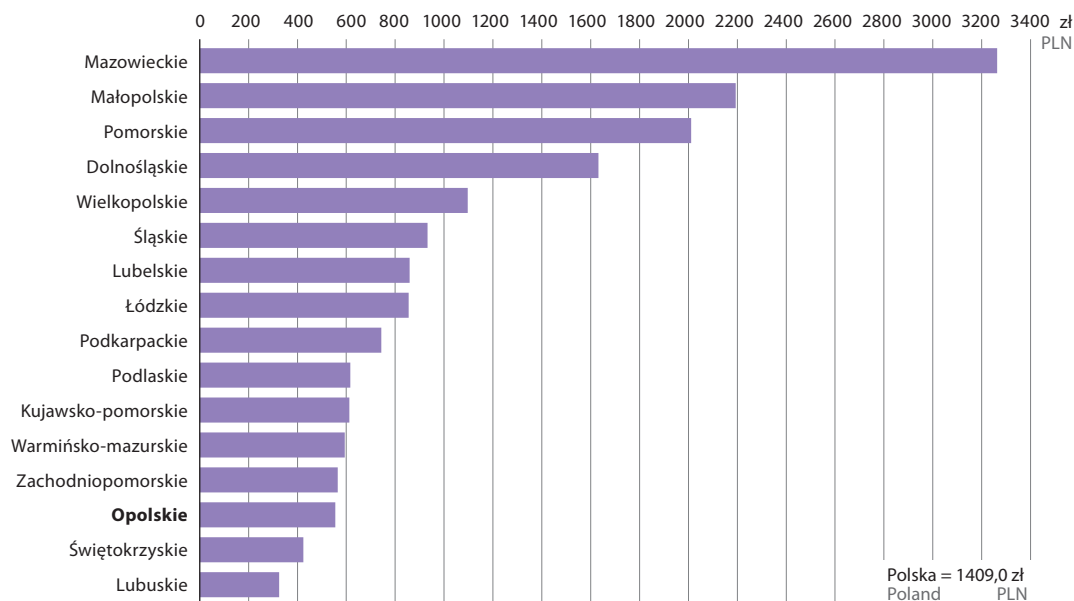
Mapa 9. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2024 r. Stan w dniu 31 grudnia
 Map 9. Entities of the national economy per 10 thousand population in 2024
 As of 31 December

Wykres 4. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2024 r.
 Chart 4. Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises in 2024

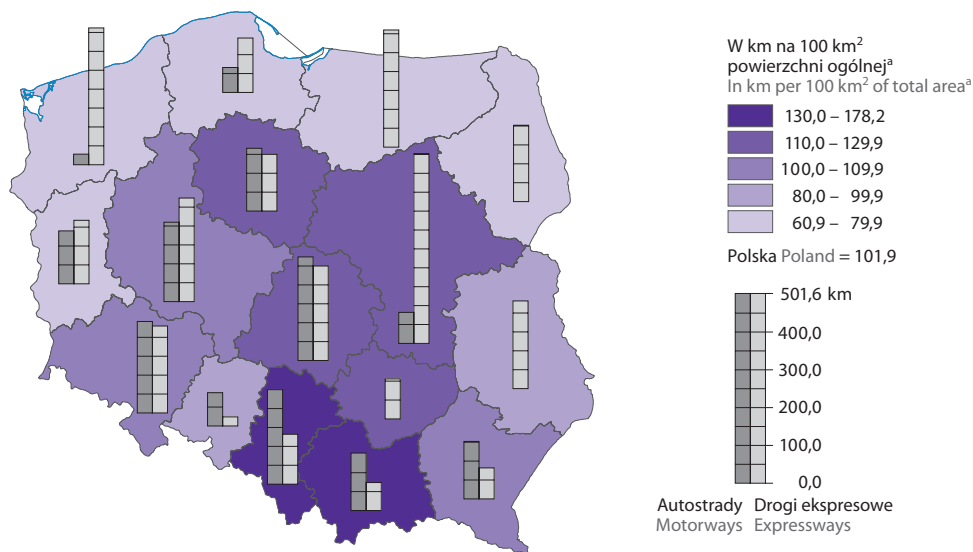
Wykres 5. Nakłady wewnętrzne^a na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca w 2023 r. (ceny bieżące)
 Chart 5. Intramural expenditure^a on research and development per capita in 2023 (current prices)

^a Bez amortyzacji środków trwałych.
^a Excluding depreciation of fixed assets.

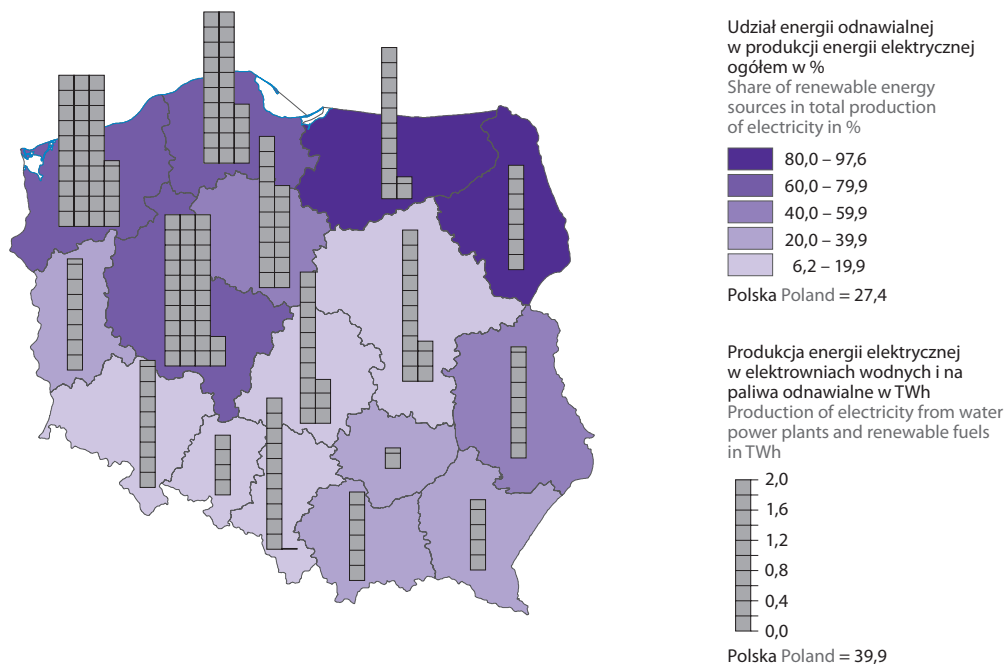
**Mapa 10. Drogi publiczne o twardej nawierzchni w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 10. Hard surface public roads in 2023
As of 31 December

a We wskaźniku uwzględniona jest całkowita powierzchnia jednostek, wliczając obszar morskich wód wewnętrznych.
a The indicator takes into account the total area of the territorial units, including the area of internal waters.

**Mapa 11. Energia ze źródeł odnawialnych w 2023 r.
Map 11. Energy from renewable sources in 2023**

Rozdział 3

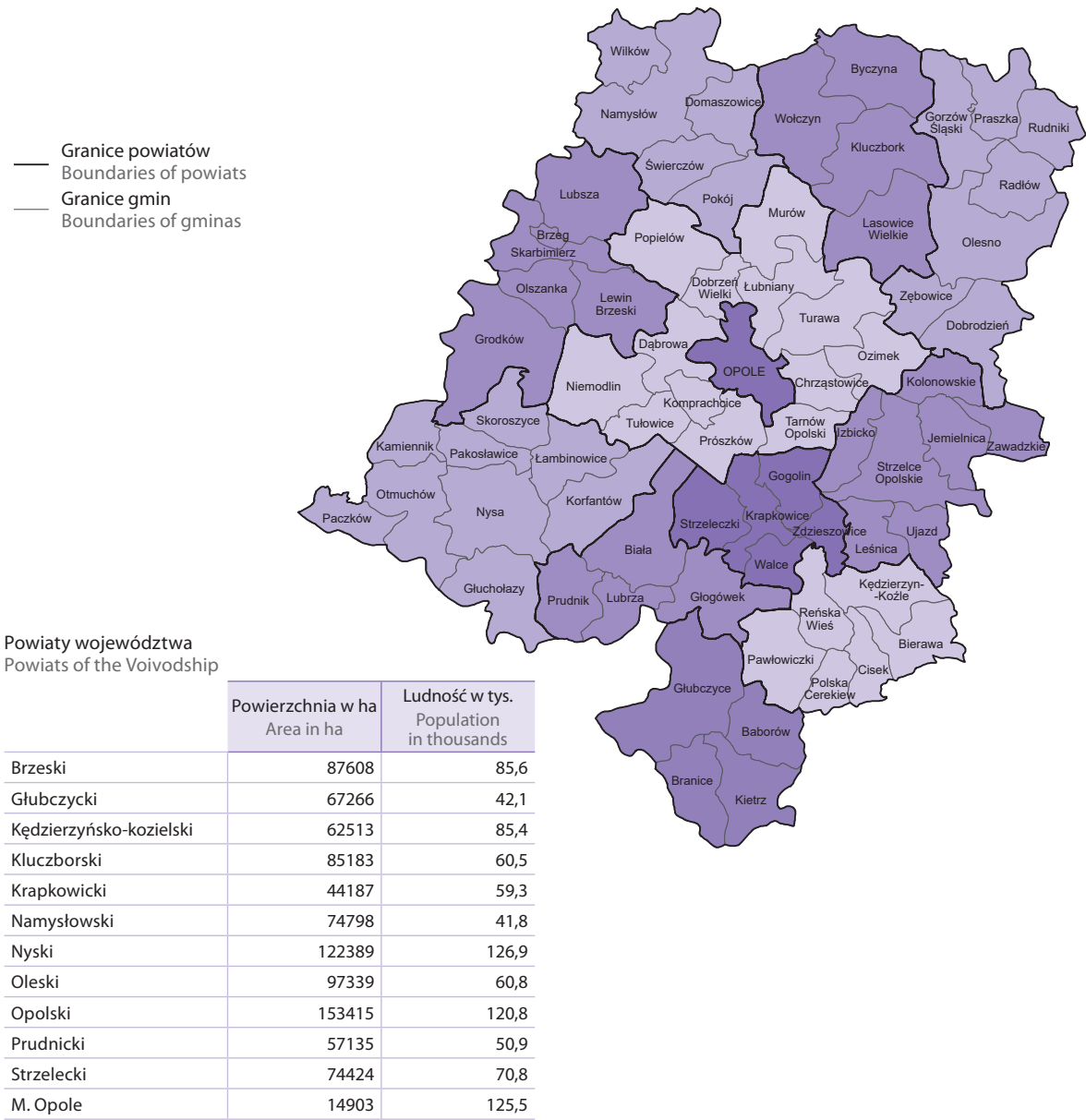
Chapter 3

Powierzchnia i podział terytorialny województwa

Area and territorial division of the Voivodship

Mapa 12. Podział administracyjny województwa w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Map 12. Administrative division of the Voivodship in 2024
As of 31 December

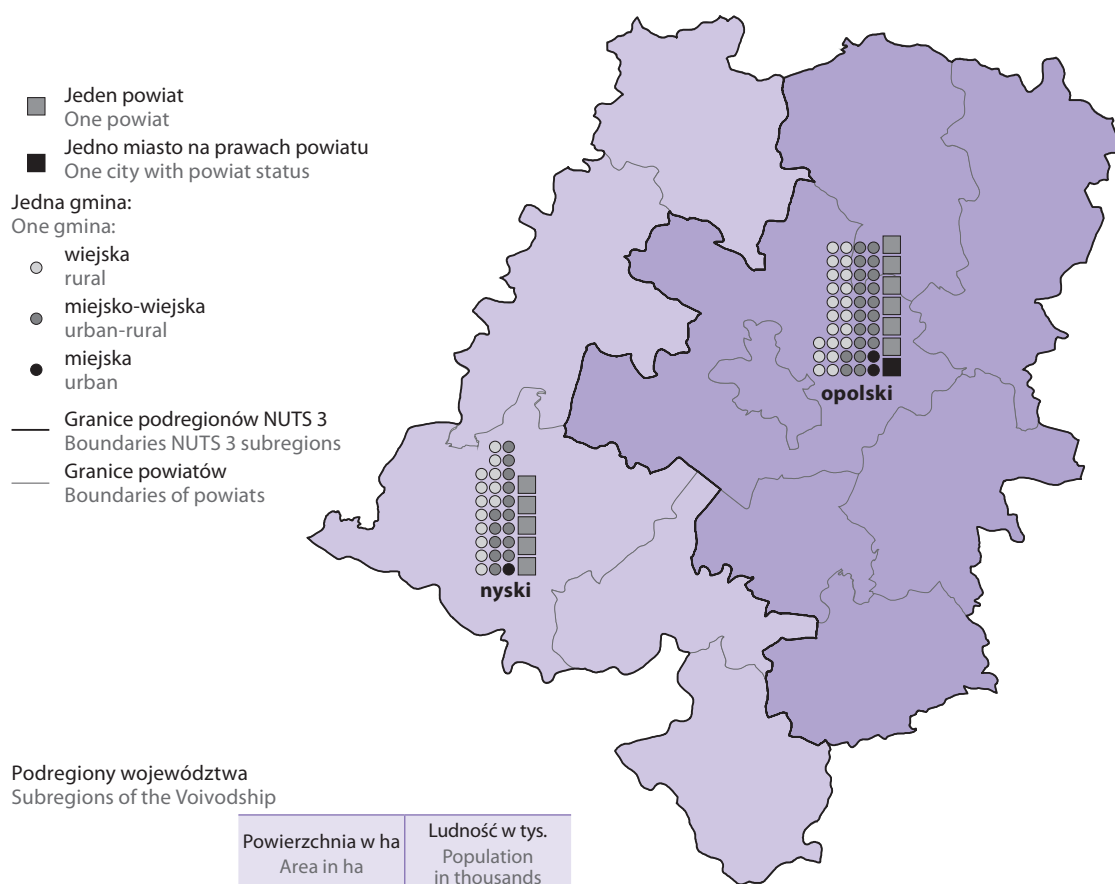

Według stanu w dniu 1 stycznia 2024 r. województwo opolskie zajmowało powierzchnię 9411 km², co stanowiło 3,0% powierzchni kraju. Na jego obszarze (według stanu w dniu 31 grudnia 2024 r.) mieszkało 930,3 tys. ludności, tj. 2,5% ogółu ludności Polski. Gęstość zaludnienia na 1 km² wyniosła 99 osób (10 lokata w kraju). W miastach mieszkało 52,8% ludności województwa.

Mapa 13. Podział województwa opolskiego według Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) w 2024 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 13. Division of Opolskie Voivodship according to the Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS) in 2024
As of 31 December

Rozdział 4

Chapter 4

Środowisko

Environment

4.1. Powierzchnia

4.1. Area

Powierzchnia ogólna województwa opolskiego w 2024 r. względem roku poprzedniego nie zmieniła się, a w stosunku do 2015 r. była nieznacznie mniejsza. W strukturze gruntów ponad połowę areалу stanowiły użytki rolne.

W porównaniu z 2023 r. zwiększyła się m.in. powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych oraz gruntów pod wodami powierzchniowymi, natomiast w stosunku do 2015 r. spadła powierzchnia gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych, a także użytków rolnych.

W 2023 r. zarówno względem poprzedniego roku, jak i w odniesieniu do 2015 r. zwiększyła się powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych. Powierzchnia gruntów poddanych rekultywacji i zagospodarowaniu spadła w porównaniu z 2022 r., natomiast wzrosła w relacji do 2015 r.

Województwo opolskie położone jest w południowo-zachodniej części kraju. Sąsiaduje z czterema województwami – dolnośląskim, śląskim, łódzkim i wielkopolskim, od południowej strony graniczy z Czechami.

Powierzchnia geodezyjna województwa opolskiego według stanu w dniu 1 stycznia 2024 r. wyniosła 941,2 tys. ha, co stanowiło 3,0% powierzchni kraju. Według kierunków wykorzystania powierzchni największą część województwa, tj. 63,8% stanowiły użytki rolne. Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione zajmowały 27,7%, grunty zabudowane i zurbanizowane – 6,4%, grunty pod wodami powierzchniowymi – 1,4%, a nieużytki – 0,4% powierzchni. W porównaniu z poprzednim rokiem powierzchnia ogólna województwa opolskiego nie uległa zmianie. Zwiększyła się powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych (o 0,7%), gruntów pod wodami powierzchniowymi (o 0,4%) i nieznacznie gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych. Mniejsza natomiast była powierzchnia nieużytków (o 0,3%) oraz użytków rolnych (o 0,1%). W porównaniu z 2015 r. mniejsza była powierzchnia gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych (o 0,9%), a także użytków rolnych (o 0,1%). Wzrost dotyczył powierzchni gruntów zabudowanych i zurbanizowanych (o 5,7%), nieużytków (o 1,3%) oraz gruntów pod wodami powierzchniowymi (o 0,5%).

**Tablica 1. Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania
Stan w dniu 1 stycznia**

Table 1. Geodesic area by land use
As of 1 January

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024	
	w ha in ha				Polska=100 Poland=100
Powierzchnia ogólna Total area	941187	941187	941160	941160	3,0
w tym: of which:					
Użytki rolne Agricultural land	600604	601000 ^a	600701 ^a	600202 ^a	3,2
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrze- wione Forest land as well as woodland and shrubland	262982	261534	260697	260742	2,7
Grunty pod wodami powierzchniowymi Land under surface waters	13078	12991	13098	13148	1,7
Grunty zabudowane i zurbanizowane Built-up and urbanised areas	57425	58688 ^b	60280 ^b	60682 ^b	3,3
Nieużytki Wasteland	3984	3922	4049	4035	0,9

a Łącznie z gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi na użytkach rolnych, ujmowanymi do 2016 r. w pozycji „grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione”. b Łącznie z gruntami przeznaczonymi pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych.

a Including woodland and shrubland on agricultural land, classified in the item “forest land as well as woodland and shrubland” until 2016. b Including areas used for the construction of public roads or railways.

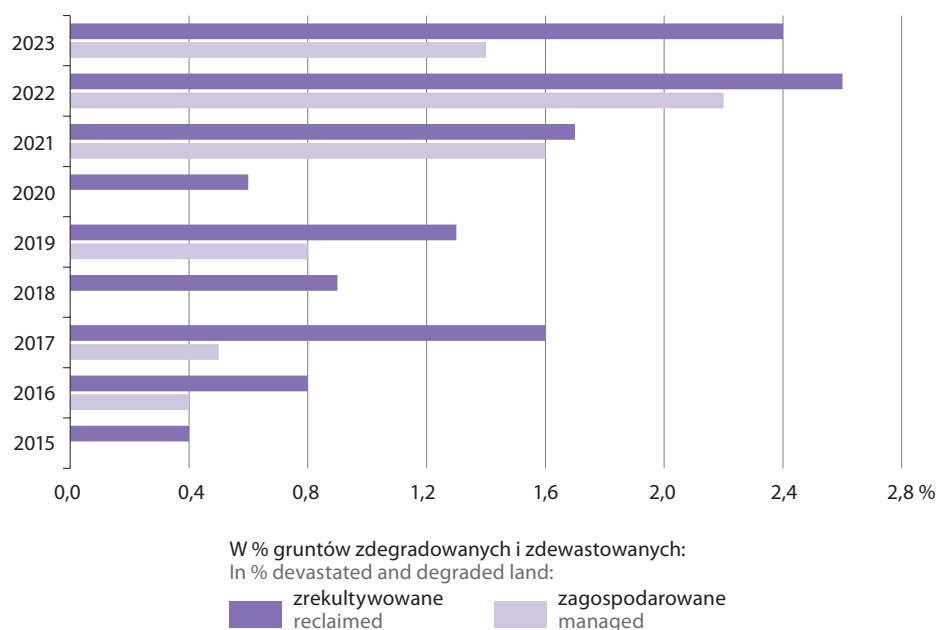
Grunty zdegradowane – grunty, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także nieodpowiedniej działalności rolniczej.

Grunty zdewastowane – grunty, które w wyniku działalności człowieka lub innych czynników utraciły całkowicie wartości użytkowe.

Rekultywacja gruntów – nadanie lub przywrócenie gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg. Grunty zrehabilitowane podlegają zagospodarowaniu, czyli rolniczemu, leśnemu lub innemu rodzajowi użytkowania.

Powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania w województwie opolskim w 2023 r. wyniosła 2,7 tys. ha i stanowiła 4,5% tych gruntów w kraju. Większość, tj. 2,2 tys. ha to grunty zdewastowane, natomiast grunty zdegradowane zajmowały powierzchnię 0,5 tys. ha. W odniesieniu do roku poprzedniego powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji była wyższa o 2,0%, a o 7,2% w stosunku do 2015 r. W ciągu 2023 r. rekultywacji i zagospodarowaniu poddano 104 ha gruntów, tj. mniej o 18,1% niż przed rokiem, a ponad 9-krotnie więcej w porównaniu z 2015 r.

Wykres 6. Grunty zrekultywowane i zagospodarowane
Chart 6. Land reclaimed and managed

4.2. Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe

4.2. Water consumption. Municipal and industrial wastewater

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2023 r. było mniejsze zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i 2015 r. Największy udział w ogólnym zużyciu wody miał przemysł.

W 2023 r. ilość ścieków przemysłowych i komunalnych odprowadzonych do wód lub do ziemi była większa w skali roku i w porównaniu z 2015 r. oraz więcej ścieków wymagało oczyszczenia. Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w 2023 r. spadł w stosunku do 2022 r., a wzrósł w porównaniu z 2015 r.

W 2023 r. na potrzeby gospodarki narodowej i ludności zużyto 116,4 hm³ wody, tj. mniej o 3,7% niż w roku poprzednim i o 5,1% w porównaniu z 2015 r. Zużycie wody w województwie stanowiło 1,5% zużycia krajowego. Przy średnim zużyciu wody w 2023 r. wynoszącym 123,9 m³ na 1 mieszkańca, największe zużycie odnotowano w powiecie namysłowskim (628,4 m³), a najmniejsze w powiecie oleskim (38,8 m³).

Największy udział w zużyciu wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności miał przemysł – 34,6%, w ramach którego zmniejszyło się ono o 9,1% w porównaniu z 2022 r. oraz o 2,4% w relacji do 2015 r. Woda pobrana na potrzeby zakładów przemysłowych w 97,5% została wykorzystana na cele produkcyjne, a ponad 93% pochodziło z ujęć własnych. W województwie opolskim 44,6% zakładów zużywających wodę do produkcji posiadało zamknięty obieg wody, zainstalowany w celu zmniejszenia ilości pobieranych wód i odprowadzanych ścieków. Woda pobrana na uzupełnienie obiegów zamkniętych stanowiła 63,4% wody zużytej do produkcji. Na potrzeby rybactwa przypadało 31,1% całkowitego zużycia wody

w województwie, tj. o 0,9% mniej niż w 2022 r. Zużycie wody związane z eksploatacją sieci wodociągowej w 2023 r. wynosiło natomiast 34,3% ogólnego zużycia wody w województwie. Ponad 74% zużycia wody z wodociągów przypadało na gospodarstwa domowe. W 2023 r. zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych wynosiło 29,8 hm³, co stanowiło 2,3% ogólnego zużycia wody w kraju. Gospodarstwa domowe zużyły mniej wody zarówno w stosunku do 2022 r., jak i 2015 r. (odpowiednio: o 0,1% i o 0,8%). Przeciętne zużycie wody na 1 mieszkańca w gospodarstwach domowych wynosiło 31,7 m³ (przed rokiem – 31,5 m³, a w 2015 r. – 30,0 m³).

Tablica 2. Zużycie wody według potrzeb

Table 2. Water consumption by needs

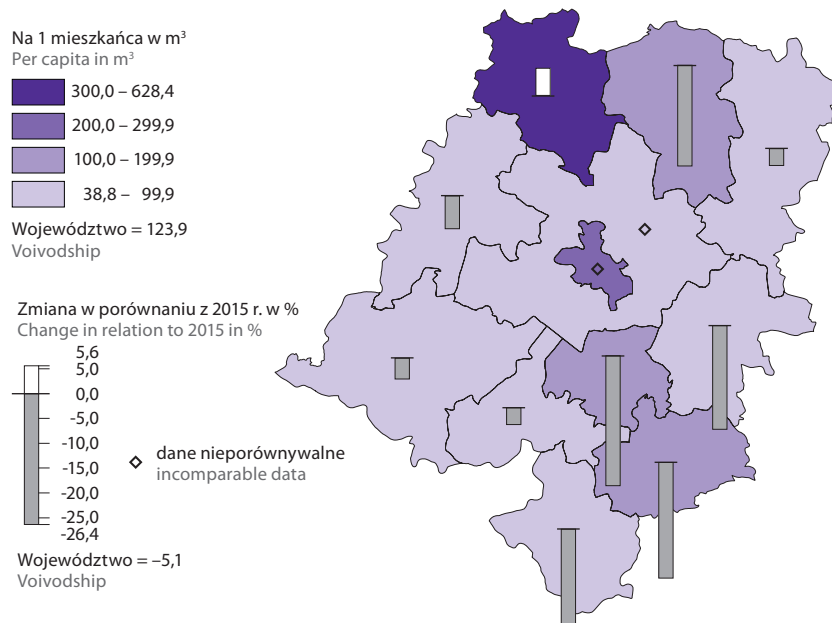
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	w hm ³ in hm ³				Polska=100 Poland=100
Ogółem^a Total^a	122,6	130,6	120,8	116,4	1,5
w tym: of which:					
przemysł industry	41,2	45,3	44,2	40,2	0,7
rybactwo ^b fishing ^b	40,8	45,1	36,6	36,2	4,3
gospodarstwa domowe households	30,0	31,1	29,8	29,8	2,3

a W 2015 r. pozycja obejmuje nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie. b Napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych.

a In 2015 item includes irrigation in agriculture and forestry. b Filling and completing fish ponds.

Mapa 14. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2023 r.

Map 14. Water consumption for the needs of the national economy and population in 2023

W 2023 r. w województwie opolskim do wód powierzchniowych lub do ziemi odprowadzono 65,9 hm³ ścieków komunalnych i przemysłowych, tj. 1,0% ogółu ścieków odprowadzonych do wód lub do ziemi w kraju. Wystąpił ich wzrost o 5,8% w porównaniu z poprzednim rokiem i o 3,6% w relacji do 2015 r. Oczyszczania w 2023 r. wymagało 64,2 hm³ ścieków komunalnych i przemysłowych (więcej o 6,4% niż w poprzednim roku i o 5,8% niż w 2015 r.), z których niemal 100% zostało oczyszczonych. Z ogólnej ilości ścieków wymagających oczyszczania 48,1% poddano procesowi oczyszczania z podwyższonym usuwaniem biogenów, 41,5% oczyszczano w sposób mechaniczny, 9,8% – biologiczny, a 0,6% – chemiczny (tylko w przypadku ścieków przemysłowych). W porównaniu z 2022 r. zwiększył się udział ścieków oczyszczanych mechanicznie (o 3,6 p. proc.), a spadł oczyszczanych z podwyższonym usuwaniem biogenów (o 2,5 p. proc.) oraz chemicznie (o 0,1 p. proc.), natomiast nie zmienił się oczyszczanych biologicznie.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca ilość ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczania w 2023 r. wynosiła średnio 68,4 m³, w 2022 r. – 63,9 m³, a w 2015 r. – 60,8 m³ (w kraju odpowiednio: 56,4 m³, 56,8 m³ i 55,2 m³).

W 2023 r. w województwie opolskim odprowadzono bezpośrednio do wód lub do ziemi ogółem 30,7 hm³ ścieków przemysłowych wymagających oczyszczania, a ich ilość zwiększyła się o 10,8% w porównaniu z 2022 r. i o 2,5% w relacji do 2015 r. Procesowi oczyszczania poddano 99,9% omawianego rodzaju ścieków przemysłowych.

W województwie opolskim w 2023 r. siecią kanalizacyjną odprowadzono do wód lub do ziemi 33,5 hm³ ścieków komunalnych (więcej o 2,7% niż w 2022 r. i o 9,0% niż w 2015 r.). Były one w 100% oczyszczane, w tym 85,9% oczyszczano metodą podwyższonego usuwania biogenów.

Jako **ścieki wymagające oczyszczania** przyjęto ścieki odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi albo do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i chłodniczymi), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Tablica 3. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi oraz ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków

Table 3. Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground and population connected to wastewater treatment plants

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Oczyszczalnie ścieków (stan w dniu 31.12.) Wastewater treatment plants (as of 31.12.)	105	109	109	108
Ścieki przemysłowe odprowadzone w dam ³ Industrial wastewater discharged in dam ³	29988	29602	27761	30749
Ścieki komunalne odprowadzone w dam ³ Municipal wastewater discharged in dam ³	30721,0	32367,9	32603,3	33481,0
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^a Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^a	74,5	77,2	79,7	79,6

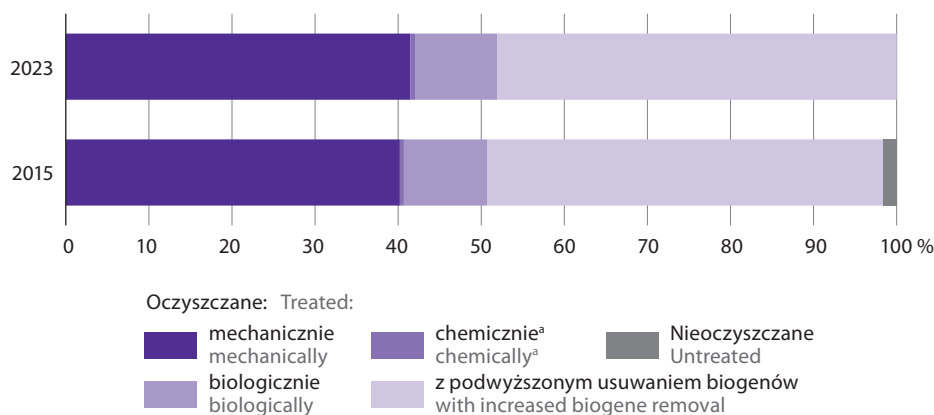
a Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – na podstawie szacunków, ludność ogółem – na podstawie bilansów.
a Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances.

W końcu 2023 r. w województwie opolskim działało 108 oczyszczalni ścieków (przemysłowych i komunalnych), co stanowiło 2,6% ogólnej liczby oczyszczalni ścieków w kraju. Ich liczba zmniejszyła się o 0,9% wobec poprzedniego roku, a zwiększyła się o 2,9% w porównaniu z 2015 r. Wśród nich znajdowało się 78 oczyszczalni ścieków komunalnych (tak samo jak przed rokiem i o 2 więcej niż w 2015 r.), z tego 50 typu biologicznego (bez zmian w stosunku do 2022 r. i o 1 mniej niż w 2015 r.) i 28 z podwyższonym usuwaniem biogenów (na poziomie z 2022 r. i o 3 więcej w stosunku do 2015 r.). W województwie opolskim funkcjonowało 30 oczyszczalni ścieków przemysłowych o zróżnicowanych typach oczyszczania, w tym 13 typu biologicznego (o 1 mniej niż w 2022 r. i tak samo jak w 2015 r.), 10 mechanicznego (bez zmian wobec 2022 r. i 2015 r.), 4 chemicznego (na poziomie 2022 r., a o 1 więcej niż w 2015 r.) oraz 3 z podwyższonym usuwaniem biogenów (ich liczba utrzymała się na poziomie 2022 r. i 2015 r.).

Łączna przepustowość oczyszczalni ścieków komunalnych w 2023 r. wyniosła 262706 m³/dobę, tj. więcej o 0,3% w porównaniu z poprzednim rokiem i o 1,6% w stosunku do 2015 r. Największą przepustowość osiągnęły oczyszczalnie z podwyższonym usuwaniem biogenów (217655 m³/dobę), tj. bez zmian w porównaniu z 2022 r., a więcej o 9,3% w relacji do 2015 r. Przepustowość oczyszczalni przemysłowych wyniosła 734920 m³/dobę i spadła nieznacznie w porównaniu z poprzednim rokiem, a wzrosła o 12,1% w stosunku do 2015 r. Największą przepustowością dysponowały oczyszczalnie mechaniczne (694824 m³/dobę), podobnie jak w 2022 r., a o 12,5% więcej niż w 2015 r.

Oczyszczalnia ścieków – zespół podstawowych obiektów technologicznych, służących bezpośrednio do oczyszczania ścieków oraz znajdujących się na wspólnym terenie obiektów pomocniczych niezbędnych dla dostawy energii elektrycznej, wody, stworzenia odpowiednich warunków do pracy i obsługi oczyszczalni. Wyróżnia się oczyszczalnie: mechaniczne, chemiczne, biologiczne, z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Wykres 7. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi
Chart 7. Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground

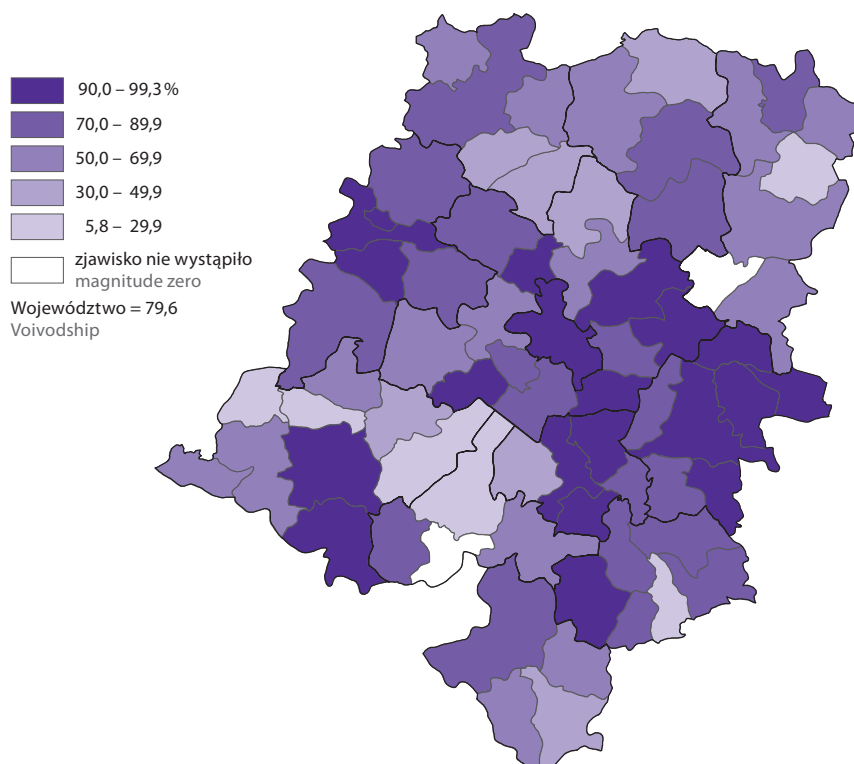

^a Dane dotyczą tylko ścieków przemysłowych.
^a Data concern only industrial wastewater.

W końcu 2023 r. udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogólnej liczbie mieszkańców województwa wyniósł 79,6% i zmniejszył się o 0,1 p. proc. w relacji do roku poprzedniego, a wzrósł o 5,1 p. proc. w porównaniu z 2015 r. (w kraju odpowiednio: 75,9% i wzrost o 0,2 p. proc. oraz o 3,2 p. proc.). Z oczyszczalni ścieków w miastach korzystało 94,8% ludności, a na wsi 62,6%. Największy odsetek korzystających z oczyszczalni odnotowano w m. Opolu (94,2%) i powiecie brzeskim (90,2%), natomiast najmniejszy w powiatach: oleskim (52,5%) oraz prudnickim (59,3%).

Dane o **ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności, korzystającej z oczyszczalni pracujących na sieci kanalizacyjnej i oczyszczających ścieki z miast i wsi (łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne).

Mapa 15. Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2023 r.
Map 15. Population connected to wastewater treatment plants in 2023

4.3. Zanieczyszczenie i ochrona powietrza

4.3. Pollution and protection of air

Z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2023 r., w porównaniu z wielkością emisji w 2022 r. wyemitowano mniej zanieczyszczeń pyłowych i gazowych, natomiast w relacji do 2015 r. było mniej zanieczyszczeń pyłowych, a więcej gazowych. W porównaniu z 2022 r. zmniejszył się stopień redukcji wytworzonych zanieczyszczeń pyłowych oraz gazowych (bez CO₂), natomiast w relacji do 2015 r. odnotowano wzrost stopnia redukcji wytworzonych zanieczyszczeń pyłowych, a spadek zanieczyszczeń gazowych (bez CO₂).

W końcu 2023 r. na terenie województwa opolskiego działało 79 zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (w 2022 r. – 78, a w 2015 r. – 83), co stanowiło 4,3% ogólnej liczby tego typu zakładów w kraju. Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych posiadało 53,2% zakładów (w 2022 r. – 48,7%, a w 2015 r. – 59,0%), a tylko 12,7% spośród nich było wyposażonych w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń gazowych (w 2022 r. – 9,0%, a w 2015 r. – 8,4%).

W 2023 r. emisja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych w województwie opolskim z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza wynosiła łącznie 14821,0 tys. t, co stanowiło 8,6% ogólnej emisji zanieczyszczeń powietrza w kraju (w 2022 r. odpowiednio: 15541,2 tys. t i 7,6%, a w 2015 r. odpowiednio: 12371,6 tys. t i 5,8%).

W województwie opolskim w 2023 r. z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza wyemitowano 0,8 tys. t zanieczyszczeń pyłowych (0,09 t na 1 km² powierzchni), co stanowiło 5,2% ogólnopolskiej emisji pyłów (w kraju średnio 0,05 t na 1 km²). Wobec poprzedniego roku wystąpił spadek emisji pyłów o 20,2% (w kraju – o 20,7%), a o 45,7% (w kraju – o 63,9%) w porównaniu z 2015 r. W ogólnej emisji pyłów największy udział miały pyły wytworzone w procesie spalania paliw – 51,6% (wzrost o 4,5 p. proc. w stosunku do 2022 r., a spadek o 2,5 p. proc. w stosunku do 2015 r.), zanieczyszczenia cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych – 12,7% (odpowiednio: wzrost o 1,1 p. proc. oraz spadek o 4,6 p. proc.) oraz pyły z nawozów sztucznych – 7,1% (spadek odpowiednio: o 5,2 p. proc. i o 4,0 p. proc.). Główne źródła emisji stanowiły zakłady przetwórstwa przemysłowego (62,5%) oraz jednostki prowadzące działalność w zakresie wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę (37,5%).

Emisja zanieczyszczeń gazowych w województwie opolskim w 2023 r. kształtowała się na poziomie 14820,2 tys. t (8,6% emisji krajowej). W porównaniu z poprzednim rokiem emisja zanieczyszczeń gazowych spadła o 4,6% (w kraju – o 15,2%), a w relacji do 2015 r. była większa o 19,8% (w kraju – mniejsza o 18,3%). Wśród zanieczyszczeń gazowych dominował dwutlenek węgla (CO₂) stanowiąc 99,8% ogólnej emisji gazów. Udział emisji dwutlenku węgla w województwie opolskim w ogólnej emisji tego typu zanieczyszczenia w kraju w 2023 r. wynosił 8,6% (w 2022 r. – 7,7%, a w 2015 r. – 5,9%). Dominującymi źródłami emisji przemysłowych zanieczyszczeń gazowych były jednostki prowadzące działalność w zakresie wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę (63,9%) oraz zakłady przetwórstwa przemysłowego (36,0%).

W 2023 r. emisja zanieczyszczeń gazowych (bez CO₂) wynosiła 36,1 tys. t (3,8 t na 1 km²), co stanowiło 3,9% wielkości krajowej. Było to mniej o 6,2% niż w 2022 r., a o 23,9% niż 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 12,7% i o 42,8%). W strukturze gazowych zanieczyszczeń powietrza (bez CO₂) w 2023 r. największy udział dotyczył tlenku węgla – 43,8% (wzrost o 3,8 p. proc. w porównaniu z 2022 r. i spadek o 2,6 p. proc. z 2015 r.) oraz tlenków azotu – 34,1% (spadek o 1,0 p. proc. i wzrost o 3,9 p. proc.), a następnie dwutlenku siarki – 16,1% (spadek o 1,3 p. proc. i o 3,0 p. proc.). W kraju głównym rodzajem zanieczyszczeń gazowych (bez CO₂) był metan – 44,1% (wzrost o 3,1 p. proc. i o 10,1 p. proc.) oraz m.in. tlenek węgla – 21,4% (spadek o 2,2 p. proc. oraz o 0,4 p. proc.).

Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych – ilość zanieczyszczeń pyłowych odprowadzonych do atmosfery w ciągu roku i obejmuje poszczególne rodzaje tych zanieczyszczeń, tj.: pyły ze spalania paliw, cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych, krzemowe, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowe, sadzę i inne emitowane w danym zakładzie zanieczyszczenia pyłowe.

Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych – ilość zanieczyszczeń gazowych odprowadzonych przez jednostkę sprawozdawczą do atmosfery w ciągu roku i obejmuje następujące rodzaje zanieczyszczeń: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla, dwutlenek węgla, węglowodory i inne emitowane przez dany zakład zanieczyszczenia gazowe.

Tablica 4. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza
 Table 4. Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	tys. t/rok thousand of tonnes/year				Polska=100 Poland=100
Emisja zanieczyszczeń gazowych Emission of gaseous pollutants					
Ogółem Total	12370,1	16272,2	15540,2	14820,2	8,6
w tym: of which:					
Dwutlenek siarki Sulphur dioxide	9,0	18,3	6,7	5,8	4,5
Metan Methane	0,4	0,3	0,6	0,6	0,1
Tlenki azotu Nitrogen oxides	14,3	13,6	13,5	12,3	8,3
Tlenek węgla Carbon monoxide	22,0	18,3	15,4	15,8	8,1
Dwutlenek węgla Carbon dioxide	12322,7	16219,9	15501,7	14784,1	8,6
Emisja zanieczyszczeń pyłowych Emission of particulate pollutants					
Ogółem Total	1,5	1,0	1,0	0,8	5,2
w tym: of which:					
Ze spalania paliw From fuel combustion	0,8	0,6	0,5	0,4	5,5
Niezorganizowana Unorganised	0,0	0,0	0,0	0,0	0,8

W urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń powietrza w 2023 r. zatrzymano 3607,2 tys. t pyłów i 97,2 tys. t gazów (bez CO₂) wyemitowanych przez zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza. W przypadku zanieczyszczeń pyłowych było to mniej o 8,1% niż w poprzednim roku, a więcej o 85,4% w porównaniu z 2015 r. (w kraju mniej odpowiednio: o 21,2% i o 25,6%). Odnośnie zanieczyszczeń gazowych – zatrzymano ich mniej o 14,8% niż w roku poprzednim oraz o 18,8% niż w 2015 r. (w kraju odpowiednio: mniej o 19,8% i więcej o 15,4%). Wskaźnik zanieczyszczeń zatrzymanych lub zneutralizowanych w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń pyłowych w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza zwiększył się z 99,9% w 2015 r. do 100,0% w 2023 r. (w kraju – z 99,8% do 99,9%). W omawianym okresie zwiększył się również wskaźnik zanieczyszczeń zatrzymanych w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń gazowych (bez CO₂) z 71,6% w 2015 r. do 72,9% (w kraju – z 58,6% do 74,1%). W 2023 r. w ogólnej ilości zanieczyszczeń wytworzonych zanieczyszczenia zatrzymane lub zneutralizowane dla poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń gazowych (bez CO₂) wynosiły: dwutlenek siarki – 92,5%, tlenki azotu – 64,9%, węglowodory – 52,7%, tlenek węgla – 0,0%, inne (głównie amoniak, dwusiarczek węgla, fluor, siarkowodór, związki chloroorganiczne) – 49,4%.

W grupie zakładów przemysłowych wyposażonych w urządzenia oczyszczające powietrze najwyższy stopień redukcji zanieczyszczeń pyłowych uzyskały jednostki należące do sekcji przetwórstwo przemysłowe oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (po 100,0%), natomiast najwyższy stopień redukcji zanieczyszczeń gazowych uzyskały jednostki zaliczane do sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (85,2%).

4.4. Ochrona przyrody. Lasy

4.4. Nature protection. Forests

W 2023 r. w województwie opolskim powierzchnia obszarów prawnie chronionych utrzymała się na poziomie zbliżonym do 2022 r., a wzrosła w stosunku do 2015 r. W strukturze obszarów objętych ochroną prawną dominowały obszary chronionego krajobrazu.

Powierzchnia gruntów leśnych w 2023 r. utrzymała się na podobnym poziomie jak przed rokiem, a zwiększyła się w stosunku do 2015 r.

W końcu 2023 r. obszary prawnie chronione w województwie opolskim zajmowały 259,6 tys. ha, co stanowiło 27,6% jego powierzchni ogólnej. Wskaźnik ten był niższy od krajowego, który kształtował się na poziomie 32,2%. Na 1 mieszkańca przypadało 2771 m² obszarów prawnie chronionych (w kraju – 2685 m²). W odniesieniu do stanu z 2022 r. powierzchnia obszarów prawnie chronionych utrzymała się na podobnym poziomie, a w stosunku do 2015 r. zwiększyła się o 1,3% (w kraju odpowiednio spadła: o 0,1% i o 0,7%).

Park narodowy – obszar wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na którym ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Rezerваты przyrody – obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Park krajobrazowy – obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszar chronionego krajobrazu – tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

Obszary Natura 2000 – obszar utworzony w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty.

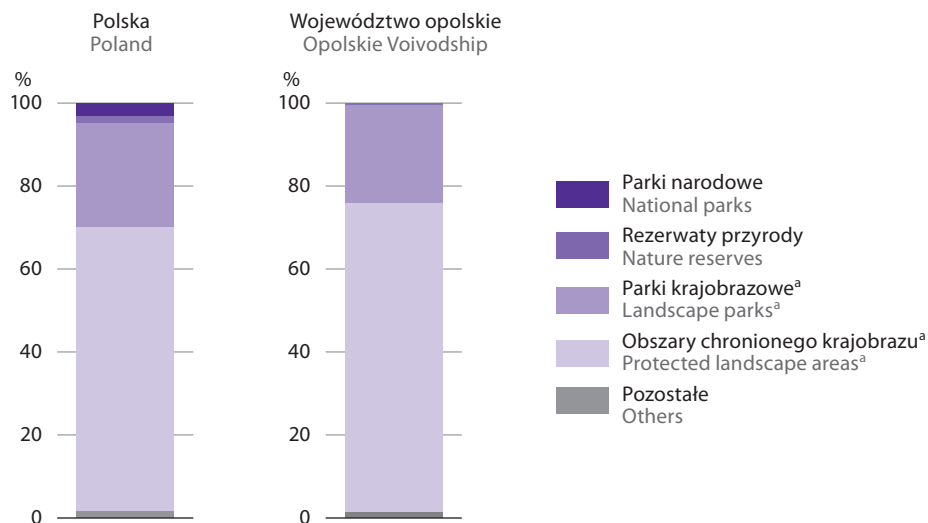
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe – fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na walory widokowe lub estetyczne.

W 2023 r. największy udział w powierzchni terenów objętych ochroną w województwie opolskim przypadła na obszary chronionego krajobrazu (20,9% powierzchni województwa i 2,8% powierzchni obszarów chronionego krajobrazu w kraju), które zajmowały powierzchnię 196,3 tys. ha (9 obiektów). Ponadto na terenie województwa znajdowały się 3 parki krajobrazowe o łącznej powierzchni 62,6 tys. ha (6,7% powierzchni województwa). Stanowiły one 2,4% powierzchni parków krajobrazowych w kraju. Ponadto w 2023 r. było 41 rezerwatów przyrody o łącznej powierzchni 1,2 tys. ha, która stanowiła 0,7% powierzchni wszystkich rezerwatów w kraju. Największą powierzchnię zajmowały rezerваты leśne (79,6%). Dodatkowo w województwie opolskim znajdowało się 112 użytków ekologicznych o powierzchni 0,9 tys. ha (1,5% powierzchni użytków ekologicznych w kraju) oraz 19 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych o powierzchni 2,6 tys. ha (2,2% powierzchni zespołów w kraju).

Jedną z form ochrony przyrody są również pomniki przyrody. W 2023 r. tą formą ochrony objętych było 737 cennych tworów przyrody ożywionej i nieożywionej, przede wszystkim pojedynczych drzew, które stanowiły 82,2% ogółu pomników. Do terenów ochrony przyrody należały także obszary Natura 2000, które w 2023 r. obejmowały obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) o powierzchni 14,5 tys. ha oraz specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO) o powierzchni 28,6 tys. ha.

Wykres 8. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2023 r. Stan w dniu 31 grudnia

Chart 8. Area of special nature value under legal protection in 2023
As of 31 December

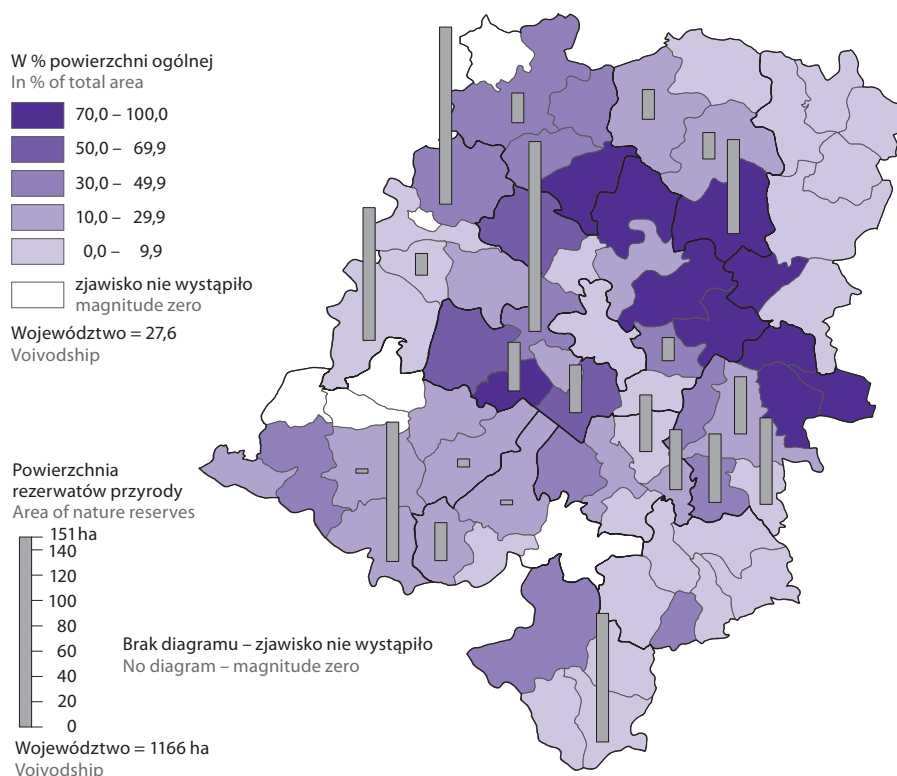
^a Bez powierzchni rezerwatów przyrody i innych form ochrony przyrody położonych na ich terenie.
^a Excluding reserves and other forms of nature protection located within their areas.

Powierzchnia obszarów prawnie chronionych w końcu 2023 r. w kraju wyniosła 10105,5 tys. ha. Województwo opolskie znalazło się na 11 miejscu w kraju pod względem udziału powierzchni obszarów prawnie chronionych w powierzchni województwa. Największy udział tych obszarów odnotowano w województwie świętokrzyskim (64,9%) i małopolskim (53,1%), a najmniejszy w województwie dolnośląskim (18,6%) i łódzkim (19,5%).

W województwie opolskim w 2023 r. pod względem zajmowanej powierzchni największy udział obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionych odnotowano w powiecie opolskim (58,8%), a następnie w namysłowskim (46,2%) oraz strzeleckim (45,1%), najmniejszy natomiast w m. Opolu (0,2%), powiecie kędzierzyńsko-kozielskim (7,1%) oraz prudnickim (8,3%).

Mapa 16. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2023 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 16. Area of special nature value under legal protection in 2023
As of 31 December

Oprócz obszarów objętych ochroną prawną, istotne dla zachowania jakości środowiska przyrodniczego są także tereny zieleni. Na koniec 2023 r. łączna powierzchnia ogólnodostępnych parków i zieleńców oraz terenów zieleni osiedlowej wyniosła 2,1 tys. ha i w stosunku do 2022 r. zwiększyła się o 1,7% (w kraju – o 1,5%), a w porównaniu z 2015 r. wzrosła o 29,7% (w kraju – o 11,0%). Największa część tych terenów, tj. 56,6% przypadała na parki spacerowo-wypoczynkowe. W 2023 r. większość terenów zieleni znajdowało się w miastach – 72,5% (przed rokiem – 73,5%, a w 2015 r. – 80,3%). Średnio na 1 mieszkańca w 2023 r. przypadało ogółem 22,5 m² powierzchni ogólnodostępnych terenów zieleni wobec 22,0 m² w 2022 r. i 16,3 m² w 2015 r.

W przekroju powiatów największą powierzchnię ogólnodostępnych terenów zieleni na 1 mieszkańca odnotowano w powiecie krapkowskim (47,0 m²) i namysłowskim (36,8 m²), a najmniejszą w oleskim (6,6 m²) oraz opolskim (10,7 m²).

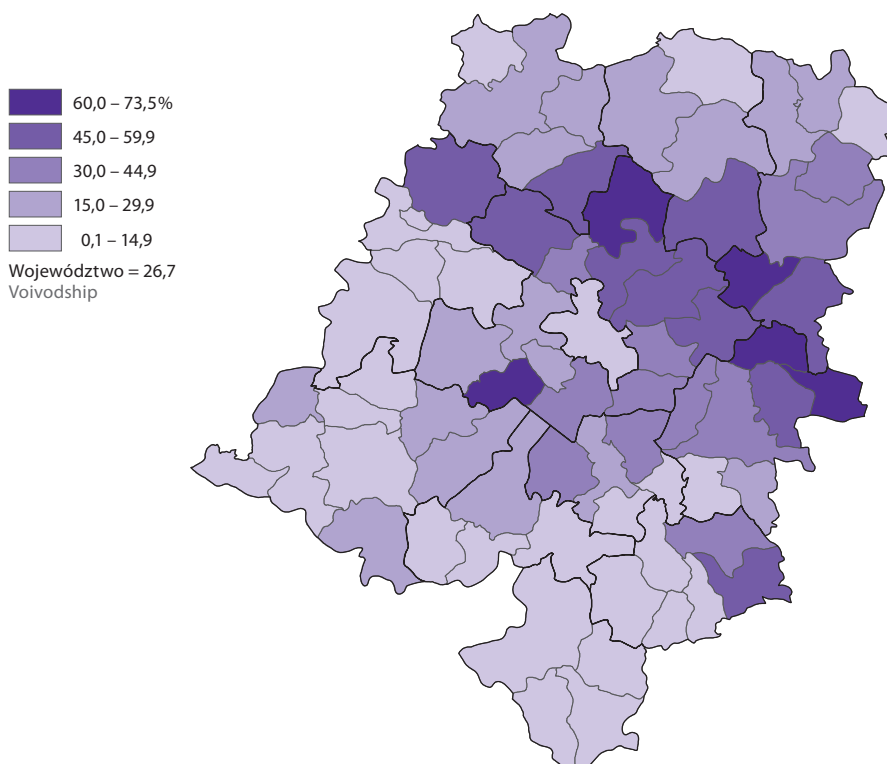
Powierzchnia gruntów leśnych w województwie opolskim w 2023 r. wyniosła 258,0 tys. ha i stanowiła 2,7% krajowych zasobów leśnych. W skali roku powierzchnia ta utrzymała się na podobnym poziomie, a w kraju zwiększyła się o 0,1%, natomiast w porównaniu z 2015 r. wzrosła o 0,3% (w kraju – o 0,7%). Powierzchnia lasów wyniosła 251,2 tys. ha i stanowiła 97,4% gruntów leśnych województwa. Pozostałą część stanowiły grunty związane z gospodarką leśną. Większość powierzchni lasów (94,9%) zajmowały lasy publiczne, których powierzchnia zwiększyła się o 0,1% zarówno w porównaniu z 2022 r., jak i 2015 r. Największa część powierzchni lasów publicznych przynależała do lasów Skarbu Państwa – 98,4%.

Lesistość – stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni danego obszaru (kraju, województwa, powiatu, gminy).

Wskaźnik lesistości w 2023 r. wyniósł 26,7% (w kraju – 29,6%) i w skali roku nie zmienił się, a w 2015 r. wyniósł 26,6% (w kraju odpowiednio: 29,7% i 29,5%). W 2023 r. w województwie opolskim najwyższy wskaźnik lesistości odnotowano w gminach: Murów (73,5%) i Kolonowskie (71,2%), a najniższy w m. Brzeg (0,1%) oraz gminie Cisek (1,0%).

**Mapa 17. Lesistość w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 17. Forest cover in 2023
As of 31 December

4.5. Odpady przemysłowe i komunalne

4.5. Industrial and municipal waste

W 2023 r. ilość wytworzonych odpadów przemysłowych (z wyłączeniem odpadów komunalnych) zwiększyła się w porównaniu z 2022 r., natomiast zmniejszyła się w stosunku do 2015 r. Ilość odpadów komunalnych w relacji do roku poprzedniego utrzymała się na podobnym poziomie, a wzrosła w odniesieniu do 2015 r. Udział odpadów komunalnych zbieranych selektywnie był wyższy niż w 2022 r. i 2015 r.

W 2023 r. w województwie opolskim wytworzono 1619,9 tys. ton odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych), co stanowiło 1,5% ich ogólnej ilości w skali kraju. W porównaniu z 2022 r. wytworzono ich więcej o 4,2% (w kraju – mniej o 5,0%), natomiast w relacji do 2015 r. mniej o 4,5% (w kraju – o 16,5%).

Z ogólnej ilości odpadów wytworzonych 939,8 tys. ton, tj. 58,0% odpadów przekazano innym odbiorcom (głównie do procesu odzysku), 653,9 tys. ton (40,4%) zostało poddanych odzyskowi, a pozostałe 26,2 tys. ton (1,6%) unieszkodliwiono oraz magazynowano czasowo. Spośród odpadów wytworzonych poddanych procesom unieszkodliwiania (we własnym zakresie przez wytwórcę) – 97,4% stanowiły odpady składowane na składowiskach własnych.

Średnio na 1 km² powierzchni przypadało 172,1 t wytworzonych odpadów, podczas gdy w 2022 r. – 165,1 t, a w 2015 r. – 180,3 t (w kraju odpowiednio: 348,2 t, 367,9 t i 418,9 t). Największą ilość odpadów wytworzyły zakłady zlokalizowane w m. Opolu (1022,8 t/km²), natomiast najmniejszą w powiecie głubczyckim (2,7 t/km²).

W końcu 2023 r. na składowiskach własnych zakładów nagromadzono 7626,4 tys. t odpadów (z wyłączeniem komunalnych) uciążliwych dla środowiska. Masa nagromadzonych odpadów zmniejszyła się o 1,9% w porównaniu z poprzednim rokiem, a o 64,1% w stosunku do 2015 r. (w kraju zwiększyła się odpowiednio: o 0,7% i o 9,6%). Średnio na 1 km² powierzchni województwa przypadało 0,8 tys. t nagromadzonych odpadów, podobnie jak w 2022 r., a w 2015 r. – 2,3 tys. t, w kraju natomiast odpowiednio: 5,9 tys. t, 5,8 tys. t i 5,4 tys. t.

Tablica 5. Odpady przemysłowe
Table 5. Industrial waste

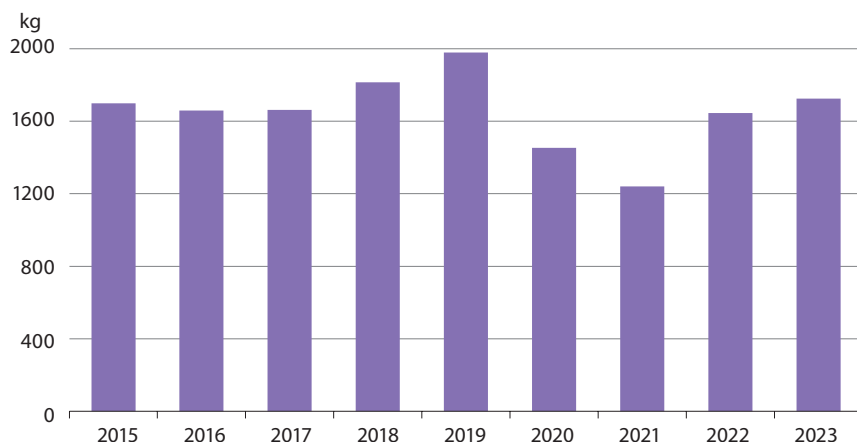
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	w tys. ton in thousand tonnes				Polska=100 Poland=100
Odpady wytworzone Waste generated	1697,1	1394,2	1554,2	1619,9	1,5
w tym: of which:					
unieszkodliwione we własnym zakresie conditioned by waste producer on site	11,8	9,1	9,4	15,6	0,1
przekazane innym odbiorcom transferred to other recipients	754,1	697,7	941,6	939,8	1,5
magazynowane czasowo temporarily stored	68,7	5,2	8,9	10,6	1,0
Odpady dotychczas składowane (nagro- madzone ^a ; stan w końcu roku) Waste landfilled to date (accumulated ^a ; as of the end of the year)	21254,7	7823,9	7776,0	7626,4	0,4

a Na składowiskach (w tym hałdach i stawach osadowych) własnych.

a On own landfills (including heaps and settling ponds).

Ilość odpadów przemysłowych przypadająca średnio na 1 mieszkańca w 2023 r. wynosiła 1724,3 kg, w 2022 r. – 1644,3 kg, a w 2015 r. – 1699,0 kg (w kraju odpowiednio: 2899,6 kg, 3041,2 kg i 3406,2 kg). Największą ilość odpadów przemysłowych wytworzonych na 1 mieszkańca odnotowano w powiatach: oleskim (7397,3 kg) i opolskim (2809,1 kg), natomiast najmniejszą w powiecie prudnickim (32,9 kg) i głubczyckim (42,1 kg).

Wykres 9. Odpady przemysłowe wytworzone na 1 mieszkańca
Chart 9. Industrial waste generated per capita

W 2023 r. w województwie opolskim wytworzono 360,8 tys. t odpadów komunalnych. W porównaniu z 2022 r. ich ilość utrzymała się na podobnym poziomie (w kraju – wzrosła o 0,2%), a w relacji do 2015 r. zwiększyła się o 29,6% (w kraju – o 23,8%). Zdecydowana większość (86,4%) tego typu odpadów została wytworzona w gospodarstwach domowych. W 2023 r. w województwie wytworzono 203,2 tys. t zmieszanych odpadów komunalnych, tj. o 2,2% mniej niż rok wcześniej, a o 1,4% więcej wobec 2015 r. Masa odpadów zmieszanych wytworzonych w gospodarstwach domowych wynosiła 166,3 tys. t i stanowiła 81,8% ich ogólnej ilości.

W województwie opolskim w 2023 r. wytworzono selektywnie i wysegregowano z frakcji suchej 43,7% ogółu odpadów komunalnych, podczas gdy w 2022 r. – 42,4%, a w 2015 r. – 28,0%. W stosunku do poprzedniego roku ilość odpadów wytworzonych selektywnie wzrosła o 3,1%, a w porównaniu z 2015 r. 2-krotnie do 157,5 tys. t. W strukturze tych odpadów frakcjami o dominującym udziale były: odpady biodegradowalne – 38,9% ogólnej ilości odpadów zebranych selektywnie, szkło – 11,9%, zmieszane odpady opakowaniowe – 11,7% oraz wielkogabarytowe – 11,2%.

Podstawową metodą gospodarowania odpadami komunalnymi w województwie opolskim było ich składowanie. W 2023 r. zdeponowano 32,3% ich ogólnej ilości. Unieszkodliwianiu termicznemu w spalarniach poddano 15,1%, biologicznemu przetwarzaniu 13,6%, a recyklingowi 11,2% odpadów komunalnych.

Na koniec 2023 r. w województwie opolskim funkcjonowało 14 składowisk przyjmujących odpady komunalne, zajmujących łączną powierzchnię 106,7 ha. W porównaniu z 2022 r. zarówno liczba składowisk, jak i ich powierzchnia zmniejszyła się odpowiednio: o 6,7% i o 0,2%, natomiast w stosunku do 2015 r. – o 33,3% i o 9,3%. W 2023 r. wszystkie składowiska wyposażone były w instalacje służące do odgazowywania, w wyniku czego poprzez spalanie ujętego gazu odzyskano 2190,7 tys. kWh energii elektrycznej.

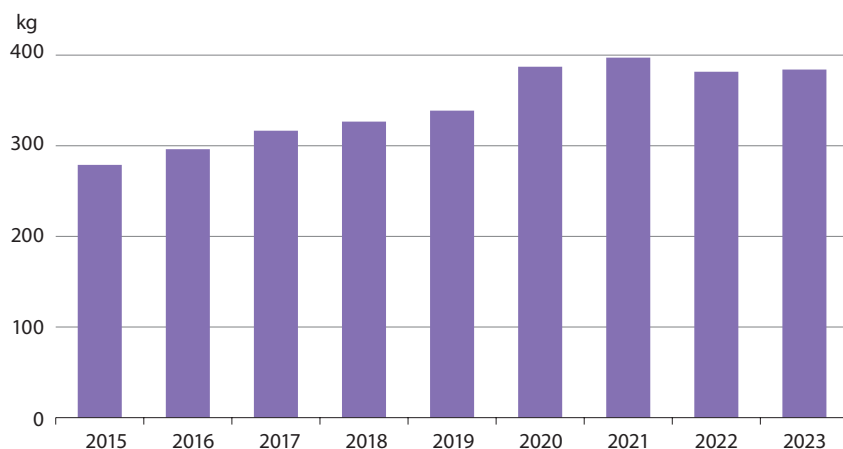
Odpady komunalne – odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Tablica 6. Odpady komunalne wytworzone selektywnie
Table 6. Municipal waste generated separately

Wyszczególnienie Specification	2015		2020	2022	2023			
	ogółem total	w tym z gospo- darstw domowych of which from households	ogółem total			w tym z gospodarstw domowych of which from households		
	w tonach in tonnes				Polska=100 Poland=100	w tonach in tonnes	Polska=100 Poland=100	
Ogółem Total	78057,0	69070,1	147736,5	152802,0	157536,2	2,9	145423,3	2,9
w tym: of which:								
Papier i tektura Paper and cardboard	2279,6	1651,6	8733,5	10944,4	13384,8	2,4	10023,5	2,1
Szkło Glass	14800,7	13262,9	18874,5	19472,3	18792,7	2,5	17132,8	2,5
Tworzywa sztuczne Plastics	5342,9	4953,0	8152,6	8706,4	11719,3	2,1	9775,5	1,9
Metale Metals	67,7	67,0	87,0	18,3	63,3	1,3	63,2	1,6
Tekstylia Textiles	17,8	17,8	187,9	197,2	175,2	3,4	175,2	3,5
Zużyte urządzenia elektryczne i elek- troniczne Wasted electrical and electronic equipment	318,0	291,5	935,3	1067,1	1005,4	2,5	996,5	2,5

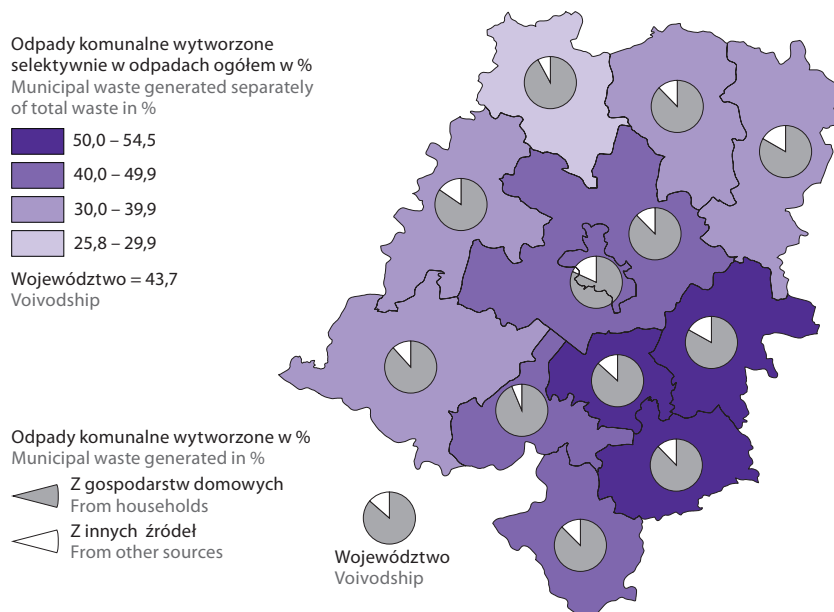
Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez 1 mieszkańca na terenie województwa opolskiego w 2023 r. wynosiła 384,0 kg (w kraju – 356,7 kg) i zwiększyła się o 2,4 kg (w kraju – o 1,9 kg) w stosunku do 2022 r., a w porównaniu z 2015 r. odpowiednio: o 105,2 kg i o 74,2 kg. Najwięcej odpadów komunalnych na 1 mieszkańca zostało wytworzonych w m. Opolu (443,0 kg) i w powiecie opolskim (409,8 kg), najmniej natomiast w powiatach: oleskim (296,0 kg) i namysłowskim (326,6 kg).

Wykres 10. Odpady komunalne wytworzone na 1 mieszkańca
Chart 10. Municipal waste generated per capita

Na koniec 2023 r. w województwie opolskim istniały 152 dzikie wysypiska, które zajmowały powierzchnię 99,2 tys. m², co stanowiło 1054 m² na 100 km² powierzchni województwa (w kraju – 672 m²/100 km²). W ciągu roku liczba dzikich wysypisk wzrosła o 8,6%, a ich powierzchnia o 6,6%. W porównaniu z 2015 r. odnotowano spadek zarówno liczby dzikich wysypisk, jak i ich powierzchni odpowiednio: o 3,8% i o 62,9%. W ciągu 2023 r. zlikwidowano 180 nielegalnych wysypisk, zbierając podczas ich likwidacji 462,5 t odpadów komunalnych, podczas gdy rok wcześniej było to odpowiednio: 183 i 687,4 t, a w 2015 r. – 127 i 982,5 t.

Mapa 18. Odpady komunalne wytworzone w 2023 r.
Map 18. Municipal waste generated in 2023

Jednym z mierników gospodarowania odpadami komunalnymi są wydatki budżetowe na gospodarkę odpadami przypadające na 1 kg odpadów. W 2023 r. wskaźnik wydatków budżetowych na gospodarkę odpadami komunalnymi przypadających na 1 kg odpadów wynosił 0,86 zł (w 2022 r. – 0,77 zł).

4.6. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska

4.6. Economic aspects of environmental protection

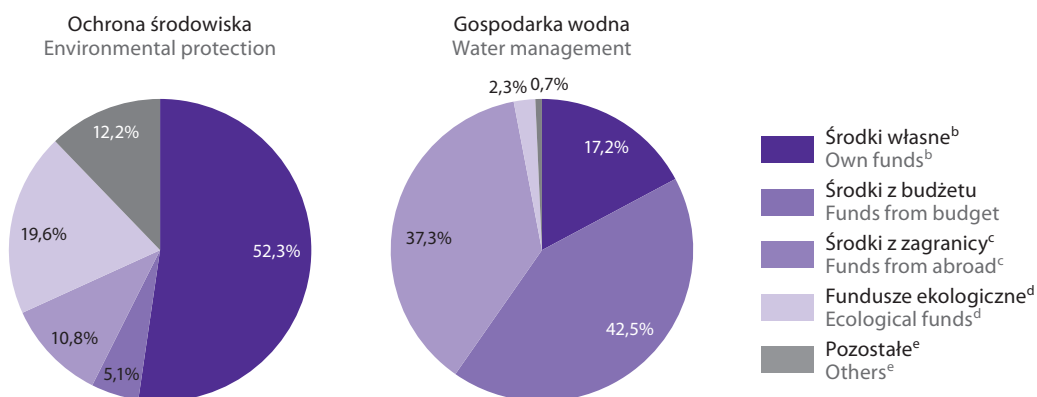
W 2023 r. nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w województwie opolskim kształtowały się na wyższym poziomie w porównaniu z 2022 r. i 2015 r. Najwięcej środków przeznaczono na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu. Nakładów na środki trwałe służące gospodarce wodnej w 2023 r. odnotowano więcej zarówno w stosunku do 2022 r., jak i 2015 r. Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej przeznaczono m.in. na ujęcia i doprowadzenia wody.

W 2023 r. nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska wynosiły 586,8 mln zł, tj. więcej o 39,6% w porównaniu z 2022 r. i o 41,5% w relacji do 2015 r. Wydatki te stanowiły 3,2% nakładów na ochronę środowiska w kraju (w 2022 r. – 3,0%; w 2015 r. – 2,7%). Najwięcej środków przeznaczono na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu – 267,0 mln zł (wzrost o 36,1% w skali roku i o 29,2% wobec 2015 r.)

Na inwestycje i środki trwałe w zakresie gospodarki ściekowej i ochrony wód przeznaczono 184,5 mln zł (wzrost o 16,2% w relacji do 2022 r. i o 10,6% w porównaniu z 2015 r.), natomiast na gospodarkę odpadami w województwie opolskim wydatkowano 64,8 mln zł (ponad 3-krotnie więcej niż przed rokiem i o 193,7% niż w 2015 r.).

Źródłem finansowania ochrony środowiska w 2023 r. były m.in. środki własne województwa w wysokości 374,6 mln zł, tj. 63,8% ogółu nakładów, środki z budżetu centralnego – 58,9 mln zł (10,0%) oraz z zagranicy – 39,9 mln zł (6,8%).

Wykres 11. Nakłady^a na środki trwałe według źródeł finansowania w latach 2015–2023 (ceny bieżące)
Chart 11. Outlays^a on fixed assets by source of financing in 2015–2023 (current prices)

a Według lokalizacji inwestycji. b Łącznie ze środkami z budżetu gmin będących inwestorami. c Środki bezzwrotne i zwrotne uzyskane w ramach międzynarodowych programów funduszy pomocowych (w tym Fundusz Spójności), funduszy strukturalnych, pomocy bilateralnej, ekokonwersji. d Pożyczki, kredyty i dotacje. e W tym nakłady niesfinansowane.

a By site location of investment. b Including funds from budgets of gminas which are investors. c Non-refundable and refundable funds received from international programmes of aid funds (including the Cohesion Fund), structural funds, bilateral assistance, ecological conversion. d Loans, credits and grants. e Of which non-financed outlays.

Wartość nakładów na środki trwałe służące gospodarce wodnej w 2023 r. wynosiła 496,4 mln zł i była większa o 70,0% w skali roku oraz o 105,8% w porównaniu z 2015 r. Wydatki te stanowiły 11,5% nakładów na gospodarkę wodną w kraju (w 2022 r. i 2015 r. – po 7,3%). Środki przeznaczono m.in. na ujęcia i doprowadzenie wody – 38,7 mln zł (więcej o 46,4% niż przed rokiem i o 82,4% w stosunku do 2015 r.) oraz budowę i modernizację stacji uzdatniania wody – 10,4 mln zł (wzrost o 59,5% w porównaniu z 2022 r., a spadek o 22,5% w relacji do 2015 r.).

Źródłem finansowania nakładów gospodarki wodnej w 2023 r. były m.in. środki z budżetu centralnego oraz środki własne, które stanowiły odpowiednio: 85,2% i 5,9% środków służących gospodarce wodnej.

W 2023 r. średnio na 1 mieszkańca województwa opolskiego nakłady na ochronę środowiska wynosiły 625 zł (w 2022 r. – 445 zł; w 2015 r. – 415 zł), a na gospodarkę wodną – 528 zł (309 zł i 242 zł). Najwyższe nakłady na ochronę środowiska na 1 mieszkańca odnotowano w powiecie krapkowickim (2007 zł) i kędzierzyńsko-kozielskim (1559 zł), natomiast najniższe w powiecie oleskim (149 zł) i brzeskim (151 zł). W kraju nakłady na ochronę środowiska w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2023 r. wynosiły 483 zł (w 2022 r. – 368 zł; w 2015 r. – 394 zł), natomiast na gospodarkę wodną osiągnęły wartość 114 zł (w 2022 r. – 105 zł; w 2015 r. – 86 zł).

Tablica 7. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej^a w latach 2015–2023 (ceny bieżące)Table 7. Outlays on fixed assets for environmental protection and water management^a in 2015–2023 (current prices)

Wyszczególnienie Specification	W tysiącach złotych In thousand PLN	Polska=100 Poland=100	Na 1 mieszkańca ^b w złotych Per capita ^b in PLN
Ochrona środowiska Environmental protection	3267671,6	3,0	373
w tym: of which:			
ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu protection of air and climate	1502067,9	4,4	172
gospodarka ściekowa i ochrona wód wastewater management and protection of waters	1192281,1	2,4	136
gospodarka odpadami waste management	212541,8	1,9	24
pozostała działalność związana z ochroną środowiska other environmental protection activities	304444,5	3,4	35
Gospodarka wodna Water management	1698573,8	6,3	194
w tym: of which:			
ujęcia i doprowadzenia wody water intakes and systems	238306,8	1,9	27
budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody construction and modernisation of water treat- ment plants	69181,2	1,6	8

a Według lokalizacji inwestycji. b Średnia wartość z danego okresu.
a By site location of investment. b Average value from a given period.

W województwie opolskim w 2023 r. w wyniku inwestycji ochrony środowiska w zakresie ochrony powietrza, zdolność przekazanych do eksploatacji urządzeń do redukcji zanieczyszczeń gazowych wynosiła 198,0 ton/rok. Efektem realizacji inwestycji było również przekazanie 57,4 km sieci kanalizacyjnej odprowadzającej ścieki oraz 14,1 km sieci kanalizacyjnej odprowadzającej wody opadowe. Ponadto oddano do użytkowania 1 komunalną oczyszczalnię ścieków biologicznych o przepustowości 608,0 m³/dobę.

W 2023 r. w zakresie efektów rzeczowych inwestycji gospodarki wodnej oddano do użytkowania stacje uzdatniania wody o przepustowości 40,0 m³/dobę. Ponadto powstało 57,1 km sieci wodociągowej.

Rozdział 5

Chapter 5

Społeczeństwo

Society

5.1. Kapitał ludzki

5.1. Human capital

Demografia

Demography

W województwie opolskim w 2024 r. odnotowano spadek liczby ludności, zarówno względem roku poprzedniego, jak i 2015 r. Było to wynikiem m.in. zmniejszającej się liczby urodzeń, przewagi liczby zgonów nad liczbą urodzeń oraz utrzymującego się ujemnego salda migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały. Ponadto obserwowany jest proces starzenia się społeczeństwa, odzwierciedlony w wartościach mierników określających jego skalę.

Dane dotyczące ludności – jeśli nie zaznaczono inaczej – podaje się według krajowej definicji zamieszkania i dotyczą liczby stałych mieszkańców gminy skorygowanej o saldo osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące; do ludności gminy nie są zaliczani imigranci przebywający w Polsce czasowo, natomiast zaliczani są stali mieszkańcy Polski przebywający czasowo za granicą (bez względu na okres ich czasowego przebywania/nieobecności).

Szacunki stanu i struktury ludności dla lat międzyspisowych sporządza się metodą bilansową, w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu zmian w kolejnych okresach spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony), migracjami ludności (migracje wewnętrzne i zagraniczne na pobyt stały oraz wewnętrzne na pobyt czasowy), a także przesunięciami ludności z tytułu zmian administracyjnych mających swoje odzwierciedlenie w Rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie ustalenia granic niektórych gmin i miast oraz nadania niektórym miejscowościom statusu miasta. Dane o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały pochodzą z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji (obejmują wyłącznie migracje zarejestrowane). Dane o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach pochodzą ze sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego.

Dane o ludności oraz współczynniki demograficzne, a także przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjmując jako bazę wyjściową:

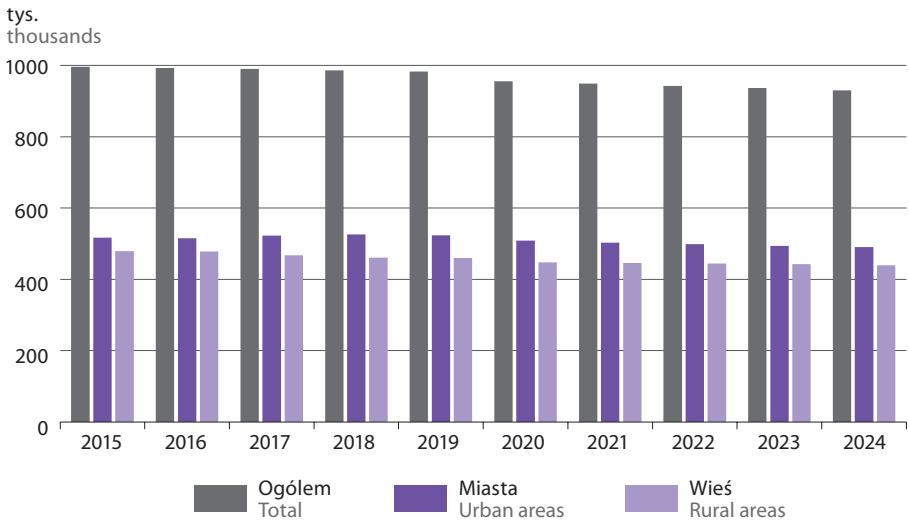
- dla lat 2015–2019 – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011,
- dla lat 2020–2024 – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021.

Tablica 8. Ludność
Stan w dniu 31 grudnia
Table 8. Population
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Ogółem Total	996011	955844	936725	930296
Polska=100 Poland=100	2,6	2,5	2,5	2,5
Kobiety na 100 mężczyzn Females per 100 males	107	107	107	107
Miasta – w % ogółu ludności Urban areas – in % of total population	51,9	53,2	52,7	52,8
Wieś – w % ogółu ludności Rural areas – in % of total population	48,1	46,8	47,3	47,2
Ludność na 1 km² powierzchni ogólnej Population per 1 km² of total area	106	102	100	99

Według stanu w dniu 31 grudnia 2024 r. liczba ludności województwa opolskiego wyniosła 930,3 tys. osób (w tym 480,9 tys. kobiet) i zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 6,4 tys. osób, tj. o 0,7%, a o 65,7 tys. osób, tj. o 6,6% w porównaniu z 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 0,4% i o 2,5%). Populacja województwa stanowiła 2,5% ogólnej liczby ludności kraju. Opolskie pod względem liczby mieszkańców zajmowało wśród województw ostatnią pozycję.

Wykres 12. Ludność
Stan w dniu 31 grudnia
Chart 12. Population
As of 31 December

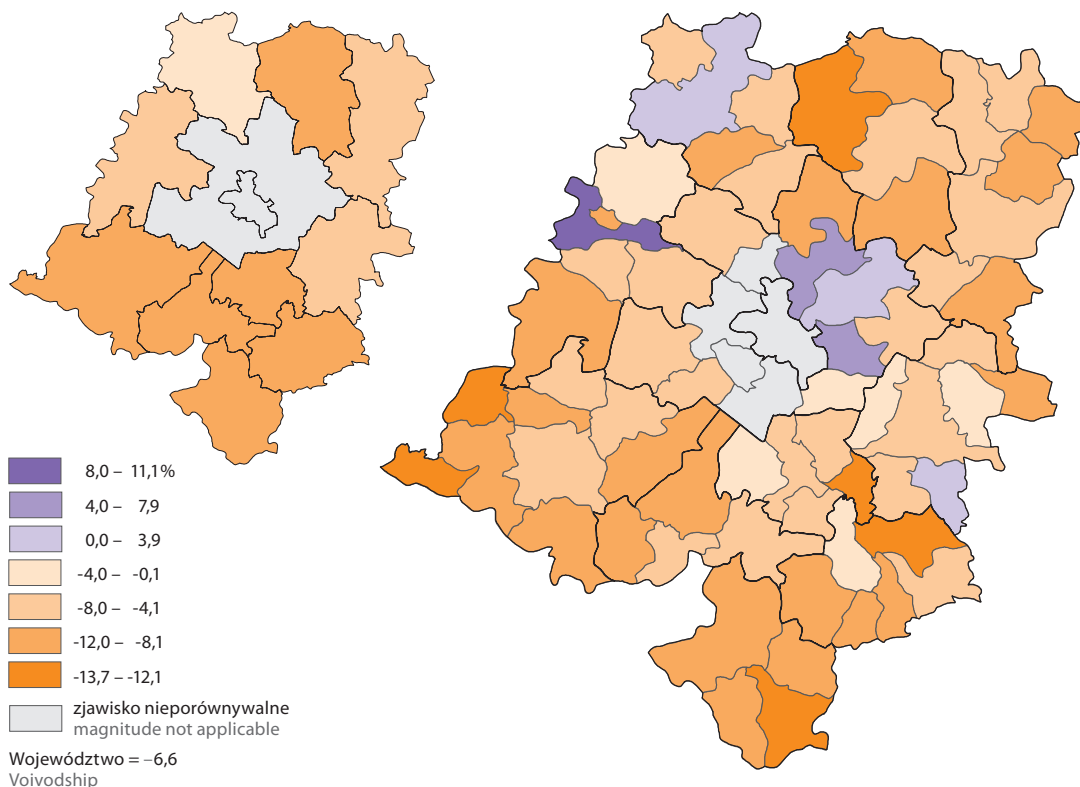

Wśród gmin województwa opolskiego największą liczbę mieszkańców na koniec 2024 r. zanotowano w m. Opolu (125,5 tys. osób), natomiast najmniejszą w gminie Świerczów (3,0 tys. osób). W stosunku do 2023 r. w większości gmin odnotowano spadek liczby ludności, w tym największy w gminie Baborów (o 2,3%). W dziewięciu gminach wystąpił wzrost liczby ludności i największy odnotowano w gminach: Prószków, Skarbimierz i Turawa (po 0,8%).

Mapa 19. Zmiana liczby ludności w latach 2015–2024**Stan w dniu 31 grudnia**

Map 19. Population changes in 2015–2024

As of 31 December

Średnia gęstość zaludnienia, czyli liczba osób przypadająca na 1 km² w końcu 2024 r. w województwie opolskim wyniosła 99 (w kraju – 119) i była mniejsza o 1 osobę w relacji do 2023 r. oraz o 7 osób w stosunku do 2015 r. W miastach województwa na 1 km² przypadało średnio 561 osób wobec 51 na wsi. Omawiany wskaźnik wykazywał znaczne zróżnicowanie przestrzenne wśród gmin województwa opolskiego. Najbardziej zaludnione było m. Brzeg, w którym na 1 km² przypadało 2266 osób, natomiast najmniej zaludniona była gmina Świerczów z wynikiem 27 osób na 1 km². W m. Opolu w 2024 r. na 1 km² przypadały 842 osoby.

W miastach województwa opolskiego w końcu 2024 r. mieszkało 490,8 tys. osób, natomiast na wsi – 439,5 tys. osób. Wskaźnik urbanizacji wyrażany liczbą ludności zamieszkałej w miastach w relacji do ogólnej liczby ludności w województwie opolskim na koniec 2024 r. ukształtował się na poziomie 52,8% (w kraju – 59,4%) i względem 2023 r. nieznacznie wzrósł, tj. o 0,1 p. proc. (w kraju – obniżył się o 0,1 p. proc.). Wyższe wartości współczynnika od średniego dla województwa odnotowano w czterech powiatach: kędzierzyńsko-kozielskim (63,0%), brzeskim (54,2%), krapkowickim (55,9%) i nyskim (52,9%). Najmniej zurbanizowany był powiat opolski (16,3%).

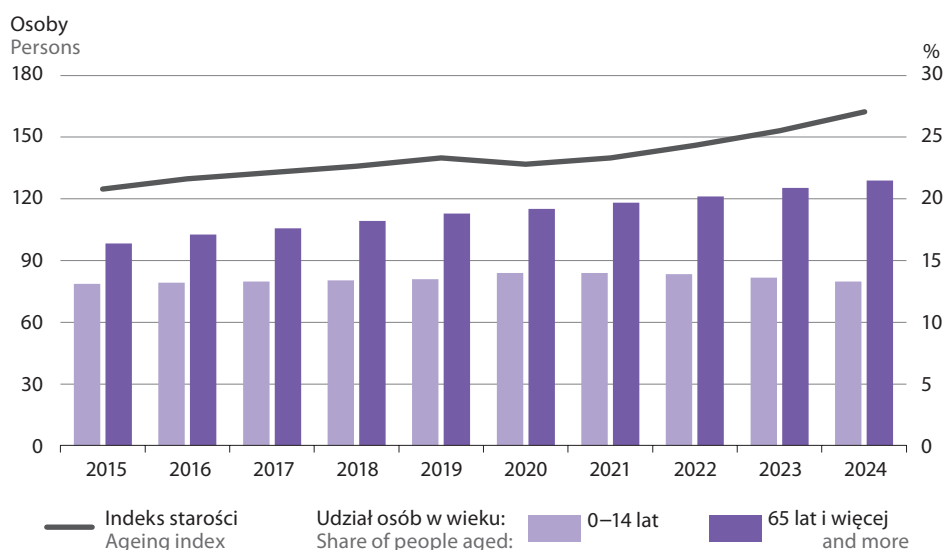
W ogólnej liczbie mieszkańców nieznacznie przeważały kobiety, których odsetek w końcu grudnia 2024 r. wyniósł 51,7% (w kraju – również 51,7%) i względem 2023 r. nie zmienił się, a w stosunku do 2015 r. wzrósł o 0,1 p. proc. Współczynnik feminizacji, mierzony liczbą kobiet przypadających na 100 mężczyzn na koniec 2024 r. w województwie opolskim oraz w kraju, ukształtował się na analogicznym poziomie jak przed rokiem oraz w 2015 r. i wyniósł po 107. W miastach przewaga liczebna kobiet była większa niż na wsi i na koniec 2024 r. na 100 mężczyzn przypadało 111 kobiet wobec 102 na terenach wiejskich, w kraju 112 oraz 101.

Analiza ludności według biologicznych grup wieku wykazała, że na koniec 2024 r. w województwie było 123,6 tys. dzieci (0–14 lat), czyli o 3,2% mniej w porównaniu z 2023 r. (w kraju – o 3,1%). Liczba ludności w grupie wieku 65 lat i więcej wyniosła 200,3 tys. i zwiększyła się w stosunku do roku poprzedniego o 2,5% (w kraju – o 2,3%). Województwo opolskie w porównaniu z danymi dla kraju charakteryzowało się starszą strukturą wieku ludności. W 2024 r. udział dzieci w ogólnej liczbie ludności ukształtował się na poziomie 13,3% wobec 14,6% w kraju, a osób starszych odpowiednio: 21,5% wobec 20,6%.

Relacja liczby osób w wieku 65 lat i więcej do ogólnej liczby ludności nazywana jest współczynnikiem starości demograficznej i stanowi wyznacznik starzenia się ludności. Względem 2023 r. wartość omawianego współczynnika wzrosła o 0,6 p. proc. (w kraju – o 0,5 p. proc.).

**Wykres 13. Indeks starości
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 13. Ageing index
As of 31 December

Miernikiem, którego poziom również określa skalę starzenia się społeczeństwa jest indeks starości, określany jako relacja pokoleniowa dziadków i wnuczków, tj. liczba osób w wieku 65 lat i więcej przypadająca na 100 osób w grupie wieku 0–14 lat. W województwie opolskim w końcu 2024 r. indeks starości wyniósł 162 (w kraju – 141) wobec 153 przed rokiem (w kraju – 133).

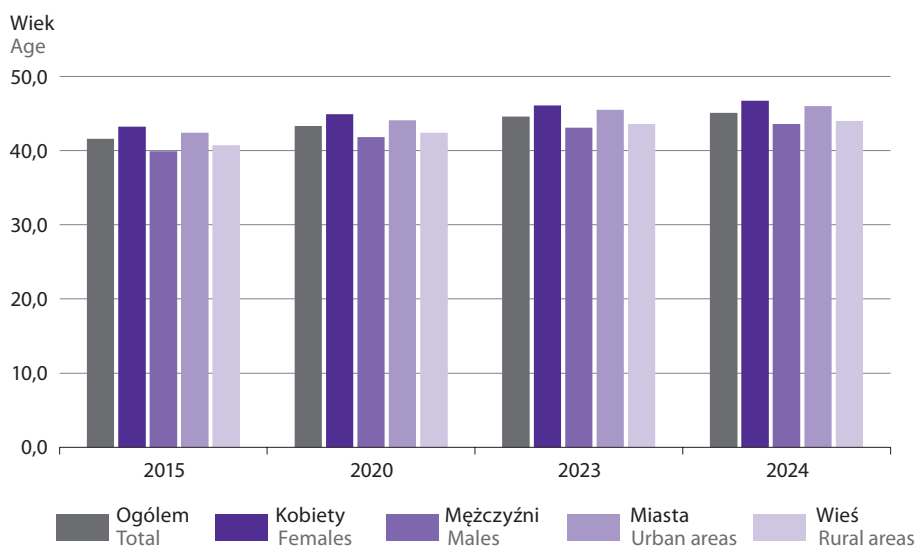
Proces starzenia się ludności przejawiający się m.in. bardziej niekorzystnymi wielkościami wskaźników, które go charakteryzują powoduje, że na znaczeniu zyskuje współczynnik wsparcia międzypokoleniowego (inaczej – współczynnik wsparcia rodziców), określający relację pomiędzy osobami najstarszymi a ich potencjalnymi dziećmi. Wyraża on liczbę osób w grupie wieku 85 lat i więcej przypadających na 100 osób w grupie wieku 50–64 lata. Na koniec 2024 r. omawiany miernik ukształtował się w województwie opolskim oraz w kraju na poziomie ub. roku i wyniósł po 12 osób.

Niekorzystne zmiany demograficzne (m.in. ubytek ludności oraz proces starzenia się) wpływają na stan i strukturę ludności według ekonomicznych grup wieku. W końcu 2024 r. liczebność mieszkańców województwa opolskiego w wieku przedprodukcyjnym (tj. w wieku do 17 roku życia) wyniosła 151,6 tys. i w porównaniu z 2023 r. zmniejszyła się o 2,0% (w kraju – o 1,7%). Ludność w wieku produkcyjnym (tj. w grupie wieku 18–64 lata dla mężczyzn i 18–59 lat dla kobiet) liczyła w województwie 545,5 tys. osób, tj. o 1,3% mniej niż w 2023 r. (w kraju – o 0,7%). Osób w wieku poprodukcyjnym (tj. w grupie wieku 65 lat i więcej dla mężczyzn oraz 60 lat i więcej dla kobiet) na koniec 2024 r. odnotowano w województwie 233,2 tys., tj. o 1,6% więcej niż przed rokiem (w kraju – o 1,4%).

Zmiany w ekonomicznych grupach wieku znalazły odzwierciedlenie w wartości współczynnika obciążenia demograficznego, wyrażanego relacją liczby osób w wieku nieprodukcyjnym (tj. przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym) do liczby osób w wieku produkcyjnym. W końcu 2024 r. w województwie opolskim omawiany współczynnik osiągnął wartość 71 wobec 70 przed rokiem (w kraju odpowiednio: 72 oraz 71 osób). W m. Opolu w 2024 r. wyniósł 74 osoby i w skali roku zwiększył się o 1 osobę.

Wykres 14. Mediana wieku ludności Stan w dniu 31 grudnia

Chart 14. Median age of population
As of 31 December

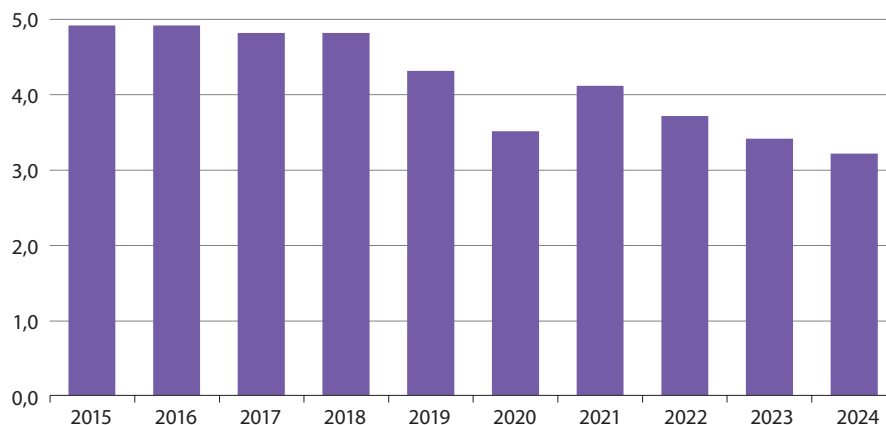

Zjawisko starzenia się społeczeństwa województwa opolskiego ilustruje również wzrostowy trend wieku środkowego (mediana wieku), mówiący o tym, że połowa ludności już przekroczyła dany wiek, a druga połowa jeszcze go nie osiągnęła. W końcu 2024 r. wyniósł on w województwie opolskim 45,1 lat, wobec 44,6 przed rokiem (w kraju odpowiednio: 43,3 i 42,8 lat).

W 2024 r. w województwie opolskim zawarto 2,9 tys. małżeństw (w tym 1,6 tys. w miastach), tj. mniej o 7,1% niż przed rokiem, a o 40,1% w porównaniu z 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 7,2% i o 28,3%).

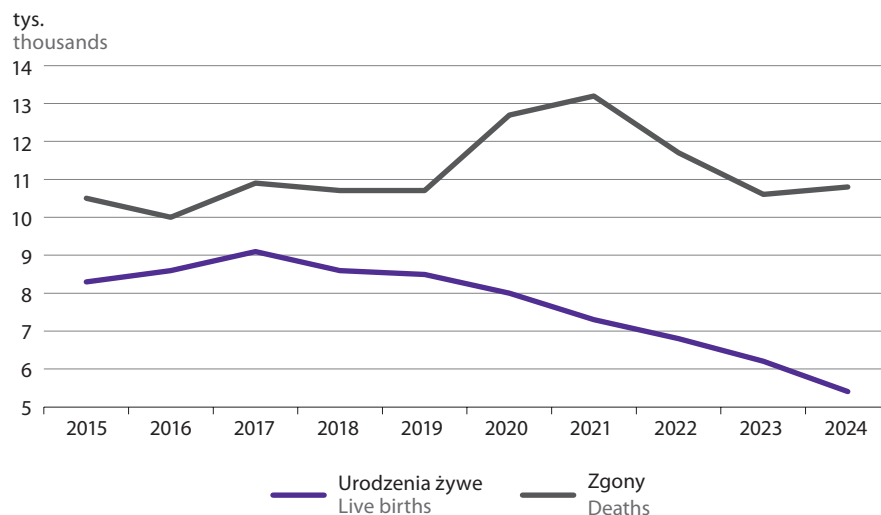
Współczynnik małżeństw, wyrażany liczbą małżeństw w przeliczeniu na 1000 ludności kształtował się w województwie na poziomie 3,2 (w kraju – 3,6) i względem notowanego przed rokiem obniżył się o 0,2 pkt (w kraju – o 0,3 pkt). Wśród gmin województwa opolskiego w 2024 r. najwięcej małżeństw w przeliczeniu na 1000 ludności odnotowano w gminie Cisek (5,5), a najmniej w gminie Łubsza (1,6). W m. Opolu na 1000 mieszkańców przypadały średnio 3 zawarte małżeństwa wobec 4 w 2023 r.

Wykres 15. Małżeństwa zawarte na 1000 ludności
Chart 15. Marriages contracted per 1000 population

Jednym z czynników wpływających na zmianę liczby ludności są urodzenia. W województwie opolskim w 2024 r. zarejestrowano 5,4 tys. urodzeń żywych, tj. mniej o 12,4% niż przed rokiem, a o 34,7% w porównaniu z 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 7,6% i o 31,8%). W miastach liczba urodzeń żywych zmniejszyła się o 10,5% w stosunku do 2023 r., a o 35,1% w odniesieniu do 2015 r. Na wsi liczba urodzeń również uległa zmniejszeniu, tj. odpowiednio: o 14,4% i o 34,3%. Współczynnik urodzeń żywych, wyrażany liczbą urodzeń żywych w przeliczeniu na 1000 ludności wynosił w województwie 5,8 (w kraju – 6,7) wobec notowanego przed rokiem 6,6 (w kraju – 7,2).

Wykres 16. Ruch naturalny ludności
Chart 16. Vital statistics of population

Zgony są kolejnym, po urodzeniach elementem ruchu naturalnego, kształtującym stan i strukturę ludności. W województwie opolskim w 2024 r. zmarło 10,8 tys. osób, co oznacza wzrost o 1,3% w relacji do poprzedniego roku oraz o 2,8% w porównaniu z 2015 r. (w kraju odpowiednio: spadek o 0,1% oraz wzrost o 3,4%). Liczba zgonów w miastach województwa opolskiego w 2024 r. wzrosła o 2,8% w odniesieniu do 2023 r. oraz o 10,8% w stosunku do 2015 r. Na wsi liczba zgonów zmniejszyła się o 0,6% w porównaniu z 2023 r. oraz o 5,7% w relacji do 2015 r. Współczynnik umieralności, wyrażany liczbą zgonów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w województwie opolskim w 2024 r. kształtował się na poziomie 11,5 (w kraju – 10,9) i w relacji do 2023 r. zwiększył się o 0,2 pkt (w kraju – nie zmienił się).

Ze względu na prowadzone szczegółowe analizy dotyczące przyczyn zgonów, prezentacja danych ulega wydłużeniu do 1 roku. W związku z tym w niniejszym opracowaniu podano dane za 2023 r.

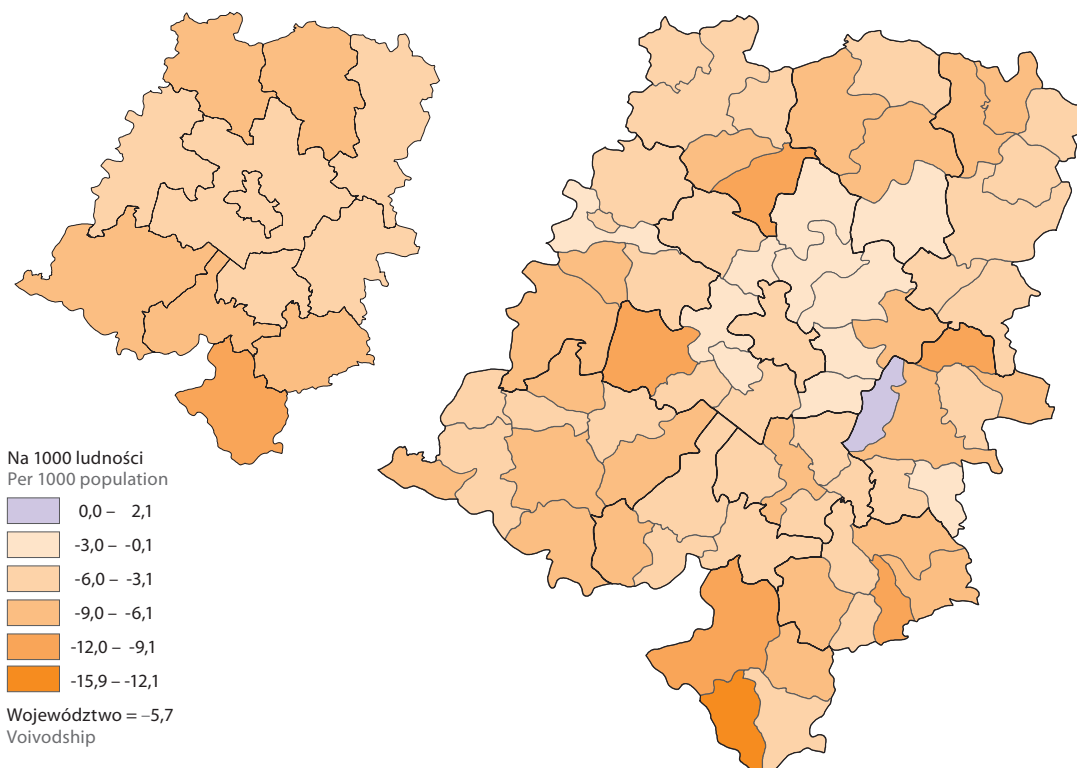
Nadal najczęstszymi przyczynami zgonów mieszkańców województwa opolskiego, podobnie jak i mieszkańców kraju były choroby układu krążenia oraz choroby nowotworowe, które w 2023 r. łącznie stanowiły ponad połowę (66,4%) wszystkich zgonów w województwie (w kraju – 63,6%). W omawianym roku odnotowano 39,6% zgonów spowodowanych chorobami układu krążenia (w kraju – 36,9%). Zgony w wyniku zachorowania na nowotwory stanowiły natomiast 26,7% ogólnej liczby zgonów w województwie (w kraju – również 26,7%). Udział zgonów z powodu chorób układu krążenia wzrósł o 4,4 p. proc. w porównaniu z 2022 r., a obniżył się o 9,0 p. proc. w stosunku do 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 0,9 p. proc. i o 8,8 p. proc.). Odsetek zgonów spowodowanych chorobami nowotworowymi wzrósł w odniesieniu do roku poprzedniego o 2,5 p. proc. oraz o 2,4 p. proc. w stosunku do 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 3,1 p. proc. oraz bez zmian). Wskaźnik śmiertelności z powodu chorób układu krążenia, w przeliczeniu na 100 tys. ludności w 2023 r. wynosił w województwie 448 (w kraju – 400), a chorób nowotworowych – 302 (w kraju – 290).

W 2024 r. zarejestrowano w województwie opolskim 18 zgonów niemowląt (dzieci poniżej 1 roku), tj. o 5,9% więcej niż przed rokiem, a o 47,1% mniej w porównaniu z 2015 r. (w kraju mniej odpowiednio: o 14,6% i o 39,2%). Współczynnik zgonów niemowląt (liczony na 1000 urodzeń żywych) w 2024 r. kształtował się w województwie na poziomie 3,3, wobec 2,8 przed rokiem i 4,1 w 2015 r. W kraju przyjmował on wartość 3,6‰ i był niższy o 0,3 pkt względem poprzedniego roku oraz o 0,4 pkt w porównaniu 2015 r.

Rok 2024 był kolejnym, w którym utrzymała się w województwie opolskim przewaga liczby zgonów nad liczbą urodzeń, co skutkowało ujemną wartością przyrostu naturalnego. Różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów kształtowała się na poziomie minus 5350 podczas gdy przed rokiem wynosiła minus 4447, a w 2015 r. minus 2179. Współczynnik przyrostu naturalnego, określany jako różnica między liczbą urodzeń żywych i liczbą zgonów przypadających na 1000 ludności, w 2024 r. osiągnął w województwie opolskim wartość minus 5,7 wobec minus 4,7 w 2023 r. Omawiany współczynnik dla kraju w 2024 r. kształtował się na poziomie minus 4,2‰, wobec minus 3,6‰ przed rokiem.

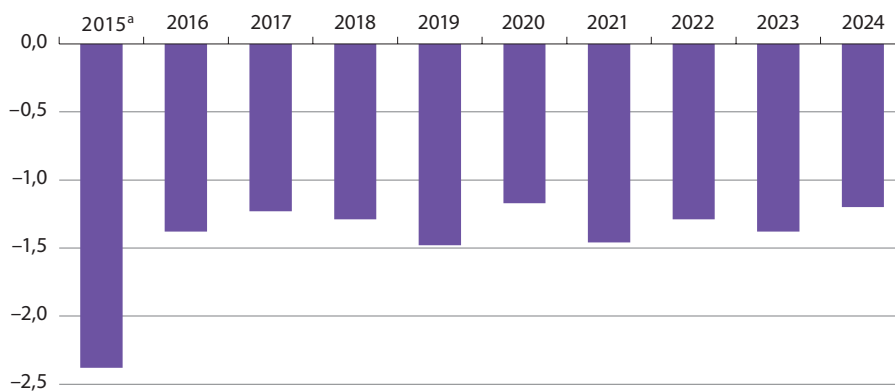
Ujemną wartość współczynnika w 2024 r. odnotowano we wszystkich województwach i kształtowała się ona w przedziale od minus 6,7‰ w województwie świętokrzyskim do minus 1,8‰ w województwie małopolskim. W siedemdziesięciu na siedemdziesiąt jeden gmin województwa opolskiego odnotowano ujemny przyrost naturalny, a najniższa jego wartość w przeliczeniu na 1000 ludności wystąpiła w gminie Branice (minus 15,9). W gminie Izbicko współczynnik przyrostu naturalnego wykazywał wartość dodatnią, tj. 2,1‰. W m. Opolu przyrost naturalny na 1000 ludności w 2024 r. kształtował się na poziomie minus 4,1 wobec minus 3,2 przed rokiem.

Mapa 20. Przyrost naturalny ludności w 2024 r.
Map 20. Natural increase in 2024

Kolejnym procesem wpływającym na zmianę liczby ludności są migracje. W 2024 r. saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały w województwie nadal pozostawało ujemne.

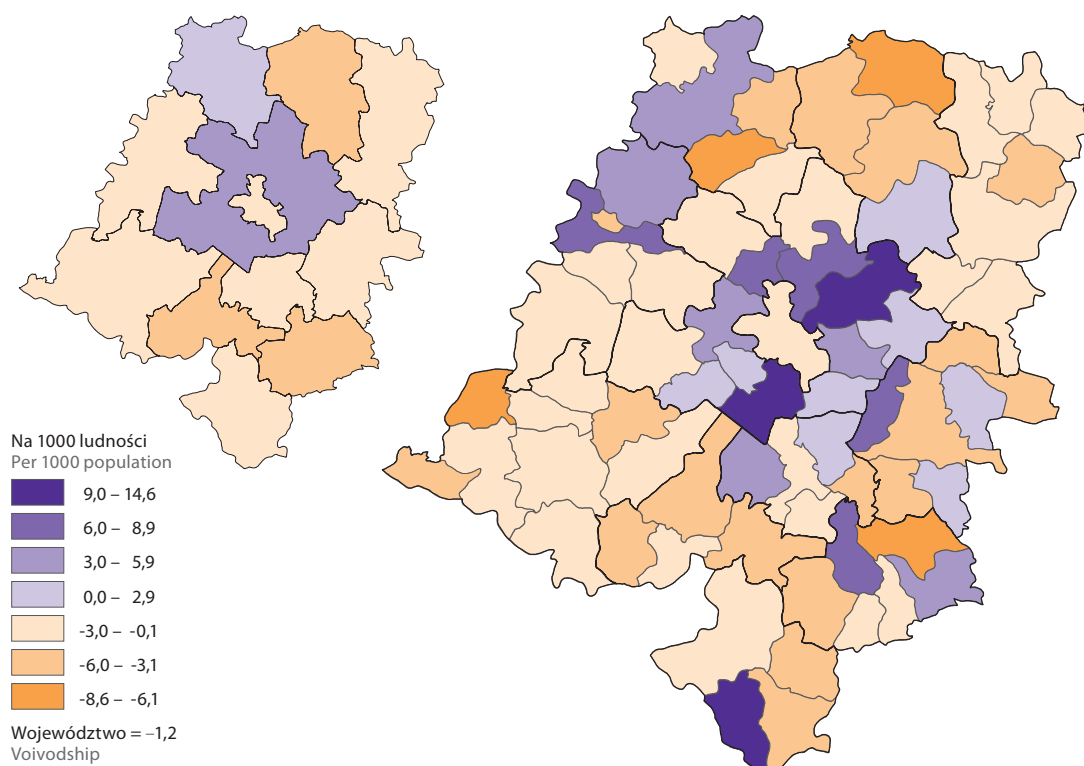
Wykres 17. Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności
Chart 17. Net migration for permanent residence per 1000 population

a Do obliczenia salda migracji wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r.
a For calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used.

W 2024 r. ogólne saldo migracji na pobyt stały w województwie opolskim kształtowało się na poziomie minus 1118 osób wobec minus 1297 osób w 2023 r. W przeliczeniu na 1000 ludności saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały w województwie wynosiło minus 1,2, wobec minus 1,4 przed rokiem. W kraju w 2024 r. miernik był dodatni i przyjmował wartość taką jak przed rokiem, tj. 0,2‰.

Mapa 21. Saldo migracji ludności na pobyt stały w 2024 r.
Map 21. Net migration of population for permanent residence in 2024

Analiza wartości współczynnika salda migracji na 1000 ludności na poziomie województw wykazała, że w 2024 r. dodatnie saldo odnotowano w pięciu województwach, w tym najwyższe w mazowieckim (2,5‰). W pozostałych jedenastu województwach saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały w przeliczeniu na 1000 ludności było ujemne, a jego wartość oscylowała w przedziale od minus 2,4 w lubelskim do minus 0,1 w zachodniopomorskim. W 2024 r. ujemne saldo migracji stałej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wystąpiło w czterdziestu dziewięciu gminach spośród siedemdziesięciu jeden gmin województwa opolskiego, z czego najniższym wyróżniała się gmina Świerczów (minus 8,6). Dodatnie saldo migracji odnotowano natomiast w dwudziestu dwóch gminach, w tym najwyższe w gminie Branice (14,6‰). W m. Opolu w 2024 r. odnotowano ujemną wartość omawianego miernika, która kształtowała się na poziomie minus 0,7‰, przed rokiem minus 0,1‰.

Edukacja

Education

W roku szkolnym 2023/24 liczba dzieci uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego zmniejszyła się w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym, a zwiększyła się w stosunku do roku 2020/21. W szkołach podstawowych, ponadpodstawowych i policealnych uczyło się łącznie więcej dzieci i młodzieży niż w latach szkolnych 2022/23 i 2020/21. Liczba studentów kształcących się w uczelniach mających siedzibę na terenie województwa zmniejszyła się zarówno w porównaniu z poprzednim rokiem akademickim, jak i 2020/21. W ciągu roku, podobnie jak w odniesieniu do 2020 r. odnotowano wzrost wydatków na oświatę i wychowanie ogółem z budżetu jednostek samorządu terytorialnego.

Prezentowane informacje, z wyjątkiem danych o uczelniach, zdawalności egzaminów i o wydatkach jednostek samorządu terytorialnego, opracowano na podstawie systemu informacji oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. Od roku akademickiego 2017/18 dane o uczelniach, z wyjątkiem danych o części uczelni prowadzonych przez kościoły i inne związki wyznaniowe opracowano na podstawie Zintegrowanego Systemu Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym POL-on administrowanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Dane dotyczące zdawalności egzaminów pochodzą z Centralnej Komisji Egzaminacyjnej.

Informacje dotyczące wydatków jednostek samorządu terytorialnego zaprezentowano na podstawie sprawozdawczości Ministerstwa Finansów.

W województwie opolskim w roku szkolnym 2023/24 funkcjonowały 504 placówki wychowania przedszkolnego, tj. więcej o 0,6% niż w roku szkolnym 2022/23 i o 1,6% w porównaniu z rokiem szkolnym 2020/21 (w kraju – analogicznie jak w poprzednim roku szkolnym i więcej o 0,7% w stosunku do roku 2020/21). W 2023 r. ponad połowa placówek wychowania przedszkolnego (56,3%) zlokalizowana była na terenach wiejskich.

Tablica 9. Wychowanie przedszkolne^a
Table 9. Pre-primary education^a

Wyszczególnienie Specification	2020/21	2022/23	2023/24
Placówki Establishments	496	501	504
miasta urban areas	215	219	220
wieś rural areas	281	282	284
W tym przedszkola Of which nursery schools	390	394	398
w tym specjalne of which special	8	8	8
Dzieci Children	32781	35027	34520
miasta urban areas	20022	21176	20815
wieś rural areas	12759	13851	13705
w tym w wieku: 6 lat of which aged: 6	8478	9012	9413
5 lat 5	8257	9334	8916

a łącznie z dziećmi przebywającymi w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

a Including children staying in the units performing health care activities.

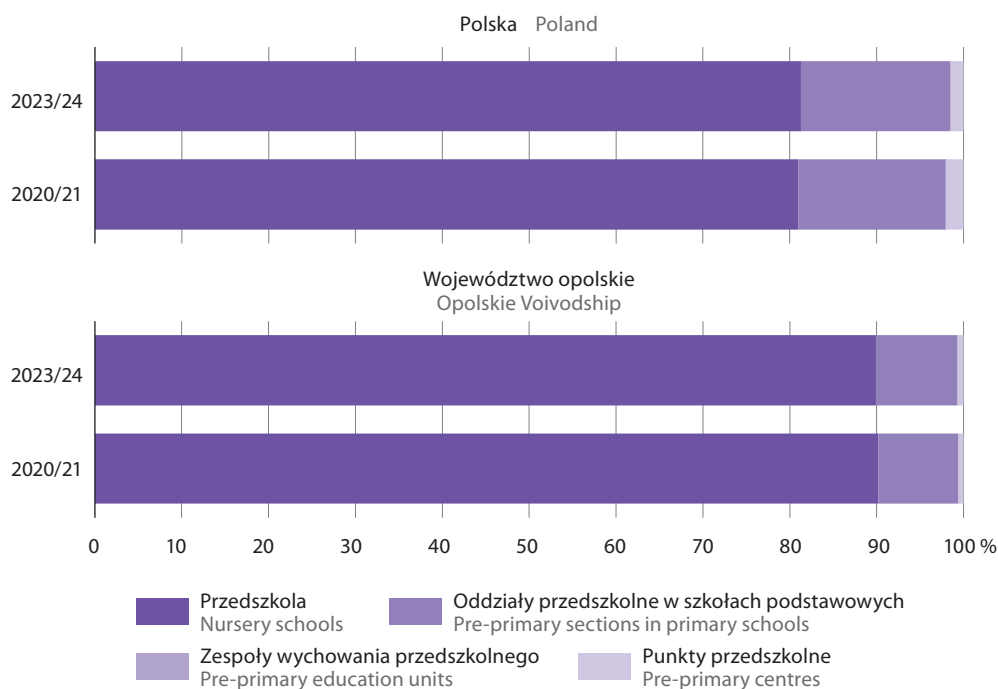
Placówki wychowania przedszkolnego obejmowały 398 przedszkoli, 91 oddziałów przedszkolnych zorganizowanych w szkołach podstawowych oraz 15 punktów przedszkolnych. W porównaniu z rokiem szkolnym 2022/23 zwiększyła się o 1,0% liczba przedszkoli oraz o 2,2% oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych, a zmniejszyła się o 16,7% liczba punktów przedszkolnych. W odniesieniu do roku szkolnego 2020/21 odnotowano wzrost liczby przedszkoli i oddziałów przedszkolnych odpowiednio: o 2,1% i o 1,1%, a spadek liczby punktów przedszkolnych o 6,3%. W 2023 r. zarówno większość przedszkoli, jak i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych zlokalizowana była na wsi (odpowiednio: 50,3% i 85,7%).

Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole. Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczane są przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych oraz zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne.

W roku szkolnym 2023/24 w województwie opolskim wychowaniem przedszkolnym objętych było 34520 dzieci, tj. mniej o 1,4% niż w roku szkolnym 2022/23, a więcej o 5,3% w stosunku do roku szkolnego 2020/21 (w kraju odpowiednio: o 1,4% i o 6,1%). W miastach do placówek wychowania przedszkolnego uczęszczało 20815 dzieci, a na wsi – 13705.

Liczba dzieci w przedszkolach w roku szkolnym 2023/24 stanowiła 89,9% ogółu dzieci w placówkach i wyniosła 31024 (mniej o 1,3% niż w roku 2022/23, a więcej o 4,9% w porównaniu z rokiem 2020/21). Do oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych uczęszczało 3244 dzieci, tj. mniej o 2,1% w skali roku, a więcej o 7,9% w stosunku do roku szkolnego 2020/21, natomiast w punktach przedszkolnych liczba dzieci zmniejszyła się o 11,9% w porównaniu z rokiem szkolnym 2022/23, a wzrosła o 17,8% w odniesieniu do roku 2020/21 i wyniosła 252.

Wykres 18. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego^a według typów placówek
Chart 18. Children in pre-primary establishments^a by type of establishments

^a Łącznie z dziećmi przebywającymi w placówkach wykonujących działalność leczniczą.
^a Including children staying in the units performing health care activities.

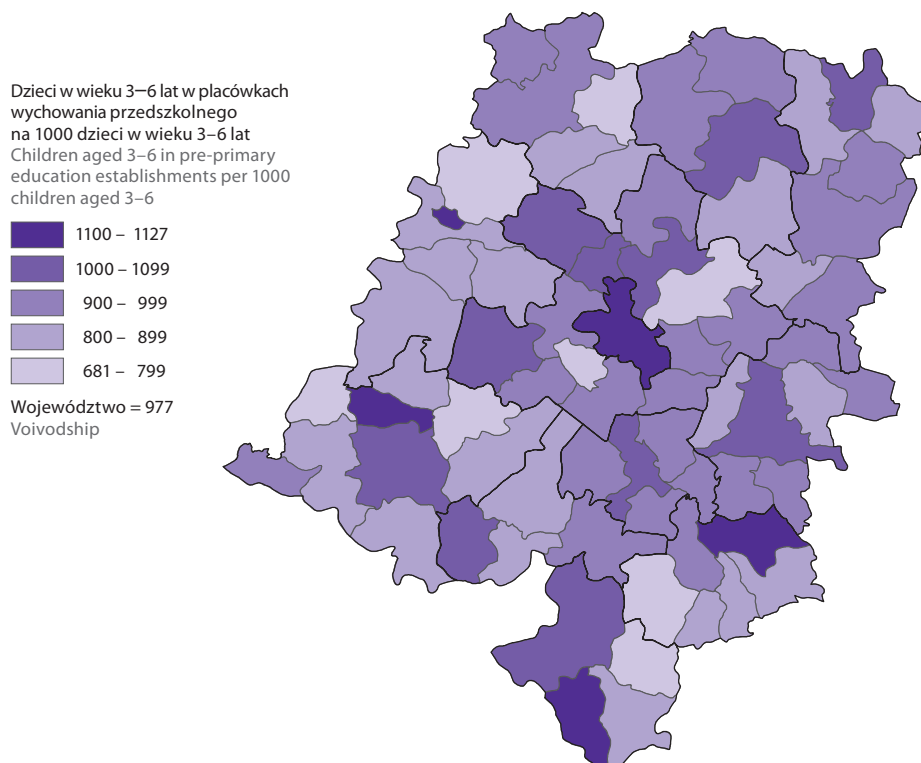
W roku szkolnym 2023/24 do jednej placówki wychowania przedszkolnego w województwie opolskim uczęszczało średnio 68 dzieci (w roku szkolnym 2022/23 – 70, a w 2020/21 – 66), natomiast w kraju 67 dzieci (w latach szkolnych 2022/23 i 2020/21 – odpowiednio: 68 i 64). Analizując sytuację tylko w przedszkolach, na 1 placówkę przypadało średnio 78 dzieci (w kraju – 88), tj. mniej przeciętnie o 2 dzieci na 1 przedszkole niż w roku poprzednim, a więcej o 2 dzieci na 1 przedszkole niż w końcu września 2020 r. (w kraju odpowiednio: o 3 dzieci i o 1 dziecko).

W placówkach wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2023/24 na 1 oddział przypadało średnio 20 dzieci (w kraju – również 20). Jeden oddział w przedszkolu liczył 21 dzieci, w punkcie przedszkolnym – 17, a w oddziałach przedszkolnych przy szkole podstawowej – 18.

Jednym z mierników powszechności dostępu dzieci do placówek wychowania przedszkolnego jest liczba dzieci w wieku 3–6 lat objęta wychowaniem przedszkolnym przypadająca na 1000 dzieci w tej grupie wieku. W roku szkolnym 2023/24 wskaźnik ten wyniósł 977 (w kraju – 961). Było to więcej niż w poprzednim roku szkolnym o 8 dzieci w wieku 3–6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym na 1000 dzieci w tej grupie wieku (w kraju – o 12 dzieci).

Największe natężenie dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym odnotowano w m. Kędzierzyn-Koźle, gdzie w roku szkolnym 2023/24 na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat przypadało 1127 dzieci, a także w gminie Branice – 1121. Najniższą wartość tego wskaźnika zanotowano w gminach Domaszowice i Kamiennik, w których było to odpowiednio: 681 i 724 dzieci.

Mapa 22. Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2023/24
Map 22. Pre-primary education in the 2023/24 school year

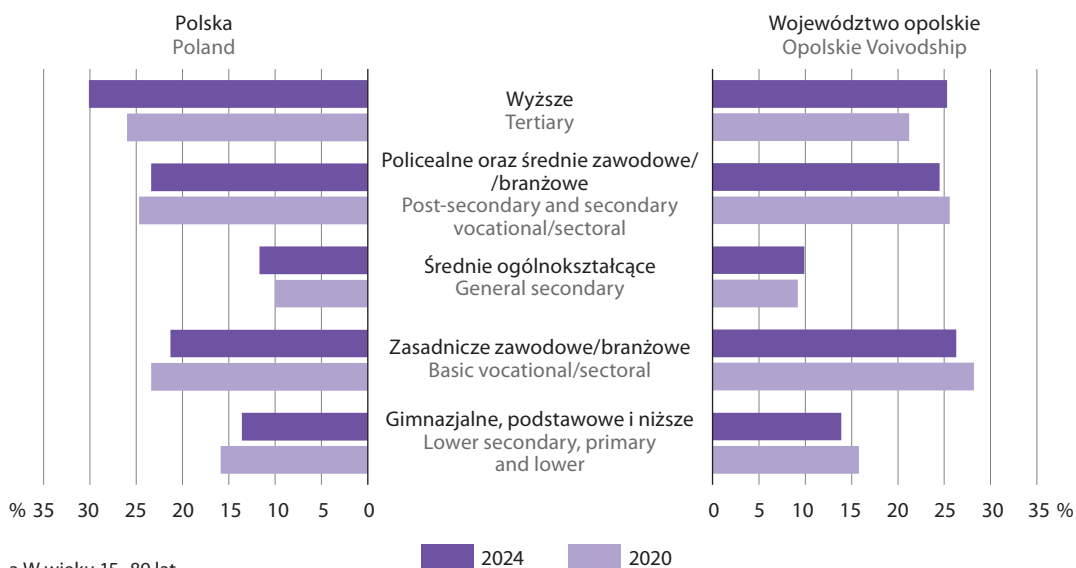

Korzystne zmiany zachodzące w systemie kształcenia i wychowania wpłynęły na poprawę poziomu wykształcenia społeczeństwa. Według wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) w 2024 r. zarówno w porównaniu z poprzednim rokiem, jak i 2020 r. odnotowano wzrost udziału osób z wykształceniem wyższym w populacji osób w wieku 15–89 lat odpowiednio: o 1,6 p. proc. i o 4,1 p. proc.

Udział osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym/branżowym w analizowanym okresie spadł odpowiednio: o 1,8 p. proc. i o 1,1 p. proc. Udział osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym zmniejszył się o 0,6 p. proc. w skali roku, a zwiększył się o 0,7 p. proc. w stosunku do 2020 r. W porównaniu z 2023 r. udział osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym wzrósł o 1,1 p. proc., a spadł o 1,9 p. proc. w odniesieniu do 2020 r. Jednocześnie udział osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym zmniejszył się zarówno w porównaniu z 2023 r., jak i 2020 r. odpowiednio: o 0,4 p. proc. i o 1,9 p. proc.

Wykres 19. Ludność^a według poziomu wykształcenia według BAEL (przeciętne w roku)

Chart 19. Population^a by level of educational attainment by the LFS (annual averages)

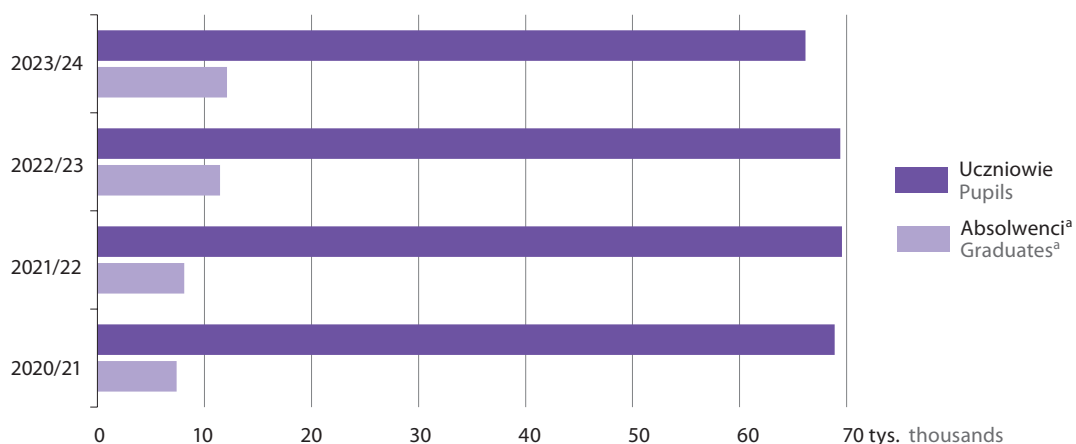

a W wieku 15–89 lat.
a Aged 15–89.

W roku szkolnym 2023/24 w województwie opolskim funkcjonowało 397 szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży (w tym 23 szkoły specjalne), tj. mniej o 2 szkoły niż w poprzednim roku szkolnym i o 5 w porównaniu z rokiem 2020/21, z tego w miastach – 138 szkół, a na wsi – 259. W szkołach tych uczyło się 66140 dzieci i młodzieży, w tym 1082 uczęszczało do szkół specjalnych.

Wykres 20. Uczniowie i absolwenci szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży

Chart 20. Pupils and graduates of primary schools for children and youth

a Z poprzedniego roku szkolnego.
a From the previous school year.

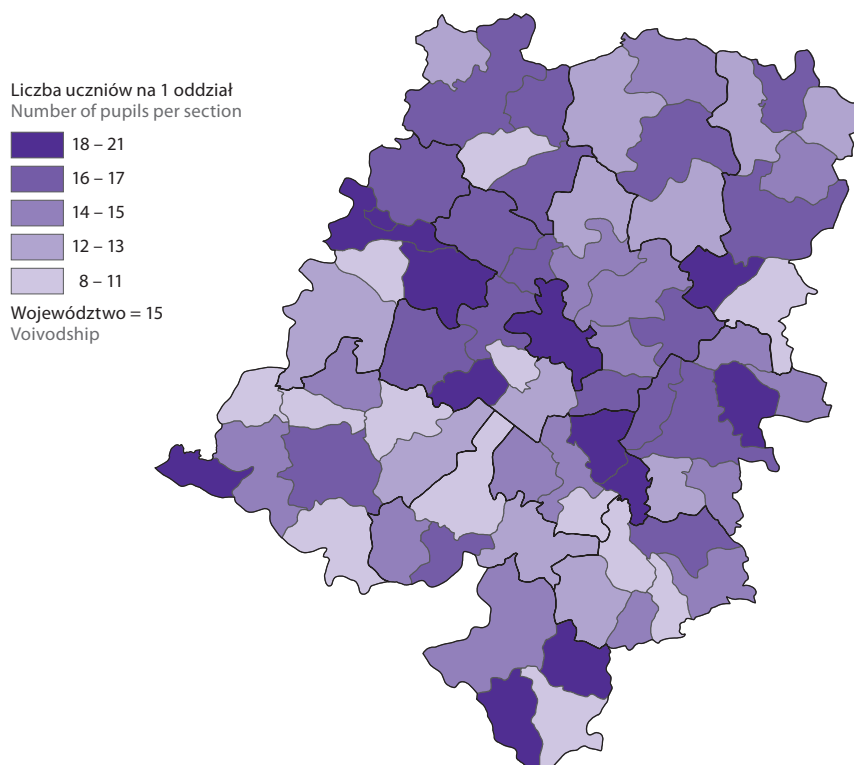
W stosunku do roku 2022/23 ogólna liczba uczniów zmniejszyła się o 4,7%, w tym liczba uczniów szkół specjalnych – wzrosła o 2,4%, a w porównaniu z rokiem 2020/21 odpowiednio: spadła o 4,0% i wzrosła o 2,2%. W miastach do szkół podstawowych uczęszczało 40801 dzieci i młodzieży (mniej o 5,4% w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym i o 3,9% w odniesieniu do roku 2020/21), natomiast na wsi 25339 osób (odpowiednio mniej: o 3,6% i o 4,1%).

We wrześniu 2023 r. naukę w klasie I szkoły podstawowej rozpoczęło 9170 dzieci. Pierwszoklasiści stanowili 13,9% ogółu uczniów szkół podstawowych (przed rokiem – 12,8%).

W roku szkolnym 2023/24 na 1 szkołę podstawową dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) przypadało 174 uczniów (przed rokiem – 182; w 2020/21 – 179). Najwięcej uczniów na 1 szkołę podstawową przypadało w m. Opolu (370) oraz w powiecie brzeskim (222). Najmniejsze zagęszczenie uczniów w szkołach podstawowych odnotowano w powiatach: oleskim (129) i nyskim (144). W szkołach podstawowych specjalnych przeciętna liczba uczniów wyniosła 47 osób, tj. więcej o 1 osobę niż w poprzednim roku szkolnym i o 3 osoby w stosunku do roku 2020/21.

Średnia wielkość oddziału szkolnego w szkole podstawowej w roku szkolnym 2023/24 wyniosła 15 uczniów (przed rokiem – 16). Pod względem liczebności oddziałów najbardziej korzystna sytuacja wystąpiła w gminach: Kamiennik (8 uczniów) oraz Komprachcice (9 uczniów), a najliczniejsze oddziały odnotowano w m. Brzeg oraz gminie Tułowice (po 21).

Mapa 23. Uczniowie w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2023/24
Map 23. Pupils in primary schools in the 2023/24 school year

W czerwcu 2023 r. naukę w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży ukończyło 12111 osób (więcej o 5,7% niż w 2022 r., a o 63,5% w porównaniu z 2020 r.), w tym 158 absolwentów szkół podstawowych specjalnych. W miastach szkoły podstawowe ukończyło 7708 dzieci i młodzieży (więcej o 8,2% niż rok wcześniej, a o 67,3% w stosunku do roku 2020/21), a na wsi – 4403 (więcej odpowiednio: o 1,5% i o 57,2%).

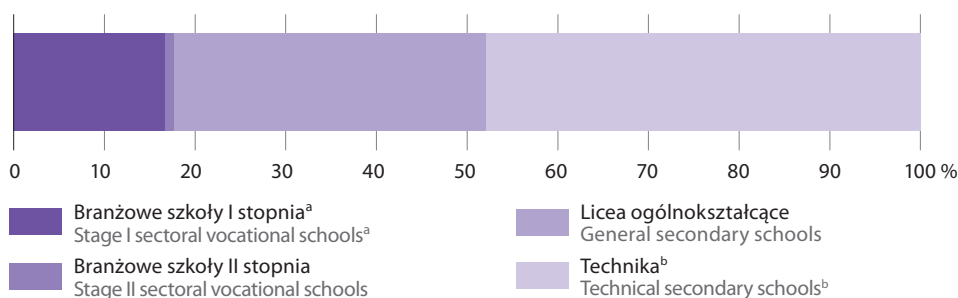
Do szkół ponadpodstawowych zalicza się: specjalne szkoły przysposabiające do pracy, branżowe szkoły I stopnia, branżowe szkoły II stopnia, licea ogólnokształcące, technika, ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe oraz szkoły policealne.

Na terenie województwa opolskiego w roku szkolnym 2023/24 funkcjonowało 179 ponadpodstawowych szkół dla młodzieży (w tym 37 szkół specjalnych), w których kształciło się łącznie 41403 uczniów (w tym 630 w szkołach specjalnych). W porównaniu z poprzednim rokiem liczba szkół nie zmieniła się, a liczba uczniów zwiększyła się o 10,3%, natomiast w stosunku do roku 2020/21 wzrosła odpowiednio: o 5,3% i o 21,0%.

Największą popularnością wśród uczniów szkół ponadpodstawowych cieszyły się te szkoły, które dawały możliwość uzyskania świadectwa dojrzałości, a tym samym kontynuowania nauki w uczelniach. W szkołach tych pobierało naukę 83,3% ogólnej liczby uczniów na tym poziomie kształcenia. Spośród szkół ponadpodstawowych dla młodzieży największą popularnością cieszyły się technika łącznie z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe. W roku szkolnym 2023/24 uczęszczało do nich 42,3% uczniów klas pierwszych szkół ponadpodstawowych. Na drugim miejscu pod względem popularności były licea ogólnokształcące, które wybrało 34,7% uczniów klas pierwszych.

W roku szkolnym 2022/23 odnotowano 7181 absolwentów szkół ponadpodstawowych, wśród których największą grupę stanowili absolwenci techników (41,3%) i liceów ogólnokształcących (38,6%), a udział absolwentów branżowych szkół I stopnia wyniósł 17,7%. Absolwenci branżowych szkół II stopnia, szkół specjalnych przysposabiających do pracy oraz ogólnokształcących szkół artystycznych stanowili odpowiednio: 1,0%, 0,7% i 0,7% ogólnej liczby absolwentów.

Wykres 21. Uczniowie szkół ponadpodstawowych dla młodzieży według typów szkół w roku szkolnym 2023/24
Chart 21. Students of post-primary schools for youth by types of schools in the 2023/24 school year

a,b Łącznie: a – ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy, b – z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

a,b Including: a – special job-training schools, b – general art schools leading to professional certification.

W województwie opolskim w roku szkolnym 2023/24 było 48 branżowych szkół I stopnia oraz 21 szkół specjalnych przysposabiających do pracy. Ich liczba w porównaniu z rokiem szkolnym 2022/23 nie zmieniła się, a w stosunku do roku 2020/21 wzrosła odpowiednio: o 6,7% i pozostała bez zmian. Do szkół branżowych I stopnia (łącznie ze szkołami przysposabiającymi do pracy) uczęszczało 6897 uczniów, z tego 91,4% uczyło się w szkołach ogólnodostępnych, a 8,6% w szkołach specjalnych. W porównaniu

z poprzednim rokiem szkolnym wystąpił wzrost liczby uczniów ogółem o 15,8%, w tym w szkołach ogólnodostępnych – o 17,1%, a w specjalnych – o 3,5%, natomiast w odniesieniu do roku 2020/21 odnotowano wzrost odpowiednio: o 16,1%, o 17,7% i o 1,0%. W czerwcu 2023 r. naukę w branżowych szkołach I stopnia ukończyło 1326 absolwentów, z tego 92,6% to absolwenci szkół ogólnodostępnych, a 7,4% – szkół specjalnych. W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym wystąpił spadek liczby absolwentów ogółem o 44,9%, w tym w szkołach ogólnodostępnych o 45,6%, a w specjalnych o 32,9%, natomiast w stosunku do roku 2020/21 odnotowano wzrost odpowiednio: o 9,0%, o 8,3% i o 18,1%.

W roku szkolnym 2023/24 funkcjonowało 11 branżowych szkół II stopnia, w których naukę mogli kontynuować absolwenci branżowych szkół I stopnia (tj. więcej o 1 placówkę niż przed rokiem, a o 7 w porównaniu z rokiem szkolnym 2020/21), w których kształciło się 412 uczniów (wzrost o 1,2% w skali roku i ponad 5-krotny w stosunku do roku 2020/21). W czerwcu 2023 r. odnotowano 69 absolwentów tych szkół, tj. o 81,6% więcej niż w czerwcu 2022 r.

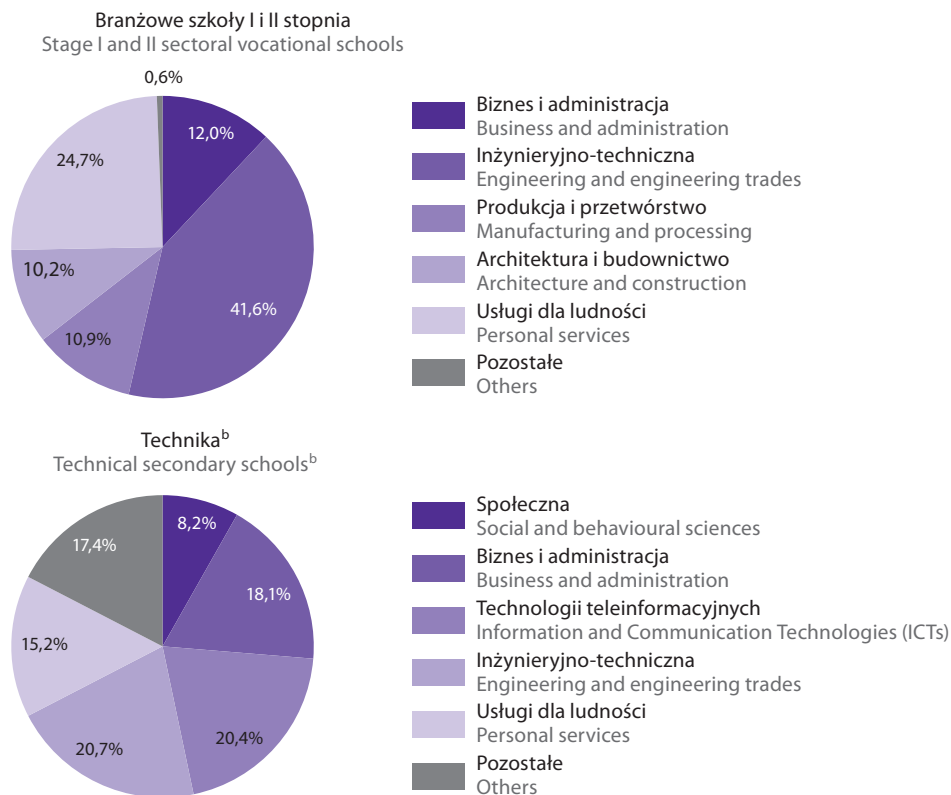
W roku szkolnym 2023/24 działało 47 liceów ogólnokształcących dla młodzieży. W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym liczba tych szkół nie zmieniła się, a zwiększyła się o 4,4% w odniesieniu do roku 2020/21. W liceach ogólnokształcących kształciło się 14252 osoby (wzrost o 11,2% w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym i o 25,2% w stosunku do roku 2020/21). W roku szkolnym 2023/24 na 1 liceum ogólnokształcące (bez szkół specjalnych) przypadało średnio 316 uczniów (więcej o 32 uczniów w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym i o 52 niż w roku 2020/21), natomiast na 1 oddział 27 uczniów, tj. o 1 ucznia więcej niż w roku szkolnym 2022/23 oraz o 2 uczniów w stosunku do roku 2020/21. W czerwcu 2023 r. naukę w liceach ogólnokształcących ukończyło 2774 absolwentów (tj. więcej o 0,9% niż rok wcześniej i o 0,1% niż w czerwcu 2020 r.).

W roku szkolnym 2023/24 w województwie opolskim były 52 technika (łącznie ze szkołami ogólnokształcącymi artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe). Ich liczba spadła o 1,9% w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym i o 5,5% w stosunku do roku 2020/21. Do techników w roku szkolnym 2023/24 uczęszczało łącznie 19842 uczniów, z tego 97,9% uczyło się w technikach, a 2,1% w szkołach ogólnokształcących artystycznych dających uprawnienia zawodowe. W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym odnotowano wzrost liczby uczniów ogółem o 8,2%, w tym w technikach o 8,3%, a w szkołach ogólnokształcących artystycznych dających uprawnienia zawodowe o 5,1%, natomiast w porównaniu z rokiem 2020/21 więcej odpowiednio: o 18,0%, o 17,9% i o 25,4%. W roku szkolnym 2023/24 na 1 technikum (bez szkół specjalnych) w województwie opolskim przypadało średnio 389 uczniów (więcej o 37 uczniów w porównaniu z rokiem szkolnym 2022/23, a o 78 w stosunku do roku 2020/21), natomiast na 1 oddział – 26 uczniów (tak jak w poprzednim roku szkolnym, a więcej o 1 ucznia w odniesieniu do roku 2020/21). Liczba absolwentów techników w czerwcu 2023 r. wyniosła 3012 i zmniejszyła się o 4,6% w stosunku do roku poprzedniego oraz o 5,3% w porównaniu z czerwcem 2020.

W roku szkolnym 2022/23 najwięcej absolwentów branżowych szkół I oraz II stopnia (bez szkół specjalnych przysposabiających do pracy) ukończyło naukę w zawodach z podgrupy inżynieryjno-technicznej (41,6% ogółu absolwentów), usług dla ludności (24,7%) oraz biznesu i administracji (12,0%). Absolwenci techników (łącznie ze szkołami ogólnokształcącymi artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe), natomiast najczęściej kończyli naukę na kierunkach z podgrupy inżynieryjno-technicznej (20,7% ogółu absolwentów), technologii teleinformatycznych (20,4%) oraz biznesu i administracji (18,1%).

Wykres 22. Absolwenci szkół zawodowych dla młodzieży według podgrup kierunków kształcenia^a w roku szkolnym 2022/23

Chart 22. Graduates of vocational school for youth by narrow fields of education^a in the 2022/23 school year

W roku szkolnym 2023/24 w województwie opolskim było 30 szkół policealnych i ich liczba w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym zmniejszyła się o 14,3%, a o 34,8% w stosunku do roku 2020/21. Szkoły policealne kształciły 5218 osób, tj. mniej o 2,6% w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym, a więcej o 7,7% w odniesieniu do roku 2020/21. W czerwcu 2023 r. naukę w szkołach policealnych ukończyło 1671 osób, tj. więcej o 21,9% w porównaniu z czerwcem 2022 r. i o 33,6% w stosunku do czerwca 2020 r. Najliczniejszą grupę stanowili absolwenci z podgrupy: medyczna (35,6% ogółu absolwentów), higiena i bezpieczeństwo pracy (19,9%) oraz artystyczna (14,8%).

Do egzaminu maturalnego w maju 2024 r. przystąpiło 5209 absolwentów szkół ponadpodstawowych, z czego 53,9% stanowiły kobiety. Liczba osób przystępujących do egzaminu maturalnego spadła o 2,6% w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym. W 2024 r. egzamin maturalny zdało 4220 osób, tj. o 6,3% mniej niż rok wcześniej. Spośród osób, które zdały egzamin maturalny 54,5% stanowiły kobiety.

Tablica 10. Osoby, które przystąpiły do egzaminu maturalnego^a
Table 10. Persons, who took matriculation examination^a

Wyszczególnienie Specification	2020	2023	2024
Ogółem Total	5853	5348	5209
mężczyźni males	2670	2465	2400
kobiety females	3183	2883	2809
W tym osoby, które zdały egzamin Of which person who passed examination	4307	4506	4220
mężczyźni males	1957	2057	1919
kobiety females	2350	2449	2301

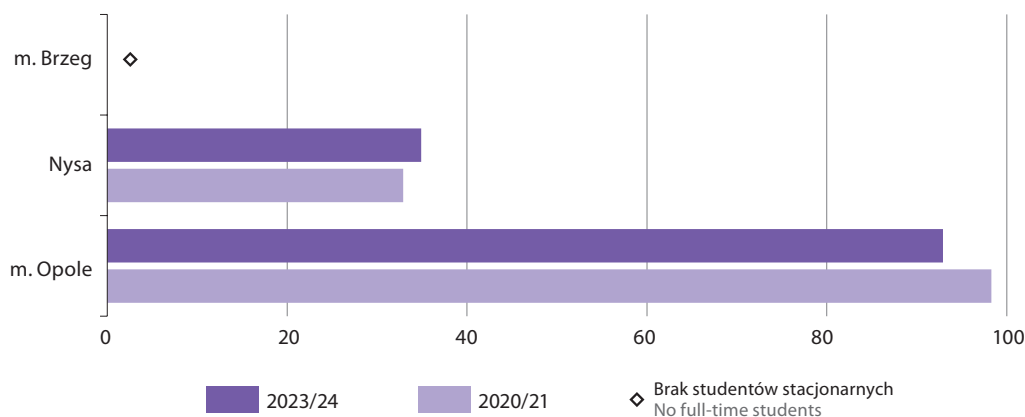
a Od 2023 r. egzamin maturalny przeprowadzany jest w dwóch formułach – starej (obowiązującej od 2015 r.) i w nowej (obowiązującej od 2023 r.). Od 2023 r. podano łącznie liczbę osób zdających egzamin maturalny według nowej i starej formuły.

a Since 2023, the matriculation examination has been carried out in two formulas – the old one (in force since 2015) and the new one (in force since 2023). Since 2023, the total number of persons taking the matriculation examination according to the new and old formula was reported.

W roku akademickim 2023/24 na terenie województwa opolskiego miało siedzibę 5 uczelni, podobnie jak rok wcześniej i w roku akademickim 2020/21, w których studiowało 17389 osób (mniej odpowiednio: o 4,3% i o 5,5%). We wszystkich uczelniach działających na terenie województwa (łącznie z oddziałami uczelni z siedzibą poza województwem) kształciło się łącznie 20917 studentów, tj. mniej o 2,9% niż w roku akademickim 2022/23 i o 1,9% w stosunku do roku 2020/21.

Spośród 5 uczelni województwa opolskiego 3 to uczelnie publiczne, dlatego większość wśród ogółu studiujących (87,0%) stanowili studenci uczelni publicznych (w porównaniu z poprzednim rokiem akademickim wzrost o 2,8 p. proc.). W uczelniach publicznych dominującą formą kształcenia były studia stacjonarne, na których uczyło się 79,8% studentów (w 2022/23 – 78,8%), natomiast w uczelniach niepublicznych – studia niestacjonarne – 52,9% studentów (w 2022/23 – 40,9%).

Wykres 23. Studenci stacjonarni uczelni w miejscowościach akademickich na 1000 ludności
Chart 23. Students in full-time programmes in academic towns per 1000 population

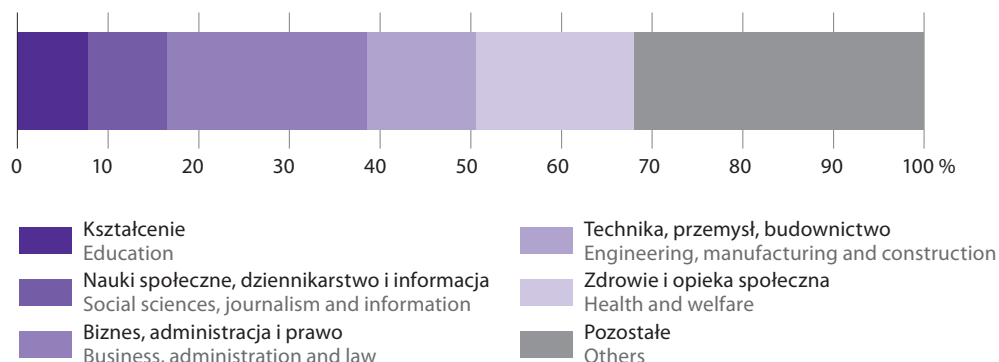
W roku akademickim 2023/24 największa część studentów (59,1%) podjęła studia pierwszego stopnia (inżynierskie i licencjackie). Na studiach magisterskich jednolitych kształciło się 21,7% osób, a drugiego stopnia – 19,2%. W porównaniu z rokiem akademickim 2022/23 w ogólnej liczbie studiujących zmniejszył

się udział osób na studiach drugiego stopnia o 3,2 p. proc., a zwiększył się na studiach magisterskich jednolitych o 2,5 p. proc. oraz pierwszego stopnia o 0,7 p. proc. Spośród wszystkich studentów najwięcej – 38,4% kształciło się na studiach pierwszego stopnia na poziomie licencjackim (w roku akademickim 2022/23 – 38,2%).

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r. dyplomy ukończenia studiów wyższych otrzymało 4043 absolwentów, z tego 89,9% to osoby uzyskujące dyplomy uczelni publicznych. Liczba absolwentów spadła o 13,0% w porównaniu z poprzednim rokiem i o 8,4% w stosunku do roku akademickiego 2020/21. Ponad połowa wszystkich absolwentów (53,9% ogółu) ukończyła studia pierwszego stopnia, z czego 31,6% z tytułem inżyniera, a 68,4% z tytułem licencjata. Studia magisterskie jednolite ukończyło 9,6% wszystkich kończących studia, a studia drugiego stopnia ukończyło 36,5%.

Najwięcej osób w roku akademickim 2023/24 kształciło się na kierunkach z grup: biznes, administracja i prawo (23,2%), zdrowie i opieka społeczna (19,2%) oraz technika, przemysł i budownictwo (12,1%). Najmniej studentów studiowało na kierunkach z grup: rolnictwo (0,2%), indywidualne studia międzyobszarowe oraz nauki przyrodnicze, matematyka i statystyka (po 2,6%). W porównaniu z rokiem akademickim 2022/23 największy spadek odsetka studiujących odnotowano na kierunkach z grupy biznes, administracja i prawo (o 3,3 p. proc.), natomiast najwyższy wzrost dotyczył grupy zdrowie i opieka społeczna (o 1,9 p. proc.).

Wykres 24. Absolwenci^a uczelni według grup kierunków kształcenia^b w roku akademickim 2022/23
Chart 24. Graduates^a of higher education institutions by broad fields of education^b in the 2022/23 academic year

a Absolwenci, którzy uzyskali dyplomy ukończenia studiów w 2023 r. Łącznie z cudzoziemcami. b Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013).

a Graduates who obtained higher education diplomas in 2023. Including foreigners. b According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013).

Wśród osób, które ukończyły uczelnie w 2023 r., największy odsetek stanowili absolwenci kierunków związanych z: biznesem, administracją i prawem (22,1%), zdrowiem i opieką społeczną (17,4%) oraz techniką, przemysłem i budownictwem (12,0%).

W roku szkolnym 2023/24 w województwie opolskim funkcjonowało 28 szkół dla dorosłych, wśród których przeważały licea ogólnokształcące – 92,9%. Pozostałymi szkołami dla dorosłych były szkoły podstawowe. W relacji do roku szkolnego 2022/23 liczba szkół dla dorosłych zmniejszyła się o 9,7%, a o 31,7% w porównaniu z rokiem 2020/21. Naukę w szkołach dla dorosłych kontynuowało łącznie 2963 uczniów, tj. o 17,5% więcej niż przed rokiem, a o 12,6% mniej niż w roku 2020/21. Do szkół podstawowych dla dorosłych uczęszczało 43 uczniów. W liceach ogólnokształcących uczyło się 2920 uczniów (98,5% ogólnej liczby uczniów szkół dla dorosłych). Szkoły dla dorosłych w roku szkolnym 2022/23 ukończyło 213 osób, tj. o 79,1% mniej niż rok wcześniej i o 81,9% niż w roku 2020/21. Zdecydowanie najliczniejszą grupę absolwentów tworzyli kończący edukację w liceach ogólnokształcących (83,6% ogółu).

W 2023 r. według wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), 5,3% osób w wieku 25–64 lata (o 3,4 p. proc. mniej od średniej krajowej) deklaroowało uczestnictwo w edukacji obejmującej uczenie formalne (szkoła i studia wyższe) i kształcenie pozaformalne (różnego rodzaju kursy i szkolenia). Wskaźnik ten zmniejszył się w skali roku o 1,4 p. proc., a zwiększył o 2,6 p. proc. w porównaniu z 2020 r. (w kraju odpowiednio więcej: o 0,9 p. proc. i o 4,9 p. proc.).

Wydatki publiczne na oświatę i wychowanie z budżetu jednostek samorządu terytorialnego w 2023 r. wynosiły w województwie opolskim 2891,6 mln zł, co stanowiło 33,1% ogółu wydatków jednostek samorządu terytorialnego (w 2022 r. – 30,2%, w 2020 r. – 30,0%). W skali roku wydatki na oświatę i wychowanie ogółem zwiększyły się o 14,5%, a o 38,8% w odniesieniu do 2020 r. Na oświatę i wychowanie ogółem samorządy gminne w 2023 r. przeznaczyły 1792,9 mln zł (tj. więcej o 12,5% niż w 2022 r., a o 37,2% w porównaniu z 2020 r.), samorządy powiatów – 525,5 mln zł (odpowiednio: o 21,2% i o 39,5%), samorząd miasta na prawach powiatu – 516,5 mln zł (odpowiednio: o 16,7% i o 46,0%), a samorząd województwa – 56,6 mln zł (odpowiednio: o 2,0% i o 24,3%). W 2023 r. samorządy gminne środki na oświatę i wychowanie (dział 801) w kwocie 1783,2 mln zł przeznaczyły głównie na funkcjonowanie: szkół podstawowych – 53,3% oraz przedszkoli – 24,6%. Z kolei miasto na prawach powiatu środki na oświatę i wychowanie (490,2 mln zł) wydatkowało głównie na: szkoły podstawowe – 27,5%, przedszkola – 20,8% oraz licea ogólnokształcące – 12,1%.

Zasoby pracy

Labour resources

Według stanu na koniec października 2024 r. w województwie opolskim odnotowano mniejszą liczbę pracujących zarówno w relacji do grudnia 2023 r., jak i względem października 2023 r. Ponad połowę pracujących stanowili mężczyźni. Najwięcej mieszkańców województwa opolskiego pracowało w sektorze usługowym.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w powiatowych urzędach pracy województwa opolskiego na koniec 2024 r. była mniejsza niż przed rokiem oraz przed dziewięcioma laty. Bilans bezrobotnych kształtował się korzystnie, odnotowano mniejszą liczbę nowo rejestrujących się bezrobotnych niż osób wyłączonych z ewidencji.

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), przeprowadzonego w 4 kwartale 2024 r. w województwie opolskim wskazują na poprawę wskaźników obrazujących sytuację na rynku pracy zarówno w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego, jak i 2019 r.

Dane o **pracujących w gospodarce narodowej** (stan na ostatni dzień miesiąca) od grudnia 2022 r. są prezentowane na podstawie administracyjnych źródeł danych według miejsca zamieszkania, bez zagranicy. Dane dotyczą pracujących we wszystkich podmiotach gospodarki narodowej.

Dane o pracujących dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód.

Do pracujących zalicza się:

- pracowników najemnych (od 2022 r. zmiana nazwy, wcześniej zatrudnieni), czyli osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór) lub stosunku służbowego na czas określony i nieokreślony, w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy;
- pracodawców i pracujących na własny rachunek, łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin;
- osoby wykonujące pracę nakładczą;
- członków spółdzielni produkcji rolnej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i innych spółdzielni zajmujących się produkcją rolną oraz spółdzielni kółek rolniczych);
- duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

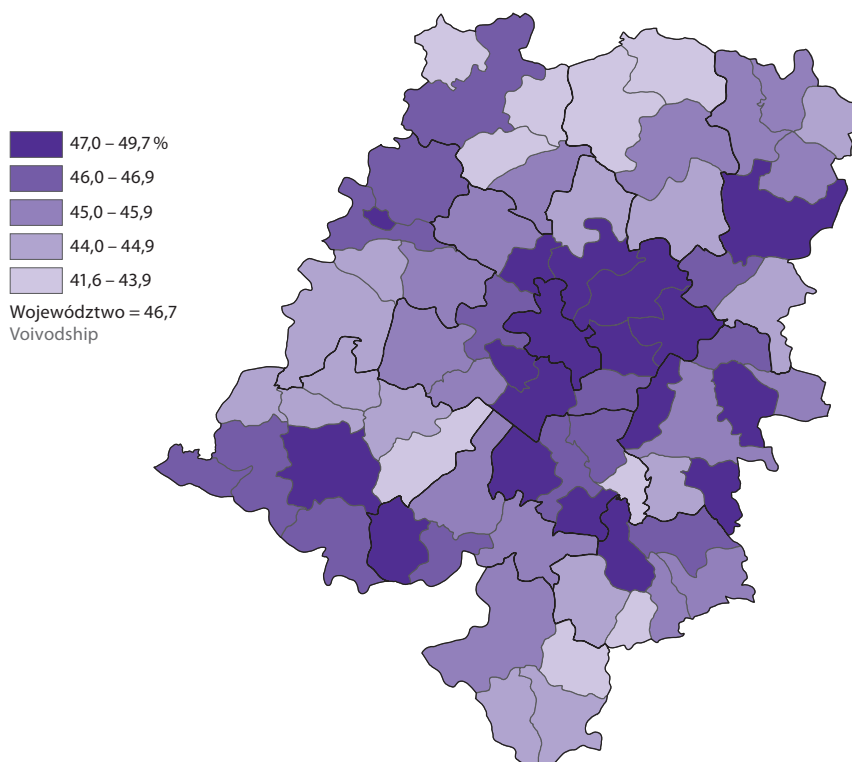
W województwie opolskim na koniec października 2024 r. pracowało 342,3 tys. osób, co stanowiło 2,3% ogólnej liczby pracujących w gospodarce narodowej w kraju. Ich liczba zmniejszyła się po 0,6 tys. osób, tj. po 0,2% zarówno w porównaniu z końcem grudnia 2023 r., jak i w stosunku do końca października 2023 r. W kraju liczba pracujących w gospodarce narodowej zmniejszyła się o 0,2% w relacji do końca grudnia 2023 r., a w porównaniu z październikiem 2023 r. utrzymała się na tym samym poziomie. Spadek liczby pracujących względem porównywanych okresów wystąpił prawie we wszystkich województwach. Procentowo największy odnotowano w województwie świętokrzyskim o 0,8% w porównaniu z grudniem 2023 r. i o 0,9% w stosunku do października 2023 r. Wzrost wystąpił w czterech województwach: małopolskim, mazowieckim, pomorskim i wielkopolskim. Największy procentowo wzrost zanotowano w województwie mazowieckim o 0,4% w odniesieniu do grudnia 2023 r. i o 0,8% względem października 2023 r.

Wśród ogółu pracujących ponad połowę, tj. 53,3% stanowili mężczyźni. Ich wyższy udział w ogólnej liczbie pracujących odnotowano we wszystkich gminach województwa opolskiego. Najwyższy udział kobiet według stanu na koniec października 2024 r. wystąpił w m. Opolu (49,7%), a najniższy w gminie Domaszowice (41,6%).

Mapa 24. Udział kobiet w ogólnej liczbie pracujących w gospodarce narodowej według gminy zamieszkania w 2024 r.

Stan w dniu 31 października

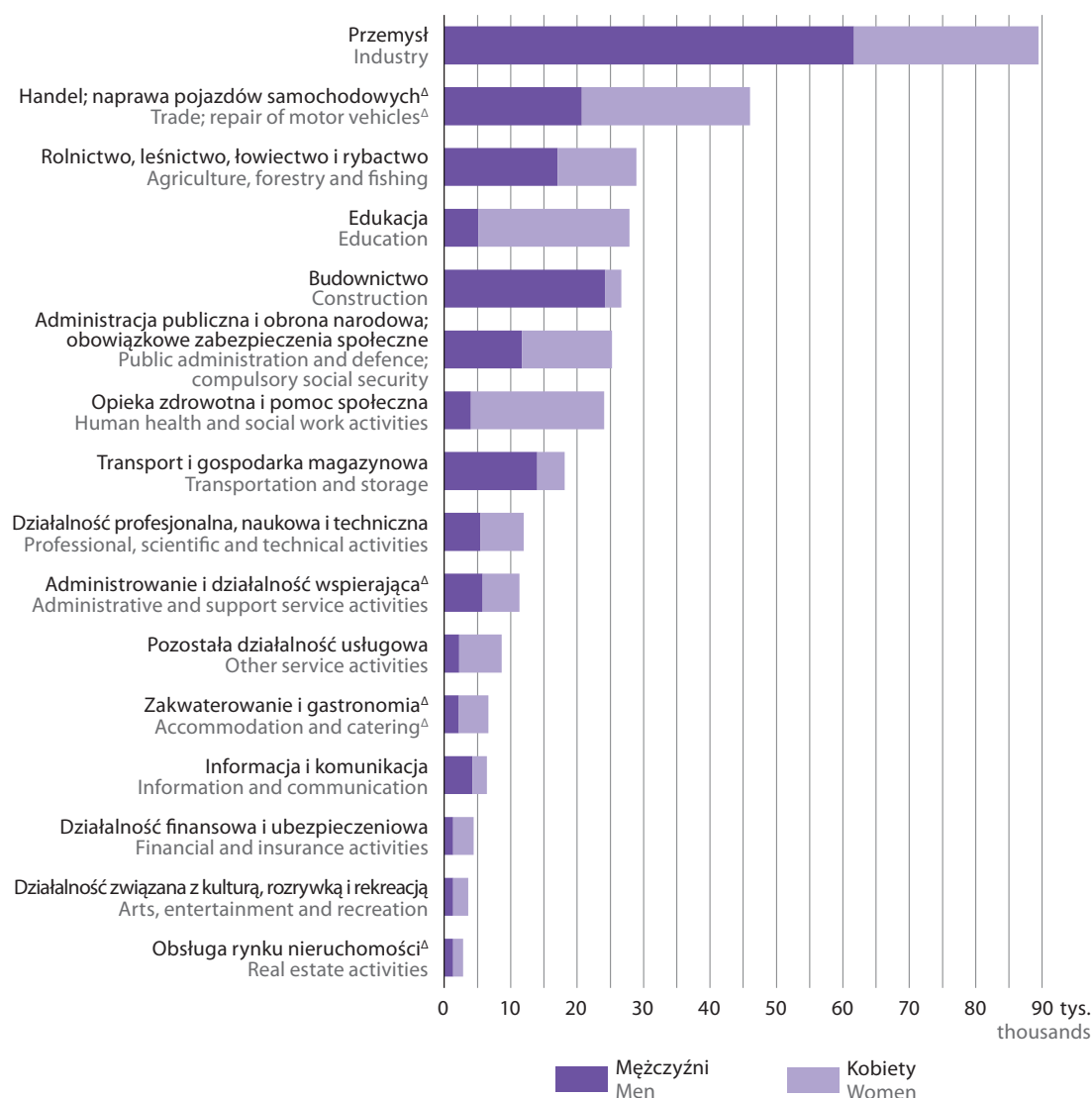
Map 24. Share of women in the total number of employed persons in the national economy by gmina of residence in 2024
As of 31 October

Zdecydowanie więcej mężczyzn niż kobiet pracowało w budownictwie (90,9% ogółu pracujących w tej sekcji), transporcie i gospodarce magazynowej (77,3%) oraz w podmiotach prowadzących działalność w zakresie przemysłu (68,9%). Znacznie większy udział kobiet wśród ogółu pracujących wystąpił natomiast w sekcjach: opieka zdrowotna i pomoc społeczna (83,4%), edukacja (81,5%) oraz pozostała działalność usługowa (73,9%).

**Wykres 25. Pracujący w gospodarce narodowej według sekcji PKD i płci w 2024 r.
Stan w dniu 31 października**

Chart 25. Employed persons in the national economy by PKD sections and sex in 2024
As of 31 October

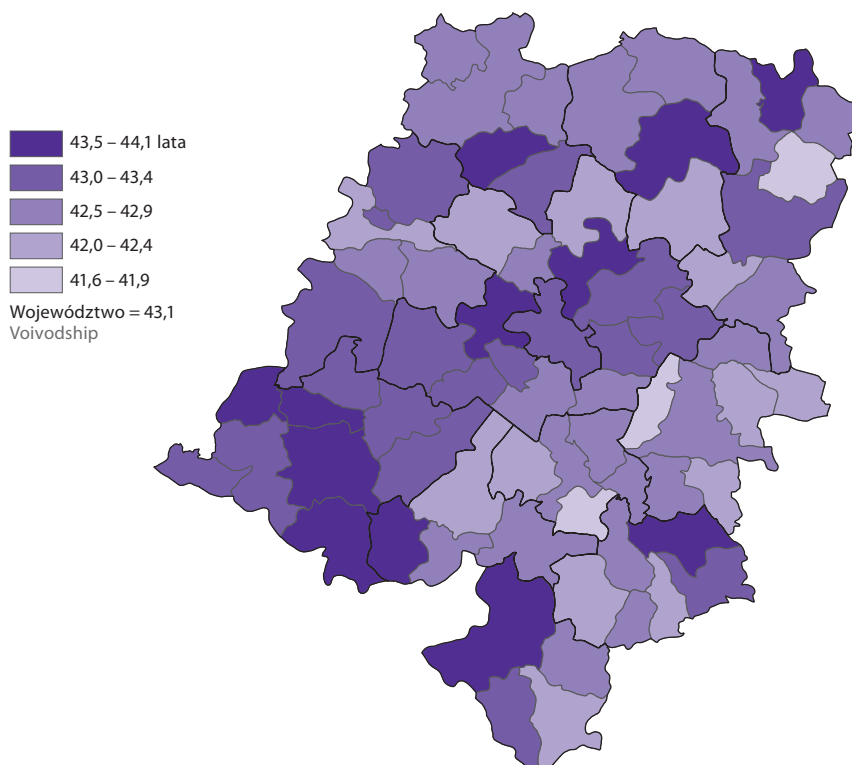

Na koniec października 2024 r. średnia wieku pracujących w gospodarce narodowej w województwie opolskim wyniosła 43,1 lat (w kraju – 42,8 lat). W skali województw najniższą średnią wieku pracujących zaobserwowano w województwie pomorskim i wielkopolskim (po 42,1 lat), a najwyższą w świętokrzyskim (43,9 lat). Średnia wieku pracujących mężczyzn w województwie opolskim wyniosła 43,3 lata, a dla kobiet 42,9 lat.

Wśród gmin województwa opolskiego najniższą średnią wieku osób pracujących odnotowano w gminie Izbicko (41,6 lat), a najwyższą w gminach: Głuchołazy i Nysa (po 44,1 lat).

Mapa 25. Średnia wieku pracujących w gospodarce narodowej według gminy zamieszkania w 2024 r. Stan w dniu 31 października

Map 25. Average age of employed persons in the national economy by gmina of residence in 2024 As of 31 October

Na koniec października 2024 r. liczba mieszkańców województwa opolskiego pracujących w sektorze rolniczym wyniosła 28,9 tys. osób. W sektorze przemysłowym pracowało 116,1 tys. mieszkańców, a w usługowym 197,2 tys. Oznacza to, że struktura pracujących charakteryzowała się dominacją usług.

W ogólnej liczbie pracujących największy udział (80,6%) mieli pracownicy najemni. Pracujący na własny rachunek łącznie z pomagającymi członkami rodzin stanowili 19,0%.

Najwięcej pracujących na koniec października 2024 r. było mieszkańców m. Opola (54,8 tys.) oraz powiatów: opolskiego (44,5 tys.), nyskiego (42,3 tys.), brzeskiego (32,7 tys.) i kędzierzyńsko-kozielskiego (30,5 tys.). Powiaty te skupiały ponad połowę (59,8%) pracujących mieszkańców województwa opolskiego.

Dane o **bezrobociu rejestrowanym** podano na podstawie badania, które opiera się na rejestracji osób w powiatowych urzędach pracy. Osoby te muszą spełniać kryteria przedstawione w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w której określono je jako bezrobotne oraz w ustawie o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

W końcu grudnia 2024 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa opolskiego wyniosła 20,0 tys. osób, tj. 2,5% wszystkich bezrobotnych w kraju. Liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 1,5% w porównaniu z rokiem poprzednim, a o 44,8% w stosunku do grudnia 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 0,3% i o 49,7%). W relacji do końca grudnia poprzedniego roku

liczba bezrobotnych zmniejszyła się w dziewięciu województwach. Największy spadek odnotowano w województwie świętokrzyskim (o 4,3%), a najmniejszy w zachodniopomorskim (o 0,1%). W pozostałych województwach wzrosła liczba bezrobotnych, w tym najbardziej w województwie dolnośląskim (o 4,7%) i lubuskim (o 3,6%). W odniesieniu do 2015 r. we wszystkich województwach nastąpił spadek liczby bezrobotnych, od 59,5% w województwie lubuskim do 44,5% w dolnośląskim.

W województwie opolskim najwięcej zarejestrowanych bezrobotnych na koniec 2024 r. było w powiecie nyskim (2,7 tys.), a w dalszej kolejności: w powiecie brzeskim (2,3 tys.), w m. Opolu (2,2 tys.) oraz w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim (2,0 tys.). Powiaty te skupiały blisko połowę (46,1%) zarejestrowanych bezrobotnych w województwie. W skali roku w sześciu powiatach odnotowano spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych, od 13,6% w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim do 1,2% w powiecie namysłowskim. W pozostałych powiatach wystąpił wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych, w tym największy w powiecie strzeleckim (o 15,0%).

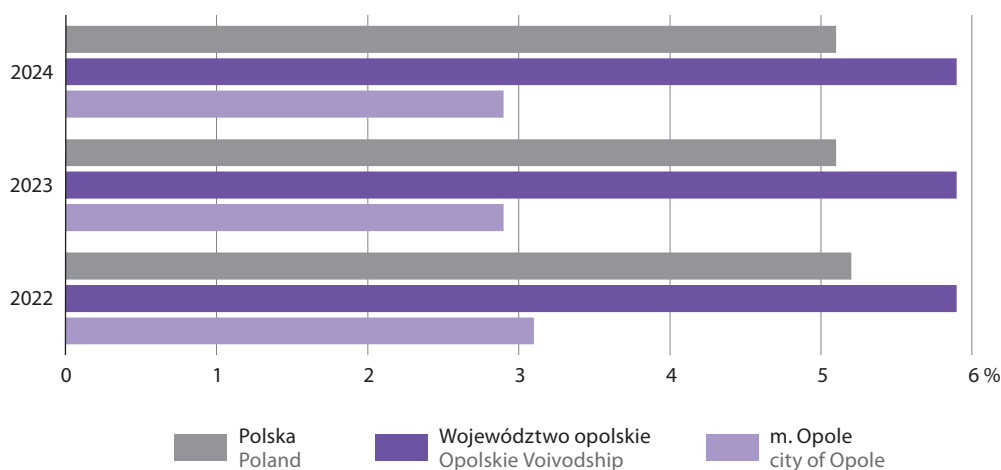
Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Wskaźnik ten podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowaną – od 2022 r. na podstawie administracyjnych źródeł danych.

W końcu 2024 r. w województwie opolskim, podobnie jak w kraju, stopa bezrobocia rejestrowanego ukształtowała się na poziomie grudnia 2023 r. i wyniosła odpowiednio: 5,9% i 5,1%. Pod względem wysokości stopy bezrobocia województwo opolskie uplasowało się na 8 miejscu w kraju. Najwyższą pozycję zajmowało województwo wielkopolskie ze stopą bezrobocia równą 3,0%, a najniższą podkarpackie ze stopą bezrobocia 8,7%. W skali roku w większości województw stopa bezrobocia utrzymała się na tym samym poziomie. Spadek wartości omawianego wskaźnika odnotowano w trzech województwach: świętokrzyskim (o 0,3 p. proc.), lubelskim (o 0,2 p. proc.) i podlaskim (o 0,1 p. proc.). Wzrost natomiast wystąpił w czterech województwach: dolnośląskim, kujawsko-pomorskim i lubuskim (po 0,2 p. proc.) oraz zachodniopomorskim (o 0,1 p. proc.).

Wykres 26. Stopa bezrobocia rejestrowanego Stan w dniu 31 grudnia

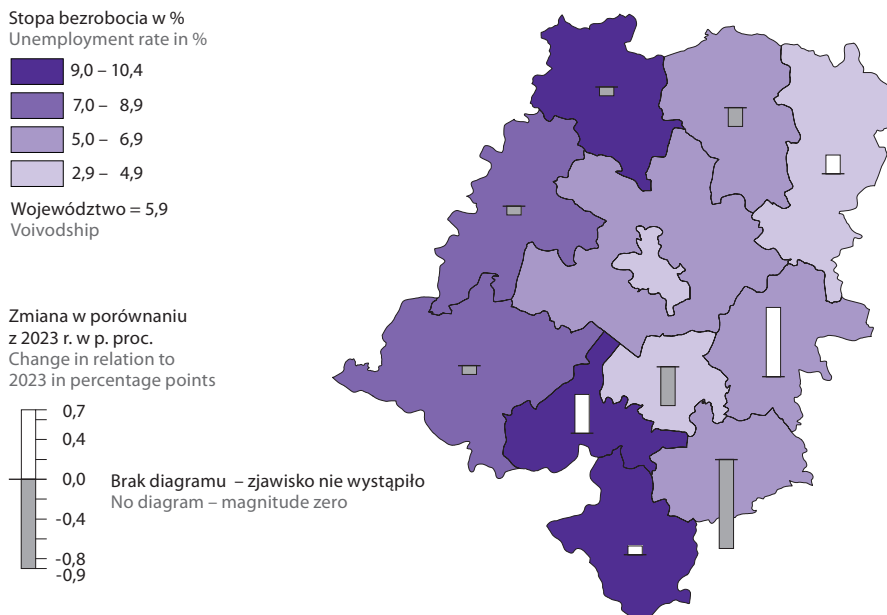
Chart 26. Registered unemployment rate
As of 31 December

W 2024 r. nadal obserwowano duże zróżnicowanie poziomu stopy bezrobocia w poszczególnych powiatach. Do powiatów o najwyższej stopie bezrobocia należały: głubczycki (10,4%), prudnicki (9,6%) oraz namysłowski (9,0%). Niższa stopa bezrobocia niż średnia w województwie obserwowana była w m. Opolu (2,9%) oraz w powiatach: krapkowickim i oleskim (po 4,7%), strzeleckim (5,1%) oraz opolskim (5,7%). Rozpiętość stopy bezrobocia na koniec grudnia 2024 r. wyniosła 7,5 p. proc.

**Mapa 26. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 26. Registered unemployment rate in 2024
As of 31 December

W skali roku spadek stopy bezrobocia odnotowano w sześciu powiatach: kędzierzyńsko-kozielskim (o 0,9 p. proc.), krapkowickim (o 0,4 p. proc.), kluczborskim (o 0,2 p. proc.) oraz brzeskim, namysłowskim i nyskim (po 0,1 p. proc.). Wzrost nastąpił w czterech powiatach: strzeleckim (o 0,7 p. proc.), prudnickim (o 0,4 p. proc.), oleskim (o 0,2 p. proc.) oraz głubczyckim (o 0,1 p. proc.). W powiecie opolskim oraz w m. Opolu stopa bezrobocia rejestrowanego ukształtowała się na poziomie grudnia 2023 r.

W województwie opolskim w końcu grudnia 2024 r. wśród bezrobotnych, podobnie jak w kraju, przeważały kobiety. W ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w powiatowych urzędach pracy stanowiły one 53,3%. Ich liczba była niższa o 4,1% niż przed rokiem, a o 46,1% w porównaniu z 2015 r. Populacja bezrobotnych mężczyzn zwiększyła się o 1,5% w odniesieniu do roku poprzedniego, a zmniejszyła się o 43,2% w relacji do 2015 r.

Najliczniejszą grupą wśród bezrobotnych w końcu grudnia 2024 r. były osoby w grupie wieku 35–44 lata (5,0 tys.). Ich odsetek w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 24,8% i wzrósł o 0,1 p. proc. w porównaniu z rokiem poprzednim oraz o 5,2 p. proc. w odniesieniu do 2015 r. Liczba bezrobotnych w analizowanej grupie zmniejszyła się o 1,1% w skali roku, a o 30,0% w stosunku do 2015 r. Najmniej liczną grupą bezrobotnych były osoby w grupie wieku 18–24 lata. Ich liczba na koniec 2024 r. wyniosła 2,2 tys., tj. mniej o 6,9% w porównaniu z grudniem 2023 r., a o 55,9% w zestawieniu z grudniem 2015 r.

Większość bezrobotnych rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy to osoby o niskim poziomie wykształcenia. Dwie najliczniejsze grupy bezrobotnych stanowiły osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe oraz wykształcenie zasadnicze zawodowe/branżowe

(odpowiednio: 28,2% i 26,9% ogólnej liczby bezrobotnych). Dla obu z wymienionych grup zanotowano spadek odsetka w porównaniu z końcem roku poprzedniego, tj. odpowiednio: o 0,7 p. proc. i o 0,8 p. proc., a w stosunku do 2015 r., odpowiednio: o 2,4 p. proc. i o 2,0 p. proc.

Na koniec 2024 r. liczba osób pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy wyniosła 7,9 tys. i była niższa o 0,3% niż przed rokiem, a o 36,5% niż przed dziewięcioma laty. Udział analizowanej grupy wśród ogólnej liczby bezrobotnych w skali roku zwiększył się o 0,5 p. proc., a o 5,1 p. proc. w stosunku do 2015 r. i na koniec 2024 r. wyniósł 39,5%.

Pod względem kryterium stażu pracy najliczniejszą grupę bezrobotnych w końcu grudnia 2024 r. tworzyły osoby ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat, tj. 26,0% ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych. Liczba bezrobotnych z omawianym stażem pracy ukształtowała się na niższym poziomie o 3,3% niż w końcu grudnia 2023 r., a o 38,9% w stosunku do końca grudnia 2015 r. Najmniej liczną grupę bezrobotnych stanowiły osoby, które przepracowały powyżej 30 lat, a ich udział wyniósł 4,1%. Liczba tych osób zwiększyła się o 9,3% w porównaniu z ub. rokiem, natomiast zmniejszyła się o 59,2% w odniesieniu do 2015 r.

W województwie opolskim większość bezrobotnych nie posiadała prawa do zasiłku i w końcu grudnia 2024 r. było ich 17,0 tys. osób, tj. mniej o 3,4% niż przed rokiem, a o 46,0% w stosunku do grudnia 2015 r. Udział ich w ogólnej liczbie bezrobotnych na koniec 2024 r. wyniósł 84,8% i był niższy o 1,7 p. proc. niż w 2023 r. oraz o 2,0 p. proc. niż na koniec grudnia 2015 r. W kraju osoby bez prawa do zasiłku na koniec 2024 r. stanowiły 84,5% wszystkich bezrobotnych.

Na terenie województwa opolskiego liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi na koniec 2024 r. wyniosła 8,9 tys. osób, co stanowiło 44,7% ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych w województwie. Liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi w porównaniu z 2023 r. zmniejszyła się o 2,5%, a o 46,9% w relacji do 2015 r.

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych wyodrębniono kategorie osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Należą do nich m.in. długotrwale bezrobotni, którzy w końcu 2024 r. stanowili 50,2% wszystkich bezrobotnych, wobec 50,3% przed rokiem i 53,2% w 2015 r. Na koniec 2024 r. odnotowano 10,0 tys. długotrwale bezrobotnych, ale ich liczba zmniejszyła się o 1,6% w porównaniu z rokiem poprzednim, a o 47,9% w stosunku do 2015 r. Do grupy będącej w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy należą również bezrobotni z niepełnosprawnościami. Na koniec 2024 r. było ich 1,5 tys., co stanowiło 7,3% wszystkich bezrobotnych. Liczba bezrobotnych z niepełnosprawnościami zmniejszyła się o 19,2% w porównaniu z rokiem poprzednim, a o 39,7% w stosunku do 2015 r.

W 2024 r. w województwie opolskim liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych wynosiła 31,6 tys. osób i była mniejsza o 0,8% w stosunku do roku poprzedniego, a o 52,4% niż w 2015 r. Wśród nowo zarejestrowanych większość, tj. 78,2% stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny. Ich odsetek w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych zmniejszył się o 0,4 p. proc. w skali roku oraz o 5,9 p. proc. w porównaniu z 2015 r. Z ewidencji bezrobotnych w województwie opolskim w 2024 r. skreślono 32,0 tys. osób, tj. mniej o 0,5% w odniesieniu do roku poprzedniego, a o 56,0% w stosunku do 2015 r. Główną przyczyną wyrejestrowania było podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru bezrobotnych skreślono 18,7 tys. osób wobec 19,1 tys. przed rokiem, a 37,2 tys. w 2015 r. Udział tej kategorii bezrobotnych w ogólnej liczbie wyrejestrowanych wynosił 58,6% i był mniejszy o 0,8 p. proc. niż przed rokiem, natomiast większy o 7,4 p. proc. niż przed dziewięcioma laty. W województwie opolskim w 2024 r. bilans bezrobotnych kształtował się korzystnie, tzn. w ciągu roku zarejestrowano o 0,3 tys. osób mniej niż wyłączono z ewidencji. Relacja napływu do odpływu z bezrobocia kształtowała się na poziomie 99,0% wobec 99,3% przed rokiem i 91,5% w 2015 r. (w kraju wskaźnik ten wynosił odpowiednio: 99,8%, 98,1% i 90,0%).

Powiatowe urzędy pracy w województwie opolskim w 2024 r. miały do dyspozycji 22,0 tys. ofert pracy, tj. więcej o 7,9% niż przed rokiem, ale mniej o 49,1% w porównaniu z 2015 r. W końcu grudnia 2024 r. na 1 ofertę pracy przypadało 13 bezrobotnych wobec 15 przed rokiem oraz 22 w 2015 r.

Źródłem danych kwartalnych o **ludności aktywnej zawodowo** (tj. pracujących i bezrobotnych według definicji Międzynarodowej Organizacji Pracy oraz wytycznych Eurostatu) oraz o **osobach biernych zawodowo**, tj. tych, którzy pozostają poza siłą roboczą jest Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).

Od 4 kwartału 2023 r. do uogólniania wyników badania na populację generalną zastosowano dane o ludności rezydującej z bilansów opracowanych na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021. Dane za okres od 1 kwartału 2019 r. do 3 kwartału 2023 r. zostały przeliczone zgodnie z nową podstawą uogólniania wyników, w związku z czym dane te nie są w pełni porównywalne z wcześniejszymi okresami.

Od 1 kwartału 2021 r. w BAEL wprowadzono zmiany metodologiczne wynikające z wdrożenia rozporządzenia ramowego dla statystyki społecznej, tj. Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1700 z dnia 10 października 2019 r. oraz jego aktów implementacyjnych. Zmiany dotyczyły m.in. zakresu podmiotowego badania (badanie zasadnicze obejmuje osoby w wieku 15–89 lat, do 2020 r. włącznie były to osoby w wieku 15 lat i więcej) oraz definicji i sposobu wyodrębniania poszczególnych populacji osób na rynku pracy, tj. pracujących, bezrobotnych i biernych zawodowo. Na potrzeby analiz porównawczych zaprezentowano przeliczone dane BAEL dla lat wcześniejszych, z uwzględnieniem definicji obowiązujących od 2021 r.

W 4 kwartale 2024 r. w województwie opolskim liczba ludności w grupie wieku 15–89 lat wynosiła 745 tys., tj. mniej o 0,5% niż przed rokiem i o 3,6% w porównaniu z analogicznym okresem 2019 r. Populacja aktywnych zawodowo liczyła 443 tys., co stanowiło 59,5% ogólnej liczby ludności w grupie wieku 15–89 lat. Ich liczba w 4 kwartale 2024 r. zwiększyła się odpowiednio: o 3,3% i o 3,0% w stosunku do 4 kwartału 2023 r. i 2019 r. W podziale na płeć, w ujęciu rocznym liczba aktywnych zawodowo mężczyzn wzrosła o 3,4%, a kobiet o 2,5%, natomiast w odniesieniu do 4 kwartału 2019 r. wzrost dotyczył tylko grupy aktywnych zawodowo kobiet – o 7,4%, przy jednoczesnym spadku o 0,4% wśród mężczyzn.

Tablica 11. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15–89 lat w 4 kwartale według BAEL^a
Table 11. Economic activity of the population aged 15–89 years in the 4th quarter by the LFS^a

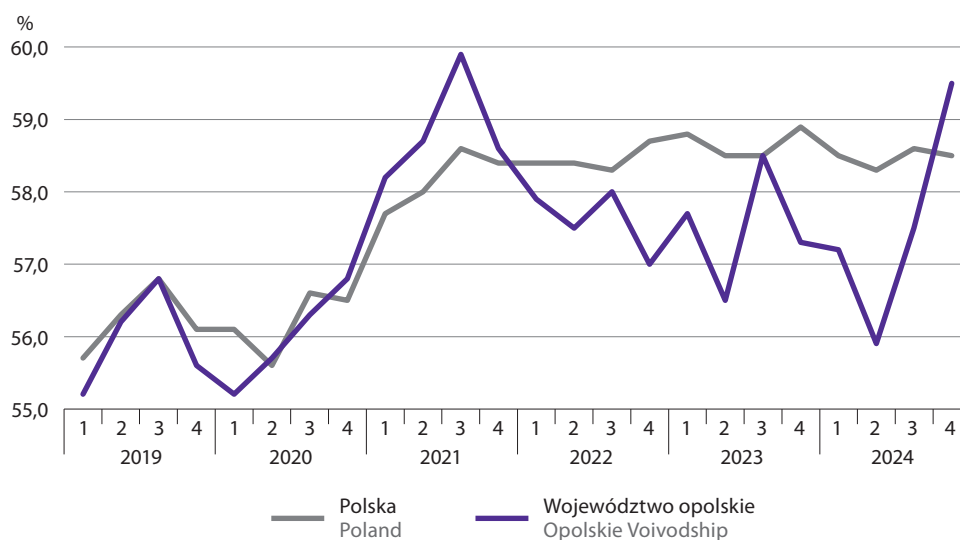
Wyszczególnienie Specification	2019	2020	2023	2024	2024 Polska Poland
Aktywni zawodowo w tys. Economically active persons in thousands	430	437	429	443	17742
pracujący employed persons	412	424	421	436	17247
bezrobotni unemployed persons	18	12	.	.	495
Bierni zawodowo w tys. Economically inactive persons in thousands	343	333	320	302	12610
Współczynnik aktywności zawodowej w % Activity rate in %	55,6	56,8	57,3	59,5	58,5
Wskaźnik zatrudnienia w % Employment rate in %	53,3	55,1	56,2	58,5	56,8
Stopa bezrobocia w % Unemployment rate in %	4,2	2,7	.	.	2,8

^a Populacja osób bezrobotnych dotyczy osób w wieku 15–74 lata.
^a The unemployed population includes people aged 15–74.

Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL obliczono jako udział aktywnych zawodowo danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Współczynnik aktywności zawodowej w województwie opolskim w 4 kwartale 2024 r. kształtował się na poziomie 59,5% (jego wartość dla kraju wynosiła 58,5%). Pod względem wartości tego współczynnika województwo opolskie uplasowało się na 5 miejscu w kraju. Najwyższy poziom aktywności zawodowej odnotowano w województwie mazowieckim (63,3%), a najniższy w podkarpackim (52,7%). W województwie opolskim zarówno w odniesieniu do analogicznego kwartału roku poprzedniego, jak i 2019 r. zaobserwowano wzrost aktywności zawodowej i opisujący ją współczynnik zwiększył się, odpowiednio: o 2,2 p. proc. i o 3,9 p. proc. (w kraju – spadek o 0,4 p. proc. w ujęciu rocznym, a wzrost o 2,4 p. proc. względem 4 kwartału 2019 r.).

Wykres 27. Współczynnik aktywności zawodowej według kwartałów
Chart 27. Activity rate by quarters

Wyższy poziom aktywności zawodowej w 4 kwartale 2024 r. odnotowano w przypadku mężczyzn niż kobiet (67,5% wobec 52,2%). W odniesieniu do miejsca zamieszkania nieznacznie wyższą wartość współczynnika aktywności zawodowej obserwowano dla mieszkańców miast niż wsi (59,5% wobec 59,4%).

Rozpatrując poziom wykształcenia i wiek odnotowano zróżnicowany stopień aktywności zawodowej. Najwyższy współczynnik aktywności zawodowej w 4 kwartale 2024 r. wystąpił w przypadku osób z wykształceniem wyższym (82,1%), a najniższy dla osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym i bez wykształcenia szkolnego (13,5%). Z analizy współczynnika według grup wieku wynika, że najwyższą wartość przyjmował on w przypadku osób w grupie wieku 25–34 lata (92,8%), a najniższą dla osób w grupie wieku 55–89 lat (29,3%).

Do pracujących według BAEL zaliczono osoby w wieku 15–89 lat, które w okresie badanego tygodnia: wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód tzn. były zatrudnione w firmie/instytucji publicznej lub u prywatnego pracodawcy, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem, pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem, miały pracę, ale jej nie wykonywały:

- z powodu choroby lub urlopu wypoczynkowego, urlopu związanego z rodzicielstwem (macierzyńskiego, rodzicielskiego, ojcowskiego lub wychowawczego), organizacji czasu pracy (systemu pracy lub odbioru nadgodzin), szkolenia związanego z wykonywaną pracą,
- z powodu sezonowego charakteru pracy, jeśli w okresie poza sezonem nadal regularnie wypełniały zadania i obowiązki związane z pracą lub prowadzeniem działalności (z wyłączeniem obowiązków prawnych lub administracyjnych),
- z innych powodów, jeśli przewidywany okres nieobecności w pracy nie przekracza 3 miesięcy.

Zbiorowość pracujących w grupie wieku 15–89 lat w 4 kwartale 2024 r. liczyła 436 tys. osób i zwiększyła się zarówno w odniesieniu do analogicznego okresu roku poprzedniego, jak i 2019 r., odpowiednio: o 3,6% i o 5,8%. Uwzględniając podział według płci, liczba pracujących kobiet wzrosła względem 4 kwartału 2023 r. oraz 2019 r. (o 4,1% oraz o 13,6%), z kolei wśród pracujących mężczyzn odnotowano wzrost (o 3,1%) w ujęciu rocznym, ale w zestawieniu z 4 kwartałem 2019 r. ich liczba nie uległa zmianie.

Biorąc pod uwagę wiek pracujących, w 4 kwartale 2024 r. największym udziałem (27,8%) w omawianej zbiorowości charakteryzowały się osoby z grupy wieku 45–54 lata. Najmniejszy udział (5,3%) wśród ogólnej liczby pracujących dotyczył osób z grupy wieku 15–24 lata.

Wśród pracujących w 4 kwartale 2024 r. dominowały osoby z wykształceniem wyższym (155 tys.) i ich udział wynosił 35,6%. Kolejną grupą pod względem liczebności wśród pracujących (112 tys.) były osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym, które stanowiły 25,7% ogólnej liczby pracujących. Najmniej liczna grupa na rynku pracy (12 tys., tj. 2,8%) to osoby z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym i bez wykształcenia szkolnego.

Największy udział w strukturze pracujących według statusu zatrudnienia dotyczył osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, czyli pracowników najemnych. W 4 kwartale 2024 r. stanowili oni 81,0% wszystkich pracujących i liczyli 353 tys. osób. Większość z nich (75,6%) zatrudniona była w sektorze prywatnym. Liczba osób pracujących, posiadających umowę o pracę na czas nieokreślony wynosiła 284 tys. (80,5% ogólnej liczby pracowników najemnych). Udział pracodawców i pracujących na własny rachunek w ogólnej liczbie pracujących w 4 kwartale 2024 r. kształtował się na poziomie 18,3%, a ich liczba wynosiła 80 tys. osób.

W strukturze pracujących według zawodów w 4 kwartale 2024 r. najliczniejszą grupą wśród mężczyzn byli robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, którzy stanowili 33,6%. Znaczący udział wśród mężczyzn miała również grupa specjalistów (14,5%) oraz operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń (14,0%). Wśród kobiet przeważały dwie grupy zawodów, tj. specjaliści (30,3%) oraz pracownicy usług i sprzedawcy (16,9%).

Osoby, które w badanym tygodniu przepracowały 40 godzin i więcej stanowiły w 4 kwartale 2024 r. największy odsetek pracujących (63,1%). Wśród nich przeważali mężczyźni (58,0%) oraz mieszkańcy miast (53,1%). Udział pracujących w niepełnym wymiarze czasu pracy kształtował się na poziomie 15,6% dla grupy osób, które przepracowały od 30 do 39 godzin w tygodniu oraz 7,8% dla grupy, która przepracowała mniej niż 20 godzin. Osoby, które przepracowały od 20 do 29 godzin tygodniowo stanowiły 7,1% badanej zbiorowości.

Wskaźnik zatrudnienia według BAEL obliczono jako udział pracujących danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Wskaźnik zatrudnienia w województwie opolskim w analizowanym kwartale wynosił 58,5% (w kraju – 56,8%), co uplasowało województwo opolskie, obok dolnośląskiego na 4 miejscu w kraju. Najwyższą wartość omawianego wskaźnika odnotowano w województwie mazowieckim (61,5%), a najniższą w podkarpackim (50,8%). W odniesieniu zarówno do analogicznego kwartału roku poprzedniego, jak i 2019 r., wskaźnik zatrudnienia w województwie opolskim wzrósł odpowiednio: o 2,3 p. proc. i o 5,2 p. proc. (w kraju – spadek o 0,3 p. proc. w skali roku, a wzrost o 2,3 p. proc. w relacji do 4 kwartału 2019 r.). Obserwowany w 4 kwartale 2024 r. wzrost wskaźnika zatrudnienia względem 4 kwartału 2023 r. dotyczył w takim samym stopniu mężczyzn, jak i kobiet (tj. po 2,3 p. proc.). Z kolei w stosunku do 4 kwartału 2019 r. bardziej wzrosła wartość analizowanego wskaźnika wśród kobiet niż mężczyzn (o 7,8 p. proc. wobec o 2,6 p. proc.). W województwie w 4 kwartale 2024 r. wskaźnik zatrudnienia dla mężczyzn kształtował się na wyższym poziomie niż dla kobiet (65,8% wobec 51,9%).

Najwyższa wartość wskaźnika zatrudnienia wystąpiła wśród osób w grupie wieku 25–34 lata (91,8%), a najniższa w grupie wieku 15–24 lata (28,4%). Pod względem poziomu wykształcenia najwyższy wskaźnik zatrudnienia odnotowano wśród osób legitymujących się wykształceniem wyższym (81,6%), a najniższy dla osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym i bez wykształcenia szkolnego (12,5%).

Zbiorowość biernych zawodowo w grupie wieku 15–89 lat w 4 kwartale 2024 r. liczyła 302 tys. osób i stanowiła 40,5% ogólnej liczby mieszkańców województwa w omawianej grupie wieku. Analogiczny odsetek dla kraju wynosił 41,5%. W stosunku do 4 kwartału 2023 r. liczba biernych zawodowo w województwie opolskim zmniejszyła się o 5,6%, a w porównaniu z analogicznym okresem 2019 r. spadek ten wynosił 12,0% (w kraju – wzrost o 0,9% w ujęciu rocznym, a spadek o 6,6% w odniesieniu do 4 kwartału 2019 r.). W strukturze osób biernych zawodowo w województwie opolskim w 4 kwartale 2024 r. przeważały kobiety (61,5%) oraz mieszkańcy miast (53,6%).

Najliczniejszą grupę osób wśród biernych zawodowo w grupie wieku 15–74 lata (dla tej grupy ustalono przyczynę bierności) w 4 kwartale 2024 r. stanowiły osoby pozostające na emeryturze (130 tys., tj. 55,6%). Drugą pod względem liczebności grupą wśród biernych zawodowo w grupie wieku 15–74 lata były osoby uczące się i uzupełniające kwalifikacje (51 tys.), których odsetek kształtował się na poziomie 21,8%. Osoby bierne zawodowo z powodu choroby lub niesprawności stanowiły 6,8%, a jako przyczynę bierności zawodowej „obowiązki rodzinne i związane z prowadzeniem domu” wskazało 5,1% omawianej zbiorowości.

5.2. Jakość życia

5.2. Quality of life

Zamożność mieszkańców

Inhabitants' wealth

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w podmiotach o liczbie pracujących 10 i więcej osób w województwie opolskim w 2023 r. wynosiło 6975,81 zł i było wyższe w porównaniu z rokiem poprzednim oraz w relacji do 2015 r.

W sektorze przedsiębiorstw w 2024 r. w województwie opolskim przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto, jak również przeciętne wynagrodzenie brutto za godzinę pracy kształtowało się na poziomie wyższym niż w 2023 r. i w porównaniu z 2015 r. Czas przepracowany w sektorze przedsiębiorstw zwiększył się zarówno w odniesieniu do roku poprzedniego, jak i 2015 r.

Przeciętna liczba emerytów i rencistów w 2024 r. zwiększyła się w porównaniu z 2023 r. oraz wobec 2015 r. Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto była wyższa niż przed rokiem, jak i w 2015 r. Wyższą dynamiką w skali roku oraz w relacji do 2015 r. charakteryzowało się świadczenie wypłacane przez ZUS niż wypłacane rolnikom indywidualnym.

W 2023 r. wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych wynosił w województwie opolskim 10,7% i był niższy w relacji do 2022 r. Współczynnik Giniego dla przeciętnego ekwiwalentnego rocznego dochodu do dyspozycji w 2023 r. wynosił 21,9% i był nieco wyższy niż w 2022 r.

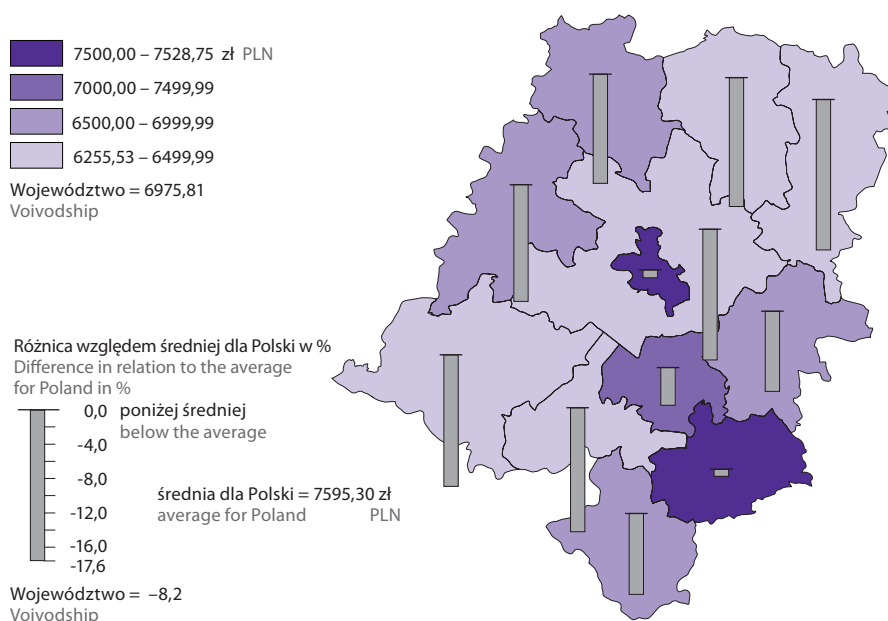
W pierwszej części analizy informacje wynikowe o wysokości przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto zaprezentowano na podstawie rocznego badania statystyki publicznej Z-06 o pracujących, wynagrodzeniach i czasie pracy (dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących 10 i więcej osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących) – na tej podstawie przedstawiono zróżnicowanie terytorialne wynagrodzeń (do poziomu powiatów) w 2023 r. (jako ostatnim dostępnym).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej w relacji do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie; po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą.

W województwie opolskim w 2023 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w podmiotach o liczbie pracujących 10 i więcej osób osiągnęło poziom 6975,81 zł i było wyższe o 13,7% w skali roku, a o 83,9% w odniesieniu do 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 13,3% i o 83,0%). We wszystkich województwach wystąpił wzrost przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w porównaniu z 2022 r., a województwo opolskie (obok podkarpackiego) uplasowało się pod tym względem na 5 miejscu w kraju. Pierwszą lokatę zajmowało województwo lubelskie, a ostatnią wielkopolskie, odpowiednio ze wzrostem: o 14,6% i o 12,5%. W odniesieniu do 2015 r. województwo opolskie (obok świętokrzyskiego) znajdowało się na 9 miejscu, natomiast największy wzrost (o 98,0%) wynagrodzeń odnotowano w województwie małopolskim, a najmniejszy w mazowieckim (o 75,1%).

W analizowanej zbiorowości rozpiętość wynagrodzeń wahała się od 4515,22 zł w zakwaterowaniu i gastronomii do 10176,13 zł w działalności finansowej i ubezpieczeniowej. Wynagrodzenia te stanowiły odpowiednio: 64,7% i 145,9% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w województwie. Poprawę warunków płacowych zarówno względem 2022 r., jak i 2015 r. odnotowano prawie we wszystkich sekcjach. W porównaniu z rokiem poprzednim najbardziej (o 26,3%) zyskali pracownicy w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę, a w odniesieniu do 2015 r. w transporcie i gospodarce magazynowej (o 142,1%). Najwolniej natomiast, zarówno w zestawieniu z 2022 r., jak i 2015 r. rosły wynagrodzenia pracowników zatrudnionych w górnictwie i wydobywaniu (odpowiednio: o 5,7% i o 51,4%).

Mapa 27. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto^a w 2023 r.
Map 27. Average monthly gross wages and salaries^a in 2023

^a Dane dotyczą podmiotów o liczbie pracujących 10 i więcej osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących.
^a Data concern entities employing 10 and more persons as well as budgetary sphere units regardless of the number of employed persons.

W województwie opolskim w 2023 r. utrzymywało się znaczne terytorialne zróżnicowanie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto. Wynagrodzenia przekraczające wartość przeciętną w województwie odnotowano w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim, m. Opolu oraz powiecie krapkowickim. W grupie powiatów, w których wystąpiły najniższe wynagrodzenia znalazły się m.in.: oleski, nyski, opolski i kluczborski. Najwyższe wynagrodzenia otrzymali pracownicy w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim (107,9% przeciętnego wynagrodzenia w województwie), a najniższe wypłacono w powiecie oleskim (89,7%). Różnica między przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniem brutto w tych powiatach wynosiła 1273,22 zł.

W drugiej części analizy informacje wynikowe o wysokości przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto zaprezentowano na podstawie miesięcznego meldunku o działalności gospodarczej DG-1 (dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących 10 i więcej osób; w ramach badania podmioty o liczbie pracujących 50 lub więcej osób badane są metodą pełną, a podmioty o liczbie pracujących od 10 do 49 osób – metodą reprezentacyjną) – na tej podstawie przedstawiono przeciętne miesięczne wynagrodzenia w województwie w sektorze przedsiębiorstw w 2024 r.

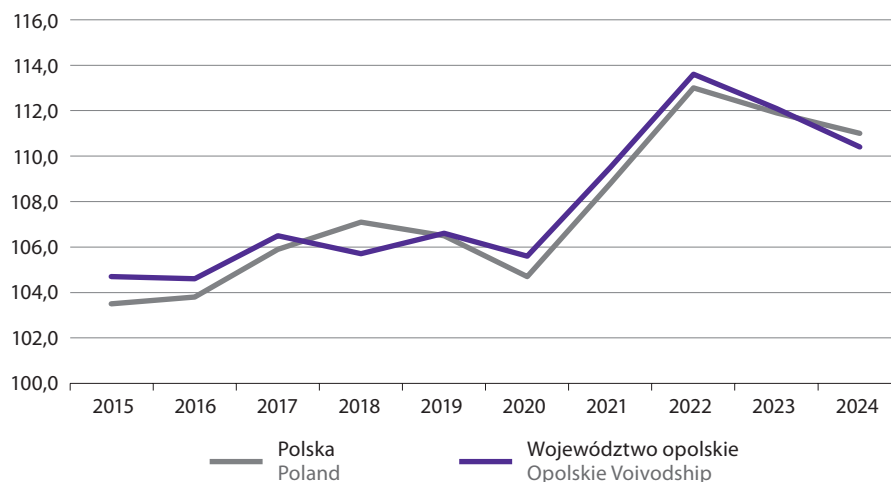
Tablica 12. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw
Table 12. Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł Average monthly gross wages and salaries in PLN	3699,85	4910,23	6852,33	7565,93
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100) Average monthly gross wages and salaries in relation to the national average (Poland=100)	89,8	90,7	92,0	91,5

W województwie opolskim w 2024 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw osiągnęło poziom 7565,93 zł, tj. wyższy o 10,4% niż przed rokiem, a o 103,9% w relacji do 2015 r. W kraju przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw wynosiło 8265,92 zł i było wyższe odpowiednio: o 11,0% oraz o 100,6%. We wszystkich województwach wystąpił wzrost przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w porównaniu z 2023 r., a województwo opolskie (obok małopolskiego) uplasowało się pod tym względem na przedostatnim miejscu w kraju. Pierwszą lokatę zajmowało województwo świętokrzyskie ze wzrostem 16,0%. W województwie opolskim wzrost wynagrodzenia w porównaniu z 2023 r. odnotowano we wszystkich sekcjach, m.in. w obsłudze rynku nieruchomości (o 21,2%), budownictwie (o 16,6%) oraz zakwaterowaniu i gastronomii (o 16,2%).

Wykres 28. Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw Rok poprzedni=100

Chart 28. Indices of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector Previous year=100

Wynagrodzenia wyższe od przeciętnego w województwie opolskim w 2024 r. otrzymywali przede wszystkim pracownicy w takich sekcjach jak: wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 41,1%), górnictwo i wydobywanie (o 13,5%) oraz działalność profesjonalna naukowa i techniczna (o 9,3%). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto poniżej średniej odnotowano m.in. w zakwaterowaniu i gastronomii (o 33,1%), administrowaniu i działalności wspierającej (o 20,8%) oraz dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 8,4%).

Zatrudnieni w jednostkach sektora przedsiębiorstw w 2024 r. w województwie opolskim przepracowali średnio 186,9 mln godzin (przed rokiem – 189,2 mln, w 2015 r. – 163,5 mln godzin). Najwięcej godzin przepracowano w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe – 91,3 mln (48,9% ogólnej liczby przepracowanych godzin w sektorze przedsiębiorstw) oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych – 28,0 mln (15,0%). W 2024 r. w sektorze przedsiębiorstw średni czas przepracowany w ciągu miesiąca przez 1 zatrudnionego wynosił 146 godzin, tj. tak jak przed rokiem i w 2015 r.

Przeciętne wynagrodzenie godzinowe brutto w 2024 r. ukształtowało się na poziomie 51,77 zł, tj. wyższym o 10,4% niż rok wcześniej, a o 104,7% w relacji do 2015 r. Wzrost w porównaniu z 2023 r. odnotowano w przedsiębiorstwach prowadzących działalność we wszystkich sekcjach, w tym przede wszystkim w obsłudze rynku nieruchomości (o 20,6%) oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 18,5%). Wynagrodzenie godzinowe brutto wyższe od przeciętnego w województwie otrzymywano m.in. w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę oraz górnictwie i wydobywaniu (odpowiednio: o 45,0% i o 14,6%), niższe natomiast odnotowano m.in. w zakwaterowaniu i gastronomii oraz administrowaniu i działalności wspierającej (odpowiednio: o 37,3% i o 22,4%).

W województwie opolskim w 2024 r. przeciętna liczba emerytów oraz rencistów wynosiła 209,9 tys. osób i zwiększyła się o 1,0 tys. osób, tj. o 0,5% w porównaniu z notowaną w 2023 r. oraz o 8,1 tys. osób, tj. o 4,0% w relacji do 2015 r.

W 2024 r. emerytury i renty z ZUS otrzymywało 190,7 tys. osób, a ich liczba była wyższa o 0,6% w odniesieniu do 2023 r. i o 8,2% w relacji do 2015 r. W porównaniu z 2023 r. zwiększyła się liczba emerytów (o 1,4%), a zmniejszyła liczba rencistów otrzymujących świadczenia z tytułu niezdolności do pracy (o 6,6%), jak również liczba osób pobierających renty rodzinne (o 1,2%). W 2024 r. najliczniejszą grupę świadczeniobiorców ZUS w województwie opolskim stanowili emeryci (80,3% całej zbiorowości), a najmniej – osoby pobierające renty z tytułu niezdolności do pracy (3,9%).

Tablica 13. Świadczenia społeczne
Table 13. Social benefits

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys. Average monthly number of retirees and pensioners in thousands	201,8	211,4	208,8	209,9
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł Average monthly gross retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in PLN	1948,36	2354,95	3233,65	3701,66
w tym emerytura of which retirement pension	2035,67	2426,30	3339,34	3818,74
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł Average monthly gross retirement and other pension of farmers in PLN	1245,08	1413,98	1886,05	2144,14
w tym emerytura of which retirement pension	1267,07	1416,46	1885,91	2140,52

Emerytury i renty rolnicze w 2024 r. pobierało 19,2 tys. osób, tj. mniej o 0,9% niż w roku poprzednim, a o 25,0% w porównaniu z 2015 r. W odniesieniu do 2023 r. największy procentowo spadek (o 5,2%) zaobserwowano wśród osób pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy, następnie w przypadku osób otrzymujących renty rodzinne (o 1,9%), natomiast liczba emerytów zmniejszyła się (o 0,4%). Wśród świadczeniobiorców KRUS, podobnie jak w przypadku świadczeń wypłacanych przez ZUS, przeważali emeryci, przy czym ich odsetek wynosił 86,6%. Najniższy udział, tj. 3,5% ogólnej liczby świadczeniobiorców KRUS w województwie opolskim odnotowano wśród osób pobierających renty rodzinne.

W województwie opolskim w 2024 r. przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS wynosiła 3701,66 zł i była wyższa o 468,01 zł, tj. o 14,5% w porównaniu z 2023 r. (w kraju odpowiednio: o 465,58 zł, tj. o 14,2%). W stosunku do 2015 r. emerytury i renty były wyższe o 1753,30 zł, tj. o 90,0% (w kraju odpowiednio: o 1754,85 zł, tj. o 88,6%). Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w województwie opolskim wypłacana przez ZUS w 2024 r. była niższa w relacji do analogicznego świadczenia w kraju o 34,15 zł, tj. o 0,9%. Świadczenia wypłacane przez ZUS w województwie opolskim w 2024 r. były wyższe w porównaniu z rokiem poprzednim. Przeciętna miesięczna emerytura wynosiła 3818,74 zł, a renta z tytułu niezdolności do pracy kształtowała się na poziomie 2968,91 zł i świadczenia te były wyższe po 14,4% w odniesieniu do 2023 r., natomiast renta rodzinna wynosiła 3287,49 zł i wzrosła o 14,3%.

W 2024 r. przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w województwie opolskim wypłacana przez KRUS wynosiła 2144,14 zł i była wyższa o 258,09 zł, tj. o 13,7% niż przed rokiem oraz o 899,06 zł, tj. o 72,2% w stosunku do 2015 r. W kraju przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych kształtowała się na poziomie 2103,34 zł, tj. wyższym o 256,07 zł (o 13,9%) w porównaniu z 2023 r. oraz o 923,71 zł (o 78,3%) w odniesieniu do 2015 r. Świadczenie emerytalno-rentowe w województwie opolskim wypłacane przez KRUS było wyższe o 1,9% od tego rodzaju świadczenia wypłacanego w kraju. Przeciętna miesięczna emerytura brutto w województwie opolskim wypłacana z KRUS wynosiła 2140,52 zł i była wyższa o 13,5% w porównaniu z 2023 r. Wzrost odnotowano również w przypadku przeciętnej miesięcznej renty z tytułu niezdolności do pracy (o 15,8%) oraz renty rodzinnej (o 12,2%). W 2024 r. przeciętna miesięczna renta brutto z tytułu niezdolności do pracy osiągnęła poziom 1990,64 zł, a renta rodzinna – 2676,47 zł.

Wysokość świadczeń w województwie opolskim w 2024 r. wypłacanych przez ZUS kształtowała się poniżej średniej krajowej, natomiast realizowanych przez KRUS osiągała poziom wyższy niż średnio w kraju. Emerytura wypłacana przez ZUS była niższa niż średnia krajowa o 1,1%, renta z tytułu niezdolności do pracy o 1,7%, a renta rodzinna o 2,4%. Wyższe natomiast od średniej krajowej były wypłaty realizowane przez KRUS, tj. emerytura i renta rodzinna po 1,4%, a renta z tytułu niezdolności do pracy o 2,7%.

Na podstawie wyników badania EU-SILC oceniono poziom zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych oraz określono zróżnicowanie dochodowe gospodarstw domowych.

Wybrane wskaźniki spójności społecznej w oparciu o wyniki Europejskiego Badania Warunków Życia Ludności (EU-SILC):

Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych to odsetek osób z rocznym ekwiwalentnym dochodem do dyspozycji poniżej progu zagrożenia ubóstwem, który wynosi 60% krajowej mediany rocznych ekwiwalentnych dochodów do dyspozycji uwzględniający transfery społeczne.

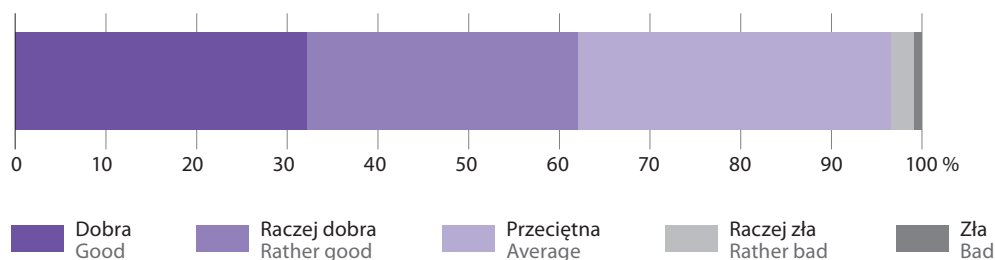
Współczynnik Giniego to miara nierówności rozkładu dochodów; przybiera wartość między 0 a 1 (lub jeśli przemnożymy przez 100, między 0 a 100). Wskaźnik ten osiągnąłby wartość 0 (rozkład jednorodny), gdyby wszystkie osoby miały ten sam dochód, natomiast wartość 1, gdyby wszystkie osoby poza jedną miały dochód zerowy. Zatem, im wyższa jest wartość wskaźnika, tym większy jest stopień koncentracji dochodów i większe jest ich zróżnicowanie. W badaniu EU-SILC wskaźnik ten wyliczono dla rocznego ekwiwalentnego dochodu do dyspozycji gospodarstwa domowego.

W 2023 r. dla województwa opolskiego wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych wynosił 10,7% i zmniejszył się z poziomu 12,1% w 2022 r. (w kraju wynosił 14,0%, rok wcześniej – 13,7%). Województwo opolskie w 2023 r. pod względem wysokości analizowanego wskaźnika zajmowało 2 miejsce w kraju. Najniższy wskaźnik odnotowano w województwie śląskim (7,6%), a najwyższa jego wartość wystąpiła w województwie podlaskim (26,2%). W porównaniu z 2022 r. w województwach: lubelskim, podkarpackim i opolskim zaobserwowano największy spadek wielkości omawianego wskaźnika (odpowiednio: o 2,2 p. proc., o 1,6 p. proc. i o 1,4 p. proc.). Ponadto spadek wystąpił jeszcze w pięciu województwach, m.in. w lubuskim i pomorskim (po 1,2 p. proc.). Wzrost wartości wskaźnika odnotowano w ośmiu województwach, w tym największy w świętokrzyskim (o 5,1 p. proc.), podlaskim (o 2,8 p. proc.) oraz dolnośląskim (o 2,0 p. proc.).

W województwie opolskim współczynnik Giniego dla przeciętnego ekwiwalentnego rocznego dochodu do dyspozycji w 2023 r. wynosił 21,9% i był nieco wyższy niż w 2022 r. gdy przyjmował wartość 21,5% (w kraju odpowiednio: 27,0% i 26,3%). W województwie opolskim wystąpiło najniższe zróżnicowanie dochodów, wyrażone omawianym współczynnikiem. Najwyższą natomiast wartość odnotowano dla województwa mazowieckiego (30,9%).

W województwie opolskim więcej gospodarstw oceniło swoją sytuację materialną w 2023 r. jako dobrą (32,2% gospodarstw) niż średnio w kraju (25,7%) i odsetek ten zwiększył się o 1,8 p. proc. w porównaniu z 2022 r. Odnotowano także wzrost odsetka gospodarstw oceniających swoją sytuację materialną jako raczej dobrą (29,9% wobec 29,0% w 2022 r., przy średniej w kraju 28,3%). Mniej gospodarstw oceniło swoją sytuację materialną jako przeciętną aniżeli średnio w kraju (34,5% wobec 41,1%) i odsetek ten zmniejszył się o 2,6 p. proc. w porównaniu z 2022 r. Również mniej było gospodarstw oceniających swoją sytuację materialną jako raczej złą albo złą (3,4% wobec 4,9% w kraju).

Wykres 29. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w 2023 r.
Chart 29. Subjective evaluation of material situation of households in 2023

Ponad połowa (62,1%) respondentów z województwa opolskiego oceniła sytuację materialną gospodarstw domowych w 2023 r. łącznie jako dobrą lub raczej dobrą. Pod tym względem województwo opolskie zajmowało 2 pozycję w kraju (po województwie małopolskim – 64,4%). Na kolejnych miejscach znajdowały się województwa: lubuskie (59,9%), podkarpackie (58,1%) oraz mazowieckie (57,3%). Województwo opolskie zajmowało również 2 pozycję wśród województw, w których gospodarstwa domowe w najmniejszym stopniu oceniły swoją sytuację materialną jako złą lub raczej złą (3,4% gospodarstw). Pod względem tej oceny na 1 miejscu znajdowały się województwa: małopolskie i podkarpackie (po 2,5%).

Pomoc społeczna i wspieranie rodziny

Social assistance and family support

W województwie opolskim w 2023 r. odnotowano mniejszą niż w roku poprzednim oraz w 2015 r. liczbę osób, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej. Zmniejszeniu uległa również liczba gospodarstw domowych oraz beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej.

W porównaniu z rokiem poprzednim, w 2023 r. wydatkowano w województwie mniej środków na świadczenia wychowawcze oraz na zasiłki rodzinne.

W 2023 r. poprawiła się w województwie sytuacja w zakresie instytucjonalnej opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 zarówno względem roku poprzedniego, jak i 2015 r. Powiększyła się baza placówek świadczących tego typu usługi opiekuńcze oraz odnotowano wzrost liczby dostępnych w nich miejsc.

Celem pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin, które nie są w stanie samodzielnie przezwyciężyć trudnych sytuacji życiowych, takich jak m.in.: ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych czy prowadzenia gospodarstwa domowego. Pomoc społeczna jest realizowana w formie stacjonarnej oraz w formie środowiskowej pomocy społecznej w ramach systemu pomocy społecznej. Środowiskowa pomoc społeczna jest świadczona w miejscu zamieszkania za pośrednictwem ośrodków pomocy społecznej i może być udzielana w formie pieniężnej w postaci różnego typu zasiłków (m.in.: stałych, okresowych oraz celowych) oraz w formie niepieniężnej (obejmującej m.in.: posiłek, schronienie, ubranie oraz usługi opiekuńcze) lub jednocześnie w obu formach.

W województwie opolskim w 2023 r. decyzją administracyjną udzielono świadczenia pomocy społecznej dla 20,1 tys. osób (niezależnie od liczby i rodzaju przyznanego świadczenia), a łączna kwota przyznanego wsparcia ukształtowała się na poziomie 89840,1 tys. zł (z czego 55,2% stanowiła pomoc pieniężna). W porównaniu z rokiem poprzednim, jak i 2015 r. odnotowano w województwie spadek liczby uposażonych, odpowiednio: o 0,7% i o 46,0%, natomiast kwota przyznanych świadczeń wzrosła ogółem o 3,4% w zestawieniu z rokiem poprzednim, a zmniejszyła się o 4,1% względem 2015 r.

Tablica 14. Świadczenia pomocy społecznej
Table 14. Social assistance benefits

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Osoby, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej (rzeczywista liczba osób) Beneficiaries of social assistance benefits (total real number of persons)	37239	24247	20262	20120
Udzielone świadczenie w tys. zł Benefits granted in thousand PLN	93701,9	87622,0	86873,1	89840,1
pomoc pieniężna financial assistance	68245,2	55506,6	51522,0	49594,1
pomoc niepieniężna non-financial assistance	25456,7	32115,4	35351,1	40246,0
Osoby, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej na 10 tys. ludności Beneficiaries per 10 thousand population	373	253	214	214

W 2023 r., podobnie jak w 2022 r., decyzją administracyjną średnio 214 osobom w przeliczeniu na 10 tys. ludności przyznano świadczenie pomocy społecznej (w kraju odpowiednio: 236 i 241). W układzie województw w 2023 r. najwyższą wartością wskaźnika osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej wyróżniało się województwo warmińsko-mazurskie z wynikiem 404 osoby, natomiast najniższą śląskie – 169 osób. Województwo opolskie uplasowało się na 12 pozycji w kraju.

W ramach ogólnej kwoty przyznanych świadczeń, na pomoc w formie pieniężnej w 2023 r. wydatkowano 49594,1 tys. zł, tj. mniej o 3,7% niż rok wcześniej, a o 27,3% w porównaniu z 2015 r. Najwięcej środków dotyczyło wypłat zasiłków stałych, a ich udział w tej strukturze w 2023 r. kształtował się w województwie, tak jak w roku poprzednim na poziomie 45,2%, natomiast zwiększył się o 16,7 p. proc. w zestawieniu z 2015 r. Na świadczenia w formie niepieniężnej przeznaczono 40246,0 tys. zł, tj. więcej o 13,8% niż w 2022 r., a o 58,1% w porównaniu z 2015 r., przy czym najwięcej wydatkowano na usługi opiekuńcze – 44,8% tej kwoty, tj. mniej o 1,9 p. proc. niż przed rokiem, natomiast więcej o 6,8 p. proc. w odniesieniu do 2015 r.

Dodatkowym wsparciem dla rodzin jest tzw. „Karta Dużej Rodziny”. Jest to program uruchomiony w czerwcu 2014 r. i skierowany do rodzin wielodzietnych, tj. z minimum trójką dzieci poniżej 18 roku życia, poniżej 25 roku życia w przypadku, gdy dzieci uczą się w szkole lub w szkole wyższej lub bez względu na wiek w przypadku, gdy dzieci posiadają orzeczenie o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności. Program oferuje rodzinom szereg zniżek oraz dodatkowych uprawnień przy korzystaniu z usług kulturalno-rozrywkowych oraz transportowych na terenie kraju.

W 2023 r. w województwie opolskim 45,7 tys. rodzin posiadało tę kartę, co w skali roku oznacza wzrost o 27,4% (w kraju – o 21,7%). W układzie powiatów województwa najwięcej rodzin w 2023 r. z „Kartą Dużej Rodziny” odnotowano w powiecie nyskim (14,2% wszystkich wydanych kart w województwie), natomiast najmniej w powiecie głubczyckim (4,9%).

Środowiskowa pomoc społeczna to pomoc udzielana ludności w miejscu zamieszkania za pośrednictwem ośrodka pomocy społecznej. Dane oszacowano na podstawie Zbioru Centralnego Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, zawierającego informację o zrealizowanych świadczeniach środowiskowej pomocy społecznej i odbiorcach tej pomocy – gospodarstwach domowych i ich członkach oraz osobach bezdomnych.

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej to wszyscy członkowie gospodarstw domowych oraz osoby bezdomne, które w roku badania otrzymały przynajmniej raz jakąkolwiek pomoc świadczoną przez ośrodki pomocy społecznej w miejscu zamieszkania zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

W 2023 r. ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej skorzystało łącznie 16,1 tys. gospodarstw domowych skupiających 29,1 tys. osób. W odniesieniu do roku poprzedniego, jak i 2015 r., liczba gospodarstw domowych w województwie uległa zmniejszeniu odpowiednio: o 0,9% i o 34,9%, a liczba członków tych gospodarstw o 1,5% oraz o 48,1% (w kraju: o 2,6% i o 41,1% oraz o 2,1% i o 53,3%). W m. Opolu w 2023 r. wsparcie finansowe w postaci świadczenia ze środowiskowej pomocy społecznej otrzymało 1,5 tys. gospodarstw domowych oraz 2,1 tys. osób.

Tablica 15. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej

Table 15. Beneficiaries of social assistance at domicile

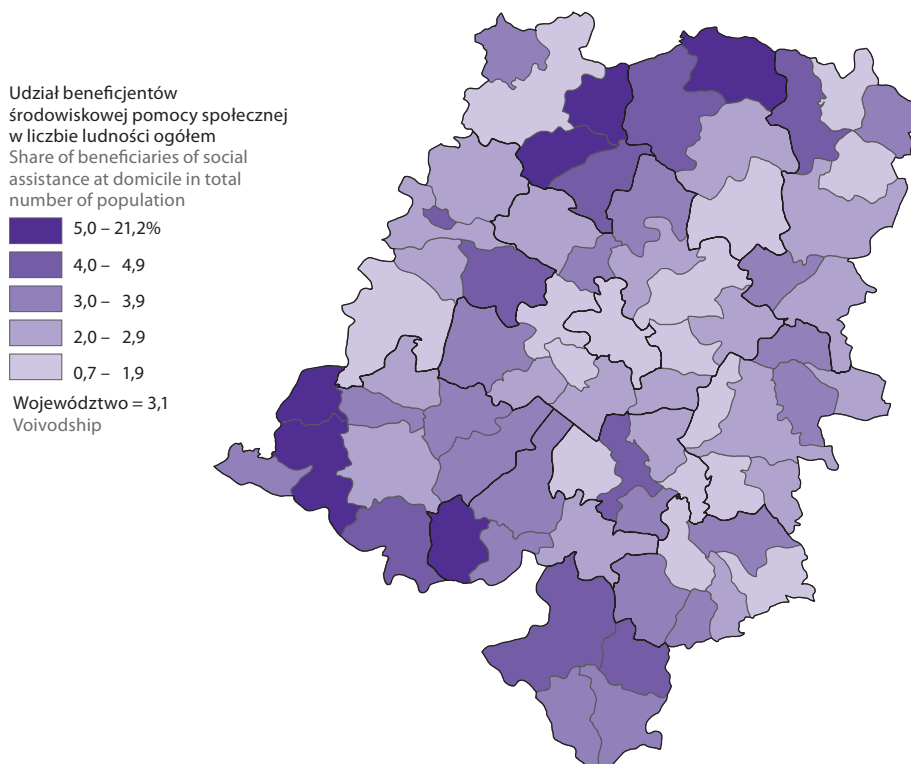
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej Households benefiting from social assistance at domicile	24684	18807	16204	16057
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej Beneficiaries of social assistance at domicile	56033	35520	29526	29091
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności Beneficiaries of social assistance at domicile per 10 thousand population	561	370	312	310

Beneficjentami środowiskowej pomocy społecznej w 2023 r. w przeliczeniu na 10 tys. ludności było średnio 310 mieszkańców województwa opolskiego, natomiast w 2022 r. – 312 (w kraju odpowiednio: 338 oraz 344 osoby). Wśród województw w 2023 r. odnotowano znaczne zróżnicowanie w poziomie omawianego miernika, którego wartość wahała się w przedziale od 234 osób w śląskim do 576 osób w warmińsko-mazurskim.

Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2023 r. w województwie opolskim, podobnie jak w kraju, kształtował się na poziomie roku poprzedniego i wynosił 3,1% (w kraju – 3,4%), natomiast był mniejszy o 2,5 p. proc. niż notowany w 2015 r. (w kraju – o 3,7 p. proc.). W skali województw w 2023 r. najniższym udziałem charakteryzowało się województwo śląskie (2,3%), a najwyższym województwo warmińsko-mazurskie (5,8%). Wśród gmin województwa opolskiego w 2023 r. rozpiętość odsetka kształtowała się od 0,7% w gminie Chrzęstowice do 21,2% w gminie Otmuchów.

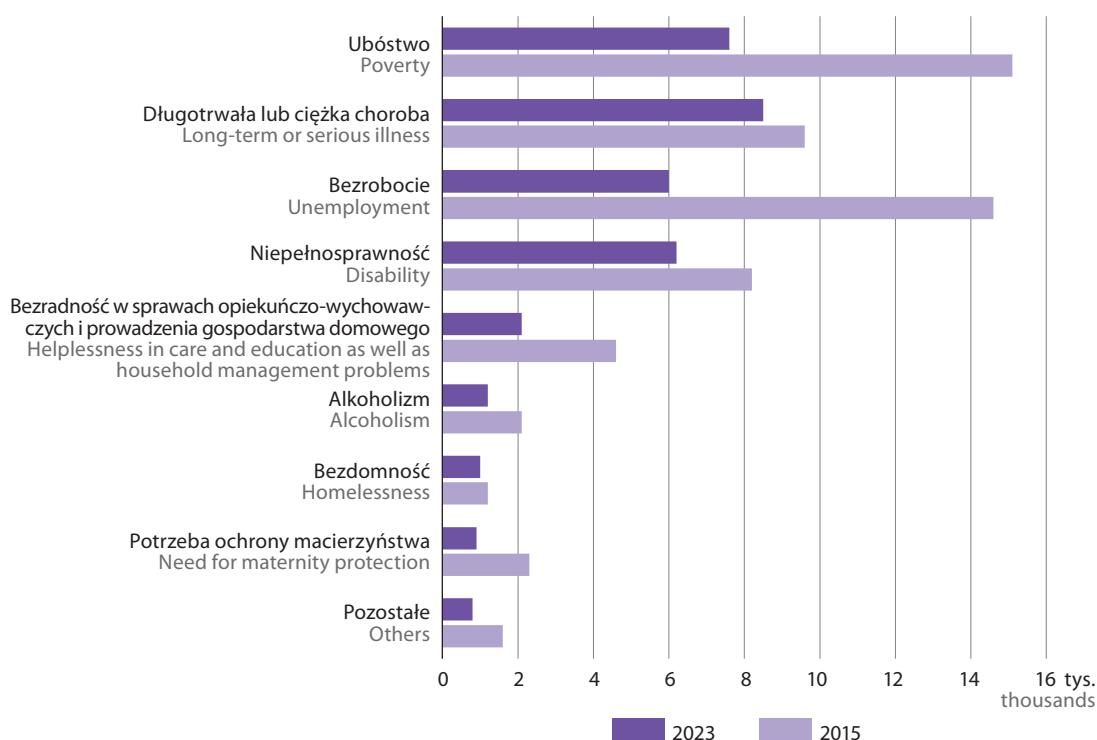
Mapa 28. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w 2023 r.

Map 28. Scope of use of social assistance at domicile in 2023

Środowiskowa pomoc społeczna może być przyznana rodzinie jednocześnie z wielu powodów. W 2023 r. w województwie opolskim, najczęstszą przyczyną, z powodu której 8,5 tys. rodzin otrzymało wsparcie finansowe była długotrwała lub ciężka choroba, tj. na poziomie roku poprzedniego, natomiast mniej o 1,1 tys. w porównaniu z 2015 r. Ubóstwo z kolei było powodem przyznania pomocy dla 7,6 tys. rodzin (tj. mniej o 0,6 tys. i o 7,5 tys.), a niepełnosprawność – dla 6,2 tys. rodzin (tj. mniej o 0,2 tys. i o 2,0 tys.).

Wykres 30. Rodziny, którym na podstawie decyzji przyznano pomoc według przyczyn
Chart 30. Number of families with assigned help (based on the decisions) by reasons

Istotnym elementem wsparcia, kontynuowanym w 2023 r., jest zapoczątkowany w kwietniu 2016 r. rządowy program „Rodzina 500+”. W ramach tego programu wprowadzono świadczenie wychowawcze w wysokości 500 zł miesięcznie na dziecko w wieku poniżej 18 roku życia.

W województwie opolskim w 2023 r. przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które wypłacono świadczenie wychowawcze wynosiła 152,3 tys. (co stanowiło 2,2% ogólnej liczby dzieci w kraju, na które przyznano świadczenie), tj. o 3,5% więcej w stosunku do roku poprzedniego.

Tablica 16. Świadczenia wychowawcze
Table 16. Child-raising benefits

Wyszczególnienie Specification	2016	2020	2022	2023
Wydatki na świadczenia wychowawcze w tys. zł Child-raising benefit payments in thousand PLN	340197,3	863921,3	928285,6	924490,0
Przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które wypłacono świadczenie Monthly average number of children for whom benefit was paid	75875	134181	147211	152299

U w a g a. Od 1 kwietnia 2016 r. do 30 czerwca 2019 r. przysługiwało rodzicom lub opiekunom dzieci do 18 roku życia, niezależnie od dochodu na drugie i kolejne dziecko, a w przypadku dochodu w wysokości nie przekraczającej 800 zł na osobę, także na pierwsze lub jedyne dziecko. Od 1 lipca 2019 r. przysługuje na każde dziecko do ukończenia 18 roku życia, bez względu na dochód osiągnięty przez rodzinę. Od 1 czerwca 2022 r. świadczenie wychowawcze otrzymują dzieci w pieczy zastępczej (do 31 maja 2022 r. były to dodatki w kwocie równej wysokości świadczenia wychowawczego).

N o t e. From 1 April 2016 to 30 June 2019, it was available to parents or guardians for each child up to the age of 18, regardless of the income for the second and next child, and in the case of income not exceeding 800 PLN per person, also for the first or only child. Since 1 July 2019, child-raising benefit has been granted to every child until 18 years old, regardless of family income. Since 1 June 2022, foster care children receive child-raising benefit (to 31 May 2022, these were supplements in the amount equal to child-raising benefit).

W układzie województw przeciętnie co miesiąc najwięcej dzieci, na które przyznawano świadczenie wychowawcze w 2023 r. było w województwie mazowieckim (1082,7 tys.), natomiast najmniej w opolskim. Analiza udzielonych świadczeń wychowawczych w ujęciu gmin województwa opolskiego wykazała, że w 2023 r. najwięcej dzieci, na które wypłacono świadczenie wychowawcze odnotowano w m. Opolu (22,9 tys.), natomiast najmniej (po 0,5 tys.) w gminach: Pakosławice, Kamiennik, Świerczów, Polska Cerekiew i Zębowice.

Wydatki z tytułu wypłaty świadczeń wychowawczych w 2023 r. ukształtowały się w województwie opolskim na poziomie 924490,0 tys. zł i w skali roku zmniejszyły się o 0,4% (w kraju – o 0,9%).

W ramach świadczeń rodzinnych mających na celu finansową pomoc dla rodzin z dziećmi, w województwie opolskim w 2023 r. zrealizowano wypłatę zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami) w wysokości 37176 tys. zł, tj. mniej o 18,4% (o 8,4 tys. zł) niż przed rokiem. Liczba dzieci, na które rodzice otrzymywali w 2023 r. zasiłek rodzinny kształtowała się na poziomie 17406 i zmniejszyła się o 19,1% (tj. o 4,1 tys.) w porównaniu z rokiem poprzednim.

Tablica 17. Świadczenia na rzecz rodziny
Table 17. Benefits to the family

Wyszczególnienie Specification	2018	2020	2022	2023
Dobry Start^a: Good Start^a:				
Kwota świadczeń wypłaconych (w ciągu roku) w tys. zł Amount of benefits paid (during a year) in thousand PLN	.	29566,2	31258,7	31301,9
Liczba dzieci (i osób uczących się), na które wypłacono świadczenie (w ciągu roku) Number of children (and learners) for whom benefits have been paid (during a year)	.	98595	104229	104393
Zasiłek rodzinny: Family allowance:				
Kwota świadczeń ^b wypłaconych (w ciągu roku) w tys. zł Amount of family allowances ^b (during a year) in thousand PLN	83897	63372	45544	37176
Dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny Children, for which the parents shall receive family allowances	41767	30683	21517	17406
Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku Share of children aged under 17 years, for which the parents shall receive family allowances in the total number of children in this age	24,7	18,1	12,9	10,6
Fundusz alimentacyjny: Alimony fund:				
Kwota świadczeń wypłaconych (w ciągu roku) w tys. zł Amount of benefits paid (during a year) in thousand PLN	28798,8	24618,3	21532,5	19530,6
Liczba wypłaconych świadczeń Number of paid benefits	69701	58056	50337	44725
Ulga prorodzinna w zeznaniach podatkowych PIT: Family tax relief in PIT tax returns:				
Kwota odliczeń od podatku z tytułu ulgi prorodzinnej w tys. zł Amount of tax deductions for family tax relief in thousand PLN	124139,0	121687,4	86147,5	.
Liczba dzieci ^c Number of children ^c	144704	145636	152984	.

a W ramach programu „Dobry Start” dla każdego uczącego się dziecka, rozpoczynającego rok szkolny wypłacane jest jeden raz w roku świadczenie na wyprawkę szkolną. b Wraz z dodatkami. c Liczba dzieci podana została łącznie, tj. dzieci, na które dokonano odliczenia od podatku jak również dzieci, na które przysługiwał zwrot nieodliczonej kwoty ulgi na dzieci.

a As part of the “Good Start” program, for each learning child, at the beginning of the school year, a benefit for a school layette is paid once a year. b Including appendices. c The number of children was given in total, i.e. children for whom the child relief was deducted from tax as well as children who were entitled to the reimbursement of not deducted child relief.

Żłobek to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Opieka w żłobku jest sprawowana od ukończenia 20 tygodnia życia dziecka, żłobek zapewnia opiekę do 10 godz. dziennie. Żłobki, obok klubów dziecięcych, opiekuna dziennego i niani, zostały wprowadzone ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3. Obecnie pieczę nad działalnością regulowaną ustawą sprawuje Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Klub dziecięcy to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Opieka w klubie dziecięcym jest sprawowana od ukończenia 1 roku życia dziecka, klub dziecięcy zapewnia opiekę do 5 godz. dziennie.

Oddział żłobkowy przy przedszkolu – jednostka działająca przy przedszkolu (lub innej instytucji) sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3 nie wpisana do rejestru żłobków i klubów dziecięcych.

Od 2023 r. dane w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 pochodzą z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Na koniec 2023 r. na terenie województwa opolskiego 129 placówek obejmujących: żłobki oraz kluby dziecięce świadczyło usługi opiekuńcze nad dziećmi w wieku do lat 3, tj. 2,4% wszystkich tego typu placówek w kraju. W odniesieniu do roku poprzedniego liczba placówek oferujących rodzinom oraz opiekunom prawnym z tego zakresu usługi zwiększyła się w województwie o 1, tj. o 0,8% (w kraju – o 3,0%).

Tablica 18. Opieka nad dziećmi w wieku do lat 3^a
Stan w dniu 31 grudnia

Table 18. Childcare for children up to the age of 3^a
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Żłobki Nurseries	57	99	120	120
w tym publiczne of which public	25	37	46	.
Oddziały żłobkowe Nursery sections	5	4	.	.
Kluby dziecięce Children's clubs	8	7	8	9
w tym publiczne of which public	–	1	3	.
Miejsca: Places:				
w żłobkach in nurseries	2834	5171	6024	6081
w klubach dziecięcych in children's clubs	112	103	117	128
Dzieci: Children:				
w żłobkach in nurseries	2695	4284	5224	5128
w klubach dziecięcych in children's clubs	92	96	115	106

a Do 2020 r. miejsca i dzieci w żłobkach łącznie z oddziałami żłobkowymi.

a Until 2020 places and children staying in nurseries including nursery sections.

W strukturze placówek sprawujących opiekę nad dziećmi dominowały żłobki, a ich udział według danych na koniec 2023 r. ukształtował się na poziomie 93,0% wobec 93,8% w 2022 r. (w kraju odpowiednio: 83,9% i 83,8%).

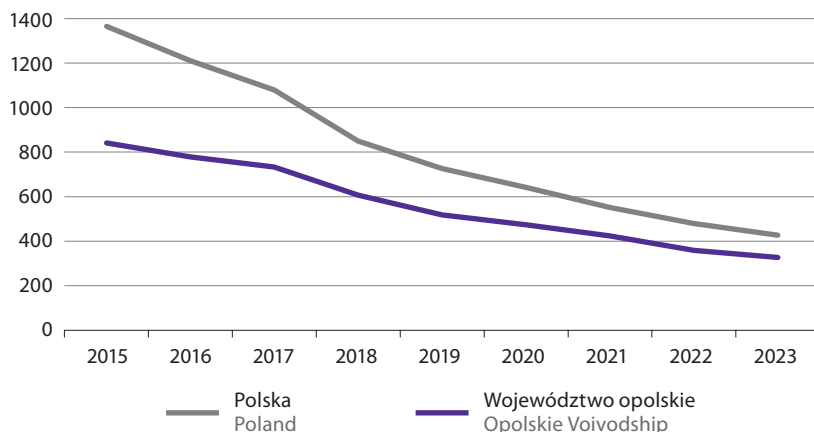
Wśród omawianych placówek, liczba żłobków w województwie w 2023 r. pozostała bez zmian w porównaniu z rokiem poprzednim (w kraju – wzrosła o 3,0%). Liczba natomiast klubów dziecięcych wzrosła o 1 placówkę w skali roku, tj. o 12,5% (w kraju – o 2,8%). W m. Opolu w końcu 2023 r. opiekę nad najmłodszymi dziećmi oferowało 29 żłobków.

Placówki instytucjonalnej opieki nad dziećmi do lat 3 w województwie opolskim na koniec 2023 r. dysponowały łącznie 6,2 tys. miejsc (w tym 6,1 tys. w żłobkach) i ich liczba zwiększyła się o 0,1 tys., tj. o 1,1% w skali roku (w kraju – o 3,6%). Biorąc pod uwagę typ placówki, wobec stanu na koniec poprzedniego roku liczba miejsc w żłobkach wzrosła o 0,9% (w kraju – o 3,6%), a w klubach dziecięcych o 9,4% (w kraju – o 4,1%). Żłobki zlokalizowane w m. Opolu w 2023 r. oferowały 2,0 tys. miejsc.

W końcu grudnia 2023 r. w placówkach funkcjonujących w województwie opolskim opieką objęto 5,2 tys. dzieci (w tym 5,1 tys. w żłobkach), tj. mniej o 2,0% w skali roku (w kraju – o 0,3%). Według typu placówki, w relacji do roku poprzedniego liczba dzieci uczęszczających do klubów dziecięcych zmniejszyła się o 7,8%, a dzieci objętych opieką w żłobkach o 1,8% (w kraju odpowiednio: o 0,6% i o 0,3%). W m. Opolu z opieki żłobkowej w końcu 2023 r. skorzystało 1,5 tys. dzieci.

Wykres 31. Dzieci w wieku do lat 3 na 100 miejsc w żłobkach^a i klubach dziecięcych Stan w dniu 31 grudnia

Chart 31. Children up to the age of 3 per 100 places in nurseries^a and children's clubs
As of 31 December

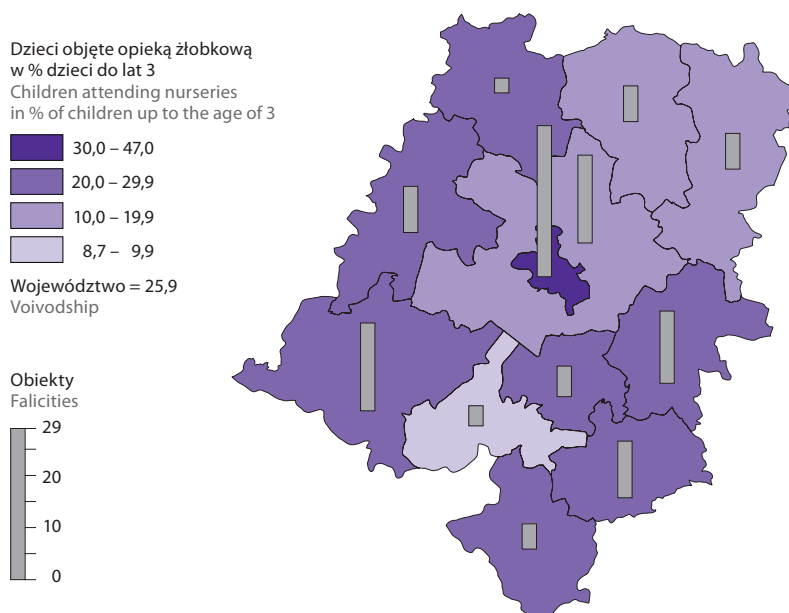

a Do 2021 r. łącznie z oddziałami żłobkowymi.
a Until 2021 including nursery sections.

Wskaźnik wyrażany liczbą dzieci w wieku do lat 3 w przeliczeniu na 100 miejsc w placówkach instytucjonalnej opieki nad dziećmi na koniec 2023 r. ukształtował się w województwie na poziomie 325 wobec 357 w 2022 r. (w kraju odpowiednio: 424 oraz 477). W skali kraju w 2023 r. najbardziej korzystną sytuację pod względem wartości omawianego wskaźnika odnotowano w województwie dolnośląskim (299), natomiast najmniej korzystną w warmińsko-mazurskim (594). Województwo opolskie pod tym względem zajmowało 2 pozycję w kraju. W ujęciu powiatów województwa opolskiego najniższą wartością omawianego miernika cechowało się m. Opole z wynikiem 163, a najwyższą powiat prudnicki – 869.

Najbardziej liczną grupę wychowanków w placówkach instytucjonalnej opieki nad dziećmi do lat 3 (podobnie jak w kraju) stanowiły dzieci w wieku 2 lat. Na koniec 2023 r. było ich w województwie 2,8 tys., a ich udział wyniósł 53,9% i zwiększył się o 1,9 p. proc. w skali roku (w kraju odpowiednio: 53,6% i wzrost o 0,5 p. proc.). Kolejną pod względem wielkości grupę (35,0%) stanowiły dzieci roczne, a najmniej liczną (1,4%) – dzieci poniżej roku. Ponadto z placówek korzystały również w niewielkim stopniu (0,1%) dzieci w wieku 4 lat i więcej.

Mapa 29. Żłobki i kluby dziecięce w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia
 Map 29. Nurseries and children's clubs in 2023
 As of 31 December

Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach oraz klubach dziecięcych w ogólnej liczbie dzieci w grupie wieku 0–3 lata na koniec 2023 r. wyniósł w województwie opolskim 25,9% i był wyższy o 1,5 p. proc. niż w roku poprzednim (w kraju odpowiednio: 19,5% i wzrost o 1,5 p. proc.). Wśród województw najwyższy odsetek w 2023 r. wystąpił w województwie dolnośląskim (28,4%), a najniższy w warmińsko-mazurskim (14,0%), natomiast województwo opolskie uplasowało się na 2 pozycji w kraju. W układzie powiatów odnotowano duże zróżnicowanie wartości analizowanego odsetka, który w 2023 r. oscylował w przedziale od 47,0% w m. Opolu do 8,7% w powiecie prudnickim.

Warunki mieszkaniowe

Housing conditions

Zasoby mieszkaniowe w województwie opolskim według stanu w dniu 31 grudnia 2023 r. wzrosły zarówno w porównaniu z 2022 r., jak i 2015 r. Zwiększyła się również przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania, natomiast zmniejszyła się przeciętna liczba osób przypadająca na 1 mieszkanie. Przeciętna liczba izb w mieszkaniu w skali roku nie zmieniła się, a spadła w stosunku do 2015 r. Przeciętna liczba osób na 1 izbę zmniejszyła się zarówno w porównaniu z 2022 r., jak i 2015 r. W obszarze infrastruktury technicznej na koniec 2023 r. w porównaniu z 2022 r., jak i 2015 r. odnotowano wzrost zarówno długości sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej, jak i liczby przyłączy, czego efektem było zwiększenie zagęszczenia tych sieci na obszarze 100 km².

Badanie z zakresu gospodarki mieszkaniowej w części dotyczącej stanu zasobów mieszkaniowych, jak i wybranych informacji charakteryzujących warunki mieszkaniowe, zostało przygotowane na podstawie opracowania statystycznego **Bilans zasobów mieszkaniowych** za dany rok (według stanu na 31 grudnia).

Zasoby mieszkaniowe – ogół mieszkań zamieszkałych i niezamieszkałych znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Do zasobów mieszkaniowych nie zalicza się lokali w obiektach zbiorowego zakwaterowania (tj. hoteli pracowniczych, domów studenckich, burs i internatów, domów pomocy społecznej) z wyjątkiem znajdujących się tam mieszkań; pomieszczeń prowizorycznych oraz obiektów ruchomych (tzn. barakowozów, wagonów kolejowych, barek i statków).

W województwie opolskim w 2023 r. zasoby mieszkaniowe obejmowały 368,6 tys. mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej wynoszącej 30268,5 tys. m², w których było 1539,6 tys. izb. Mieszkania w województwie stanowiły 2,3% zasobów mieszkaniowych kraju. W miastach znajdowało się 221,5 tys. mieszkań o łącznej powierzchni 15170,9 tys. m² oraz liczbie izb wynoszącej 814,3 tys. Z kolei na terenach wiejskich zlokalizowanych było 147,0 tys. mieszkań o łącznej powierzchni 15097,6 tys. m² oraz liczbie izb wynoszącej 725,2 tys. W skali roku przybyło 2,9 tys. mieszkań, z tego w miastach 1,9 tys., natomiast na obszarach wiejskich – 1,1 tys. W porównaniu z 2015 r. liczba mieszkań zwiększyła się o 16,8 tys., w miastach – o 17,7 tys., a na wsi zmniejszyła się o 0,9 tys.

Na koniec grudnia 2023 r. przeciętna liczba izb przypadająca na 1 mieszkanie wyniosła 4,18, z tego w miastach 3,68, a na obszarach wiejskich 4,93. Przeciętna liczba izb w mieszkaniu w województwie w porównaniu z rokiem poprzednim nie zmieniła się, a zmniejszyła się w odniesieniu do 2015 r. Średnia wielkość mieszkania wyniosła 82,1 m² i wzrosła o 0,1 m² w porównaniu z 2022 r. i o 1,6 m² w stosunku do 2015 r. Mieszkania na obszarach wiejskich były średnio o 34,2 m² większe niż w miastach. W 2023 r. przeciętna powierzchnia użytkowa przypadająca na 1 osobę wzrosła o 0,5 m² w porównaniu z 2022 r. oraz o 3,9 m² w stosunku do 2015 r. i wyniosła 32,3 m². Wskaźnikiem przedstawiającym gęstość zaludnienia mieszkań jest przeciętna liczba osób przypadająca na 1 izbę. W 2023 r. wskaźnik ten kształtował się na poziomie 0,61 osoby na 1 izbę (w 2022 r. – 0,62 osoby; w 2015 r. – 0,68 osoby).

Tablica 19. Zasoby mieszkaniowe^a
Stan w dniu 31 grudnia

Table 19. Dwelling stocks^a
 As of 31 December

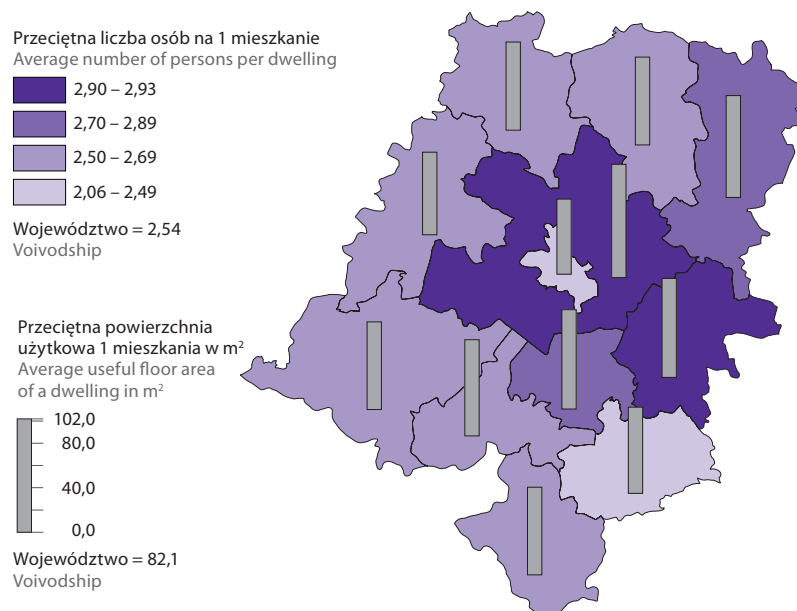
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Mieszkania Dwellings	351779	360400	365656	368584
Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności Dwelling stocks per 1000 population	353,2	377,0	388,0	393,5
Przeciętna w zasobach: Dwelling stocks, average:				
liczba izb w mieszkaniu number of rooms in a dwelling	4,19	4,18	4,18	4,18
powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ² useful floor area of a dwelling in m ²	80,5	81,7	82,0	82,1
liczba osób na 1 mieszkanie number of persons per dwelling	2,83	2,65	2,58	2,54

^a Na podstawie bilansów.
^a Based on balances.

Jednym ze wskaźników charakteryzujących warunki mieszkaniowe jest przeciętna liczba osób przypadająca na 1 mieszkanie. W 2023 r. w województwie opolskim na 1 mieszkanie przypadało średnio 2,54 osoby (w 2022 r. – 2,58; w 2015 r. – 2,83). Na obszarach wiejskich mieszkania były bardziej zaludnione niż na obszarach miejskich. Na terenach wiejskich na 1 mieszkanie przypadało przeciętnie 3,01 osoby, a w miastach 2,23. Najwięcej osób przypadało na 1 mieszkanie w powiecie opolskim (2,93 osoby) i strzeleckim (2,92), najmniej natomiast w m. Opolu (2,06).

Mapa 30. Warunki mieszkaniowe ludności w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Map 30. Housing conditions of population in 2023
 As of 31 December

Wodociągi to kompleks urządzeń wodociągowych służących do ujęcia wód powierzchniowych i podziemnych, studni publicznych, urządzeń służących do magazynowania i uzdatniania wód, sieci wodociągowe, urządzenia regulujące ciśnienie wody.

W 2023 r. długość sieci wodociągowej osiągnęła 8825,9 km (w kraju – 341149,1 km), a liczba przyłączy do budynków mieszkalnych 179,0 tys. szt. (w kraju – 6281,0 tys. szt.). W porównaniu z 2022 r. długość wybudowanej lub przebudowanej sieci wodociągowej zwiększyła się o 84,9 km, jednocześnie zaobserwowano wzrost liczby przyłączy do budynków mieszkalnych o 2,1 tys. szt., a w porównaniu z 2015 r. odpowiednio: o 597,3 km i o 12,7 tys. szt. Na terenach wiejskich zlokalizowane było 76,4% długości sieci i 66,9% przyłączy do budynków. W porównaniu z 2022 r. długość sieci wodociągowej na wsi wzrosła o 78,9 km oraz o 284,1 km w stosunku do 2015 r., a liczba przyłączy odpowiednio: o 1,4 tys. szt. i o 3,5 tys. szt. W skali roku na terenach miejskich przybyło 6,0 km nowej sieci, a liczba przyłączy wzrosła o 0,7 tys. szt., a w odniesieniu do 2015 r. odpowiednio: o 313,2 km i o 9,2 tys. szt.

Wraz z rozwojem infrastruktury wodociągowej następuje systematyczne zagęszczenie sieci na terenie województwa. W 2023 r. wyniosło ono 93,8 km na 100 km² (w kraju – 108,7 km) i w porównaniu z 2022 r. zwiększyło się o 0,9 km na 100 km² (w kraju – o 0,7 km), a w stosunku do 2015 r. odpowiednio: o 6,4 km i o 7,8 km. Gęstość sieci wodociągowej w miastach 3-krotnie przewyższała ten wskaźnik na obszarach wiejskich, podobnie jak w 2022 r. i 2015 r. Biorąc pod uwagę zróżnicowanie przestrzenne największą gęstością sieci wodociągowej charakteryzowało się m. Opole (393,7 km) oraz powiat kędzierzyńsko-kozielski (121,5 km), natomiast najmniejszą powiat namysłowski i kluczborski (odpowiednio: 65,3 km i 75,1 km).

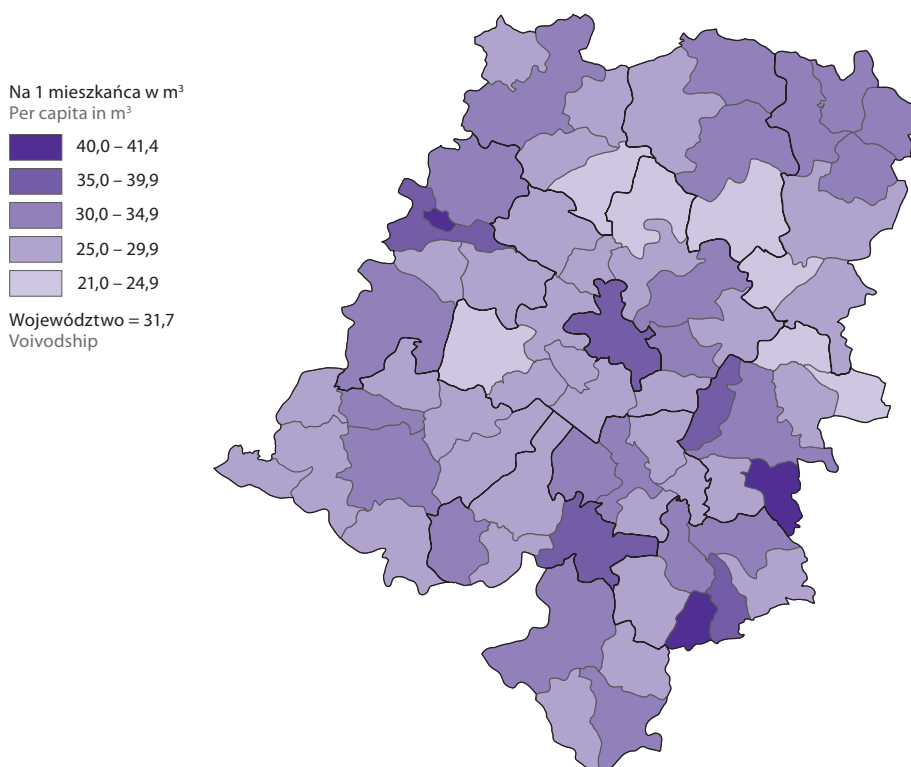
Tablica 20. Wodociągi
Stan w dniu 31 grudnia
Table 20. Water supply system
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Sieć wodociągowa w km Water supply network in km	8228,6	8665,0	8741,0	8825,9
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt. Connections leading to residential buildings in units	166319	172878	176952	179038
Zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych w hm ³ (w ciągu roku) Consumption of water from water supply system in households in hm ³ (during the year)	30,0	31,1	29,8	29,8

Rozwój sieci wodociągowej pozytywnie wpłynął na dostępność do wody bieżącej, mierzony odsetkiem ludności korzystającej z tej sieci. Według stanu w końcu 2023 r. z sieci wodociągowej korzystało 909,4 tys. osób, tj. 97,1% ludności województwa (w kraju – 92,6% ludności). Wskaźnik ten nie zmienił się w porównaniu z 2022 r., a wzrósł o 0,4 p. proc. w odniesieniu do 2015 r. (w kraju odpowiednio wzrost: o 0,1 p. proc. i o 0,8 p. proc.). W miastach dostęp do wodociągu miało 98,6% ludności (w kraju – 96,8%), a na terenach wiejskich 95,4% (w kraju – 86,4%). Przyrost odsetka ludności korzystającej z sieci wodociągowej w województwie w relacji do 2022 r. w miastach nie zmienił się, a na wsi wzrósł o 0,1 p. proc., natomiast w porównaniu z 2015 r. zwiększył się zarówno w miastach, jak i na wsi odpowiednio: o 0,3 p. proc. i o 0,4 p. proc.

Zużycie wody przez gospodarstwa domowe w 2023 r. wynosiło 29,8 hm³ i w stosunku do 2022 r. utrzymało się na podobnym poziomie, a zmniejszyło się o 0,2 hm³ w odniesieniu do 2015 r. (w kraju odpowiednio: 1296,4 hm³, tj. więcej: o 9,8 hm³ i o 59,9 hm³). Przeciętne zużycie wody przez gospodarstwa domowe przypadające na 1 mieszkańca kształtowało się na poziomie 31,7 m³, przy czym w miastach było to 34,2 m³, a na obszarach wiejskich 28,8 m³. W porównaniu z 2022 r. zużycie wody na 1 mieszkańca wzrosło o 0,2 m³ i o 1,7 m³ w stosunku do 2015 r. Na terenach wiejskich odnotowano wzrost zużycia wody w skali roku o 0,3 m³ i o 2,1 m³ w odniesieniu do 2015 r., a w miastach odpowiednio: o 0,1 m³ i o 1,1 m³. Najmniej wody używali mieszkańcy gminy Zębów (21,0 m³) i Zawadzkie (23,4 m³), natomiast najwięcej gminy Ujazd (41,4 m³) oraz m. Brzeg (41,0 m³).

Mapa 31. Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w 2023 r.
Map 31. Consumption of water from water supply systems in households in 2023

Kanalizacja to kompleks urządzeń kanalizacyjnych służący do odprowadzania ścieków: sieć kanalizacyjna, wyloty urządzeń służących do wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, urządzenia podczyszczające i oczyszczające ścieki oraz przepompownie ścieków.

W końcu 2023 r. czynna sieć kanalizacyjna w województwie opolskim miała długość 5522,9 km (w kraju – 181521,6 km). W porównaniu z 2022 r. przybyło 35,6 km sieci kanalizacyjnej (wzrost o 0,6%), a w stosunku do 2015 r. wzrost odpowiednio: o 773,5 km i o 16,3%. Liczba przyłączy do budynków mieszkalnych wyniosła 124,6 tys. szt. (w kraju – 3933,0 tys. szt.) i w skali roku wzrosła o 1,2%, a o 20,2% w stosunku do 2015 r. Na obszarach wiejskich znajdowało się 3721,8 km (67,4%) sieci kanalizacyjnej oraz 71,1 tys. szt.

(57,1%) wszystkich przyłączy kanalizacyjnych do budynków mieszkalnych. W porównaniu z 2022 r. długość sieci na terenach wiejskich wzrosła o 13,6 km, natomiast o 418,5 km w odniesieniu do 2015 r. Liczba przyłączy w skali roku wzrosła o 0,9 tys. szt., a o 11,3 tys. szt. w stosunku do 2015 r. W analogicznym okresie w miastach wybudowano odpowiednio więcej: o 22,0 km i o 355,0 km sieci oraz zainstalowano więcej o 0,6 tys. szt. i o 9,6 tys. szt. przyłączy.

Gęstość sieci kanalizacyjnej w przeliczeniu na 100 km² powierzchni ogólnej wyniosła w województwie 58,7 km (w kraju – 57,8 km). W porównaniu z 2022 r. odnotowano wzrost zagęszczenia sieci o 0,4 km na 100 km², a o 8,2 km w stosunku do 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 1,0 km i o 9,9 km). Zagęszczenie sieci w miastach wyniosło 212,5 km (wzrost w porównaniu z 2022 r. i 2015 r. odpowiednio: o 2,6 km i o 23,3 km), natomiast na wsi 43,5 km (wzrost odpowiednio: o 0,2 km i o 5,3 km). Największą gęstość sieci w 2023 r. odnotowano w m. Opolu (378,7 km), a najmniejszą w powiecie oleskim (21,2 km) i namysłowskim (27,6 km).

Tablica 21. Kanalizacja
Stan w dniu 31 grudnia

Table 21. Sewage system
As of 31 December

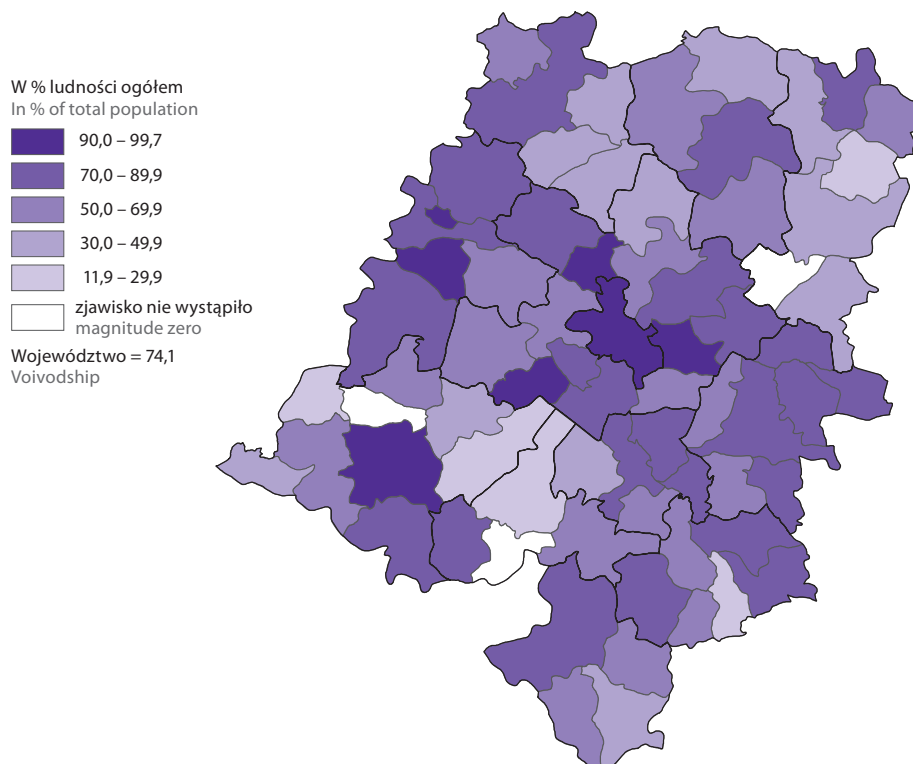
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Sieć kanalizacyjna ^a w km Sewage system ^a in km	4749,4	5325,7	5487,3	5522,9
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt. Connections leading to residential buildings in units	103648	118213	123132	124634
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną w hm ³ (w ciągu roku) Wastewater discharged by sewage system in hm ³ (during the year)	30,7	32,4	32,6	33,5
w tym oczyszczane of which treated	30,7	32,4	32,6	33,5

a Łącznie z kolektorami.
a Including collectors.

Liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w 2023 r. wyniosła 694,1 tys. osób i stanowiła 74,1% ogółu ludności województwa, tj. więcej o 0,1 p. proc. niż w 2022 r. i o 2,5 p. proc. w stosunku do 2015 r. W miastach dostęp do kanalizacji miało 92,1% ogółu ludności (tj. więcej niż w 2022 r. i 2015 r. odpowiednio: o 0,1 p. proc. i o 1,2 p. proc.). Na terenach wiejskich udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej kształtował się na poziomie 54,0% (wzrost o 0,3 p. proc. w skali roku i o 3,3 p. proc. w porównaniu z 2015 r.). W kraju odsetek korzystających z sieci kanalizacyjnej zwiększył się z 69,7% w 2015 r. do 72,6% w 2023 r. W miastach na koniec 2023 r. z sieci korzystało 91,0% ludności, a na obszarach wiejskich 45,5%.

Wśród gmin województwa opolskiego największy udział mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej odnotowano w gminach: Tułowice (99,7%), Dobrzeń Wielki (97,5%) oraz Nysa (96,8%), natomiast najmniejszy w gminach: Radłów (11,9%), Kamiennik (16,7%) oraz Korfantów (18,4%). W trzech gminach nie korzystano z sieci kanalizacyjnej, tj. Pakosławice, Zębówice oraz Lubrza.

Mapa 32. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w 2023 r.
 Map 32. Population connected to the sewage system in 2023

Sieć gazowa to system przewodów doprowadzających do odbiorców paliwa gazowe przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przesyłu i dystrybucji gazu. W systemie przewodów rozróżnia się:

- sieć przesyłową i rozdzielczą (na gaz wysokometanowy i zaazotowany) – przewody uliczne przeznaczone do doprowadzenia gazu do budynków lub innych obiektów za pośrednictwem przyłączy,
- przyłącza – system przewodów łączących sieć rozdzielczą z budynkami i innymi obiektami.

Długość sieci gazowej na koniec 2023 r. wyniosła 3342,8 km, w tym 672,6 km przypadało na sieć przesyłową. Zarówno w stosunku do 2022 r., jak i do 2015 r. odnotowano wzrost długości sieci odpowiednio: o 58,6 km i o 794,4 km, tj. o 1,8% i o 31,2%. W kraju długość sieci w 2023 r. wyniosła 174257,4 km i w odniesieniu do 2022 r. wzrosła o 3078,1 km (o 1,8%), a o 28270,7 km (o 19,4%) w stosunku do 2015 r. W województwie opolskim na obszarach wiejskich długość sieci gazowej wzrosła o 38,1 km w porównaniu z 2022 r. oraz o 428,1 km w stosunku do 2015 r. i w 2023 r. wyniosła 1485,6 km. Również w miastach wystąpił jej przyrost (odpowiednio: o 20,4 km i o 366,3 km) i na koniec 2023 r. liczyła 1857,2 km. Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych wyniosła 57,0 tys. szt. i był to wzrost o 2,1% w porównaniu z 2022 r. oraz o 33,4% w stosunku do 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 2,3% i o 29,1%). Z ogólnej liczby przyłączy 47,4 tys. szt. zlokalizowanych było w miastach i w relacji do 2022 r. był to wzrost o 1,2%, a o 22,8% w odniesieniu do 2015 r., natomiast 9,6 tys. szt. – na obszarach wiejskich (wzrost odpowiednio: o 6,8% i o 133,1%).

Gęstość czynnej sieci gazowej ogółem w 2023 r. w przeliczeniu na 100 km² powierzchni ogólnej województwa wyniosła 35,5 km i było to o 0,6 km więcej niż w 2022 r., a o 8,4 km niż w 2015 r. W kraju zagęszczenie sieci wyniosło 55,5 km na 100 km² (wzrost o 0,8 km na 100 km² w porównaniu z rokiem poprzednim, a o 8,8 km w stosunku do 2015 r.). Zagęszczenie sieci gazowej na 100 km² w miastach wyniosło 219,1 km (w kraju – 306,6 km) i było znacznie wyższe niż na terenach wiejskich, gdzie gęstość sieci kształtowała się na poziomie 17,3 km na 100 km² (w kraju – 35,2 km). Największym zagęszczeniem sieci gazowej w województwie opolskim charakteryzowało się m. Opole (305,1 km) i powiat krapkowicki (60,4 km), a najmniejszym powiat namysłowski (15,8 km) oraz oleski (17,4 km).

**Tablica 22. Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 22. Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households As of 31 December

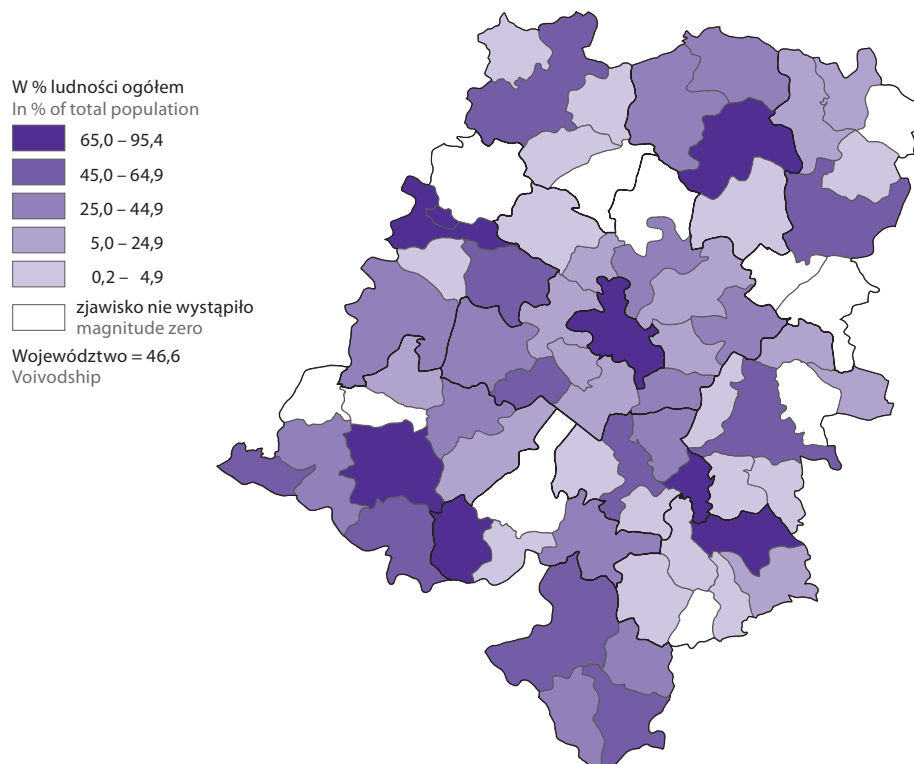
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Sieć gazowa w km Gas supply system in km	2548,4	2963,6	3284,2	3342,8
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w szt. Connections leading to residential and non-residential buildings in units	42687	50373	55782	56954
Odbiorcy gazu z sieci ^a w tys. Consumers of gas from gas supply system ^a in thousands	155,5	172,8	183,1	187,6
Zużycie gazu z sieci (w ciągu roku): Consumption of gas from gas supply system (during the year):				
w GWh in GWh	691,2	848,7	1003,4	984,5
na 1 mieszkańca w kWh per capita in kWh	691,9	884,2	1061,6	1047,9

a Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych.
a Including gas consumers using collective gasmeters.

Liczba ludności korzystającej z sieci gazowej w 2023 r. wyniosła 436,4 tys. osób i stanowiła 46,6% ogółu ludności województwa, tj. o 0,6 p. proc. więcej niż w 2022 r., a o 4,7 p. proc. niż w 2015 r. W miastach z tej sieci w 2023 r. korzystało 79,2% mieszkańców, podczas gdy tylko 10,3% na terenach wiejskich. W porównaniu z 2022 r. i 2015 r. odsetek ludności korzystającej z gazu sieciowego w miastach odpowiednio wzrósł: o 0,8 p. proc. i o 2,2 p. proc., a na obszarach wiejskich odpowiednio: o 0,8 p. proc. i o 6,4 p. proc. W kraju w 2023 r. w porównaniu z 2022 r. i 2015 r. odsetek ludności ogółem korzystającej z sieci gazowej wzrósł odpowiednio: o 0,4 p. proc. oraz o 4,2 p. proc. i wyniósł 56,3%. Największy odsetek mieszkańców korzystających z sieci gazowej wystąpił w m. Brzeg (95,4%) oraz w gminie Skarbimierz (92,0%), natomiast najmniejszy w gminach: Świerczów i Radłów (po 0,2%). W jedenastu gminach nie korzystano z sieci gazowej.

W 2023 r. w gospodarstwach domowych zużyto 984,5 GWh gazu z sieci, co stanowiło spadek o 1,9% w stosunku do 2022 r., a wzrost o 42,4% w odniesieniu do 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 4,1% i o 32,6%). Znacznie wyższe było zużycie w miastach niż na wsi – 851,2 GWh wobec 133,3 GWh. Na 1 mieszkańca zużyto 1047,9 kWh gazu, co w porównaniu z 2022 r. stanowiło spadek o 1,3%, a w stosunku do 2015 r. wzrost o 51,5%. W przeliczeniu na 1 mieszkańca więcej gazu w województwie zużyli mieszkańcy miast niż wsi. W 2023 r. przeciętny mieszkaniec miasta zużywał 1715,0 kWh gazu, podczas gdy na wsi zużycie to wyniosło 300,7 kWh.

Mapa 33. Ludność korzystająca z gazu z sieci w 2023 r.
 Map 33. Population connected to the gas supply system in 2023

Ochrona zdrowia

Health care

Na koniec 2023 r. w województwie opolskim w porównaniu z rokiem poprzednim, jak również 2015 r. odnotowano wzrost liczby przychodni, natomiast spadek ogólnej liczby praktyk lekarskich. Liczba udzielonych w tych podmiotach porad zwiększyła się w skali roku oraz w stosunku do 2015 r. W zestawieniu z rokiem poprzednim, w końcu 2023 r. liczba szpitali ogólnych, uległa w województwie zmniejszeniu, natomiast wzrosła względem 2015 r. W zakresie infrastruktury szpitalnej, zarówno wobec stanu na koniec 2022 r., jak i 2015 r., odnotowano zmniejszenie się zasobu łóżek. W odniesieniu do roku poprzedniego liczba kadry medycznej pracującej bezpośrednio z pacjentem zwiększyła się w grupie lekarzy i lekarzy dentystów, a zmniejszyła się m.in. w grupie farmaceutów oraz pielęgniarek i położnych, podczas, gdy w zestawieniu z 2019 r. odnotowano wzrost zasobów kadrowych we wszystkich z wymienionych grup. Względem roku poprzedniego liczba wyjazdów zespołów ratownictwa medycznego na miejsce zdarzenia zmalała, natomiast wzrosła w odniesieniu do 2015 r. Liczba doraźnie udzielonych świadczeń zdrowotnych w trybie ambulatoryjnym w szpitalnych oddziałach ratunkowych i izbach przyjęć, uległa zwiększeniu w ujęciu rocznym, natomiast zmniejszyła się w relacji do 2015 r.

Jednostki samorządu terytorialnego województwa opolskiego w 2023 r. wydatkowały mniej środków na cele związane z zagwarantowaniem dostępu do usług zdrowotnych niż w 2022 r., natomiast więcej w porównaniu z 2015 r.

Ambulatoryjna opieka zdrowotna realizowana jest przez poradnie, przychodnie i praktyki lekarskie (tj. przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria i izby chorych oraz zakłady badań diagnostycznych i medyczne laboratoria diagnostyczne).

Stacjonarna opieka zdrowotna to całodobowa opieka lekarska i pielęgniarska świadczona w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej (tj. szpitale – ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, oddziały opieki paliatywnej, sanatoria).

Ratownictwo medyczne to system, który tworzy się w ramach realizacji zadań państwa polegających na zapewnieniu pomocy każdej osobie znajdującej się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego.

Tablica 23. Placówki opieki zdrowotnej
Stan w dniu 31 grudnia
 Table 23. Health care facilities
 As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Przychodnie Outpatient departments	538	532	551	579
Praktyki lekarzy i lekarzy dentystów ^a Practices of doctors and dentists ^a	255	215	173	161
Porady udzielone ^{bc} w ciągu roku w tys. Consultations provided ^{bc} during the year in thousands	7258,0	6332,9	6964,1	7273,7
lekarskie ^{bc} medical ^{bc}	6608,8	5838,3	6420,2	6664,2
stomatologiczne dental	649,2	494,6	543,9	609,4
Szpitale ogólne General hospitals	28	29	30	29
łóżka beds	4604	4022	4222	4030
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	46,2	42,1	44,8	43,0
wykorzystanie łóżek w % usage of beds in %	65,2	51,8	59,4	65,0
przeciętny pobyt chorego w dniach average patient stay in days	5,7	5,7	5,6	5,3

a Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub z przychodniami. b Łącznie z poradami opłaconymi w przychodniach przez pacjentów oraz łącznie z poradami udzielonymi w ramach nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej. c Łącznie z poradami z izb przyjęć udzielanymi pacjentom niehospitalizowanym.

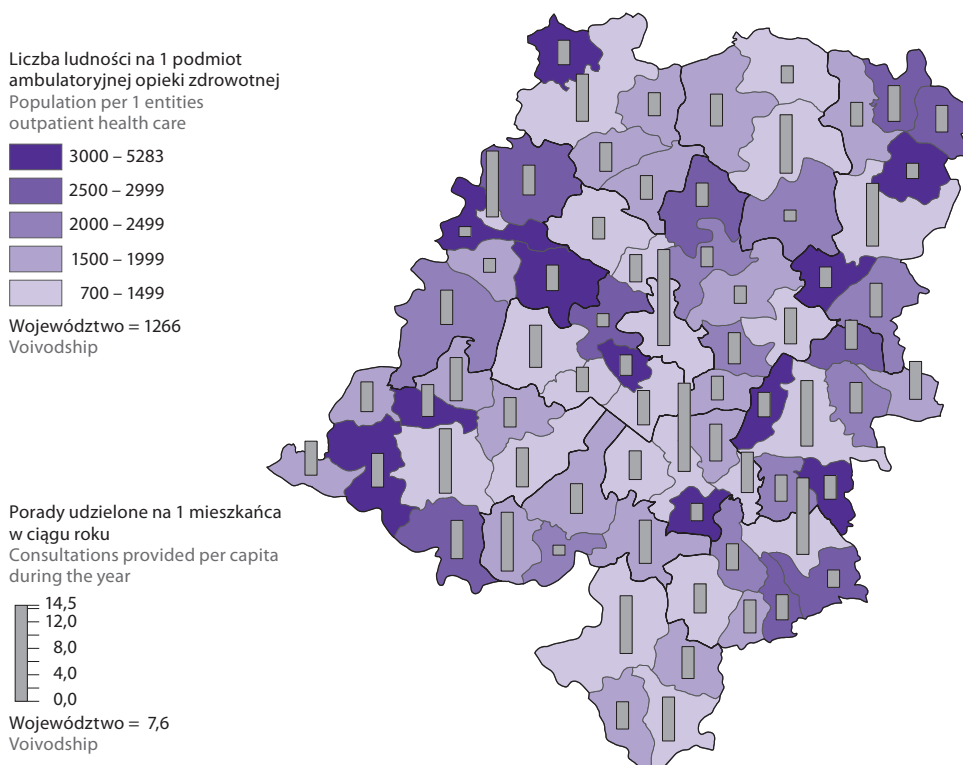
a Data concern practices that have signed a contract with the National Health Fund or outpatient departments. b Including consultations paid by patients in outpatient departments as well as including consultations provided as part of night and holiday health care. c Including consultations provided in admission rooms for non-hospitalised patients.

Na koniec 2023 r. na terenie województwa opolskiego świadczeń medycznych w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej udzielało 740 podmiotów leczniczych, spośród których 79,2% zlokalizowanych było w miastach. W porównaniu z 2022 r. liczba podmiotów leczniczych w województwie zwiększyła się ogółem o 2,2%, natomiast zmniejszyła się o 6,7% względem 2015 r. (w kraju – wzrost odpowiednio: o 2,1% i o 2,6%). Odnotowano wzrost liczby przychodni zarówno w zestawieniu z 2022 r., jak i 2015 r., odpowiednio: o 5,1% i o 7,6% (w kraju: o 3,8% i o 14,9%). Z kolei liczba praktyk lekarskich i stomatologicznych ogółem uległa zmniejszeniu o 6,9% w skali roku, a o 36,9% w stosunku do 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 8,7% i o 42,8%). W m. Opolu na koniec 2023 r. funkcjonowało 180 podmiotów leczniczych (w tym 144 przychodnie).

Na 1 podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w końcu 2023 r. przypadało w województwie opolskim średnio 1266 osób wobec 1302 w końcu 2022 r. (w kraju – 1413 wobec 1448). W układzie województw najniższą wartość analizowanego wskaźnika na koniec 2023 r. odnotowano w województwie podlaskim (1183), a najwyższą w pomorskim (1685). Województwo opolskie usytuowało się na 4 lokacie w kraju.

W przestrzeni województwa opolskiego zauważalne jest zróżnicowanie liczby ludności przypadającej na 1 podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej. W przekroju gmin w końcu 2023 r. najmniej mieszkańców w przeliczeniu na 1 podmiot leczniczy zanotowano w m. Opolu (700 osób), a najwięcej w gminie Izbicko (5283 osoby).

Mapa 34. Ambulatoryjna opieka zdrowotna^a w 2023 r.
Map 34. Outpatient health care^a in 2023

^a Bez porad udzielonych w izbach przyjęć w szpitalach ogólnych.
^a Excluding consultation provided by doctors in admission rooms in general hospitals.

W 2023 r. we wszystkich placówkach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w województwie udzielono łącznie 7273,7 tys. porad (w miastach – 6196,5 tys.). W porównaniu z 2022 r., jak i 2015 r., ich liczba wzrosła odpowiednio: o 4,4% i o 0,2% (w kraju: o 5,0% i o 10,2%). Na terenie m. Opola zrealizowano 1825,2 tys. świadczeń (z wyłączeniem porad świadczonych w izbach przyjęć szpitali ogólnych).

Liczba porad ambulatoryjnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2023 r. kształtowała się w województwie opolskim na poziomie 7,7 wobec 7,4 przed rokiem (w kraju – 9,3 wobec 8,9) plasując je na ostatnim miejscu w kraju. Najwyższą wartość omawianego wskaźnika odnotowano w województwie mazowieckim (10,4).

W ujęciu gmin województwa opolskiego w 2023 r. największą liczbą porad udzielonych w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w przeliczeniu na 1 mieszkańca (z wyłączeniem porad świadczonych w izbach przyjęć szpitali ogólnych) wyróżniało się m. Opole (14,5), natomiast najmniejszą gminy: Lubrza i Skarbimierz (po 1,5).

W ogólnej liczbie udzielonych porad ambulatoryjnych w województwie opolskim w 2023 r. zdecydowaną większość (91,6%) stanowiły porady lekarskie (w kraju – 90,1%). Ich liczba zwiększyła się w województwie o 3,8% w stosunku do 2022 r. oraz o 0,8% w porównaniu z 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 4,9% i o 11,4%).

W zakresie specjalistycznej lekarskiej opieki zdrowotnej w województwie opolskim w 2023 r., podobnie jak w kraju, najczęściej świadczeń medycznych udzielano w poradniach chirurgicznych. W 2023 r. ich udział w ogólnej liczbie udzielonych porad w omawianym zakresie kształtował się w województwie na poziomie 19,1% i zmniejszył się zarówno w zestawieniu z 2022 r., jak i 2015 r., odpowiednio: o 0,2 p. proc. i o 1,0 p. proc. (w kraju – 17,7%, tj. na poziomie roku poprzedniego, natomiast mniej o 0,5 p. proc. niż w 2015 r.).

Porady stomatologiczne świadczone są w poradniach: chirurgii stomatologicznej, ortodontycznych, periodontologicznych oraz chorób błon śluzowych przyzębia, stomatologicznych i protetyki stomatologicznej. W 2023 r. stanowiły one 8,4% ogólnej liczby porad świadczonych w placówkach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w województwie opolskim (w kraju – 9,9%). Ich liczba wzrosła w województwie o 12,0% w skali roku, natomiast w zestawieniu z 2015 r. zmalała o 6,1% (w kraju – wzrost odpowiednio: o 5,3% i o 0,4%). Spośród wszystkich porad udzielonych w ramach specjalistycznej stomatologicznej opieki zdrowotnej najwięcej świadczeń, zarówno w województwie opolskim, jak i w kraju, udzielono w poradniach stomatologicznych. Ich udział w ogólnej liczbie udzielonych porad stomatologicznych w 2023 r. kształtował się na poziomie 84,9% wobec 83,7% przed rokiem oraz 81,9% w 2015 r. (w kraju odpowiednio: 82,7%, 83,1% oraz 84,4%).

Całodobowej opieki w trybie stacjonarnym udzielają mieszkańcom m.in. szpitale ogólne oraz placówki długoterminowej opieki zdrowotnej.

W końcu 2023 r. w województwie opolskim działało 29 stacjonarnych szpitali ogólnych wobec 30 w 2022 r. i 28 w 2015 r. (w kraju odpowiednio: 894, 896 i 956). Dysponowały one łącznie 4,0 tys. łóżek, których liczba zmniejszyła się o 4,5% w skali roku oraz o 12,5% względem 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 1,8% oraz o 13,8%). W m. Opolu na koniec 2023 r. funkcjonowało 7 stacjonarnych szpitali ogólnych, w których do dyspozycji pacjentów było 1,0 tys. łóżek.

Na 10 tys. mieszkańców w końcu 2023 r. przypadały w województwie opolskim średnio 43,0 łóżka, tj. mniej o 1,8 w porównaniu z rokiem poprzednim (w kraju odpowiednio: 42,8 i o 0,7). W ujęciu międzywojewódzkim największą wartość omawianego miernika w 2023 r. zanotowano w województwie śląskim (49,4), a najmniejszą w pomorskim (33,0). Województwo opolskie pod tym względem zajmowało 8 lokatę w kraju. W przekroju powiatów województwa opolskiego w 2023 r. najwięcej łóżek szpitalnych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców notowano w m. Opolu (81,3), natomiast najmniej w powiecie opolskim (16,5).

W 2023 r. w województwie w szpitalach ogólnych w trybie stacjonarnym (bez międzyoddziałowego ruchu chorych) leczonych było 154,6 tys. osób (w tym 15,9 tys. osób do 18 roku życia), tj. więcej o 5,2% niż w roku poprzednim (w kraju – o 3,8%), natomiast mniej o 6,7% w zestawieniu z 2015 r. (w kraju – o 8,2%). Chorzy (łącznie z międzyoddziałowym ruchem), podobnie jak w kraju, najczęściej byli hospitalizowani na oddziałach chirurgicznych i w 2023 r. stanowili w województwie 27,4% (przed rokiem – 27,2%, a w 2015 r. – 25,1%) wszystkich leczonych w szpitalach ogólnych (w kraju odpowiednio: 27,1%, 26,5% i 24,4%). W 2023 r. w m. Opolu 54,2 tys. osobom udzielono całodobowej opieki w trybie stacjonarnym (bez międzyoddziałowego ruchu chorych).

Na 1 łóżko w szpitalach ogólnych przypadało w województwie opolskim średnio 38,5 pacjentów (leczonych bez ruchu międzyoddziałowego) wobec 34,3 w roku poprzednim oraz 35,9 w 2015 r. (w kraju odpowiednio: 44,3, 41,8 oraz 41,7). Średni czas pobytu chorego na oddziale szpitalnym w 2023 r. wynosił w województwie 5,3 dnia wobec 5,6 dnia przed rokiem i 5,7 dnia w 2015 r. (w kraju odpowiednio: 5,1, 5,3 oraz 5,4 dnia). Stopień wykorzystania łóżek w szpitalach ogólnych w województwie wynosił 65,0% wobec 59,4% przed rokiem oraz 65,2% w 2015 r. (w kraju odpowiednio: 67,4%, 64,6% oraz 66,6%).

Poza szpitalami funkcjonującymi w trybie stacjonarnym, w województwie opolskim na koniec 2023 r. działalność medyczną prowadziły również 3 szpitale dzienne.

Oprócz szpitali, w 2023 r. w ramach długoterminowej opieki zdrowotnej w województwie opolskim funkcjonowało m.in.: 19 zakładów opiekuńczo-leczniczych (łącznie z placówkami typu psychiatrycznego), 1 zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy oraz 5 hospicjów. Liczba wymienionych podmiotów leczniczych ogółem nie zmieniła się w porównaniu z rokiem poprzednim, natomiast zwiększyła się o 4, tj. o 19,0% względem 2015 r. Placówki te na koniec 2023 r. oferowały 1,2 tys. łóżek (w tym najwięcej zakłady opiekuńczo-lecznicze – 91,8% zasobów), tj. więcej o 5,7% w skali roku oraz o 15,9% w stosunku do 2015 r. W analizowanych placówkach w 2023 r. objęto opieką medyczną w trybie stacjonarnym 2,9 tys. pacjentów, których liczba wzrosła o 10,5% w porównaniu z rokiem poprzednim, a o 20,1% w zestawieniu z 2015 r.

Od 2019 r. dane dotyczące **lekarzy, lekarzy dentystów, pielęgniarek i położnych** i od 2022 r. dane dotyczące **fizjoterapeutów** opracowywane są w oparciu o źródła administracyjne, w tym rejestry:

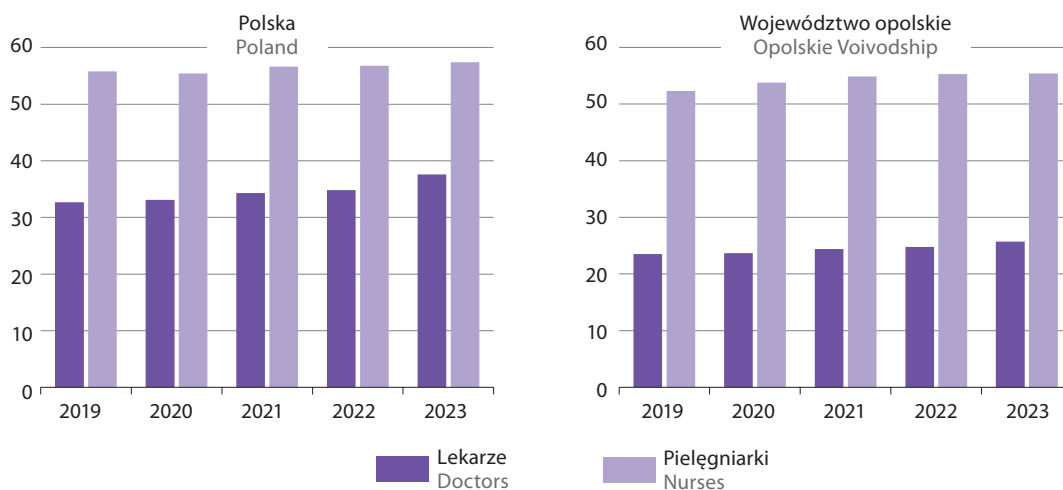
- posiadających prawo wykonywania zawodu (lekarzy i lekarzy dentystów, pielęgniarek i położnych),
- płatników składek ZUS,
- podmiotów wykonujących działalność leczniczą,
- praktyk lekarskich,
- praktyk pielęgniarek i położnych.

Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, bez względu na główne miejsce pracy. W związku z przejściem na nowe źródło dane nie są porównywalne z danymi opublikowanymi w poprzednich edycjach Raportu, opartymi o metodę sprawozdawczości.

W województwie opolskim na koniec 2023 r. bezpośrednio z pacjentem pracowało m.in.: 2,4 tys. lekarzy, 0,7 tys. lekarzy dentystów, 5,8 tys. pielęgniarek i położnych, 1,7 tys. fizjoterapeutów. Dodatkowo 0,6 tys. farmaceutów (w głównym miejscu pracy) świadczyło usługi w zakresie zaopatrzenia w leki. W odniesieniu do 2022 r. stan liczebny kadry medycznej w województwie zwiększył się w grupie lekarzy (o 2,8%) oraz lekarzy dentystów (o 2,0%), natomiast zmniejszył się w grupie farmaceutów (o 6,2%), fizjoterapeutów (o 4,6%) oraz pielęgniarek (o 0,4%) i położnych (o 0,3%). W zestawieniu z 2019 r. w analizowanych grupach zawodów medycznych (z wyłączeniem fizjoterapeutów, których dane za 2023 r. nie są porównywalne z danymi za 2019 r., w związku z przejściem na nowe źródło danych), odnotowano wzrost liczebności, tj. w grupie farmaceutów (o 5,1%), położnych (o 4,4%), lekarzy (o 4,0%) oraz lekarzy dentystów (o 2,4%) i pielęgniarek (o 1,1%). W m. Opolu w końcu 2023 r. świadczeń medycznych udzielało mieszkańcom m.in.: 1,1 tys. lekarzy, 0,2 tys. lekarzy dentystów, 2,0 tys. pielęgniarek i położnych oraz 0,1 tys. farmaceutów.

Wykres 32. Lekarze i pielęgniarki na 10 tys. ludności Stan w dniu 31 grudnia

Chart 32. Doctors and nurses per 10 thousand population
As of 31 December

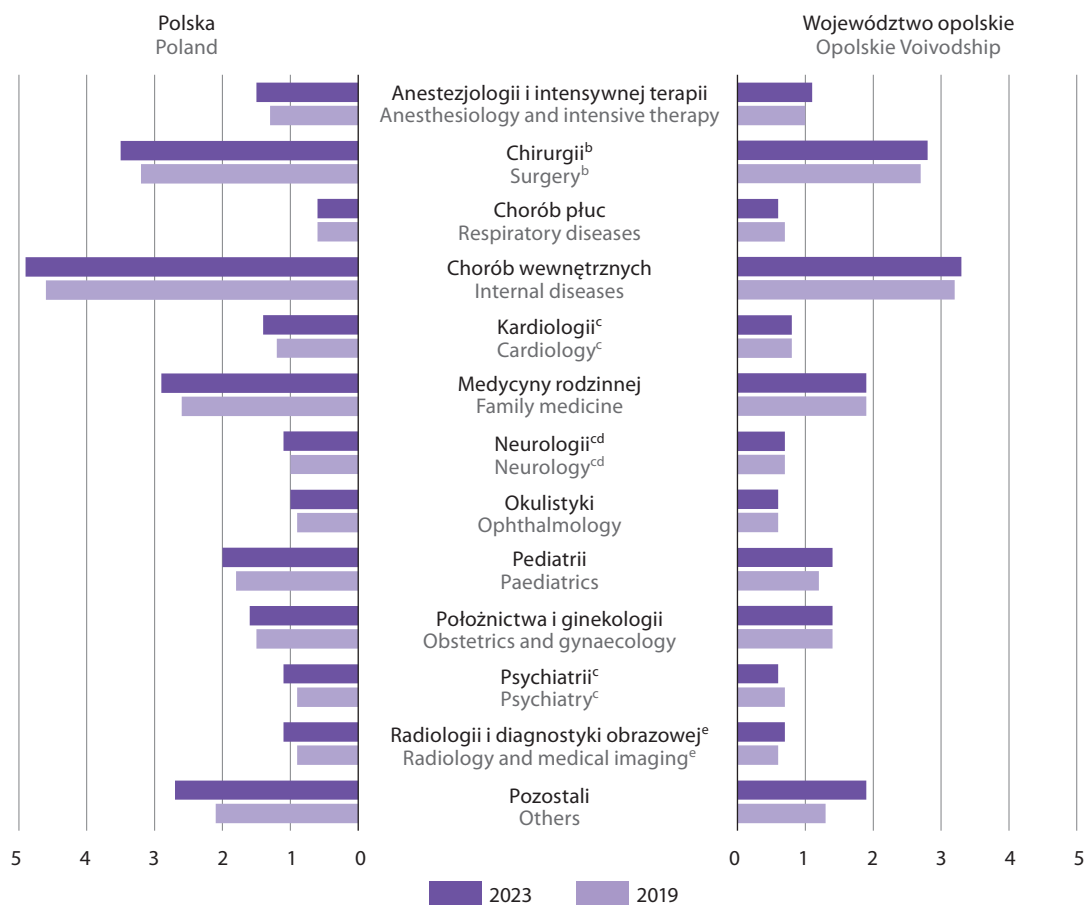

W 2023 r. w województwie opolskim na 10 tys. ludności przypadało średnio 25,7 lekarzy wobec 24,8 w roku poprzednim (w kraju: 37,6 wobec 34,8). W ujęciu międzywojewódzkim w 2023 r. najlepszy dostęp do lekarza mierzony wartością omawianego wskaźnika odnotowano w województwie mazowieckim (52,2), a najmniej w lubuskim (25,0), natomiast województwo opolskie uplasowało się na przedostatnim miejscu w kraju. Dostępność w zakresie opieki pielęgniarskiej w 2023 r. w województwie średnio wzrosła do 55,4 z 55,3 w 2022 r. (w kraju odpowiednio: do 57,4 z 56,8). Najwyższym wskaźnikiem wyróżniało się województwo świętokrzyskie (70,2), a najmniej korzystną relacją liczby pielęgniarek do liczby ludności cechowało się województwo pomorskie (45,8). Województwo opolskie uplasowało się na 10 lokacie w kraju.

Wśród powiatów województwa opolskiego w 2023 r. najwięcej lekarzy oraz pielęgniarek w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców odnotowano w m. Opolu (odpowiednio: 88,8 oraz 142,5). Najmniej korzystny wskaźnik dotyczący zarówno dostępności opieki lekarskiej jak i pielęgniarskiej ukształtował się w powiecie opolskim (odpowiednio: 10,6 i 16,8).

Wykres 33. Lekarze specjaliści^a na 10 tys. ludności Stan w dniu 31 grudnia

Chart 33. Medical specialists^a per 10 thousand population
As of 31 December

a Dane szacunkowe Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie źródeł administracyjnych. b Chirurgii ogólnej, dziecięcej, klatki piersiowej, ortopedii i traumatologii narządu ruchu, neurochirurgii, chirurgii onkologicznej, plastycznej, szczękowo-twarzowej, kardiochirurgii oraz chirurgii naczyniowej i urologii. c Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. d,e Także: d – neuropatologii, e – radio-terapii onkologicznej i radiologii dziecięcej.

a Estimated data of Statistics Poland based on administrative sources. b General surgery, paediatric, thoracic surgery, trauma and orthopaedic surgery, neurosurgery, oncological, plastic, maxillo-facial surgery, cardiosurgery as well as vascular surgery and urology. c Including children's specialists. d,e Also: d – neuropathology, e – oncological radiotherapy and children's radiology.

Spośród ogółu lekarzy i lekarzy dentystów pracujących bezpośrednio z pacjentem w końcu 2023 r. lekarze specjaliści (ze specjalizacją II stopnia oraz posiadający tytuł specjalisty w danej dziedzinie medycyny) stanowili w województwie 65,8% (w kraju – 64,5%), a lekarze dentyści specjaliści – 18,0% (w kraju – 18,2%). Odsetek lekarzy specjalistów względem 2022 r. zmniejszył się w województwie o 2,9 p. proc., a lekarzy dentystów specjalistów o 0,3 p. proc. (w kraju – udział lekarzy specjalistów w skali roku uległ zmniejszeniu o 2,3 p. proc., natomiast lekarzy dentystów specjalistów pozostał na tym samym poziomie).

W układzie województw w 2023 r. najwyższym odsetkiem lekarzy specjalistów wyróżniło się województwo warmińsko-mazurskie (69,0%), a najniższym pomorskie (62,4%), natomiast województwo opolskie zajmowało 6 miejsce w kraju. W przypadku lekarzy dentystów specjalistów najwyższy udział wystąpił w województwie podlaskim (26,8%), a najniższy w świętokrzyskim (10,1%). Województwo opolskie uplasowało się na 8 pozycji w kraju.

W 2023 r., podobnie jak w roku poprzednim i 2019 r. zarówno w województwie opolskim, jak i w kraju, najczęściej posiadaną specjalizacją były choroby wewnętrzne. W 2023 r. średnio co piąty lekarz specjalista w województwie i w kraju specjalizował się w tej dziedzinie medycyny. Stan liczebny tej grupy specjalistów w odniesieniu zarówno do 2022 r., jaki i 2019 r. uległ zmniejszeniu w województwie, odpowiednio: o 3,5% i o 4,4% (w kraju – wzrost o 3,0% i o 4,6%).

Z ogólnej liczby lekarzy dentystów specjalistów pracujących w województwie w 2023 r., największy odsetek stanowili lekarze specjalizujący się w protetyce stomatologicznej. Ich udział w 2023 r. ukształtował się na poziomie 22,3%. W kraju najwyższy udział zanotowano dla lekarzy specjalistów w dziedzinie: protetyki stomatologicznej oraz stomatologii zachowawczej z endodoncją – po 22,0%.

Na koniec 2023 r. w województwie opolskim pomoc medyczną w nagłych przypadkach świadczyły 52 jednostki systemu ratownictwa medycznego, w skład którego wchodziły 44 zespoły ratownictwa medycznego (w tym 12 specjalistycznych), 7 szpitalnych oddziałów ratunkowych oraz 1 lotnicze pogotowie ratunkowe. W ujęciu rocznym, baza wymienionych jednostek nie uległa zmianie, natomiast w zestawieniu z 2015 r. powiększyła się o 3 jednostki, co oznacza wzrost o 6,1% (w kraju – wzrost odpowiednio: o 1,5% oraz o 9,4%). Na koniec 2023 r. z podmiotami systemu ratownictwa medycznego współpracowały również 4 izby przyjęć, a ich liczba w województwie w porównaniu z poprzednim rokiem oraz z 2015 r. pozostała bez zmian. W m. Opolu na koniec 2023 r. świadczeń opieki zdrowotnej osobom znajdującym się w stanie nagłego zagrożenia życia udzielało łącznie 12 podmiotów (tj. 10 zespołów ratownictwa medycznego oraz 2 szpitalne oddziały ratunkowe).

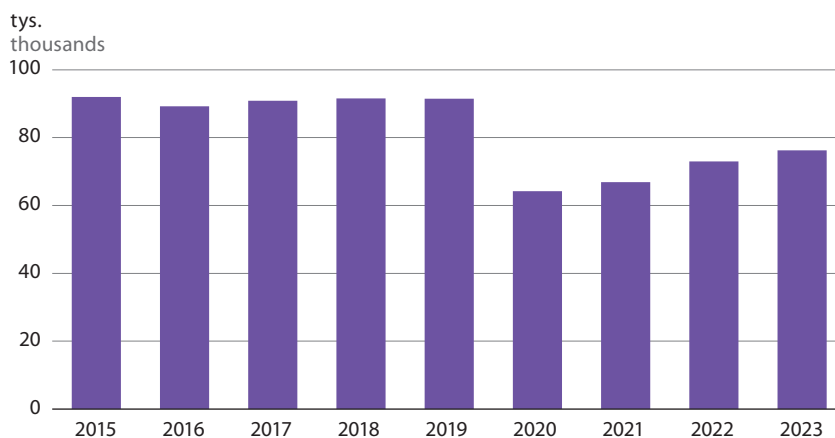
Na 1 jednostkę systemu ratownictwa medycznego w końcu 2023 r. przypadało 18,0 tys. mieszkańców województwa wobec 18,1 tys. w końcu 2022 r. (w kraju odpowiednio: 20,0 tys. oraz 20,3 tys. osób). Pod względem wartości omawianego wskaźnika województwo opolskie w 2023 r. uplasowało się na 5 miejscu w kraju. Najniższą jego wartość odnotowano w województwie warmińsko-mazurskim (14,3 tys. osób), a najwyższą w śląskim (23,6 tys. osób).

W 2023 r. w województwie opolskim zespoły ratownictwa medycznego zrealizowały 67,3 tys. wyjazdów na miejsce zdarzenia, tj. mniej o 7,4% niż w 2022 r., natomiast więcej o 2,0% w odniesieniu do 2015 r. (w kraju – mniej odpowiednio: o 9,4% i o 11,7%). Biorąc pod uwagę miejsce zdarzenia, podobnie jak w kraju, najczęściej zespoły ratownictwa medycznego wyjeżdżały do domu pacjenta. W m. Opolu w 2023 r. odnotowano 17,2 tys. wyjazdów na miejsce zdarzenia (z czego 12,8 tys. do domu pacjenta).

Na terenie województwa opolskiego z pomocy ratowników medycznych w 2023 r. skorzystało łącznie 67,5 tys. osób, tj. mniej o 7,6% względem roku poprzedniego, natomiast więcej o 1,9% w porównaniu z 2015 r. (w kraju – mniej odpowiednio: o 9,6% i o 12,0%). Wśród ogółu osób, które otrzymały pomoc w ramach ratownictwa medycznego w 2023 r. nieznacznie ponad połowę (50,2%) stanowiły kobiety (w kraju – 49,9%). Udział kobiet korzystających z pomocy ratowników medycznych nie zmienił się w stosunku do 2022 r., natomiast zwiększył się o 1,6 p. proc. w zestawieniu z 2015 r. (w kraju – zmniejszył się o 0,6 p. proc. wobec roku poprzedniego, a zwiększył się o 3,4 p. proc. względem 2015 r.). Spośród osób, którym udzielono świadczeń medycznych najwięcej było osób w grupie wieku 65 lat i więcej. W 2023 r. ich udział w województwie kształtował się na poziomie 53,2% (w kraju – 50,1%) i zwiększył się zarówno względem 2022 r., jak i 2015 r., odpowiednio: o 0,9 p. proc. oraz o 14,3 p. proc. (w kraju – o 1,6 p. proc. oraz o 8,4 p. proc.). W m. Opolu w 2023 r. pomocy medycznej w nagłych wypadkach udzielono 17,3 tys. osobom (w tym 9,0 tys. w grupie wieku 65 lat i więcej).

Wykres 34. Świadczenia udzielone w trybie ambulatoryjnym w szpitalnych oddziałach ratunkowych i izbach przyjęć

Chart 34. Outpatient health services provided in hospital emergency wards and admission rooms

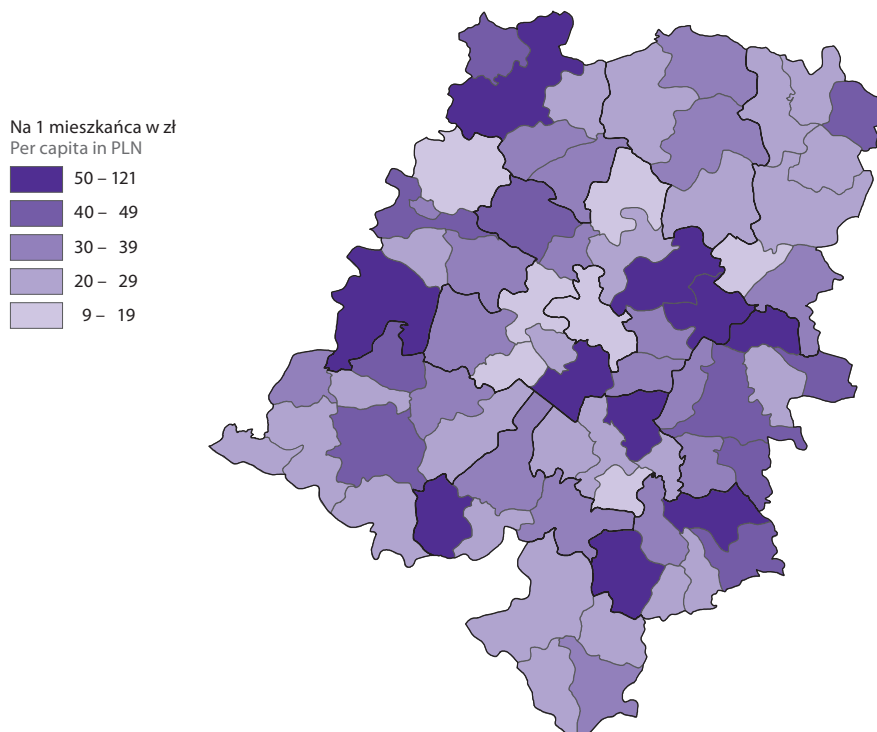
Doraźnej pomocy medycznej w trybie ambulatoryjnym (niezakończonym hospitalizacją) w 2023 r. udzielały w województwie 4 izby przyjęć oraz 7 szpitalnych oddziałów ratunkowych. Łącznie udzielono w nich 76,3 tys. porad, co względem 2022 r. oznacza wzrost o 4,5%, natomiast w odniesieniu do 2015 r. spadek o 17,1%. W 2023 r. zarówno w województwie opolskim, jak i w kraju, najczęściej świadczeń udzielano w poradniach chirurgicznych (łącznie z chirurgią urazowo-ortopedyczną oraz neurochirurgią) – 47,3% ogółu świadczeń wobec 41,0% w kraju. Najrzadziej natomiast udzielano świadczeń w województwie w poradniach psychiatrycznych, tj. 0,1%, a w kraju – w poradniach stomatologicznych, tj. 0,05%.

Na ochronę zdrowia jednostki samorządu terytorialnego województwa opolskiego w 2023 r. przeznaczyły łącznie 113308,9 tys. zł, co stanowiło 1,3% wszystkich poniesionych wydatków (w kraju – 1,8%). Udział wydatków na te cele w strukturze wydatków jednostek samorządu terytorialnego uplasował województwo opolskie wraz z województwem zachodniopomorskim na ostatnim miejscu w kraju. Najwyższy udział (2,5%) odnotowano w województwie mazowieckim. Kwota środków wydatkowanych na ochronę zdrowia zmniejszyła się w województwie w stosunku do roku poprzedniego o 29,7%, natomiast zwiększyła się 2-krotnie w porównaniu z 2015 r. (w kraju – wzrosła odpowiednio: o 1,0% i blisko 2-krotnie).

Na cele związane z zagwarantowaniem dostępu do usług zdrowotnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca jednostki samorządu terytorialnego województwa opolskiego w 2023 r. wydatkowały średnio 120,61 zł wobec 170,52 zł w roku poprzednim (w kraju odpowiednio: 187,00 zł i 184,60 zł). W przekroju województw w 2023 r. najwięcej środków na ochronę zdrowia w relacji do liczby ludności wydatkowano w województwie mazowieckim (288,22 zł), a najmniej w województwie opolskim.

Wydatki budżetów gmin województwa opolskiego (z miastem na prawach powiatu – Opole) na ochronę zdrowia w 2023 r. kształtowały się na poziomie 33951,3 tys. zł i były niższe o 17,5% niż w 2022 r., natomiast wyższe o 30,1% w porównaniu z 2015 r. W m. Opolu na cele związane z ochroną zdrowia w 2023 r. przeznaczono 2107,4 tys. zł, tj. ponad 6,5-krotnie mniej niż przed rokiem.

Mapa 35. Wydatki budżetów gmin i miasta na prawach powiatu w dziale „Ochrona zdrowia” w 2023 r.
 Map 35. Expenditure of gminas and city with powiat status in “Health care” division in 2023

Pod względem wysokości środków wydatkowanych na ochronę zdrowia w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2023 r. na 1 miejscu uplasowała się gmina Turawa, w której omawiany wskaźnik wynosił 121,15 zł, natomiast najmniej środków przeznaczono w gminie Dąbrowa – 9,31 zł.

Kultura Culture

Wyniki badań z działalności instytucji kultury w województwie opolskim za 2023 r. wykazały, że w porównaniu z rokiem poprzednim w większości placówek kulturalnych odnotowano wzrost liczby uczestników. Zwiększyła się liczba czytelników bibliotek publicznych, zwiedzających muzea i wystawy, odwiedzających galerie i salony sztuki oraz uczestników imprez w centrach kultury, domach i ośrodkach kultury oraz klubach i świetlicach. Większa była też liczba widzów i słuchaczy w teatrach i instytucjach muzycznych oraz w kinach stałych. W odniesieniu do 2015 r. również w większości placówek kulturalnych odnotowano tendencję wzrostową.

Jednostki samorządu terytorialnego województwa opolskiego w 2023 r. na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego przeznaczyły więcej środków finansowych niż przed rokiem, jak i przed ośmioma laty.

W województwie opolskim na koniec 2023 r. funkcjonowało 300 bibliotek publicznych (w tym 227 filii bibliotecznych), co stanowiło 4,0% bibliotek publicznych w kraju. Większość z nich, tj. 74,7% prowadziła działalność na wsi. Liczba bibliotek publicznych zmniejszyła się o 1 w porównaniu z 2022 r. oraz o 15 w odniesieniu do 2015 r. Na koniec 2023 r. działalność prowadziło 14 punktów bibliotecznych, tj. mniej o 3 niż przed rokiem i o 1 wobec 2015 r. Przeciętnie na 1 placówkę biblioteczną w województwie w 2023 r. przypadało najmniej, tj. 2983 osoby (w kraju – 4523), w 2022 r. – 2964 (w kraju – 4473), a w 2015 r. – 3018 (w kraju – 4113). W 2023 r. najwięcej ludności na 1 placówkę biblioteczną przypadało w województwie pomorskim (6940 osób).

Poziom czytelnictwa, mierzony liczbą czytelników w bibliotekach publicznych zwiększył się w porównaniu z 2022 r., natomiast uległ zmniejszeniu wobec 2015 r. Liczba zarejestrowanych czytelników aktywnie wypożyczających w 2023 r. wynosiła 131,5 tys. osób tj. o 4,0% więcej w relacji do 2022 r., a mniej o 15,9% w odniesieniu do 2015 r. Najwięcej czytelników w 2023 r. skorzystało z bibliotek publicznych w m. Opolu (30,5 tys.), a następnie m. Kędzierzynie-Koźlu (7,8 tys.) oraz m. Brzegu (6,9 tys.). Liczba czytelników na 1000 ludności w województwie opolskim w 2023 r. wynosiła 140 osób i pod tym względem województwo uplasowało się na 7 miejscu w kraju. Województwem z największą liczbą czytelników na 1000 ludności było małopolskie (181), a z najmniejszą – świętokrzyskie (106 osób). W przekroju gminnym województwa opolskiego największa liczba czytelników na 1000 mieszkańców wystąpiła w gminach: Tarnów Opolski (293), Krapkowice (276) oraz Paczków (247), a najmniejsza w gminie Branice (31).

Wskaźnik wypożyczeń księgozbioru na 1 czytelnika w województwie opolskim w 2023 r. wynosił 18,7 wol. wobec 18,9 wol. przed rokiem oraz 18,8 wol. w 2015 r. Najwyższy wskaźnik wypożyczeń został odnotowany w gminie Kietrz (38,1 wol.), następnie w gminie Turawa (33,0 wol.) oraz Ozimek (28,7 wol.). Najwyższe wskaźniki wypożyczeń księgozbioru z bibliotek publicznych w przeliczeniu na 1000 ludności odnotowano w gminach: Olesno (5072), Paczków (4556) oraz m. Opolu (4017).

W końcu 2023 r. w województwie opolskim działalność wystawienniczą prowadziło 20 muzeów, w tym 2 oddziały muzealne, tj. jak przed rokiem. Liczba muzeów w województwie stanowiła 2,1% wszystkich muzeów w kraju. Łączna liczba zbiorów muzealnych, według stanu na koniec 2023 r. wyniosła 284,4 tys. Najwięcej muzealiów znajdowało się w muzeach w m. Opolu (48,4%), a następnie w powiecie brzeskim (22,2%). W grupie ogółu muzeów największą część muzealiów posiadały muzea interdyscyplinarne (41,8%) oraz historyczne (33,6%). Zbiory muzealne prezentowane były w ramach wystaw stałych, jak i czasowych. W 2023 r. w muzeach zorganizowano 73 wystawy stałe oraz 142 wystawy czasowe (w 2022 r. odpowiednio: 74 i 133).

Muzea w 2023 r. odwiedziło 256,2 tys. osób i ich liczba zwiększyła się o 3,0% w porównaniu z 2022 r. i o 8,0% w odniesieniu do 2015 r. Zorganizowane grupy młodzieży szkolnej stanowiły 19,0% ogólnej liczby zwiedzających (w 2022 r. – 17,5%). W 2023 r. liczba zwiedzających muzea i wystawy na 1000 ludności wynosiła 273 osoby (w kraju – 1123), a w 2022 r. – 263. Największą popularnością wśród zwiedzających cieszyły się muzea o profilu interdyscyplinarnym, które odwiedziło 58,9 tys. osób, muzea o profilu historycznym – 57,8 tys. osób oraz etnograficzne i antropologiczne – 51,7 tys. osób.

**Tablica 24. Instytucje kultury
Stan w dniu 31 grudnia**

**Table 24. Cultural institutions
As of 31 December**

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Biblioteki publiczne i punkty biblioteczne Public libraries and library service points	330	315	318	314
Muzea i oddziały muzealne ^a Museums with branches ^a	16	18	20	20
Galerie i salony sztuki Galleries and art salons	3	2	2	2
Teatry i instytucje muzyczne Theatres and music institutions	3	5	4	4
Centra, domy i ośrodki kultury Centres of culture and cultural centres establishments	85	88	81	81
Kluby i świetlice Clubs and community centres	129	116	107	104
Kina stałe Indoor cinemas	11	12	14	14
Ludność na 1 placówkę biblioteczną Population per library establishment	3018	3034	2964	2983
Zwiedzający muzea i oddziały muzealne ^{ab} na 1000 ludności Museums and exhibition visitors ^{ab} per 1000 population	237	100	263	273
Liczba ludności na 1 instytucję kultury ^c Number of population per 1 culture institution ^c	4654	4686	5019	5063

a Od 2020 r. do muzeów zaliczane są wyłącznie muzea działające w oparciu o uzgodniony z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego statut bądź regulamin, zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach. b W ciągu roku. c Centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice.

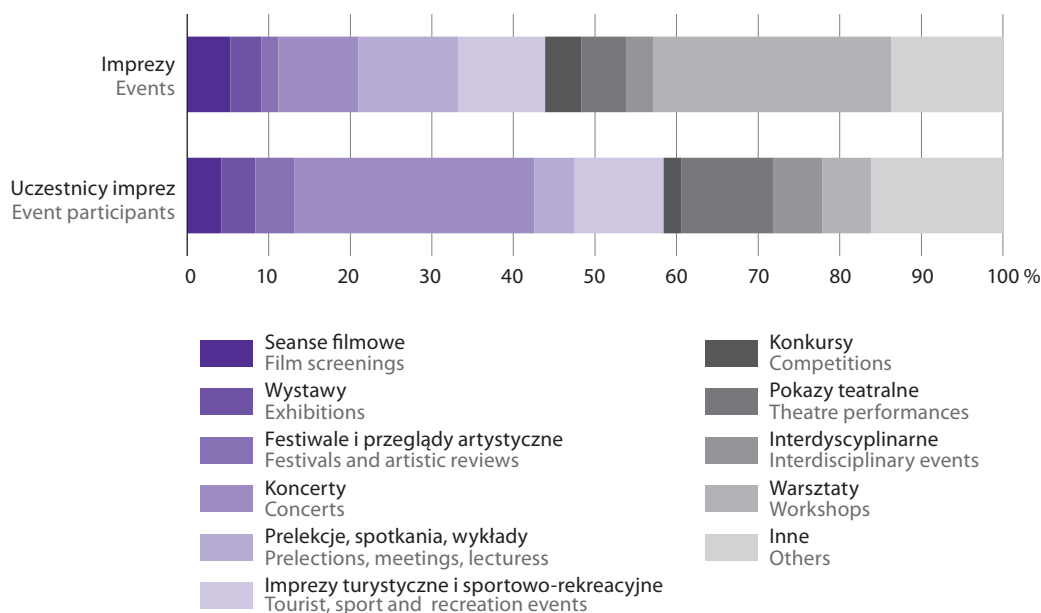
a Starting from 2020, museums include only museums operating on the basis of a statute or regulations agreed with the minister responsible for culture and protection of national heritage, pursuant to Art. 6 of the Act of 21 November 1996 on museums. b During the year. c Centre of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres.

W województwie opolskim w 2023 r. działalność prowadziły, podobnie jak przed rokiem, 2 galerie i salony sztuki, co stanowiło 0,6% wszystkich galerii i salonów sztuki w kraju. Liczba zwiedzających opolskie galerie i salony sztuki wynosiła 139,3 tys. osób i była większa o 18,6% niż przed rokiem oraz o 22,9% w porównaniu z 2015 r. Na 1 galerię i salon sztuki w województwie przypadało przeciętnie 69,7 tys. zwiedzających (w kraju – 12,6 tys.), przed rokiem – 58,8 tys., a w 2015 r. – 37,8 tys. Średnio 1 wystawę obejrzało 2,3 tys. osób (w kraju – 1,1 tys.), przed rokiem – 2,6 tys., a w 2015 r. – 2,8 tys. W opolskich galeriach i salonach sztuki zbiory własne obejmowały 1241 eksponatów, tj. jak przed rokiem, przy czym największą część stanowiły zbiory z zakresu malarstwa (602) i fotografii (289).

Działalność sceniczną w 2023 r. w województwie opolskim prowadziły 4 teatry i instytucje muzyczne (2 teatry dramatyczne, teatr lalkowy i filharmonia), co stanowiło 2,2% wszystkich tego typu jednostek w kraju. Teatry i instytucje muzyczne zorganizowały 905 przedstawień i koncertów, w których uczestniczyło 167,6 tys. widzów i słuchaczy. W odniesieniu do roku poprzedniego liczba przedstawień i koncertów była większa o 24,7%, a liczba widzów i słuchaczy o 18,7%. W porównaniu z 2015 r. również odnotowano wzrost odpowiednio: o 12,3% i o 4,7%. Średnia liczba przedstawień i koncertów w 2023 r. przypadających na 1 podmiot wynosiła 226 wobec 182 w 2022 r. oraz 269 w 2015 r. W województwie opolskim w 2023 r. najwięcej przedstawień (42,5%) zorganizowano w teatrach dramatycznych. Przedstawienia w teatrze lalkowym stanowiły 41,0% ogólnej liczby przedstawień i koncertów, a zorganizowane przez filharmonię – 16,5%. Teatry: dramatyczne i lalkowy w 2023 r. zgromadziły 106,2 tys. widzów na 756 przedstawieniach, natomiast w 149 koncertach zorganizowanych przez filharmonię uczestniczyło 61,4 tys., słuchaczy. Liczba widzów i słuchaczy przypadających na 1 przedstawienie i koncert w 2023 r. kształtowała się na poziomie 185 wobec 195 przed rokiem oraz 199 w 2015 r. Biorąc pod uwagę średnią liczbę widzów i słuchaczy przypadających na 1 przedstawienie i koncert, najwięcej – 412 osób uczestniczyło w koncercie w filharmonii, następnie 186 osób obejrzało przedstawienie w teatrach dramatycznych oraz 93 osoby w teatrze lalkowym. Wskaźnik określający liczbę widzów i słuchaczy na 1000 ludności w 2023 r. wynosił 178 (w kraju – 325) wobec 149 przed rokiem.

W województwie opolskim w 2023 r. funkcjonowało 185 centrów, domów i ośrodków kultury oraz klubów i świetlic, co stanowiło 4,7% takich placówek w kraju. Liczba placówek kultury w województwie w 2023 r. była mniejsza o 3 w stosunku do roku poprzedniego oraz o 29 w porównaniu z 2015 r. Najliczniejszą grupę stanowiły świetlice (52,4% wszystkich placówek), a najmniej liczny kluby (3,8%). Większa część placówek (73,0%) zlokalizowana była na terenach wiejskich. Najwięcej placówek działało w gminie Strzelce Opolskie (17), Lubsza (16) oraz Wołczyn (12).

Wykres 35. Imprezy i uczestnicy imprez organizowanych przez placówki kultury w 2023 r.
Chart 35. Events organised by culture institutions and event participants in 2023

W 2023 r. centra, domy i ośrodki kultury, kluby oraz świetlice zorganizowały 6,9 tys. imprez, w których udział wzięło 593,7 tys. uczestników. W porównaniu z rokiem poprzednim liczba imprez zwiększyła się o 14,9%, a liczba uczestników o 20,4%. W odniesieniu do 2015 r. tendencja była odwrotna, gdyż odnotowano o 15,8% mniejszą liczbę imprez oraz uczestników o 10,0%. Najczęściej w 2023 r. organizowane były warsztaty (29,1%), prelekcje, spotkania, wykłady (12,2%) oraz imprezy turystyczne i sportowo-rekreacyjne (10,7%). Największa liczba uczestników na 1 imprezę przypadała w przypadku koncertów (261), festiwali i przeglądów artystycznych (200) oraz pokazów teatralnych (179). Pod względem liczby imprez zorganizowanych przez 1 placówkę wyróżniały się centra kultury – przeciętnie 92 imprezy w ciągu roku, następnie ośrodki kultury (67), domy kultury (43), kluby (42), natomiast najmniej (średnio 17) imprez w ciągu roku zorganizowały świetlice.

We wszystkich placówkach w 2023 r. działały 462 grupy artystyczne, które zrzeszały 7,5 tys. członków (w 2022 r. odpowiednio: 457 i 7,2 tys., a w 2015 r. odpowiednio: 542 i 8,3 tys.). Najliczniejsze były grupy taneczne (2,8 tys.), wokalne i chóry (1,3 tys.) oraz grupy muzyczno-instrumentalne (1,1 tys.). W 2023 r. przeciętnie na 1000 mieszkańców województwa 8 osób (w kraju – 7) było członkiem wybranej grupy artystycznej działającej w centrum kultury, domu i ośrodku kultury, klubie lub świetlicy. Największą aktywność w tym zakresie wykazano w województwie podkarpackim, w którym 13 na 1000 osób było członkami grup artystycznych, a najmniejszą w województwie pomorskim (4 osoby na 1000 ludności). W województwie opolskim najlepszą sytuację pod tym względem odnotowano w gminie Baborów, w której 60 na 1000 osób było członkami grup artystycznych.

W centrach kultury, domach i ośrodkach kultury, klubach oraz świetlicach prowadzone były także liczne koła (kluby). W 2023 r. działalność prowadziło 647 kół (w 2022 r. – 712, w 2015 r. – 687), a w ich zajęciach udział wzięło 11,3 tys. osób (w 2022 r. – 12,7 tys., w 2015 r. – 14,9 tys.). Przeciętnie 1 koło liczyło 18 uczestników. Najwięcej członków w przeliczeniu na 1 koło skupiały koła seniora/Uniwersytetu Trzeciego Wieku (47 osób) oraz dyskusyjne kluby filmowe (24). Poziom wskaźnika uczestnictwa działalności kół (liczba członków kół na 1000 ludności) na koniec 2023 r. w województwie wyniósł 12 (w 2022 r. – 13). Najwyższy omawiany wskaźnik odnotowano dla województwa mazowieckiego (18), najniższy wystąpił w pomorskim i zachodniopomorskim (po 9), a średnio w kraju ukształtował się na poziomie 13 osób. W przekroju gminnym województwa opolskiego najlepsza sytuacja pod tym względem wystąpiła w gminach: Pokój (59 osób) i Tarnów Opolski (57).

Oferta centrów kultury, domów i ośrodków kultury, klubów oraz świetlic obejmowała również organizację różnego rodzaju kursów. W 2023 r. wszystkie instytucje przeprowadziły 64 kursy (w 2022 r. – 112, w 2015 r. – 98), wśród których najpopularniejsze były kursy nauki języków obcych (21), tańca (16) oraz nauki gry na instrumentach (12). Status absolwenta kursu otrzymało 1,2 tys. osób, a 17,2% wszystkich absolwentów kursów stanowiły osoby powyżej 60 roku życia.

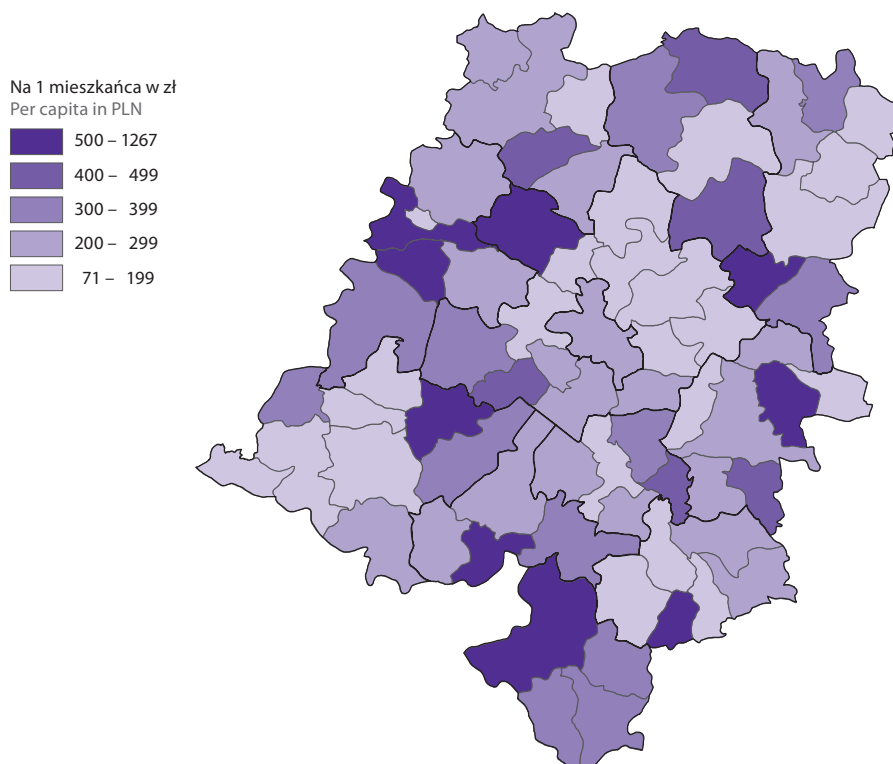
W województwie opolskim na koniec 2023 r. działało 14 kin stałych, tj. jak przed rokiem, a o 3 więcej niż w 2015 r., co stanowiło 2,6% ogólnej liczby tego typu kin w kraju. Kina stałe posiadały 30 sal projekcyjnych i dysponowały 5,2 tys. miejsc na widowni. Liczba sal projekcyjnych była taka sama jak w 2022 r., a o 8 większa w stosunku do 2015 r. Liczba miejsc na widowni była mniejsza o 0,6% niż przed rokiem, a większa o 10,1% w odniesieniu do 2015 r. W 2023 r. w kinach stałych odbyło się 38,3 tys. seansów filmowych, które obejrzało 804,3 tys. widzów. Liczba seansów filmowych zwiększyła się o 0,2% w porównaniu z 2022 r., a o 44,8% w relacji do 2015 r. Liczba widzów w kinach stałych była większa o 15,1% niż przed rokiem i o 11,2% w odniesieniu do 2015 r. Przeciętnie na 1 seans w województwie opolskim przypadało 21 widzów (w kraju – 23) wobec 18 w 2022 r. oraz 27 w 2015 r. Wśród ogólnej liczby seansów 21,0% stanowiły seanse filmów produkcji polskiej (w 2022 r. – 24,8%, w 2015 r. – 16,7%). Filmy produkcji polskiej w kinach stałych zgromadziły 166,8 tys. widzów, co stanowiło 20,7% ogólnej liczby widzów w kinach stałych (w 2022 r. – 23,3%, w 2015 r. – 19,8%).

W 2023 r. na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego jednostki samorządu terytorialnego województwa opolskiego wydatkowały łącznie 340742,2 tys. zł, tj. 3,9% wszystkich poniesionych wydatków (w kraju – 3,6%). Udział wydatków na te cele w strukturze wydatków jednostek samorządu terytorialnego uplasował województwo opolskie na 5 miejscu w kraju. Najwyższy udział (4,4%) odnotowano w województwie małopolskim, natomiast najniższy (3,1%) w łódzkim. Wysokość środków wydatkowanych na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w województwie opolskim zwiększyła się zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i 2015 r., tj. odpowiednio: o 32,3% i o 123,2% (w kraju: o 23,9% i o 100,9%).

Na cele związane z zagwarantowaniem dostępu do usług kultury w przeliczeniu na 1 mieszkańca jednostki samorządu terytorialnego województwa opolskiego w 2023 r. wydatkowały średnio 362,70 zł wobec 272,52 zł w 2022 r. (w kraju odpowiednio: 368,96 zł i 296,70 zł). W przekroju województw w 2023 r. najwięcej środków na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatkowano w województwie zachodniopomorskim (448,20 zł), a najmniej w śląskim (310,01 zł). Pod tym względem województwo opolskie uplasowało się na 8 miejscu w kraju.

Mapa 36. Wydatki budżetów gmin i miasta na prawach powiatu w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” w 2023 r.

Map 36. Expenditure of gminas and city with powiat status in “Culture and national heritage” division in 2023

Wydatki budżetów gmin województwa opolskiego (z miastem na prawach powiatu – Opole) na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w 2023 r. kształtowały się na poziomie 253759,7 tys. zł i były wyższe o 26,5% niż przed rokiem, a o 106,5% w porównaniu z 2015 r. W m. Opolu wydatki na te cele wynosiły 28057,0 tys. zł. Najwięcej środków na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2023 r. wydatkowano w gminie Skarbimierz, a najmniej w gminie Turawa.

Bezpieczeństwo na drogach
Road safety

W województwie opolskim liczba wypadków drogowych w 2024 r. zwiększyła się w porównaniu z rokiem poprzednim, natomiast w relacji do 2015 r. uległa zmniejszeniu. Liczba ofiar śmiertelnych była mniejsza niż przed rokiem oraz przed dziewięcioma laty. Liczba rannych zwiększyła się wobec roku poprzedniego, a zmniejszyła się w stosunku do 2015 r.

W 2024 r. w województwie opolskim odnotowano 0,5 tys. wypadków drogowych, co stanowiło 2,3% ogólnej liczby wypadków w kraju. Ich liczba zwiększyła się o 6,5% wobec 2023 r., natomiast uległa zmniejszeniu o 30,4% w relacji do 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 2,8% i o 34,7%). W stosunku do roku poprzedniego wzrost liczby wypadków drogowych wystąpił w dziesięciu województwach, największy w małopolskim (o 11,9%), a najmniejszy w kujawsko-pomorskim (o 0,4%). Spadek odnotowano w pięciu województwach, największy w podkarpackim (o 14,9%), a najmniejszy w warmińsko-mazurskim (o 0,4%). Liczba wypadków nie uległa natomiast zmianie w województwie podlaskim. W odniesieniu do 2015 r. spadek liczby wypadków zaobserwowano we wszystkich województwach, z wyjątkiem wielkopolskiego, gdzie odnotowano wzrost o 12,4%. Spadek liczby wypadków mieścił się w przedziale od 52,9% w województwie śląskim do 17,4% w dolnośląskim.

Dane o **wypadkach drogowych** pochodzą z Systemu Ewidencji Wypadków i Kolizji (SEWiK) prowadzonego przez Komendę Główną Policji i obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób. Za **śmiertelną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni. Za ranną ofiarę wypadku drogowego uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

Tablica 25. Wypadki drogowe^a oraz ich skutki
Table 25. Road accidents^a and their effects

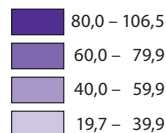
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Wypadki Accidents	710	488	464	494
Ofiary śmiertelne Fatalities	102	65	49	45
na 100 wypadków per 100 road accidents	14	13	11	9
Ranni Injured persons	808	538	510	610
na 100 wypadków per 100 road accidents	114	110	110	123

^a Zarejestrowane przez Policję.
^a Registered by the Police.

Wartość wskaźnika wyrażonego liczbą wypadków drogowych w przeliczeniu na 100 tys. ludności w województwie opolskim kształtowała się na korzystniejszym poziomie niż przeciętnie w kraju. W 2024 r. wynosiła ona 53 wobec 57 dla kraju i ulokowała województwo na 9 pozycji. Najmniej wypadków w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców zanotowano w województwie podlaskim (31), a najwięcej w łódzkim (95). W województwie opolskim najbezpieczniejszą sytuację na drogach w 2024 r. zanotowano w powiecie strzeleckim, w którym wartość analizowanego wskaźnika kształtowała się na poziomie 20. Największe natężenie wypadków zaobserwowano natomiast w m. Opolu, co potwierdza najwyższa (tj. 107) wartość omawianego wskaźnika w województwie.

Mapa 37. Bezpieczeństwo na drogach w 2024 r.
Map 37. Road safety in 2024

Wypadki drogowe^a na 100 tys. ludności
 Road traffic accidents^a per 100 thousand population

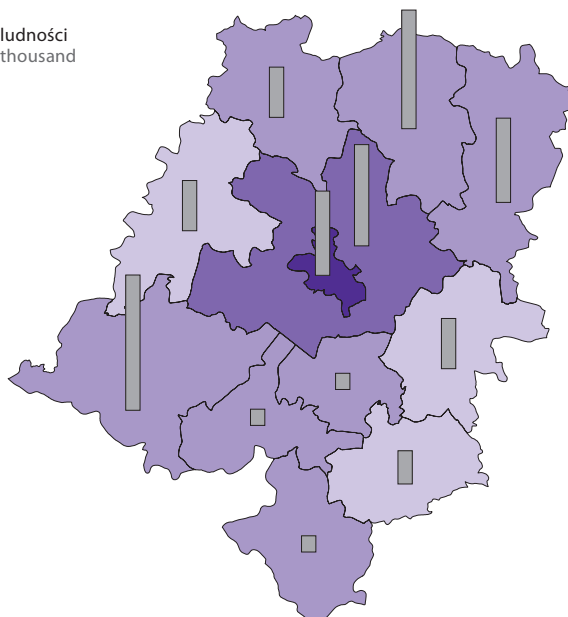

Województwo = 52,9
 Voivodship

Ofiary śmiertelne
 Fatalities

Województwo = 45
 Voivodship

^a Zarejestrowane przez Policję.
^a Registered by the Police.

W wyniku wypadków drogowych w 2024 r. w województwie opolskim 45 osób poniosło śmierć, tj. mniej o 8,2% niż przed rokiem, a o 55,9% w porównaniu z 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 0,2% więcej i o 35,5% mniej). Obrażenia ciała odniosło 0,6 tys. osób, a ich liczba zwiększyła się o 19,6% w stosunku do roku poprzedniego, natomiast zmniejszyła o 24,5% w odniesieniu do 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 2,7% i o 37,7%).

Miernikiem, dzięki któremu można ocenić poziom bezpieczeństwa drogowego jest m.in. liczba ofiar śmiertelnych, czy rannych w przeliczeniu na 100 wypadków. W województwie opolskim w 2024 r. na każde 100 wypadków śmierć poniosło 9 osób, podczas gdy 11 osób w 2023 r., a 14 osób w 2015 r. W kraju w 2024 r. liczba ofiar śmiertelnych na 100 wypadków drogowych kształtowała się na poziomie takim jak przed rokiem i dziewięćmioma laty (tj. 9 osób). Najmniej ofiar śmiertelnych w przeliczeniu na 100 wypadków odnotowano w województwie małopolskim (5), a najwięcej w podlaskim (17). W województwie opolskim najmniej ofiar śmiertelnych na 100 wypadków odnotowano w m. Opolu oraz powiecie krapkowickim (po 4), natomiast największa wartość tego miernika wystąpiła w powiecie kluczborskim (26).

W 2024 r. liczba rannych na 100 wypadków drogowych w województwie opolskim była wyższa niż w roku poprzednim oraz w 2015 r. i wynosiła 123 (w 2023 r. – 110, w 2015 r. – 114). W kraju na każde 100 wypadków zostało rannych 115 osób, tj. jak przed rokiem, a w 2015 r. było to 121 osób. W województwie opolskim odnotowano największą liczbę rannych na 100 wypadków, natomiast najmniejszą w lubelskim (103 osoby). W układzie powiatów województwa opolskiego w 2024 r. największą liczbę rannych w przeliczeniu na 100 wypadków odnotowano w powiecie prudnickim (141), a najmniejszą w strzeleckim (86).

Spółeczeństwo informacyjne
Information society

W 2024 r. w województwie opolskim odsetek gospodarstw domowych z osobami w grupie wieku 16–74 lata, które miały dostęp do Internetu ukształtował się na poziomie roku poprzedniego, natomiast zwiększył się w porównaniu z 2015 r. Odsetek osób korzystających z Internetu, w tym korzystających z niego regularnie, był niższy niż przed rokiem, natomiast wyższy w odniesieniu do 2015 r.

Dostęp do Internetu w województwie opolskim w 2024 r. posiadało 95,1% (w kraju – 95,9%) gospodarstw domowych z osobami w grupie wieku 16–74 lata. Udział tych gospodarstw pozostał na poziomie roku poprzedniego, natomiast zwiększył się o 16,4 p. proc. w stosunku do 2015 r. (w kraju wzrósł odpowiednio: o 2,6 p. proc. i o 20,1 p. proc.). Najwyższy odsetek gospodarstw domowych posiadających dostęp do Internetu odnotowano w województwie podkarpackim (98,5%), a najniższy w warmińsko-mazurskim (93,2%). Województwo opolskie pod tym względem uplasowało się na 10 pozycji w kraju.

Wśród mieszkańców województwa opolskiego w grupie wieku 16–74 lata odsetek osób korzystających z Internetu w 2024 r. wynosił 85,4%, tj. mniej o 6,3 p. proc. niż przed rokiem, natomiast o 11,3 p. proc. więcej niż w 2015 r. Co najmniej raz w tygodniu z sieci korzystało 79,5% mieszkańców, czyli mniej o 6,8 p. proc. w stosunku do roku poprzedniego, a więcej o 13,8 p. proc. w porównaniu z 2015 r. W kraju regularnie korzystało z Internetu 87,6% osób wobec 85,3% w 2023 r. oraz 64,8% w 2015 r.

Tablica 26. Gospodarstwa domowe posiadające dostęp do Internetu w domu oraz osoby korzystające z Internetu

Table 26. Households with access to the Internet at home and Internet users

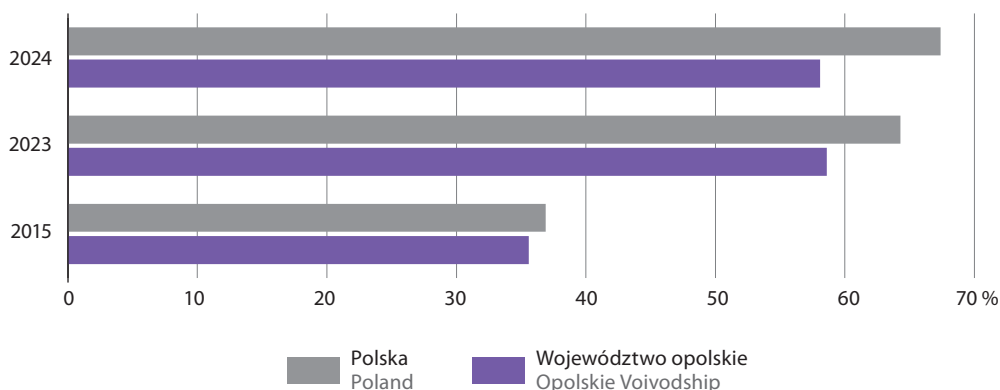
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Odsetek gospodarstw domowych ^a posiadających dostęp do Internetu w domu Percentage of households ^a with access to the Internet at home	78,7	90,2	95,1	95,1
Odsetek osób ^b korzystających z Internetu Percentage of individuals using ^b the Internet	74,1	84,3	91,7	85,4
Odsetek osób ^b regularnie (co najmniej raz w tygodniu) korzystających z Internetu Percentage of individuals using ^b the Internet regularly (at least once a week)	65,7	79,3	86,3	79,5

a Dane dotyczą gospodarstw domowych z osobami w wieku 16–74 lata. b Osoby w wieku 16–74 lata.
a Data concern households with persons aged 16–74. b Persons aged 16–74.

Uwzględniając cel korzystania z Internetu, w województwie opolskim w ciągu ostatnich 3 miesięcy 2024 r. najbardziej popularne było czytanie on-line wiadomości, gazet lub czasopism, korzystanie z poczty elektronicznej, korzystanie z komunikatorów oraz wyszukiwanie informacji o towarach lub usługach. Czynności te wykonywało odpowiednio: 70,4%, 68,4%, 67,4% i 63,6% osób w grupie wieku 16–74 lata. Innymi, często wskazywanymi czynnościami były: wykonywanie rozmów przez Internet (53,7%), korzystanie z serwisów społecznościowych (51,0%), wyszukiwanie informacji na temat zdrowia własnego lub bliskich osób (49,6%) czy bankowość internetowa (48,6%).

Wykres 36. Osoby^a zamawiające przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego w ciągu ostatnich 12 miesięcy

Chart 36. Individuals^a ordering goods or services via the Internet for private use during the last 12 months

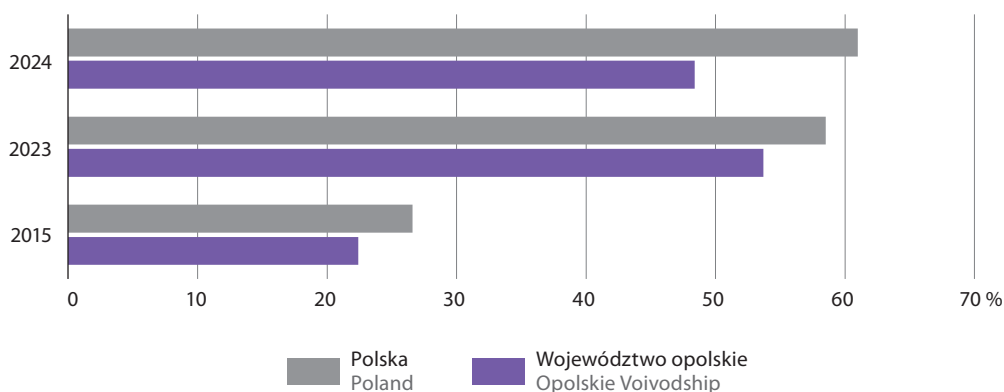

a Osoby w wieku 16–74 lata.
a Persons aged 16–74.

W 2024 r. ponad połowa (58,1%) osób w grupie wieku 16–74 lata z województwa opolskiego (w ciągu ostatnich 12 miesięcy) dokonywała zakupów przez Internet (w kraju – 67,4%). Odsetek osób zamawiających towary lub usługi w sieci zmniejszył się o 0,5 p. proc. w stosunku do roku poprzedniego, natomiast zwiększył się o 22,5 p. proc. w porównaniu z 2015 r. (w kraju wzrósł odpowiednio: o 3,1 p. proc. i o 30,5 p. proc.).

Wykres 37. Osoby^a korzystające z usług administracji publicznej za pomocą Internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy

Chart 37. Individuals^a using e-government services during the last 12 months

a Osoby w wieku 16–74 lata.
a Persons aged 16–74.

Osoby korzystające w ciągu 12 ostatnich miesięcy w 2024 r. z usług administracji publicznej przez Internet stanowiły w województwie opolskim 48,4% (w kraju – 61,0%) populacji osób w wieku 16–74 lata. W porównaniu z 2023 r. ich udział zmniejszył się o 5,3 p. proc., z kolei zwiększył się o 26,0 p. proc. w stosunku do 2015 r. (w kraju wzrósł odpowiednio: o 2,5 p. proc. i o 34,4 p. proc.). W zakresie korzystania z usług e-administracji najczęściej wykonywanymi czynnościami było wysyłanie, edytowanie, weryfikowanie lub zaakceptowanie deklaracji podatkowych.

Aktywność społeczna
Social activity

W 2024 r. zanotowano wzrost liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych wpisanych do rejestru REGON zarówno w relacji do roku poprzedniego, jak i 2015 r.

W województwie opolskim w 2024 r. do rejestru REGON wpisanych było 4,5 tys. fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych (w tym 0,6 tys. fundacji), co oznaczało 16 lokatę w kraju. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych wzrosła o 3,3% w relacji do 2023 r., a o 35,1% w porównaniu z 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 3,6% i o 31,8%). Biorąc pod uwagę typ organizacji największy udział w strukturze w 2024 r. stanowiły stowarzyszenia i organizacje społeczne (87,2%; w kraju – 77,6%).

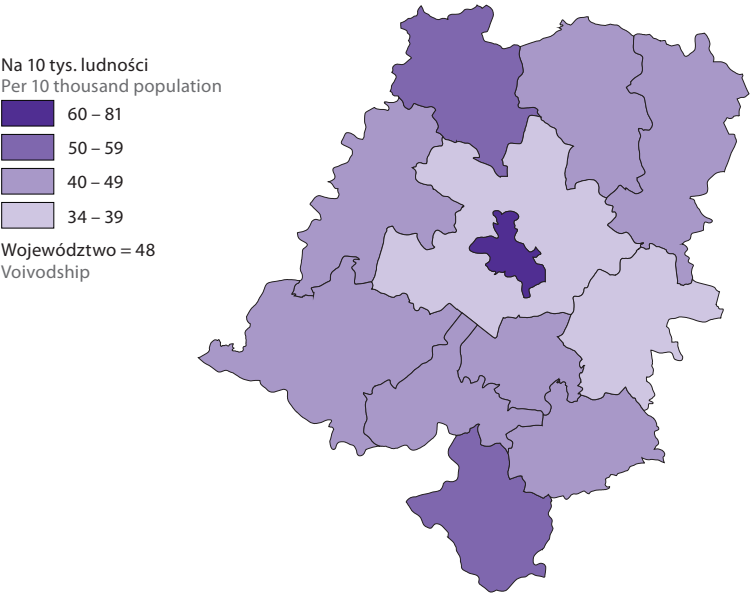
Tablica 27. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON
Stan w dniu 31 grudnia

Table 27. Foundations, associations and social organisations entered in the REGON register
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Ogółem Total	3336	3802	4364	4507
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	33	39	47	48

Mapa 38. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Map 38. Foundations, associations and social organisations entered in the REGON register in 2024
As of 31 December

W końcu 2024 r. na 10 tys. ludności w województwie opolskim przypadało średnio 48 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych, tj. o 1 mniej niż średnio w kraju (wobec 47 w 2023 r. oraz 33 w 2015 r.). Wśród województw wartość omawianego wskaźnika w 2024 r. wahała się od 37 w śląskim do 57 w mazowieckim. Województwo opolskie uplasowało się na 5 pozycji (razem z województwem wielkopolskim). W układzie powiatów województwa opolskiego największą liczbą fundacji, stowarzyszeń oraz organizacji społecznych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wyróżniało się m. Opole z wynikiem 81, natomiast najmniej korzystnie pod tym względem prezentowała się sytuacja w powiecie strzeleckim (34).

Rozdział 6

Chapter 6

Gospodarka

Economy

6.1. Produkt krajowy brutto

6.1. Gross domestic product

W 2023 r. w województwie opolskim obserwowano wolniejszy niż w roku poprzednim oraz w skali kraju wzrost produktu krajowego brutto (PKB) według wstępnych szacunków. PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca nadal kształtował się poniżej średniej krajowej. W 2022 r. jednostki prowadzące działalność w podregionie opolskim wytworzyły ponad 2-krotnie większą wartość PKB niż w podregionie nyskim. W odniesieniu do 2020 r. obserwowano zwiększenie zróżnicowania PKB na 1 mieszkańca między podregionami, wyrażone wskaźnikiem dyspersji. W ujęciu rocznym zwiększyła się wartość dodana brutto (WDB) na 1 pracującego w liczbach bezwzględnych, przy jednoczesnym jej spadku w relacji do średniej krajowej. W latach 2020–2022 w strukturze WDB według rodzajów działalności najwyższy odsetek stanowił przemysł.

Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

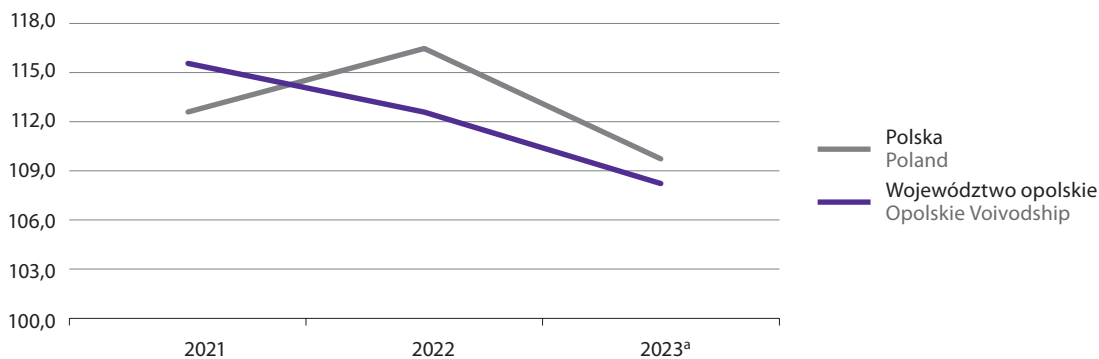
Na podstawie wstępnych szacunków w 2023 r. wartość wytworzonego produktu krajowego brutto w województwie opolskim kształtowała się na poziomie 66440 mln zł, tj. o 8,2% wyższym w cenach bieżących niż w roku poprzednim (w kraju – o 9,7%). W relacji do 2020 r. produkt krajowy brutto wzrósł o 40,8% (w kraju – o 44,0%). Udział województwa w generowaniu PKB ogółem był najmniejszy w skali kraju i podobnie jak w 2022 r. i 2020 r. wynosił 2,0%. Największy udział (23,8%) w tworzeniu PKB w 2023 r. miało województwo mazowieckie.

Wykres 38. Dynamika produktu krajowego brutto (ceny bieżące)

Rok poprzedni=100

Chart 38. Indices of gross domestic product (current prices)

Previous year=100

a Wstępny szacunek.
a Preliminary estimate.

PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2023 r. osiągnął poziom 72671 zł, tj. o 9,0% wyższy w cenach bieżących w odniesieniu do roku poprzedniego. Wartość PKB przypadająca na 1 mieszkańca stanowiła 80,4% średniej krajowej (wobec 81,2% w roku poprzednim oraz 81,1% w 2020 r.) i lokowała województwo na 10 miejscu w kraju. Poziom PKB na 1 mieszkańca powyżej przeciętnej wartości wskaźnika w kraju odnotowano w województwach: mazowieckim (o 57,4%), dolnośląskim (o 7,1%), wielkopolskim (o 4,5%) i śląskim (o 3,5%). Najniższy poziom wskaźnika (poniżej 75% średniej krajowej) wystąpił w województwach: lubelskim, warmińsko-mazurskim, podkarpackim i świętokrzyskim. PKB na 1 mieszkańca w województwie opolskim był o 16,9% wyższy od notowanego w województwie lubelskim (min wskaźnik) i jednocześnie o 48,9% niższy od notowanego w województwie mazowieckim (max wskaźnik).

Do przeliczeń danych **na 1 mieszkańca** przyjęto ludność spełniającą kryterium rezydencji według definicji Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej (ESA 2010), zakładającej okres przebywania osoby na terytorium ekonomicznym danego państwa przez jeden rok lub dłużej. Liczba ludności została przeliczona według stanu w dniu 30 czerwca. Dane o liczbie ludności rezydującej od 2022 r. uwzględniają dane dotyczące ludności ukraińskiej.

Porównanie produktu krajowego brutto na 1 mieszkańca w województwie opolskim ze średnim poziomem wskaźnika w Unii Europejskiej (UE27) wymaga zastosowania wspólnej umownej jednostki walutowej – standardu siły nabywczej (PPS). PPS wykorzystywana jest w UE do przeliczeń zagregowanych danych ekonomicznych dla potrzeb porównań przestrzennych, w taki sposób, aby wyeliminować różnice w poziomach cen między państwami członkowskimi. W 2023 r. PKB na 1 mieszkańca w PPS w województwie opolskim stanowił 62% średniej UE¹ wobec 64% w roku poprzednim i w 2020 r.

Analiza PKB w oparciu o zrewidowane dane na poziomie podregionów wykazała, że w 2022 r. jednostki prowadzące działalność w podregionie opolskim wytworzyły ponad 2-krotnie większą wartość PKB niż w podregionie nyskim (odpowiednio: 43984 mln zł i 17425 mln zł). Udział podregionu opolskiego w generowaniu PKB w skali województwa wynosił 71,6%, a podregionu nyskiego – 28,4% (w 2020 r. odpowiednio: 70,9% i 29,1%). W 2022 r. utrzymywał się także wyraźnie większy udział podregionu opolskiego w tworzeniu krajowej wartości PKB (1,4% wobec 0,6% podregionu nyskiego).

Różnice między podregionami obserwowano także w zakresie wartości PKB na 1 mieszkańca – w podregionie opolskim kształtowała się ona powyżej przeciętnej wartości w województwie, a w podregionie nyskim – poniżej tej przeciętnej. W podregionie opolskim wartość PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2022 r. osiągnęła poziom 76152 zł (114,2% przeciętnej wartości w województwie), a w nyskim – 50743 zł (76,1%). W odniesieniu do 2020 r. relacja do przeciętnej wartości w województwie w podregionie opolskim wzrosła o 0,5 p. proc., przy spadku o 1,2 p. proc. w nyskim.

Na stosunkowo niski poziom wskaźnika w badanych podregionach wskazuje relacja do przeciętnej wartości w kraju. Wartość PKB na 1 mieszkańca w podregionie opolskim w 2022 r. stanowiła 92,8% średniej krajowej wobec 61,8% w podregionie nyskim. Względem 2020 r. jej relacja do przeciętnej wartości w kraju wzrosła w podregionie opolskim (o 0,6 p. proc.), ale spadła w nyskim (o 0,9 p. proc.).

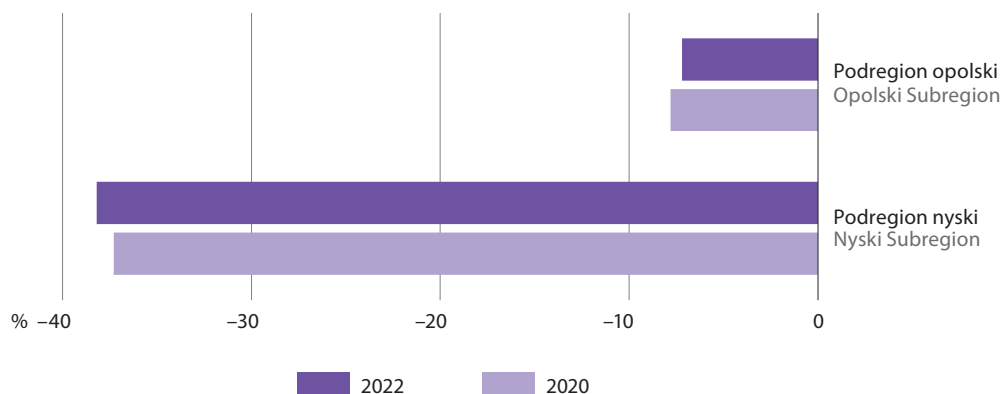
W 2022 r. obserwowano zwiększenie zróżnicowania PKB na 1 mieszkańca między podregionami. Świadczy o tym wskaźnik dyspersji, który wynosił 17,8% i w odniesieniu do 2020 r. wzrósł o 0,7 p. proc. Największe zróżnicowanie PKB na 1 mieszkańca na poziomie podregionów odnotowano w województwie mazowieckim (53,3%), a najmniejsze – w województwie lubuskim (3,6%).

Wskaźnik dyspersji (miara zróżnicowania) regionalnego PKB na 1 mieszkańca na poziomie podregionów (NUTS 3) został obliczony jako suma wartości bezwzględnych różnic między wartościami dla podregionów danego województwa a wartością PKB na 1 mieszkańca dla tego województwa, ważonych udziałem liczby ludności rezydującej poszczególnych podregionów w województwie, wyrażona w procentach PKB na 1 mieszkańca dla danego województwa.

¹ Dane będą przedmiotem dalszej rewizji, zgodnie z rekomendacjami Zharmonizowanej Europejskiej Polityki Rewizji (HERP).

Wykres 39. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca według podregionów (ceny bieżące)
Odchylenia względne od przeciętnej wartości w kraju

Chart 39. Gross domestic product per capita by subregions (current prices)
 Relative deviations from the national average value

Wartość dodana brutto (WDB) mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim, jest wyrażona w cenach bazowych.

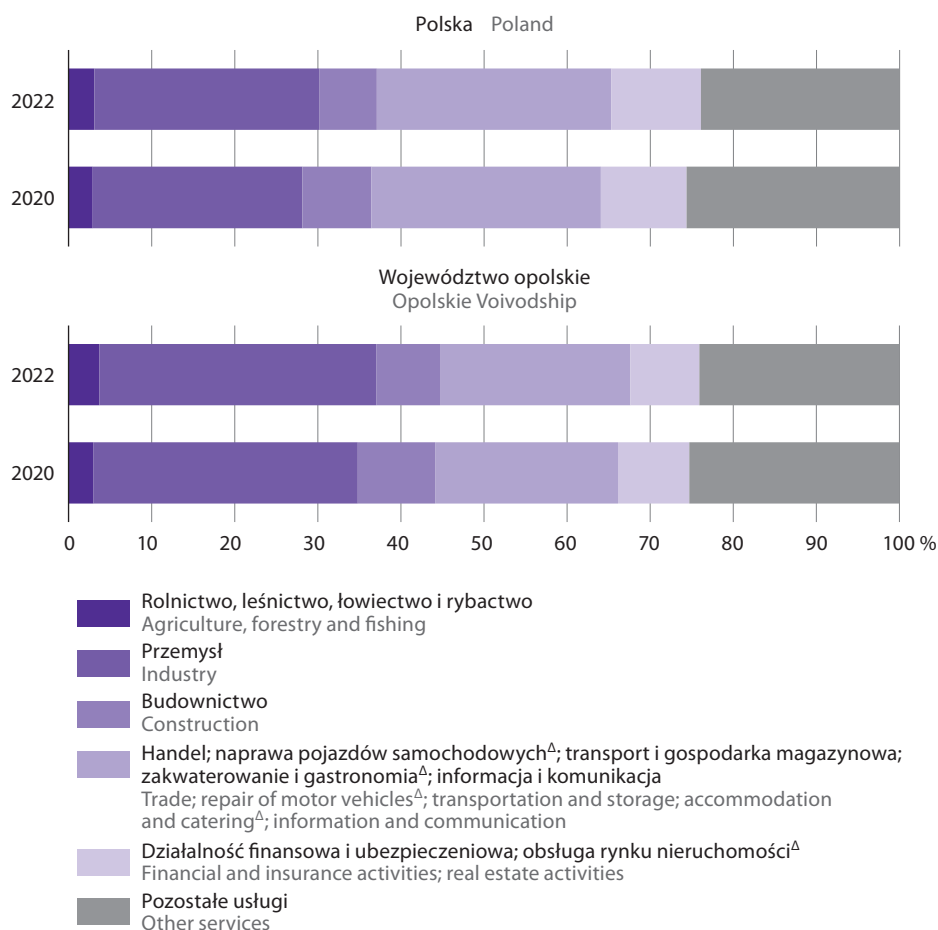
W 2022 r. wartość dodana brutto (WDB) kształtowała się na poziomie 54782 mln zł wobec 47549 mln zł w 2021 r. i 41622 mln zł w 2020 r. Udział województwa w tworzeniu WDB ogółem, podobnie jak w przypadku PKB, był najmniejszy w skali kraju i w analizowanych latach wynosił po 2,0%.

W strukturze WDB według rodzajów działalności w 2022 r., podobnie jak w poprzednich latach, największą jej część, powyżej przeciętnej w kraju, wypracowały podmioty prowadzące działalność w zakresie przemysłu (33,3% wobec 27,1%), będącego wyróżnikiem gospodarki województwa. Wyższy niż przeciętnie w kraju był także udział budownictwa (7,7% wobec 6,9%), rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (3,7% wobec 3,1%) oraz pozostałych usług (24,1% wobec 23,9%). Udział grupy sekcji: handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja wynosił 22,9% (w kraju – 28,2%), a działalności finansowej i ubezpieczeniowej, obsługi rynku nieruchomości – 8,3% (10,8%). Usługi rynkowe stanowiły 38,5% WDB ogółem, a usługi nierynkowe – 16,7% (w kraju odpowiednio: 48,5% i 14,4%).

W porównaniu z 2021 r. w strukturze WDB zwiększył się udział handlu; naprawy pojazdów samochodowych, transportu i gospodarki magazynowej, zakwaterowania i gastronomii, informacji i komunikacji (o 0,9 p. proc.), rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (o 0,8 p. proc.) oraz działalności finansowej i ubezpieczeniowej, obsługi rynku nieruchomości (o 0,4 p. proc.). W analizowanym okresie obniżył się udział pozostałych usług (o 0,9 p. proc.), przemysłu (o 0,8 p. proc.) oraz budownictwa (o 0,3 p. proc.).

W odniesieniu do 2020 r. w strukturze WDB wyższy był udział przemysłu (o 1,5 p. proc.), grupy sekcji: handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja (o 0,9 p. proc.) oraz rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (o 0,7 p. proc.). Na niższym poziomie kształtował się natomiast udział budownictwa (o 1,6 p. proc.), pozostałych usług (o 1,2 p. proc.) oraz usług obejmujących działalność finansową i ubezpieczeniową, obsługę rynku nieruchomości (o 0,3 p. proc.).

Wykres 40. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące)
Chart 40. Gross value added by kind of activity (current prices)

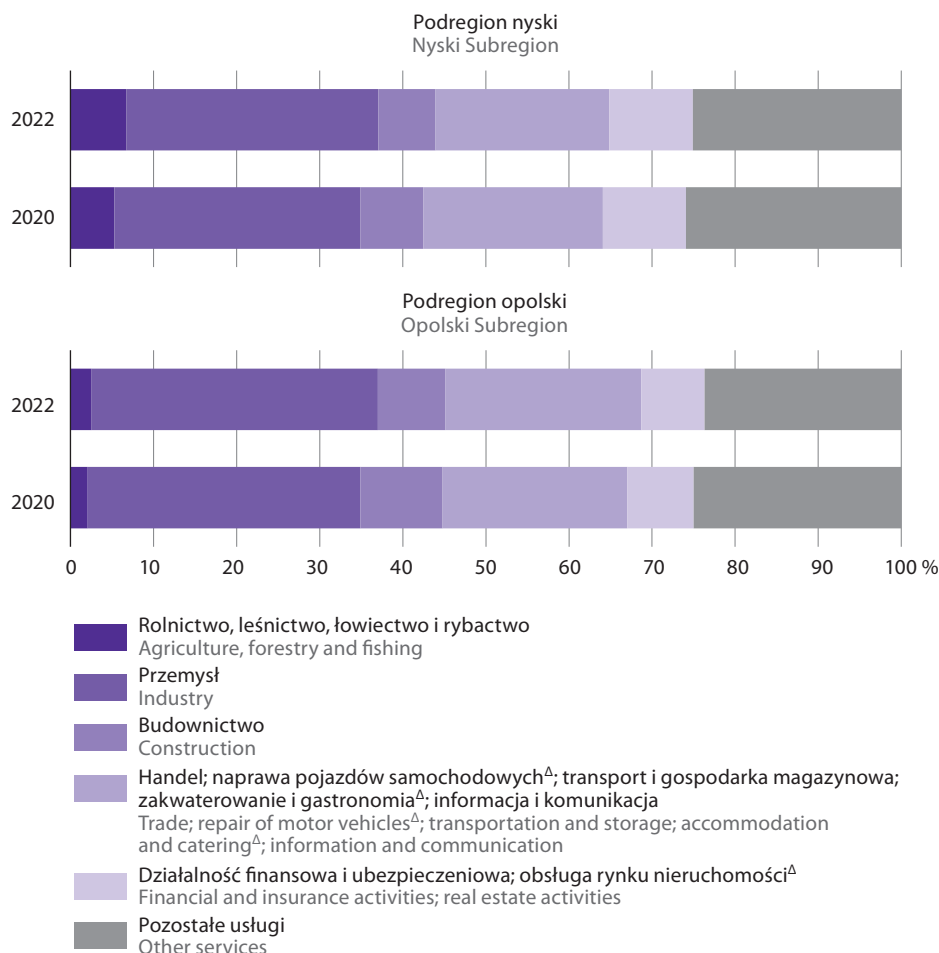

Struktura gospodarki według rodzajów działalności determinuje poziom wydajności pracy, mierzonej WDB na 1 pracującego. W 2022 r. kształtowała się ona na poziomie 172821 zł, tj. o 14,1% wyższym względem 2021 r. (w kraju – o 17,5%). Wartość wskaźnika stanowiła 93,6% średniej krajowej (wobec 96,4% w 2021 r. i 93,5% w 2020 r.) i plasowała województwo na 9 miejscu w kraju. Wydajność pracy przekraczającą przeciętną wartość w kraju odnotowano w województwach: mazowieckim (o 26,3%), dolnośląskim (o 8,6%), śląskim (o 7,4%) i pomorskim (o 4,5%). Najniższą wartość WDB w przeliczeniu na 1 pracującego odnotowano w województwie lubelskim (76,4% średniej krajowej).

W 2022 r. wartość dodana brutto w podregionie nyskim wynosiła 15545 mln zł, a w podregionie opolskim – 39238 mln zł. Struktura WDB według rodzajów działalności w podregionach była zróżnicowana. Z jej analizy wynika, że podregion nyski miał bardziej rolniczy charakter. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo w tym podregionie stanowiło 6,7% WDB, podczas gdy w podregionie opolskim – 2,5%. W strukturze WDB podregionu nyskiego wyższy odsetek odnotowano także w przypadku działalności finansowej i ubezpieczeniowej, obsługi rynku nieruchomości (10,1% wobec 7,6%) oraz pozostałych usług (25,1% wobec 23,7%). Z kolei podregion opolski wyróżniał się wyższym udziałem przemysłu (34,5% wobec 30,4%), budownictwa (8,1% wobec 6,9%) oraz handlu; naprawy pojazdów samochodowych, transportu i gospodarki magazynowej, zakwaterowania i gastronomii, informacji i komunikacji (23,6% wobec 20,9%).

W porównaniu ze strukturą WDB w 2020 r. w podregionie nyskim wzrósł udział rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (o 1,4 p. proc.), przemysłu (o 0,8 p. proc.) oraz działalności finansowej i ubezpieczeniowej, obsługi rynku nieruchomości (o 0,1 p. proc.). Mniejszy udział w strukturze stanowiły natomiast pozostałe usługi (o 0,8 p. proc.), a także budownictwo oraz grupa sekcji: handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja (po 0,7 p. proc.). W podregionie opolskim zwiększeniu uległ udział przemysłu (o 1,7 p. proc.), handlu; naprawy pojazdów samochodowych, transportu i gospodarki magazynowej, zakwaterowania i gastronomii, informacji i komunikacji (o 1,4 p. proc.) oraz rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (o 0,4 p. proc.). Mniejszy udział dotyczył budownictwa (o 1,8 p. proc.), pozostałych usług (o 1,3 p. proc.) oraz działalności finansowej i ubezpieczeniowej, obsługi rynku nieruchomości (o 0,4 p. proc.).

Wykres 41. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności i podregionów (ceny bieżące)
Chart 41. Gross value added by kind of activity and subregions (current prices)

W 2022 r. WDB w przeliczeniu na 1 pracującego w podregionie nyskim osiągnęła poziom 157334 zł, a w podregionie opolskim – 179833 zł. W odniesieniu do roku poprzedniego w obu podregionach wydajność pracy wzrosła w podobnym tempie (po 14,0%). WDB w przeliczeniu na 1 pracującego w podregionie nyskim była o 9,0% niższa od przeciętnej wartości w województwie, a w podregionie opolskim – o 4,1% wyższa. W 2022 r. w obu podregionach wydajność pracy kształtowała się poniżej przeciętnej wartości w kraju (nyski – 85,2% średniej krajowej, opolski – 97,4%). Podobną sytuację obserwowano w 2020 r. (nyski – 87,6%, opolski – 96,2%). W 2021 r. omawiany wskaźnik w podregionie nyskim stanowił 87,8% średniej krajowej, a w podregionie opolskim – 100,3%.

6.2. Przedsiębiorczość

6.2. Entrepreneurship

Podmioty gospodarki narodowej

Entities of the national economy

W województwie opolskim na koniec 2024 r. w rejestrze REGON wpisanych było więcej o 1,9% podmiotów gospodarki narodowej niż rok wcześniej oraz o 14,2% w relacji do 2015 r. Ponad połowa jednostek prowadziła działalność w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych, budownictwo, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, przetwórstwo przemysłowe oraz obsługa rynku nieruchomości. W zbiorowości podmiotów przeważały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, które stanowiły 71,5% podmiotów ogółem.

Podmiot gospodarki narodowej to osoba prawna, jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej oraz osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą.

W systemie REGON pojęcie podmiotu gospodarki narodowej jest tożsame z pojęciem jednostki prawnej. Posiadanie osobowości prawnej nie jest kryterium określenia podmiotu jako jednostki prawnej. Dane nie obejmują osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

Na koniec 2024 r. w województwie opolskim w rejestrze REGON wpisanych było 114,7 tys. podmiotów gospodarki narodowej, co stanowiło 2,2% podmiotów zarejestrowanych w kraju. W porównaniu z 2023 r. ich liczba zwiększyła się o 1,9% oraz o 14,2% w odniesieniu do 2015 r. Odnotowano także wzrost liczby podmiotów sektora prywatnego, w porównaniu z 2023 r. i 2015 r. odpowiednio: o 1,9% i o 14,0%.

Tablica 28. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON^a
Stan w dniu 31 grudnia

Table 28. Entities of the national economy in the REGON register^a
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024	2024 Polska=100 Poland=100
Ogółem Total	100432	105694	112573	114657	2,2
sektor publiczny public sector	4192	3927	3904	3885	3,5
sektor prywatny private sector	95819	100715	107213	109203	2,2
W tym: Of which:					
spółki companies	13673	14083	15207	15559	1,6
fundacje foundations	248	417	513	578	1,4
stowarzyszenia i organizacje społeczne associations and social organisations	3088	3385	3851	3929	2,8
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity	71483	75931	80681	81955	2,2

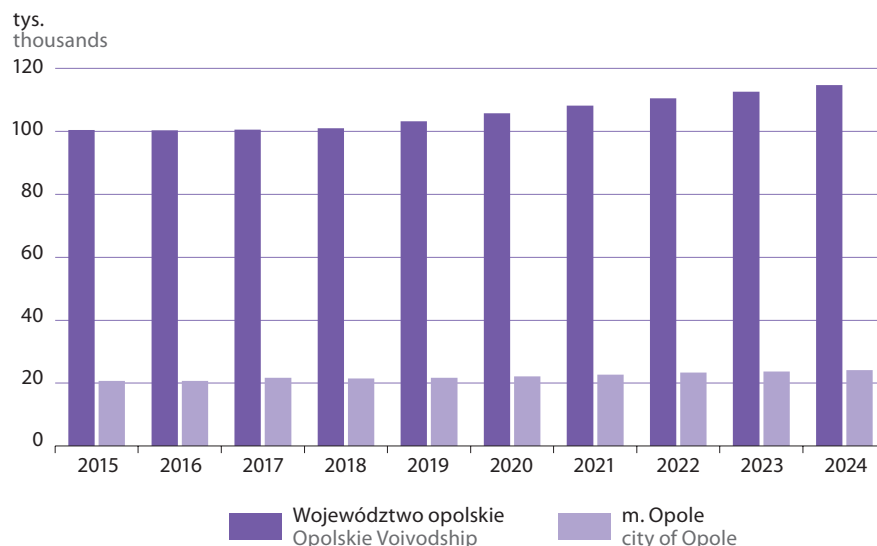
^a W podziale według sektorów własności bez podmiotów, dla których informacja o formie własności nie występuje w rejestrze REGON.

^a The division by ownership sectors does not include entities for which the information about ownership form does not exist in the REGON register.

W województwie opolskim na koniec 2024 r. w ujęciu terytorialnym najwięcej podmiotów zarejestrowanych było w m. Opolu (21,1% ogólnej liczby jednostek), gminie Nysa (6,6%) oraz m. Kędzierzynie-Koźlu (6,2%). Najmniej podmiotów odnotowano w gminach: Polska Cerekiew i Zębowice (po 0,2%).

**Wykres 42. Podmioty gospodarki narodowej
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 42. Entities of the national economy
As of 31 December

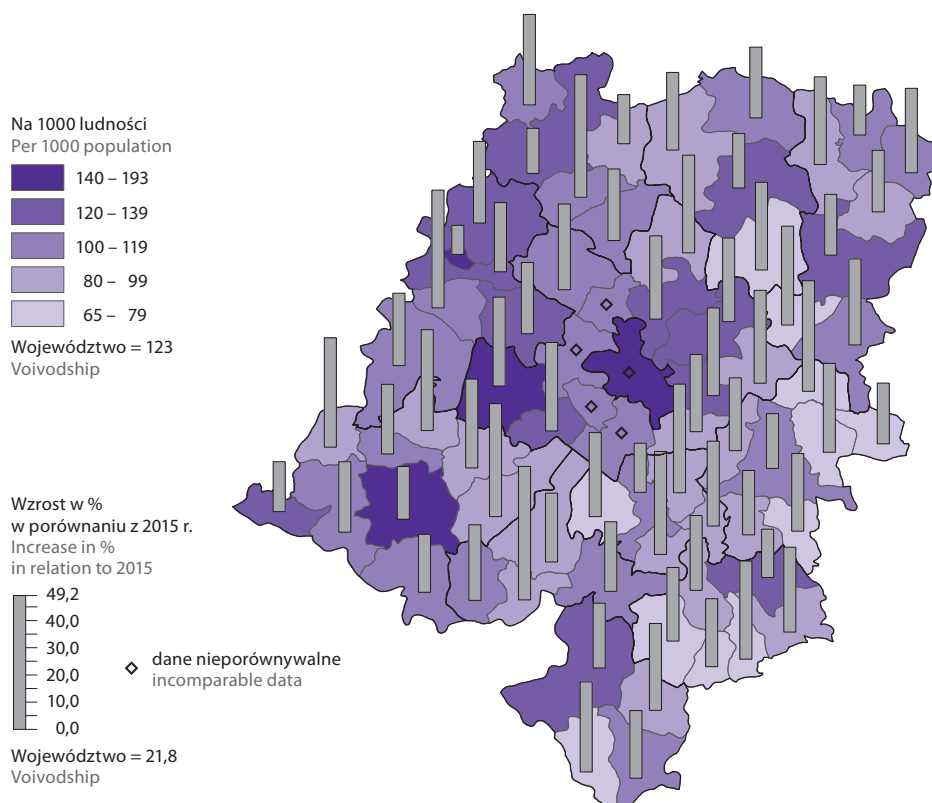

W większości gmin województwa opolskiego w 2024 r. wystąpił wzrost liczby podmiotów w porównaniu z rokiem poprzednim. Największy wzrost odnotowano w gminach: Jemielnica (o 7,5%), Lubrza (o 6,2%) oraz Skarbimierz (o 5,3%). Spadek natomiast zaobserwowano w trzech gminach, tj.: Domaszowice, Polska Cerekiew oraz Paczków (odpowiednio: o 2,9%, o 0,4% i o 0,1%).

Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 ludności w 2024 r. w województwie opolskim wyniosła 123 (w kraju – 141). Pod tym względem województwo opolskie uplasowało się na 9 miejscu w kraju. Najwyższy wskaźnik odnotowano dla województwa mazowieckiego (191), a najniższy dla podkarpackiego (104). W przekroju gmin w województwie opolskim na koniec 2024 r. najkorzystniejsze wartości omawianego wskaźnika zaobserwowano w m. Opolu (193), m. Brzegu (155) oraz gminie Niemodlin (146). Najmniej natomiast podmiotów na 1000 ludności odnotowano w gminach: Polska Cerekiew (65), Jemielnica (69) oraz Zawadzkie i Zębowice (po 71).

**Mapa 39. Podmioty gospodarki narodowej w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 39. Entities of the national economy in 2024
As of 31 December

W województwie opolskim w 2024 r. do rejestru REGON wpisano 6,6 tys. nowych podmiotów gospodarki narodowej, a ich liczba zmniejszyła się o 3,7% w porównaniu z 2023 r. oraz o 1,3% w stosunku do 2015 r. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą stanowiły 79,0% nowych jednostek, a spółki handlowe – 10,2%. Podmioty nowo wpisane do rejestru REGON jako podstawowy rodzaj działalności najczęściej wskazywały budownictwo (20,2% ogólnej liczby nowo zarejestrowanych jednostek), handel; naprawę pojazdów samochodowych (15,3%) oraz pozostałą działalność usługową (10,9%).

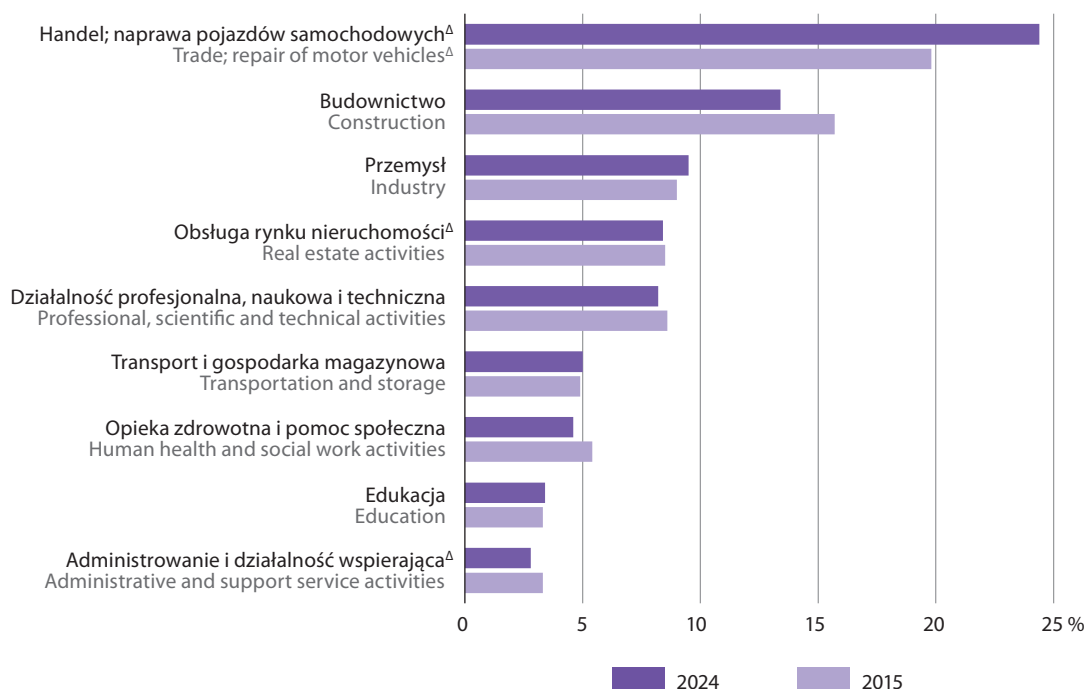
Z rejestru REGON w 2024 r. wykreślono 4,3 tys. podmiotów, tj. o 5,7% mniej niż w 2023 r., a o 30,8% w relacji do 2015 r. Zdecydowaną większość, tj. 86,0% wszystkich wyrejestrowanych jednostek stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, a następnie spółki handlowe – 7,8%. Wykreślenia odnotowano m.in. w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (23,7% ogólnej liczby wykreślonych podmiotów), budownictwie (20,0%) oraz przetwórstwie przemysłowym (9,0%).

W 2024 r. w województwie opolskim ponad połowa podmiotów gospodarki narodowej skupiona była w pięciu sekcjach, takich jak: handel; naprawa pojazdów samochodowych (19,8% ogólnej liczby podmiotów), budownictwo (15,7%), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (8,6%), przetwórstwo przemysłowe oraz obsługa rynku nieruchomości (po 8,5%).

Wzrost liczby podmiotów w porównaniu z 2023 r. odnotowano m.in. w sekcjach: wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 9,7%), pozostała działalność usługowa (o 5,9%) oraz informacja i komunikacja (o 5,5%). Spadek wystąpił m.in. w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 1,5%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 0,5%) oraz rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (o 0,4%).

**Wykres 43. Podmioty gospodarki narodowej według wybranych sekcji PKD
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 43. Entities of the national economy by selected PKD sections
As of 31 December

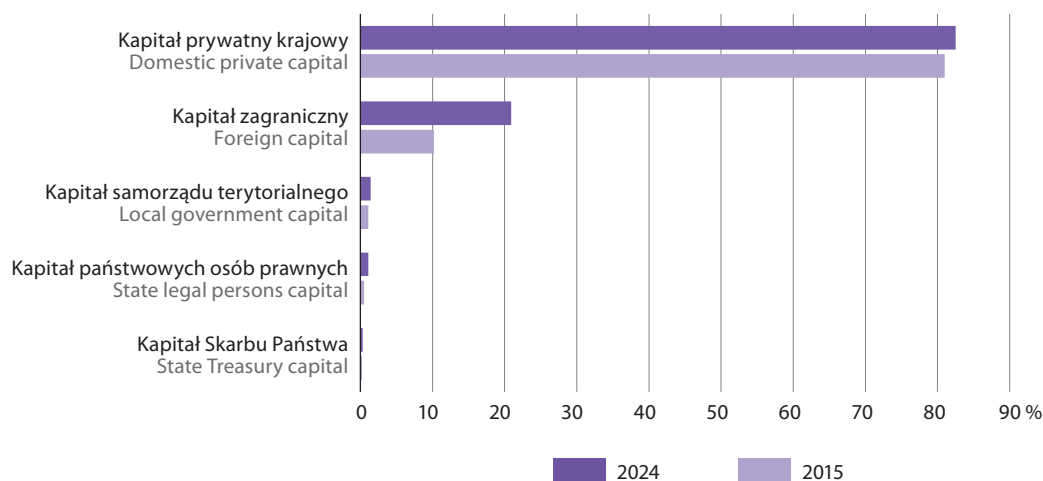

W zbiorowości podmiotów przeważały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W województwie opolskim na koniec 2024 r. zarejestrowanych było 82,0 tys. osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i stanowiły one 71,5% (w 2015 r. – 71,2%) podmiotów ogółem. Liczba osób fizycznych wzrosła o 1,6% w porównaniu z rokiem poprzednim oraz o 14,6% w relacji do 2015 r. Do rejestru REGON w 2024 r. wpisanych zostało 8,9 tys. spółek handlowych i stanowiły one 7,8% podmiotów ogółem (w 2015 r. – 7,0%). Liczba spółek handlowych wzrosła o 4,3% w skali roku oraz o 25,8% w porównaniu z 2015 r. W przypadku spółek cywilnych odnotowano spadek o 0,2% w porównaniu z 2023 r., a wzrost o 1,0% wobec 2015 r. Na koniec 2024 r. ich liczba wyniosła 6,6 tys., co stanowiło 5,8% podmiotów ogółem (w 2015 r. – 6,5%). W rejestrze REGON na koniec 2024 r. odnotowano także 3,9 tys. stowarzyszeń i organizacji społecznych, tj. 3,4% podmiotów ogółem w województwie i było to więcej o 2,0% niż w 2023 r. oraz o 27,2% w porównaniu z 2015 r. Udział fundacji w ogólnej liczbie jednostek w 2024 r. ukształtował się na poziomie 0,5%, a ich liczba wyniosła 0,6 tys. i wzrosła o 12,7% w stosunku do ub. roku, a o 133,1% w relacji do 2015 r. Mniej niż przed rokiem, jak i w 2015 r. odnotowano spółdzielni (odpowiednio: o 2,9% i o 32,3%) i na koniec 2024 r. było ich 0,3 tys., co stanowiło 0,3% podmiotów ogółem.

W województwie opolskim na koniec 2024 r. w grupie spółek handlowych 87,1% stanowiły spółki kapitałowe (w 2015 r. – 85,5%), a pozostałe 12,9% spółki osobowe (w 2015 r. – 14,5%). Liczba spółek kapitałowych wzrosła o 5,8%, a spółek osobowych spadła o 4,7% w porównaniu z 2023 r. (w relacji do 2015 r. wzrosła odpowiednio: o 28,1% i o 11,9%). Pod względem formy prawnej w spółkach handlowych dominowały spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (85,7%) i było ich więcej o 5,7% niż w 2023 r. i o 29,0% wobec 2015 r. Analizując rodzaj kapitału zaangażowanego w spółkach handlowych zaobserwowano, że 81,0% spółek posiadało kapitał prywatny krajowy. Liczba tych spółek wzrosła o 4,5% w relacji do 2023 r. i o 23,4% w porównaniu z 2015 r. Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego stanowiły 10,2% spółek handlowych ogółem, a ich liczba zmniejszyła się o 0,4% w porównaniu z 2023 r. oraz o 38,7% w odniesieniu do 2015 r.

Wykres 44. Spółki handlowe według rodzaju kapitału^a
Stan w dniu 31 grudnia

Chart 44. Commercial companies by type of capital^a
 As of 31 December

a Danych dotyczących liczby spółek według rodzaju kapitału nie należy sumować na „ogółem”, ponieważ ujmują one spółki według występowania w nich rodzaju kapitału, a nie kapitału przeważającego.
 a Figures for the number of companies by capital type should not be sum to “total” as they list companies by share of capital type rather than their predominant capital.

Działalność badawcza i rozwojowa

Research and development

W 2023 r., w relacji do roku poprzedniego, jak i do 2015 r. odnotowano w województwie opolskim wzrost nakładów wewnętrznych ogółem na działalność badawczą i rozwojową (B+R). W strukturze nakładów poniesionych na działalność B+R według rodzajów prowadzonych badań najwyższy odsetek stanowiły prace rozwojowe. Ponad połowę nakładów sfinansował sektor przedsiębiorstw. W przeliczeniu na 1 mieszkańca nakłady na działalność B+R kształtowały się poniżej średniej krajowej. W skali roku zwiększyło się rzeczywiste zaangażowanie personelu B+R wyrażone w ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC).

Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) jest to ogół działań polegających na prowadzeniu i wspieraniu badań naukowych i prac rozwojowych. Jest to praca twórcza, prowadzona w sposób metodyczny, podejmowana w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie oraz w celu tworzenia nowych zastosowań dla wiedzy już istniejącej.

Nakłady wewnętrzne na działalność B+R to wszystkie nakłady bieżące i nakłady inwestycyjne brutto na środki trwałe związane z działalnością B+R prowadzoną w jednostce statystycznej w danym okresie sprawozdawczym, bez względu na źródło finansowania.

Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową (B+R) w 2023 r. w województwie opolskim kształtowały się na poziomie 521,7 mln zł i wzrosły o 6,9% w relacji do roku poprzedniego, a o 330,6% w odniesieniu do 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 18,8% i o 194,1%). Nakłady te stanowiły 1,0% nakładów ogółem w kraju (w 2022 r. – 1,1%, w 2015 r. – 0,7%).

Wskaźnik intensywności prac B+R, wyrażony udziałem nakładów wewnętrznych na działalność B+R w PKB, w 2023 r. wynosił 0,79% (według wstępnych szacunków), podobnie jak w roku poprzednim, wobec 0,32% w 2015 r. (w kraju odpowiednio: 1,56%, 1,44% i 1,00%). W przekroju według województw intensywność prac w B+R kształtowała się od 0,45% (lubuskie) do 2,75% (małopolskie). Województwo opolskie w tym zestawieniu uplasowało się na 13 miejscu.

W analizowanym okresie w strukturze nakładów wewnętrznych poniesionych na działalność B+R według rodzajów kosztów przeważały nakłady bieżące. Ich udział w 2023 r. wynosił 75,9%, pozostałe 24,1% dotyczyło nakładów inwestycyjnych (w 2022 r. odpowiednio: 69,3% i 30,7%).

W 2023 r. w strukturze nakładów poniesionych na działalność B+R według rodzajów prowadzonych badań najwyższy odsetek stanowiły prace rozwojowe – 59,8% (w 2022 r. – 54,3%). Na badania podstawowe przeznaczono 21,4% nakładów, a na badania stosowane – 18,7% (w 2022 r. odpowiednio: 28,4% i 17,3%).

Tablica 29. Nakłady wewnętrzne^a na działalność B+R według źródeł finansowania (ceny bieżące)

Table 29. Intramural expenditure^a on R&D by source of funds (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
	w mln zł in million PLN			
Ogółem Total	121,2	256,5	487,9	521,7
sektor finansujący: funding sector:				
Rządowy Government	50,5	124,7	155,0	176,6
Przedsiębiorstw Business enterprise	43,4	117,5	252,0	309,2
Szkolnictwa wyższego Higher education	0,6	.	.	.
Reszta świata Rest of the world	.	13,6	61,8	18,0

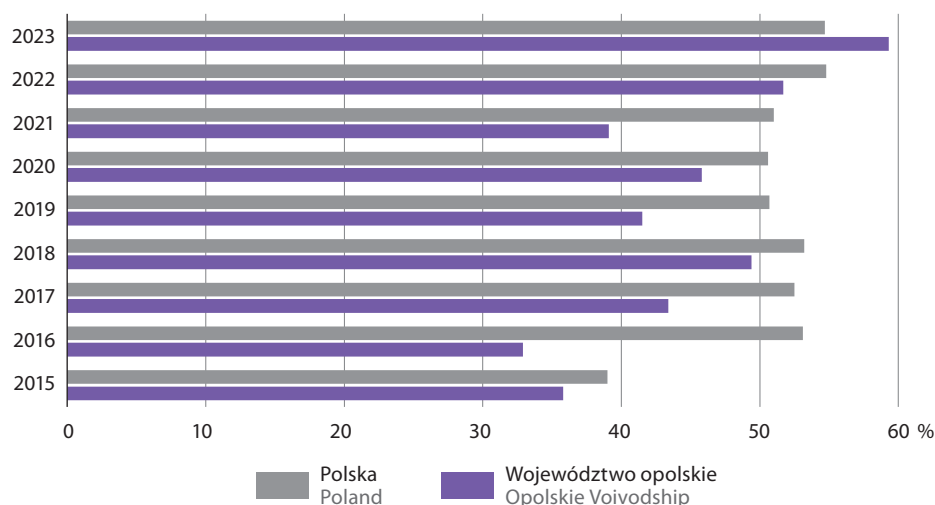
a Bez amortyzacji środków trwałych.

a Excluding depreciation of fixed assets.

Nakłady wewnętrzne na działalność B+R w województwie finansowane były głównie ze środków dwóch sektorów: przedsiębiorstw i rządowego. W 2023 r. środki sektora przedsiębiorstw stanowiły 59,3% nakładów, a sektora rządowego – 33,9% (w kraju odpowiednio: 54,7% i 31,9%). W porównaniu z rokiem poprzednim odsetek nakładów finansowanych przez sektor przedsiębiorstw oraz rządowy wzrósł odpowiednio: o 7,6 p. proc. i o 2,1 p. proc. W relacji do 2015 r. odsetek środków sektora przedsiębiorstw w nakładach wewnętrznych na działalność B+R zwiększył się o 23,5 p. proc., a sektora rządowego uległ zmniejszeniu o 7,8 p. proc.

Wykres 45. Udział nakładów wewnętrznych^a na działalność B+R finansowanych przez sektor przedsiębiorstw w nakładach wewnętrznych na działalność B+R

Chart 45. Share of intramural expenditure^a on R&D financed from business enterprise sector in intramural expenditure on R&D

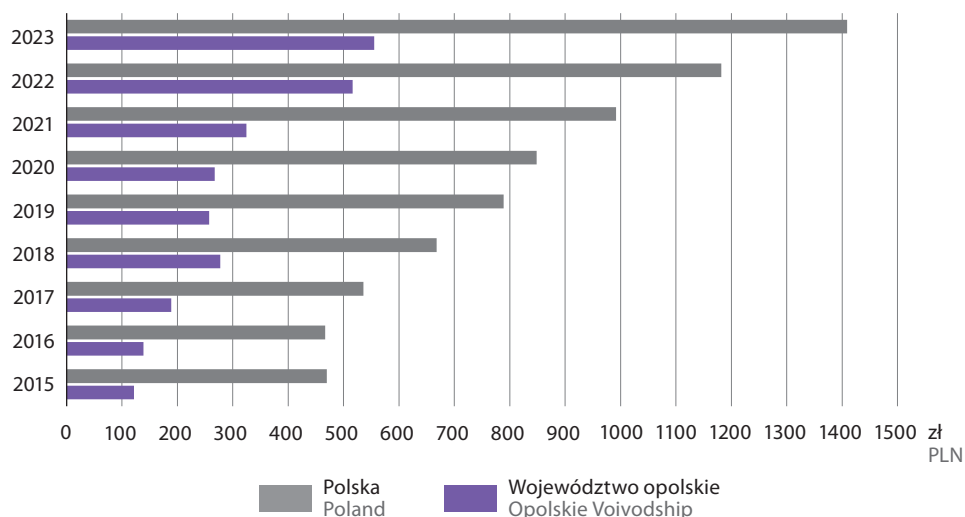

^a Bez amortyzacji środków trwałych.
^a Excluding depreciation of fixed assets.

Nakłady na działalność B+R w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa opolskiego w 2023 r. kształtowały się na poziomie 555,3 zł, podczas gdy w kraju osiągnęły wartość 1409,0 zł. Omawiany wskaźnik wzrósł o 7,6% w skali roku, a o 357,8% w porównaniu z 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 19,2% i o 200,0%). Nakłady na działalność B+R na 1 mieszkańca w województwie stanowiły 39,4% średniej krajowej (w 2022 r. – 43,7%, w 2015 r. – 25,8%). Poniesione w 2023 r. nakłady wewnętrzne na B+R przypadające na 1 mieszkańca plasowały województwo, podobnie jak w 2015 r., na 14 miejscu w kraju (w 2022 r. – 12 miejsce) i były o 70,9% wyższe od notowanych w województwie lubuskim (min wskaźnik) i jednocześnie o 83,0% niższe od notowanych w województwie mazowieckim (max wskaźnik).

Wykres 46. Nakłady wewnętrzne^a na działalność B+R na 1 mieszkańca

Chart 46. Intramural expenditure^a on R&D per capita

^a Bez amortyzacji środków trwałych.
^a Excluding depreciation of fixed assets.

Analiza nakładów na działalność badawczą i rozwojową według pochodzenia środków wykazała, że w 2023 r. w większości ich źródłem były środki wewnętrzne (62,3%), przeznaczone na projekty B+R według uznania jednostki sprawozdawczej (w 2022 r. – 53,2%). Nakłady finansowane ze środków zewnętrznych stanowiły 37,7% analizowanych nakładów, w tym nakłady finansowane ze środków od instytucji rządowych i samorządowych – 33,2% (w 2022 r. odpowiednio: 46,8% i 31,5%). W kraju również ponad połowa (56,7%) nakładów na działalność B+R została sfinansowana ze środków wewnętrznych, a na zewnętrzne przypadało 43,3%, w tym 31,5% od instytucji rządowych i samorządowych.

Tablica 30. Nakłady wewnętrzne^a na działalność B+R według pochodzenia środków (ceny bieżące)
Table 30. Intramural expenditure^a on R&D by origin of funds (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2018	2020	2022	2023	
	w mln zł in million PLN				Polska=100 Poland=100
Ogółem Total	274,2	256,5	487,9	521,7	1,0
nakłady finansowane ze środków: expenditure financed by:					
Wewnętrznych Internal funds	131,8	108,2	259,8	325,3	1,1
Zewnętrznych External funds	142,3	148,3	228,1	196,4	0,9
w tym od instytucji rządowych i samorządowych of which funds from general government	117,7	123,3	153,5	173,3	1,0

a Bez amortyzacji środków trwałych.
a Excluding depreciation of fixed assets.

W porównaniu z 2022 r. zwiększyła się o 25,2% ogólna kwota nakładów na działalność badawczą i rozwojową pochodząca ze środków wewnętrznych. W omawianym okresie zmniejszyła się wartość nakładów finansowanych ze środków zewnętrznych (o 13,9%), w tym zwiększyła się część pochodząca od instytucji rządowych i samorządowych (o 12,9%). W kraju odnotowano wzrost nakładów na działalność B+R ze środków wewnętrznych (o 19,6%) oraz ze środków zewnętrznych (o 17,8%), w tym od instytucji rządowych i samorządowych (o 13,5%).

Personel wewnętrzny B+R są to osoby pracujące (właściciele, aktywni współwłaściciele i bezpłatnie pomagający członkowie ich rodzin oraz osoby pozostające w stosunku pracy) w jednostce statystycznej, które wnoszą wkład w wewnętrzną działalność badawczą i rozwojową tej jednostki.

Ekwiwalent pełnego czasu pracy (EPC) jest to stosunek godzin rzeczywiście przepracowanych w związku z działalnością B+R w danym okresie sprawozdawczym do całkowitej liczby godzin formalnie przepracowanych w tym samym okresie przez osobę lub grupę.

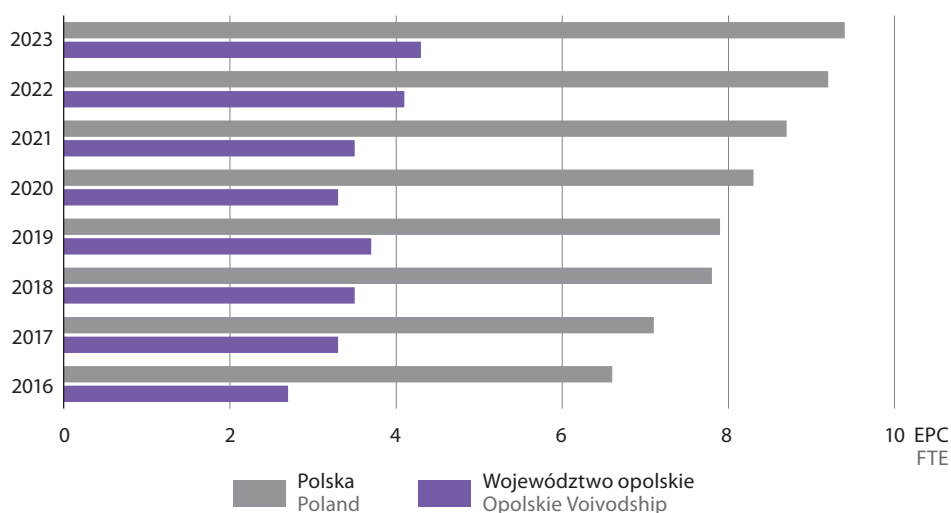
W 2023 r. w działalność badawczą i rozwojową zaangażowanych było 3208 osób w województwie, tj. o 9,5% więcej niż w 2022 r. (w kraju – o 1,5%). Personel B+R w województwie stanowił 1,0% omawianej zbiorowości w kraju (w 2022 r. – 0,9%).

Rzeczywiste zaangażowanie personelu w działalność badawczą i rozwojową w 2023 r. kształtowało się na poziomie 2108,8 ekwiwalentów pełnego czasu pracy (EPC) i wzrosło o 11,1% w relacji do roku poprzedniego. W kraju wzrost personelu B+R w ekwiwalentach pełnego czasu pracy był wolniejszy i wynosił 2,4%.

Działalność B+R w województwie opolskim była realizowana przede wszystkim przez personel wewnętrzny, który w 2023 r. liczył 2776 osób, tj. o 3,5% więcej niż przed rokiem. Personel wewnętrzny wyrażony w EPC wynosił 1866,9 i był o 4,1% większy względem 2022 r. Omawiana zbiorowość mierzona liczbą osób stanowiła 86,5% personelu B+R (w 2022 r. – 91,5%), a w ekwiwalentach pełnego czasu pracy – 88,5% (94,4%).

W 2023 r. na 1000 osób aktywnych zawodowo w województwie opolskim przypadało ponad 2-krotnie mniej osób z personelu wewnętrznego w działalności B+R, mierzonego w EPC, niż w kraju (4,3 wobec 9,4). W przekroju według województw wskaźnik przyjmował wartości od 2,4 (lubuskie i świętokrzyskie) do 19,1 (mazowieckie). Województwo opolskie w tym zestawieniu zajęło 12 lokatę. Liczba personelu wewnętrznego B+R na 1000 osób aktywnych zawodowo w relacji do roku poprzedniego zarówno w województwie, jak i w kraju zwiększyła się o 0,2 ekwiwalentu pełnego czasu pracy.

Wykres 47. Personel wewnętrzny B+R^a na 1000 osób aktywnych zawodowo^b
Chart 47. Internal R&D personnel^a per 1000 economically active persons^b

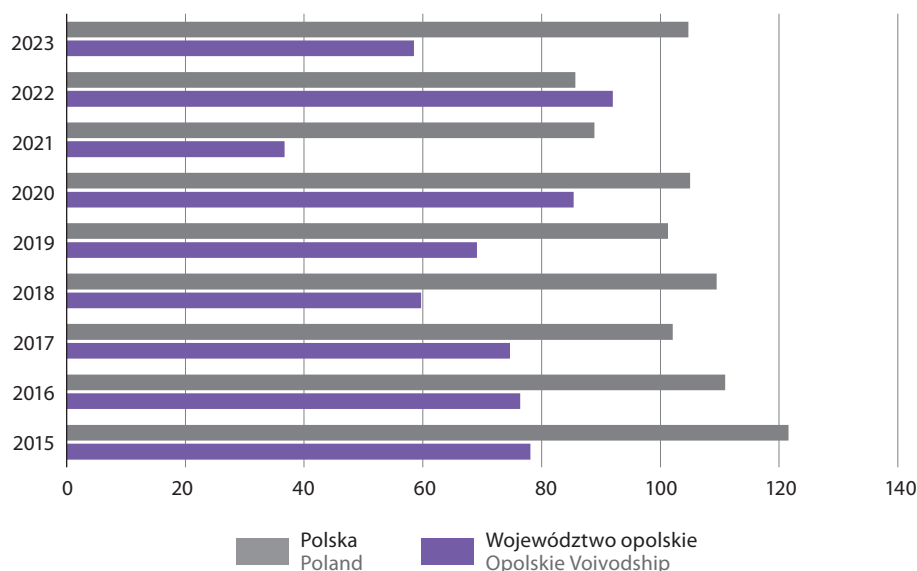
a W ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC). b Do obliczenia relacji przyjęto za podstawę (mianownik) liczbę aktywnych zawodowo w wieku 15-89 lat na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) – przeciętne w roku.

a In full time equivalent (FTE). b For calculating the ratios, as the base (denominator) numbers of economically active aged 15-89 years were adopted on the basis of the Labour Force Survey (LFS) – annual averages.

Badacze (pracownicy naukowo-badawczy) są to osoby prowadzące badania naukowe oraz ulepszające lub rozwijające koncepcje, teorie, modele, techniki, oprzyrządowanie, oprogramowanie lub metody operacyjne.

W strukturze personelu wewnętrznego B+R według realizowanej funkcji dominowali pracownicy naukowo-badawczy. W 2023 r. liczba badaczy wynosiła 1912 osób i była o 1,1% większa niż przed rokiem. Rzeczywiste zaangażowanie badaczy w działalność B+R w skali roku wzrosło o 2,6% i kształtowało się na poziomie 1381,3 EPC. Pracownicy naukowo-badawczy mierzani liczbą osób stanowili 68,9% personelu wewnętrznego B+R wobec 70,5% w 2022 r. Dla badaczy wyrażonych w EPC odsetki te wynosiły odpowiednio: 74,0% i 75,1%.

Wykres 48. Zgłoszenia wynalazków dokonane przez podmioty krajowe^a na 1 mln mieszkańców
Chart 48. Patent applications filed by domestic entities^a per million inhabitants

^a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.
^a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.

Podmioty krajowe z województwa opolskiego w 2023 r. zgłosiły 55 wynalazków w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej (UPRP), tj. mniej o 36,8% niż przed rokiem i o 29,5% względem 2015 r. W kraju liczba zgłoszonych wynalazków zwiększyła się o 21,8% w skali roku, a zmniejszyła się o 15,6% w relacji do 2015 r. Wynalazki zgłoszone w województwie opolskim stanowiły 1,4% wszystkich zgłoszeń w kraju (w 2022 r. – 2,7%, w 2015 r. – 1,7%).

W 2023 r. liczba zgłoszeń wynalazków dokonanych przez podmioty krajowe w przeliczeniu na 1 mln mieszkańców wynosiła 58,5, co było wynikiem niższym niż przeciętnie w kraju (104,7). Uzyskany wynik ułożył województwo opolskie na 14 miejscu w rankingu województw. W 2022 r. omawiana relacja kształtowała się korzystniej dla województwa niż dla kraju (92,0 wobec 85,7). W 2015 r. liczba zgłoszeń wynalazków w przeliczeniu na 1 mln mieszkańców wynosiła 78,1 (w kraju – 121,6).

Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej w 2023 r. na zgłoszone wynalazki udzielił 47 patentów (w 2022 r. – 39, w 2015 r. – 49). Liczba patentów udzielonych jednostkom z województwa opolskiego stanowiła 2,1% ogólnej liczby patentów w kraju (w 2022 r. – 1,8%, w 2015 r. – 2,0%).

W 2023 r. podmioty krajowe z województwa opolskiego zgłosiły do Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej 5 wzorów użytkowych (w 2022 r. – 12, w 2015 r. – 11). Wzory te stanowiły 0,7% wzorów użytkowych w kraju (w 2022 r. – 2,0%, w 2015 – 1,1%). Liczba udzielonych w UPRP praw ochronnych była niewielka – 1 (tj. mniej o 6 niż w 2022 r. i o 3 względem 2015 r.). Liczba udzielonych praw ochronnych w przeliczeniu na 100 tys. ludności wynosiła 0,1 wobec 1,0 przeciętnie w kraju. W 2022 r. wskaźnik kształtował się na poziomie 0,7, a w 2015 r. – 0,4 (w kraju odpowiednio: 1,4 i 1,5).

Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach

Usage of information and communication technologies in enterprises

W 2024 r. w województwie opolskim istotnie zwiększył się zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i w odniesieniu do 2015 r. udział przedsiębiorstw posiadających stałe szerokopasmowe połączenie internetowe. W 2023 r. odsetek przedsiębiorstw prowadzących sprzedaż elektroniczną wzrósł względem roku poprzedniego i jednocześnie kształtował się na wyższym poziomie niż przeciętnie w kraju. Chętniej niż w roku poprzednim badane podmioty korzystały z otwartych danych publicznych. Najczęściej z otwartych danych korzystano w kategoriach: gospodarka i finanse, dane przestrzenne oraz transport.

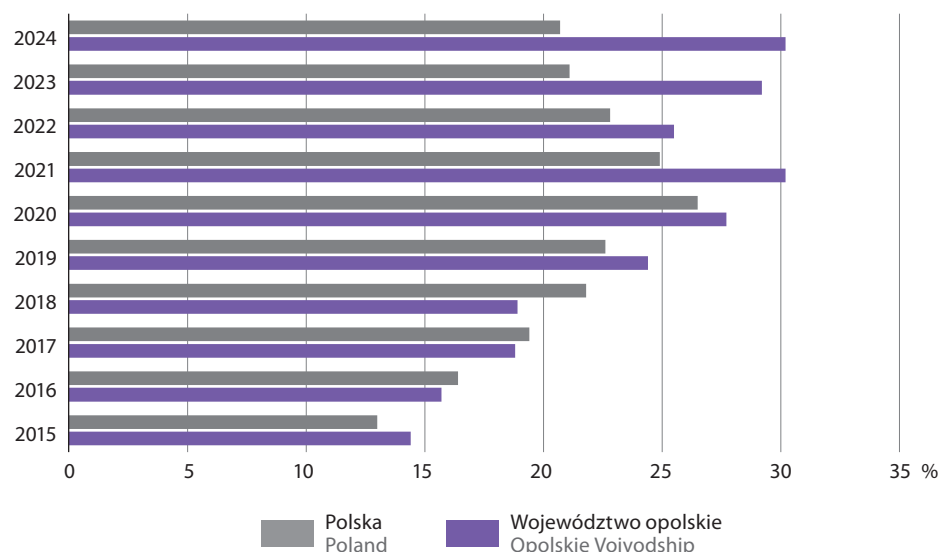
Pod pojęciem **technologii informacyjnych i komunikacyjnych** zwanych zamiennie technologiami informacyjno-telekomunikacyjnymi, teleinformatycznymi lub technikami informacyjnymi kryje się rodzina technologii przetwarzających, gromadzących i przesyłających informacje w formie elektronicznej. Badanie dotyczące wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach (SSI-01) obejmuje podmioty o liczbie pracujących 10 i więcej osób.

W 2024 r. udział przedsiębiorstw posiadających szerokopasmowy dostęp do Internetu w województwie opolskim kształtował się na poziomie 98,1% (w kraju – 98,7%). W relacji do roku poprzedniego omawiany udział zmniejszył się o 1,5 p. proc., a w odniesieniu do 2015 r. zwiększył się o 3,7 p. proc. (w kraju odpowiednio: utrzymał się na tym samym poziomie i zwiększył się o 6,8 p. proc.).

Wśród ogółu badanych przedsiębiorstw 95,1% posiadało stałe szerokopasmowe połączenie internetowe (w kraju – 91,7%), tj. więcej o 11,8 p. proc. w porównaniu z 2023 r. i o 6,7 p. proc. względem 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 8,0 p. proc. i o 5,0 p. proc.). W przekroju według województw omawiany odsetek przyjmując największą wartość ułożył województwo opolskie na 1 miejscu. Najniższy odsetek przedsiębiorstw (88,2%) posiadających stałe szerokopasmowe połączenie internetowe odnotowano w województwie kujawsko-pomorskim.

Wykres 49. Przedsiębiorstwa posiadające dostęp do Internetu^a

Chart 49. Enterprises with Internet^a access

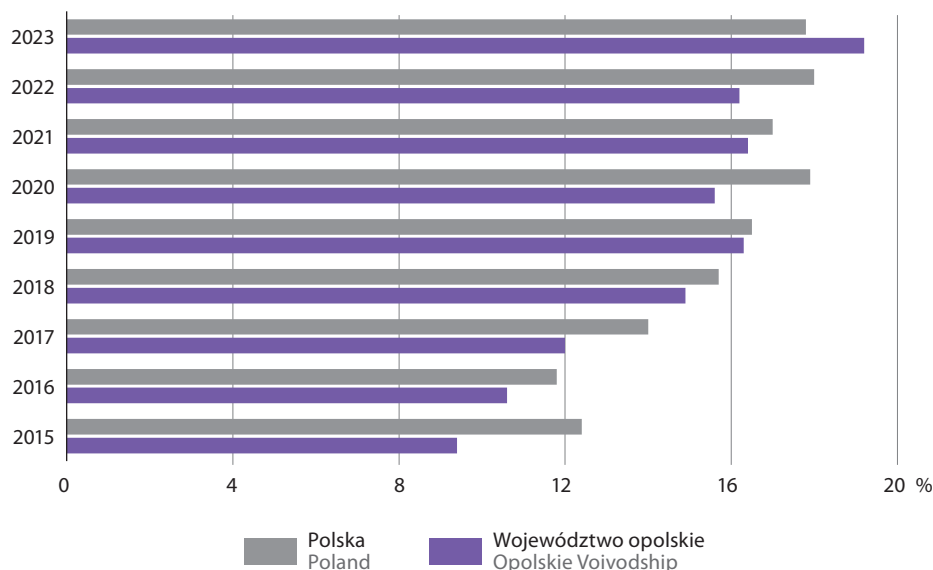
^a Dostęp do Internetu o prędkości 30–100 Mb/s.
^a Internet access 30–100 Mb/s.

W 2024 r. najwięcej przedsiębiorstw korzystało z prędkości Internetu przynajmniej 100, ale mniej niż 500 Mb/s – 34,3% oraz przynajmniej 30, ale mniej niż 100 Mb/s – 30,2% (w kraju odpowiednio: 32,1% i 20,7%). Dostęp do Internetu o najwyższej prędkości (przynajmniej 1 Gb/s) zadeklarowało 7,5% przedsiębiorstw (w kraju – 13,9%).

Do sprzedaży elektronicznej zaliczyć należy zamówienia i rezerwacje składane na stronie internetowej przedsiębiorstwa (w sklepie internetowym, aplikacji, poprzez extranet), na internetowych platformach handlowych, w serwisach aukcyjnych oraz za pośrednictwem systemu EDI (elektroniczna wymiana informacji, która zapewnia automatyczne przetwarzanie). Z transakcji elektronicznych wykluczone są zamówienia składane pocztą elektroniczną (e-mail), faksem lub przez telefon. Do podstawowych cech odróżniających sprzedaż elektroniczną od sprzedaży tradycyjnej zaliczyć można dostępność ofert handlowych z wielu źródeł w krótkim czasie i o każdej porze.

W zakresie sprzedaży elektronicznej, w województwie opolskim udział przedsiębiorstw otrzymujących zamówienia przez sieci komputerowe w 2023 r. wynosił 19,2% (w kraju – 17,8%). W odniesieniu do roku poprzedniego udział ten zwiększył się o 3,0 p. proc., a względem 2015 r. – o 9,8 p. proc. (w kraju odpowiednio: zmniejszył się o 0,2 p. proc. i zwiększył się o 5,4 p. proc.). Przedsiębiorstwa prowadziły sprzedaż elektroniczną częściej poprzez własną stronę internetową lub aplikację mobilną (66,0% przedsiębiorstw prowadzących e-sprzedaż) niż za pośrednictwem internetowych platform handlowych i serwisów aukcyjnych (57,7%). Odbiorcami ofert byli natomiast częściej odbiorcy indywidualni (82,0% przedsiębiorstw prowadzących e-sprzedaż) niż inne przedsiębiorstwa oraz organy administracji publicznej (70,6%).

Wykres 50. Przedsiębiorstwa otrzymujące zamówienia przez sieci komputerowe
Chart 50. Enterprises receiving orders via computer networks

Otwarte dane publiczne – dane wytworzone przez urząd administracji publicznej (lub na jego zlecenie), które są dostępne dla każdego zainteresowanego do wykorzystania, przetwarzania i udostępniania w dowolnych celach.

W 2023 r. odsetek przedsiębiorstw korzystających z otwartych danych publicznych kształtował się na poziomie 17,6%, tj. o 2,1 p. proc. wyższym w odniesieniu do roku poprzedniego (w kraju odpowiednio: 19,5% i o 4,9 p. proc.). Najczęściej z otwartych danych publicznych korzystano w kategoriach: gospodarka i finanse (97,4% przedsiębiorstw wykorzystujących otwarte dane wobec 92,3% w 2022 r.), dane przestrzenne (58,6% wobec 42,8%) oraz transport (57,2% wobec 44,2%). W odniesieniu do 2022 r. wzrósł odsetek przedsiębiorstw identyfikujących dane publiczne, które mogłyby być wykorzystane w celach biznesowych, lecz nie zostały udostępnione w ramach otwartych danych publicznych (z 1,9% do 2,9%).

Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych

Financial results of non-financial enterprises

W 2024 r. w województwie opolskim wyniki finansowe brutto i netto badanych przedsiębiorstw niefinansowych były niższe niż uzyskane w 2023 r., a wyższe w porównaniu z 2015 r. W odniesieniu do 2023 r. zmniejszyły się przychody ze sprzedaży na eksport, a zwiększyły w stosunku do 2015 r. Wskaźnik poziomu kosztów oraz wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto pogorszyły się w porównaniu z 2023 r., a nie uległy zmianie w odniesieniu do 2015 r.

Dane dotyczą **przedsiębiorstw niefinansowych** (jednostek prawnych) prowadzących księgi rachunkowe o liczbie pracujących 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (sekcja A według PKD 2007), działalności finansowej i ubezpieczeniowej (sekcja K według PKD 2007), uczelni, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej; instytucji kultury posiadających osobowość prawną oraz związków zawodowych, organizacji religijnych i politycznych.

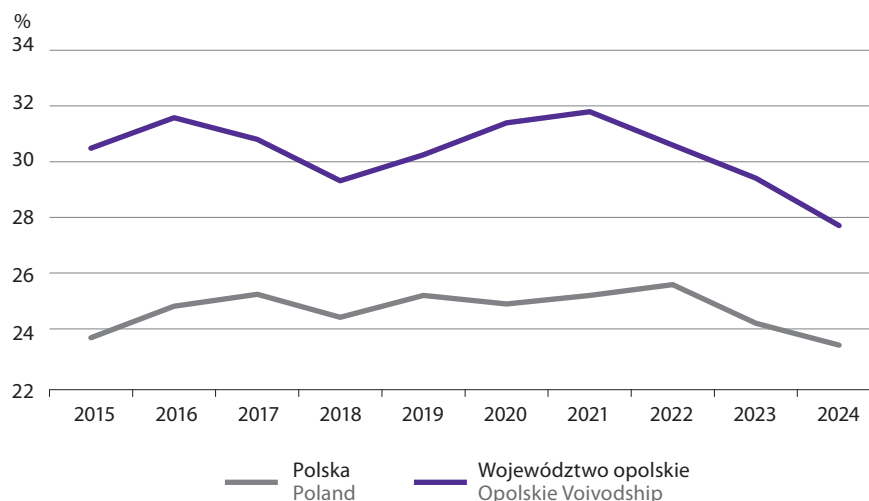
Przychody z całokształtu działalności badanych przedsiębiorstw w 2024 r. wynosiły 79367,3 mln zł i utrzymały się na podobnym poziomie jak uzyskane w roku poprzednim, natomiast były o 121,3% wyższe w porównaniu z 2015 r. Największy udział w ogólnym poziomie przychodów miały sekcje: przetwórstwo przemysłowe – 48,3% oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych – 30,4%. W 2024 r. w porównaniu z 2023 r. wzrost przychodów z całokształtu działalności odnotowano m.in. w sekcji budownictwo oraz transport i gospodarka magazynowa (po 6,0%).

W 2024 r. przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów osiągnęły wartość 76609,7 mln zł i w stosunku do roku poprzedniego spadły o 0,6%, a wzrosły o 118,6% w odniesieniu do 2015 r. Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w przychodach ogółem kształtował się na poziomie 96,5% (w 2023 r. – 97,1%, a w 2015 r. – 97,7%). W porównaniu z 2023 r. spadek przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów odnotowano m.in. w przetwórstwie przemysłowym (o 5,5%) oraz obsłudze rynku nieruchomości (o 4,5%).

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport (eksport) obejmują wewnątrzwspólnotową dostawę do krajów członkowskich UE oraz eksport do krajów pozaunijnych.

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport w 2024 r. wynosiły 21230,1 mln zł. Poziom przychodów ze sprzedaży na eksport był o 6,2% niższy niż w 2023 r., a wyższy o 98,7% w porównaniu z 2015 r. Udział tych przychodów w przychodach netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółu badanych podmiotów kształtował się na poziomie 27,7% i zmniejszył się o 1,7 p. proc. w skali roku oraz o 2,8 p. proc. w odniesieniu do 2015 r. Największą część przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport wygenerowały działalności gospodarcze z sekcji: przetwórstwo przemysłowe (72,4%) oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych (16,9%). W strukturze przychodów ze sprzedaży na eksport znaczący udział, tj. 81,5% stanowiły produkty.

Wykres 51. Udział eksportu w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem
Chart 51. Share of export in total revenue from sale of products, goods and materials

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności gospodarczej w 2024 r. osiągnęły wartość 75921,7 mln zł i były wyższe o 0,3% w porównaniu z 2023 r., a o 121,1% w stosunku do 2015 r. Najwyższy odsetek tych kosztów w 2024 r. odnotowano w przetwórstwie przemysłowym (47,9%) oraz w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (31,3%). W 2024 r. wzrost kosztów z całokształtu działalności w porównaniu z osiągniętymi w 2023 r. odnotowano m.in. w sekcjach: transport i gospodarka magazynowa (o 9,9%) oraz budownictwo (o 5,5%).

Koszty własne sprzedanych produktów oraz wartość sprzedanych towarów i materiałów stanowiły 96,8% ogółu kosztów. Spadły one o 0,2% w stosunku do roku poprzedniego, a wzrosły o 119,1% w porównaniu z 2015 r. i wynosiły 73518,7 mln zł. W strukturze kosztów ogółem największy udział miały koszty własne sprzedanych produktów, które w 2024 r. stanowiły 67,2%.

Koszty bieżącej działalności poniesione przez badane podmioty w 2024 r. były niższe o 0,6% niż w 2023 r., a wyższe o 96,4% w porównaniu z 2015 r. W strukturze rodzajowej kosztów największe znaczenie miały zużycie materiałów i energii (46,3%), usługi obce (27,1%) oraz wynagrodzenia (15,5%). W porównaniu z 2023 r. zmniejszył się udział kosztów zużycia materiałów i energii (o 5,3 p. proc.), natomiast zwiększył się udział usług obcych (o 2,5 p. proc.), wynagrodzeń (o 1,5 p. proc.), amortyzacji (o 0,6 p. proc.), ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń (o 0,3 p. proc.), a także podatków i opłat (o 0,2 p. proc.) oraz pozostałych kosztów (o 0,1 p. proc.).

Wyniki finansowe:

- wynik finansowy brutto oblicza się jako różnicę przychodów ogółem i kosztów ogółem;
- wynik finansowy netto (zysk lub strata) to wynik finansowy brutto pomniejszony o obowiązkowe obciążenia.

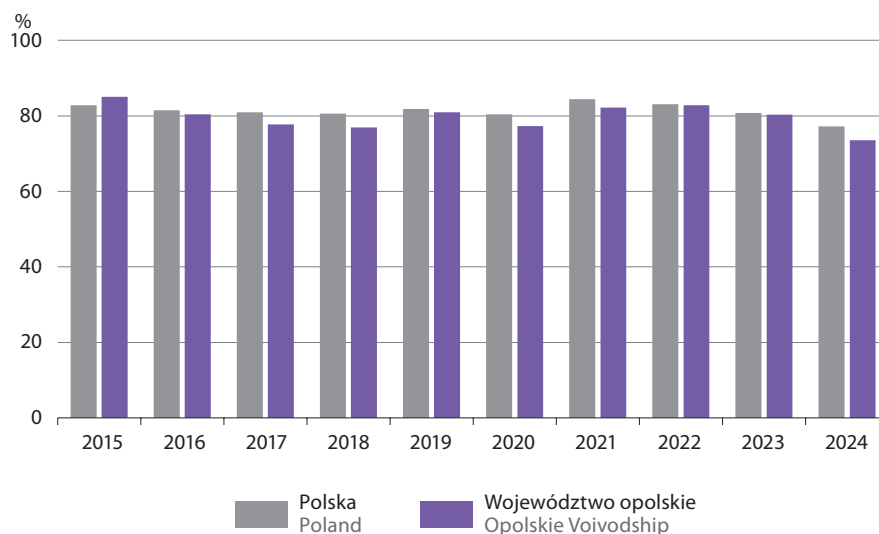
Wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w 2024 r. kształtował się na poziomie 3091,0 mln zł, tj. o 9,7% niższym w odniesieniu do 2023 r., a wyższym o 107,1% niż w 2015 r. Wynik na pozostałej działalności operacyjnej był wyższy niż uzyskany rok wcześniej oraz w 2015 r. i wynosił on odpowiednio: 457,5 mln zł wobec 431,5 mln zł i 116,4 mln zł. Wynik na operacjach finansowych był lepszy od osiągniętego w 2023 r., a gorszy niż w 2015 r. i wynosił odpowiednio: minus 103,0 mln zł, minus 151,1 mln zł oraz minus 81,8 mln zł. Wynik finansowy brutto osiągnął wartość 3445,5 mln zł, tj. o 6,9% mniejszą niż w roku poprzednim, a większą o 124,8% w stosunku do 2015 r.; zysk brutto wynosił

4156,3 mln zł, a strata brutto – 710,7 mln zł. Obciążenia wyniku finansowego brutto zwiększyły się o 4,2% w stosunku do 2023 r., a o 150,9% w odniesieniu do 2015 r. (do 685,8 mln zł). Wynik finansowy netto kształtował się na poziomie 2759,7 mln zł i był niższy o 9,3% od wyniku osiągniętego rok wcześniej, a wyższy o 119,1% w porównaniu z 2015 r.; zysk netto wynosił 3434,2 mln zł, a strata netto 674,5 mln zł. Pogorszenie wyniku finansowego netto w porównaniu z 2023 r. miało miejsce m.in. w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 295,2 mln zł do 344,1 mln zł) oraz przetwórstwie przemysłowym (o 161,9 mln zł do 1556,4 mln zł).

W 2024 r. zysk netto wykazało 73,5% badanych przedsiębiorstw w województwie, wobec 80,3% w 2023 r. oraz 85,0% w 2015 r. Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej kwocie przychodów z całokształtu działalności w województwie zmniejszył się z 89,3% w 2023 r. do 84,0% w 2024 r., podczas gdy w 2015 r. wynosił 88,6%.

Wykres 52. Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw niefinansowych

Chart 52. Share of the number of enterprises showing net profit in the total number of non-financial enterprises

Wskaźniki:

- wskaźnik poziomu kosztów to relacja kosztów ogółem do przychodów ogółem;
- wskaźnik rentowności sprzedaży brutto to relacja wyniku finansowego ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;
- wskaźnik rentowności obrotu brutto to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów ogółem;
- wskaźnik rentowności obrotu netto to relacja wyniku finansowego netto do przychodów ogółem;
- wskaźnik płynności finansowej I stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych);
- wskaźnik płynności finansowej II stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych).

Wskaźnik poziomu kosztów w 2024 r. wynosił 95,7% (wobec 95,3% w 2023 r. oraz 95,7% w 2015 r.). W kraju wskaźnik ten kształtował się na takim samym poziomie jak w województwie. Pogorszenie wskaźnika poziomu kosztów w stosunku do 2023 r. zanotowały podmioty zaliczane m.in. do sekcji: transport i gospodarka magazynowa (o 3,3 p. proc.) oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 1,3 p. proc.).

W 2024 r. wskaźnik rentowności sprzedaży brutto kształtował się na poziomie 4,0% (w kraju – 4,4%) i zmniejszył się o 0,4 p. proc. w porównaniu z rokiem poprzednim i o 0,3 p. proc. w odniesieniu do 2015 r. Wskaźnik rentowności obrotu brutto w województwie osiągnął 4,3% w 2024 r., tj. mniej o 0,4 p. proc. w relacji do roku poprzedniego oraz nie zmienił się w stosunku do 2015 r. Wskaźnik rentowności obrotu netto wynosił 3,5% w 2024 r., co oznacza spadek o 0,3 p. proc. w porównaniu z rokiem poprzednim i utrzymanie się na poziomie z 2015 r. W kraju wskaźnik rentowności obrotu brutto w 2024 r. wynosił 4,3%, a netto – 3,4%. Spadek wskaźnika rentowności obrotu netto w porównaniu z 2023 r. odnotowano m.in. w sekcjach: transport i gospodarka magazynowa (z 7,8% do 4,9%) oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych (z 2,7% do 1,4%). Jednym z bardziej opłacalnych rodzajów działalności w 2024 r. był ten prowadzony w zakresie transportu i gospodarki magazynowej – wskaźnik rentowności obrotu netto wynosił 4,9%. Nieco mniej opłacalne było budownictwo (4,4%).

W 2024 r. wskaźnik płynności finansowej I stopnia wynosił 48,8% (przed rokiem – 46,3%, w 2015 r. – 27,5%), a płynności finansowej II stopnia 102,9% (odpowiednio: 107,2% i 91,2%). Płynność finansowa I stopnia w województwie opolskim była wyższa niż notowana w kraju, natomiast II stopnia niższa. Wzrost wskaźnika płynności I stopnia w porównaniu z 2023 r. odnotowano m.in. w przetwórstwie przemysłowym z 50,2% do 55,0%, natomiast spadek wskaźnika płynności II stopnia m.in. w transporcie i gospodarce magazynowej z 184,9% do 156,1%.

Tablica 31. Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych
Table 31. Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024	2024 Polska Poland
	w %		in %		
Wskaźnik poziomu kosztów Cost level indicator	95,7	95,7	95,3	95,7	95,7
Wskaźnik rentowności sprzedaży brutto Gross sales profitability indicator	4,3	4,5	4,4	4,0	4,4
Wskaźnik rentowności obrotu brutto Gross turnover profitability indicator	4,3	4,3	4,7	4,3	4,3
Wskaźnik rentowności obrotu netto Net turnover profitability indicator	3,5	3,5	3,8	3,5	3,4
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia First degree financial liquidity indicator	27,5	43,3	46,3	48,8	44,6
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia Second degree financial liquidity indicator	91,2	106,2	107,2	102,9	107,5

Aktywa obrotowe są częścią kontrolowanych przez jednostkę zasobów majątkowych wykorzystywanych w działalności operacyjnej o wiarygodnie określonej wartości, powstałych w wyniku przeszłych zdarzeń, które spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych. Obejmują zapasy (rzeczowe aktywa obrotowe) oraz krótkoterminowe: należności, inwestycje oraz rozliczenia międzyokresowe.

W końcu 2024 r. aktywa obrotowe badanych przedsiębiorstw osiągnęły wartość 26388,2 mln zł, tj. więcej o 5,1% w porównaniu z rokiem poprzednim, a o 153,9% w stosunku do 2015 r. W odniesieniu do 2023 r. wyższe były krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe – o 34,0%, inwestycje krótkoterminowe – o 12,4% oraz zapasy – o 7,9%, a niższe należności krótkoterminowe – o 5,2%. W 2024 r. w strukturze aktywów obrotowych 34,0% stanowiły zapasy, 32,7% – należności krótkoterminowe, 29,5% – inwestycje krótkoterminowe i 3,7% – krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe. W rzeczowej strukturze

aktywów obrotowych w porównaniu z 2023 r. zwiększył się udział inwestycji krótkoterminowych (o 1,9 p. proc.), zapasów (o 0,9 p. proc.) oraz krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych (o 0,8 p. proc.). Spadł natomiast udział należności krótkoterminowych (o 3,6 p. proc.).

Zobowiązania długo- i krótkoterminowe (bez funduszy specjalnych) na koniec 2024 r. wyniosły 20391,3 mln zł i były wyższe o 7,3% niż w roku poprzednim, a o 117,3% w stosunku do 2015 r. Zobowiązania długoterminowe stanowiły 21,7% ogółu zobowiązań (wobec 21,3% w 2023 r. i 24,3% w 2015 r.). Wartość zobowiązań długoterminowych wyniosła 4426,2 mln zł i była o 9,5% większa niż w grudniu 2023 r. Zobowiązania krótkoterminowe badanych przedsiębiorstw wyniosły 15965,1 mln zł i były wyższe o 6,7% w stosunku do 2023 r. Największą ich część stanowiły zobowiązania z tytułu dostaw i usług (45,3% wobec 48,8% w 2023 r.). Relacja zobowiązań z tytułu dostaw i usług do należności z tego tytułu wyniosła 99,9% i zwiększyła się o 2,1 p. proc. w stosunku do 2023 r.

Z analizy wskaźników sprawności działania przedsiębiorstw wynika, że w porównaniu z 2023 r. skróceniu o 1 dzień uległ cykl rotacji należności krótkoterminowych z tytułu dostaw i usług (do 34 dni), a wydłużył się o 3 dni cykl rotacji zapasów (do 42 dni), natomiast nie zmienił się cykl spłaty zobowiązań z tytułu dostaw i usług (34 dni).

Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw

Investment outlays of enterprises

W 2023 r. wartość nakładów poniesionych przez przedsiębiorstwa o liczbie pracujących 10 i więcej osób na inwestycje zlokalizowane na terenie województwa opolskiego była wyższa zarówno w skali roku, jak i w stosunku do 2015 r. W 2024 r. odnotowano w porównaniu z rokiem poprzednim spadek nakładów inwestycyjnych w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych. W odniesieniu do 2023 r. mniejsze były nakłady na zakupy inwestycyjne oraz na budynki i budowle. Zwiększyła się liczba nowo rozpoczętych inwestycji, natomiast zmniejszyła się ich wartość kosztorysowa.

Nakłady inwestycyjne to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

W pierwszej części analizy dane o **nakładach inwestycyjnych** dotyczą przedsiębiorstw o liczbie pracujących 10 i więcej osób (na podstawie rocznych sprawozdań: SP, F-03, F-02/dk, SP-3); dane prezentowane są zgodnie z lokalizacją inwestycji.

Wartość nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach w 2023 r. wynosiła 6722,9 mln zł (w cenach bieżących), tj. więcej o 27,3% niż przed rokiem i o 10,2% w porównaniu z 2015 r. W tym samym czasie wartość nakładów poniesionych w kraju osiągnęła 281818,4 mln zł, co oznacza wzrost o 13,0% w relacji do 2022 r. oraz o 68,6% w porównaniu z 2015 r. Nakłady inwestycyjne poniesione na terenie województwa opolskiego stanowiły 2,4% nakładów poniesionych w kraju (w 2022 r. – 2,1%, a w 2015 r. – 3,7%). Największe nakłady poniesiono w przedsiębiorstwach zaklasyfikowanych do sekcji przetwórstwo przemysłowe (60,3% ogółu nakładów) oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych (9,3%). Duże nakłady poniesione zostały również w przedsiębiorstwach należących do sekcji: wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (8,1%) oraz transport i gospodarka magazynowa (8,0%).

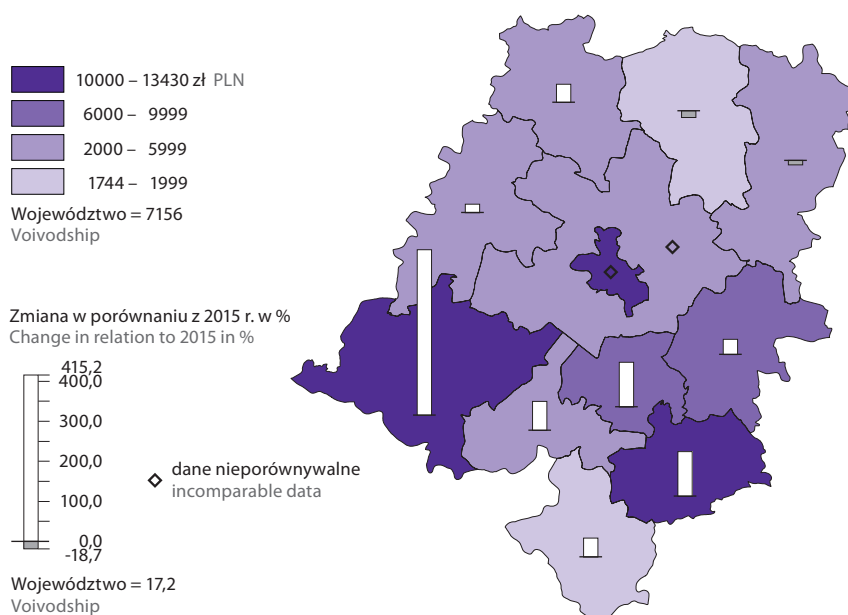
W 2023 r. w porównaniu z 2022 r. odnotowano wzrost nakładów inwestycyjnych w trzynastu sekcjach. Z sekcji o największym udziale w nakładach ogółem, najwyższy wzrost zanotowały przedsiębiorstwa prowadzące działalność w przetwórstwie przemysłowym (o 31,1%). Spadek natomiast zarejestrowano w sześciu sekcjach, m.in. w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 0,2%).

W przekroju powiatów w 2023 r. największą wartość nakładów inwestycyjnych odnotowano w powiecie nyskim (1727,7 mln zł). Drugim pod względem wielkości nakładów było m. Opole (1645,3 mln zł). Najniższy poziom nakładów inwestycyjnych został odnotowany w powiatach: głubczyckim i prudnickim (odpowiednio: 74,6 mln zł i 111,6 mln zł).

Wartość nakładów inwestycyjnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2023 r. wynosiła w województwie opolskim 7156 zł i była o 320 zł niższa niż średnio w kraju. Biorąc pod uwagę wartość nakładów inwestycyjnych przeliczonych na 1 mieszkańca w poszczególnych powiatach, najwyższą odnotowano w powiecie nyskim (13430 zł), natomiast najniższą w powiecie głubczyckim (1744 zł).

Mapa 40. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach^a na 1 mieszkańca w 2023 r. (ceny bieżące)

Map 40. Investment outlays in enterprises^a per capita in 2023 (current prices)

a Dane dotyczą podmiotów o liczbie pracujących 10 i więcej osób; według lokalizacji inwestycji.
a Data concern entities employing 10 and more persons; by investment location.

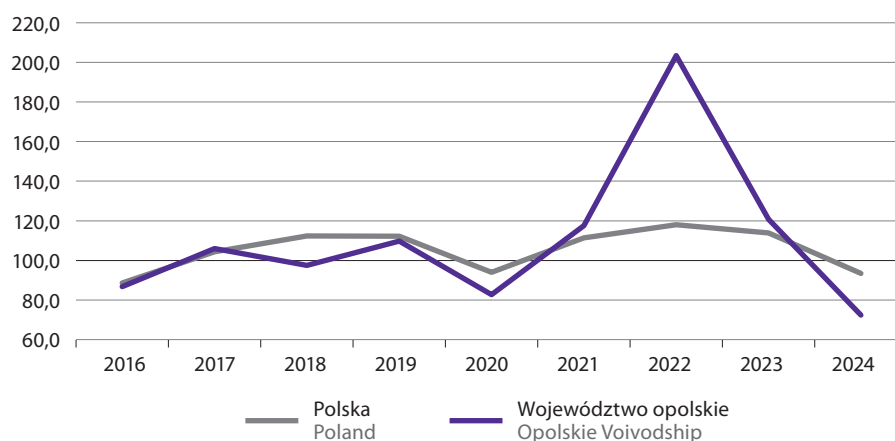
W drugiej części analizy dane o **nakładach inwestycyjnych** dotyczą przedsiębiorstw niefinansowych, o liczbie pracujących 50 i więcej osób (na podstawie kwartalnego sprawozdania F-01/I-01²); dane prezentowane są zgodnie z siedzibą inwestora.

2 Dane dotyczą przedsiębiorstw niefinansowych (jednostek prawnych) prowadzących księgi rachunkowe o liczbie pracujących 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (sekcja A według PKD 2007); działalności finansowej i ubezpieczeniowej (sekcja K według PKD 2007); szkół wyższych; samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej; instytucji kultury posiadających osobowość prawną oraz związków zawodowych, organizacji religijnych i politycznych.

Nakłady inwestycyjne (w cenach bieżących) poniesione w 2024 r. przez badane przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa opolskiego wynosiły 2725,6 mln zł i były (w cenach bieżących) o 27,8% niższe od zrealizowanych w 2023 r. (w kraju – o 6,7%). Nakłady inwestycyjne poniesione w województwie opolskim stanowiły 1,3% nakładów poniesionych w kraju (w 2023 r. – 1,7%).

Wykres 53. Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw niefinansowych (ceny bieżące)
Rok poprzedni=100

Chart 53. Indices of investment outlays of non-financial enterprises (current prices)
 Previous year=100

Nakłady na środki trwałe to nakłady na: budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentację projektowo-kosztorysowe; maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem); środki transportu; inne, tj. melioracje wodne, poprawę walorów (ulepszenie) gruntów, inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie oraz odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji.

Pozostałe nakłady to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

Tablica 32. Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych (ceny bieżące)
 Table 32. Investment outlays of non-financial enterprises (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Ogółem: Total:				
w milionach złotych in million PLN	1614,8	1309,3	3777,0	2725,6
Polska=100 Poland=100	1,2	0,9	1,7	1,3
W tym – w % – nakłady na: Of which – in % – outlays on:				
Budynki i budowle Buildings and structures	43,0	36,7	26,9	33,1
Zakupy Purchases	56,7	63,0	72,8	66,5
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi machinery, technical equipment and tools	46,8	50,4	60,1	54,8
środków transportu transport equipment	9,9	12,6	12,7	11,7

W 2024 r. w województwie opolskim z ogólnej kwoty nakładów inwestycyjnych na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia wydatkowano 1493,6 mln zł (mniej o 34,2% niż w 2023 r.), na środki transportu – 319,2 mln zł (mniej o 33,6%), a na budynki i budowle – 901,2 mln zł (mniej o 11,3%). Wartość zakupów inwestycyjnych osiągnęła 1812,8 mln zł i w porównaniu z 2023 r. zmniejszyła się o 34,1%, a udział tych zakupów w ogólnej liczbie nakładów inwestycyjnych spadł o 6,3 p. proc.

W 2024 r. inwestowały głównie przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego, których udział w nakładach inwestycyjnych poniesionych w województwie wynosił 76,7% (wobec 77,8% w 2023 r.). Znacznym udziałem poniesionych nakładów inwestycyjnych wyróżniały się także przedsiębiorstwa z sekcji: handel; naprawa pojazdów samochodowych (6,8%) oraz transport i gospodarka magazynowa (6,4%). W strukturze nakładów według sekcji w porównaniu z 2023 r. najbardziej zmniejszył się udział nakładów poniesionych przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie handlu; naprawy pojazdów samochodowych (o 1,3 p. proc.), natomiast największy wzrost udziału dotyczył przedsiębiorstw zajmujących się transportem i gospodarką magazynową (o 1,8 p. proc.).

Spadek nakładów inwestycyjnych w porównaniu z 2023 r. odnotowano w przedsiębiorstwach zaklasyfikowanych m.in. do sekcji: dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 48,9%), handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 39,6%) oraz przetwórstwo przemysłowe (o 28,8%). Wzrost nakładów miał miejsce m.in. w budownictwie (o 79,8%) oraz w transporcie i gospodarce magazynowej (o 0,9%).

Wartość kosztorysowa inwestycji dotyczy nakładów na budowę środków trwałych zarówno rozpoczętą i zakończoną, jak również rozpoczętą i niezakończoną w roku sprawozdawczym, przyjmując wartość w cenach bieżących wynikającą z dokumentacji projektowo-kosztorysowej, z uwzględnieniem ewentualnych zmian w wartości kosztorysowej dokonanych do końca roku sprawozdawczego.

Przez **inwestycje nowo rozpoczęte** rozumie się te budowy środków trwałych, których realizację faktycznie rozpoczęto w roku sprawozdawczym.

W 2024 r. inwestorzy rozpoczęli realizację 758 nowych inwestycji (więcej o 3,1% niż w 2023 r.) o łącznej wartości kosztorysowej 528,8 mln zł, tj. mniej o 74,2% w porównaniu z 2023 r. W kraju w 2024 r. rozpoczęto 220351 inwestycji (o 1,3% więcej niż przed rokiem) o wartości kosztorysowej 85432,6 mln zł (wyższej o 14,3% w porównaniu z 2023 r.). W województwie opolskim w badanym okresie na ulepszenie (tj. przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję lub modernizację) istniejących środków trwałych przypadało 30,2% wartości kosztorysowej wszystkich inwestycji rozpoczętych, a w 2023 r. – 20,3%.

W 2024 r. najwięcej inwestycji w województwie opolskim rozpoczęto w przedsiębiorstwach zaklasyfikowanych do sekcji przetwórstwo przemysłowe – 59,1% ogółu (w 2023 r. – 62,3%).

W porównaniu z 2023 r. zmniejszyła się wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych m.in. w podmiotach prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego (o 78,5%) oraz dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami; rekultywacji (o 64,6%). Wzrost wartości kosztorysowej inwestycji rozpoczętych notowano natomiast m.in. w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 19,0%).

6.3. Produkcja i usługi

6.3. Production and services

Rolnictwo

Agriculture

W 2024 r. w skali roku odnotowano zmniejszenie powierzchni zasiewów, plonów oraz zbiorów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi. Plony buraków cukrowych były wyższe, natomiast rzepaku i rzepiku oraz ziemniaków niższe w relacji do poprzedniego roku. W skali roku zwiększyła się powierzchnia uprawy ziemniaków oraz buraków cukrowych, natomiast zmniejszyła się rzepaku i rzepiku.

W czerwcu 2024 r. w odniesieniu do analogicznego okresu 2023 r. zwiększyło się pogłowie bydła, trzody chlewnej oraz owiec.

W województwie opolskim w 2024 r. w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano wzrost skupu ziemniaków oraz mleka krowiego, a spadek skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych oraz żywca rzeźnego. W odniesieniu do 2023 r. wzrosły ceny skupu ziemniaków jadalnych oraz mleka krowiego, a spadły ceny skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych, żywca rzeźnego wołowego, wieprzowego oraz drobiowego.

W 2023 r. w województwie opolskim w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano wzrost (w cenach stałych) zarówno globalnej, końcowej, jak i towarowej produkcji rolniczej.

Powierzchnia upraw zbóż ogółem w 2024 r. wynosiła 335,7 tys. ha i wzrosła o 0,9% w porównaniu z 2023 r. (w kraju – spadła o 1,5%). Plony zbóż ogółem oszacowano na poziomie 59,5 dt/ha i były one niższe o 16,1% w stosunku do 2023 r. (w kraju – o 1,0%). Zbiory zbóż ogółem w 2024 r. spadły o 15,3% w skali roku (w kraju – o 2,4%) i wynosiły 1997,8 tys. t.

Powierzchnia zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2024 r. wynosiła 251,2 tys. ha i była niższa o 2,1% w porównaniu z 2023 r. (w kraju – o 2,2%). Województwo opolskie uzyskało najwyższe w kraju plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, tj. na poziomie 52,7 dt/ha. Jednocześnie plony te były niższe o 19,8% w porównaniu z 2023 r. (w kraju – o 2,0%). W odniesieniu do średniej wydajności notowanej w kraju (44,7 dt/ha) plony wojewódzkie były wyższe o 17,9%. W 2024 r. zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oszacowano na 1323,9 tys. t, tj. mniej o 21,4% niż przed rokiem (w kraju – o 4,1%).

Powierzchnia upraw pszenicy ogółem w województwie opolskim w 2024 r. wynosiła 147,6 tys. ha i w stosunku do 2023 r. spadła o 5,1%. W kraju powierzchnia pszenicy ogółem zmniejszyła się o 2,6%. Plony pszenicy ogółem z 1 ha wynosiły 57,5 dt i w stosunku do 2023 r. spadły o 19,2% (w kraju – o 3,3%). Zbiory pszenicy oszacowane na 848,9 tys. t były o 23,3% mniejsze niż przed rokiem (w kraju – o 5,8%).

Powierzchnia zasiewów żyta w 2024 r. była większa o 16,5% niż w 2023 r. i wynosiła 11,4 tys. ha, a zbiory oszacowane na 44,2 tys. t. zmniejszyły się o 2,9% (w kraju spadek odpowiednio: o 6,3% i o 5,5%). Zebrane plony żyta były o 16,6% niższe niż w 2023 r. (w kraju – wyższe o 0,6%) i wynosiły 38,7 dt/ha.

Areał uprawy rzepaku i rzepiku w 2024 r. wynosił 67,0 tys. ha i zmniejszył się o 16,9% w porównaniu z rokiem poprzednim (w kraju – o 8,4%). Plony osiągnęły poziom 27,9 dt/ha i były o 13,9% niższe od średnich krajowych (32,4 dt/ha). Wydajność z 1 ha uprawy była niższa o 22,9% w stosunku do 2023 r. (w kraju – o 4,4%). Zbiory rzepaku i rzepiku w województwie opolskim oszacowano na 187,1 tys. t, tj. mniej o 36,0%, natomiast w kraju o 12,6% od notowanych w 2023 r. Województwo opolskie z udziałem 5,7% w zbiorach krajowych uplasowało się na 8 miejscu w kraju. Najwięcej rzepaku i rzepiku zebrano w województwie lubelskim (udział w kraju – 13,6%), natomiast najmniej w województwie małopolskim (1,6%).

Powierzchnia upraw ziemniaków w 2024 r. zwiększyła się w odniesieniu do roku wcześniejszego o 2,0% (w kraju – o 4,0%) i wynosiła 5,3 tys. ha. Średnie plony ukształtowały się na poziomie 262 dt/ha i były niższe o 13,2% od średnich krajowych (302 dt/ha). W odniesieniu do poziomu plonów uzyskanych w 2023 r. odnotowano spadek wydajności o 4,0% (w kraju – wzrost o 2,0%). W województwie opolskim zebrano 138,2 tys. t ziemniaków, tj. mniej o 2,1% niż w 2023 r. W kraju zbiory ziemniaków w 2024 r. w stosunku do 2023 r. zwiększyły się o 5,9%. Województwo opolskie stanowiąc 2,3% krajowej produkcji ziemniaków zajęło 12 miejsce razem z warmińsko-mazurskim wśród województw. Najwięcej ziemniaków zebrano w województwie wielkopolskim (udział w kraju – 16,5%), natomiast najmniej w województwie lubuskim (1,1%).

W analizowanym roku powierzchnia uprawy buraków cukrowych wynosiła 14,9 tys. ha i była o 1,0% większa w porównaniu z 2023 r. W kraju odnotowano wzrost o 6,6% w stosunku do 2023 r. Plony buraków cukrowych wynosiły 738 dt/ha, tj. o 1,2% więcej niż rok wcześniej (w kraju – o 2,0%). W stosunku do średniej krajowej (663 dt/ha) uzyskane plony były o 11,3% wyższe. Produkcja buraków cukrowych w 2024 r. wynosiła 1102,6 tys. t i była o 2,2% wyższa niż w 2023 r. W kraju zbiory buraków cukrowych wzrosły o 8,8% w odniesieniu do 2023 r. Udział województwa opolskiego w krajowych zbiorach buraka cukrowego wynosił 6,0% i województwo zajęło 7 miejsce w kraju. Najwięcej buraków cukrowych zebrano w województwie wielkopolskim (udział w kraju – 22,1%), a najmniej w podlaskim (0,1%).

Tablica 33. Plony wybranych ziemiopłodów rolnych

Table 33. Yields of selected agricultural crops

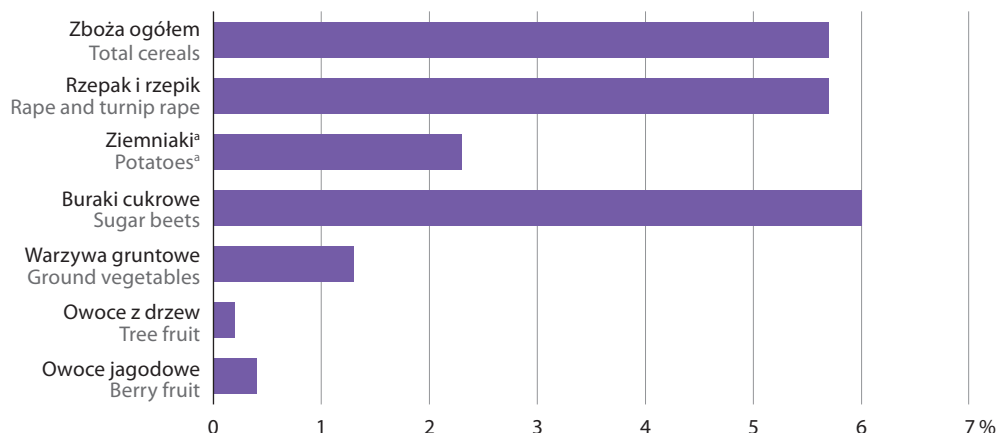
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024	2024 Polska Poland
	z 1 ha w dt per 1 ha in decitonnes				
Zboża ogółem Total cereals	50,4	62,2	70,9	59,5	49,4
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi of which basic cereals with cereal mixtures	51,1	57,2	65,7	52,7	44,7
w tym: of which:					
pszenica wheat	58,4	62,2	71,2	57,5	52,0
żyto rye	40,8	45,1	46,4	38,7	35,7
jęczmień barley	43,8	54,3	60,8	49,4	43,4
pszenżyto triticale	44,0	51,6	58,7	44,9	44,0
Rzepak i rzepik Rape and turnip rape	31,4	31,5	36,2	27,9	32,4
Ziemniaki ^a Potatoes ^a	234	350	273	262	302
Buraki cukrowe Sugar beets	506	672	729	738	663

a Bez uprawy w ogrodach przydomowych.

a Excluding kitchen gardens.

Wykres 54. Udział województwa w krajowej produkcji wybranych ziemiopłodów rolnych i ogrodnich w 2024 r.

Chart 54. Share of voivodship in the country production of selected agricultural and horticultural crops in 2024

^a Bez uprawy w ogrodach przydomowych.
^a Excluding kitchen gardens.

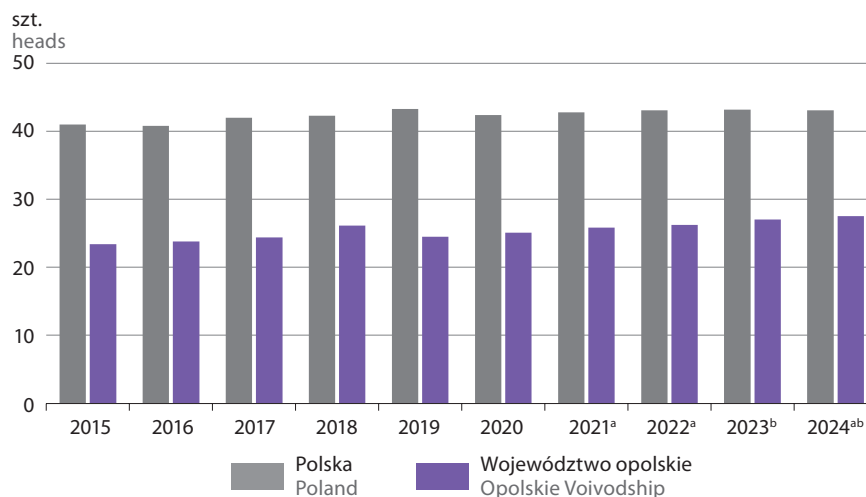
Według stanu w czerwcu 2024 r. pogłowie bydła w województwie opolskim liczyło 140,4 tys. szt., tj. 2,2% ogólnego pogłowia w kraju. Liczebność stada bydła w województwie opolskim zwiększyła się o 1,9% w stosunku do 2023 r., a w kraju zmniejszyła się o 0,4%.

Udział krów w pogłowie bydła w województwie w czerwcu 2024 r. ukształtował się na poziomie 33,0%, tj. analogicznie jak w 2023 r. W stadzie krów dominujący udział (93,5%) miały krowy mleczne (w 2023 r. – 93,6%).

Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych w czerwcu 2024 r. wyniosła 27,5 szt., w tym krów – 9,1 szt. (w kraju odpowiednio: 43,0 szt. i 15,9 szt.).

Wykres 55. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych Stan w dniu 1 czerwca

Chart 55. Cattle density per 100 ha of agricultural land As of 1 June

^a Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w latach 2021–2022 przyjęto dane na temat użytków rolnych według stanu w dniu 1 czerwca 2020 r., a w 2024 r. – według stanu w dniu 1 czerwca 2023 r. ^b Dane wstępne.

^a The data on agricultural land as of 1st June of 2020 was used as a basis for the calculations for farm animal stocks in the years 2021–2022, while in 2024 – as of 1st June of 2023. ^b Preliminary data.

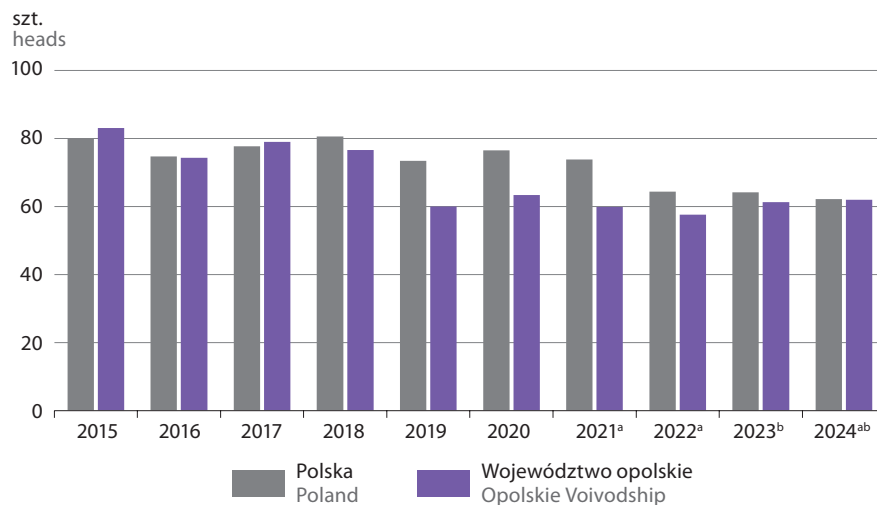
W czerwcu 2024 r. pogłowie trzody chlewnej w województwie ukształtowało się na poziomie 315,6 tys. szt., co stanowiło 3,5% w ogólnokrajowym pogłowie świń. W odniesieniu do stanu odnotowanego w 2023 r. wielkość stada wzrosła o 1,0% (w kraju – spadła o 3,2%).

W województwie opolskim w 2024 r. stado loch na chów w porównaniu z 2023 r. zmniejszyło się o 4,4% do poziomu 28,0 tys. szt., w tym pogłowie loch prośnych o 10,4% do 19,1 tys. szt.

W czerwcu 2024 r. obsada trzody chlewnej ogółem, w tym loch na chów, na 100 ha użytków rolnych wyniosła odpowiednio: 61,9 szt. i 5,5 szt. (w kraju: 62,0 szt. i 4,4 szt.).

**Wykres 56. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych
Stan w dniu 1 czerwca**

Chart 56. Pigs density per 100 ha of agricultural land
As of 1 June

a Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w latach 2021–2022 przyjęto dane na temat użytków rolnych według stanu w dniu 1 czerwca 2020 r., a w 2024 r. – według stanu w dniu 1 czerwca 2023 r. b Dane wstępne.

a The data on agricultural land as of 1st June of 2020 was used as a basis for the calculations for farm animal stocks in the years 2021–2022, while in 2024 – as of 1st June of 2023. b Preliminary data.

Stado owiec w województwie opolskim w czerwcu 2024 r. liczyło 3,1 tys. szt. i stanowiło 1,0% pogłowia krajowego. Liczebność stada w porównaniu z 2023 r. zwiększyła się o 4,0%. W skali kraju pogłowie owiec wzrosło o 7,5% w stosunku do 2023 r.

W czerwcu 2024 r. w strukturze stada owiec maciorki owcze (tj. samice, które miały już potomstwo i samice pokryte po raz pierwszy) stanowiły 36,4%, a ich udział w odniesieniu do 2023 r. zmniejszył się o 3,0 p. proc.

Obsada owiec na 100 ha użytków rolnych w czerwcu 2024 r. ukształtowała się na poziomie 0,6 szt., przy średniej w kraju 2,0 szt.

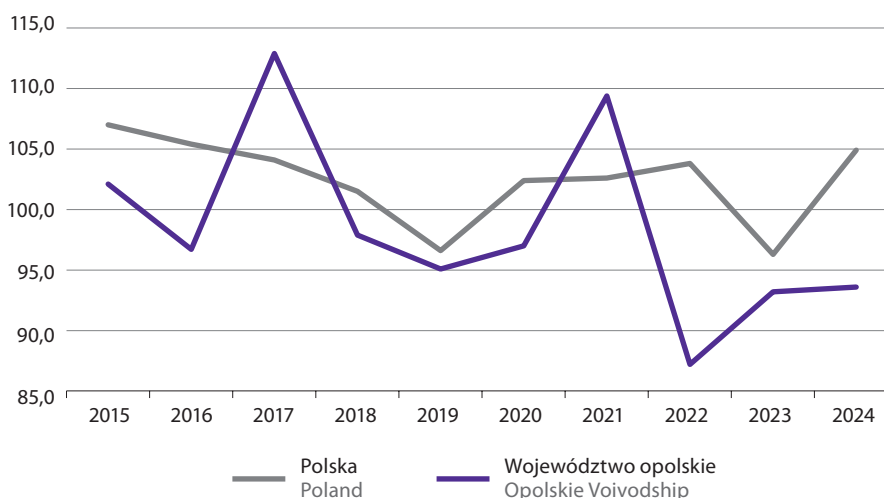
W 2024 r. w województwie opolskim na rynku rolnym skupiono 831,2 tys. t ziarna zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego), co stanowiło 9,2% skupu ogólnokrajowego. W stosunku do 2023 r. skup zbóż był niższy o 7,6% (w kraju – o 14,0%). W województwie opolskim skupiono 643,0 tys. t pszenicy (10,0% skupu krajowego), tj. mniej o 10,8% w porównaniu z 2023 r. Skup jęczmienia wynosił 106,8 tys. t co stanowiło 12,6% skupu krajowego i był niższy o 10,6% w stosunku do notowanego w 2023 r. Skup żyta w 2024 r. wynosił 37,7 tys. t (5,8% ogólnokrajowego skupu), a pszenżyta – 42,7 tys. t (4,1%). W odniesieniu do 2023 r. odnotowano wzrost zarówno skupu żyta (o 130,0%), jak i pszenżyta (o 1,0%).

Skup ziemniaków w analizowanym roku kształtował się na poziomie 73,0 tys. t i stanowił 3,7% skupu w kraju. W relacji do 2023 r. skup ziemniaków był wyższy o 23,0%, natomiast w kraju o 12,0%.

W województwie opolskim w 2024 r. skupiono 107,7 tys. t żywca rzeźnego (w wadze żywej), czyli mniej o 6,4% niż przed rokiem (w kraju – więcej o 4,9%). Żywiec rzeźny skupiony na terenie województwa stanowił 1,6% skupu ogólnokrajowego. Skup żywca wieprzowego wynosił 58,8 tys. t (2,5% skupu krajowego), tj. mniej o 2,3% w odniesieniu do 2023 r. (w kraju – więcej o 1,0%). Skup żywca wołowego kształtował się na poziomie 5,7 tys. t (0,7% skupu krajowego) i był większy o 6,9% w stosunku do 2023 r. (w kraju – o 5,7%). Żywca drobiowego skupiono 43,2 tys. t, tj. mniej o 12,8% w porównaniu z 2023 r. (w kraju – więcej o 7,4%). Skup żywca drobiowego w województwie stanowił 1,1% skupu krajowego.

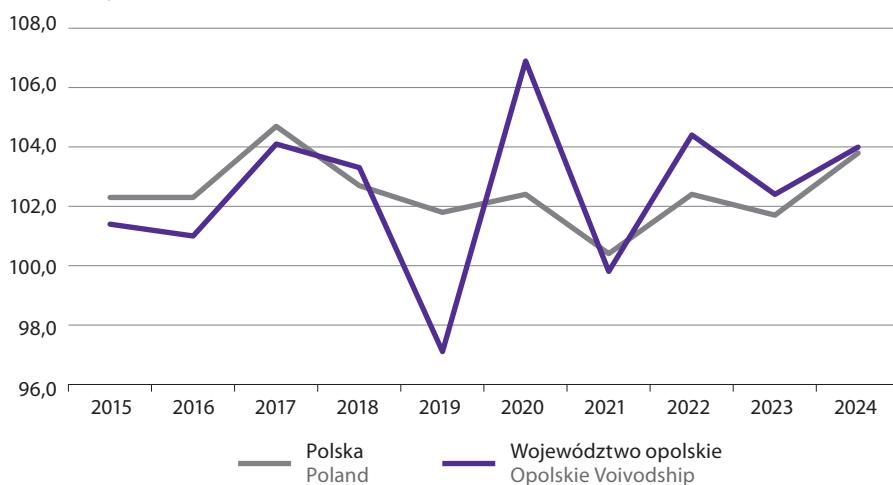
Wykres 57. Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w wadze żywej)
Rok poprzedni=100

Chart 57. Indices of procurement of total animals for slaughter (in live weight)
 Previous year=100

W 2024 r. skup mleka krowiego wynosił 309,5 mln l (2,4% ogółu mleka skupionego w kraju). W porównaniu ze skupem z roku poprzedniego skup mleka w województwie był większy o 4,0%, a w kraju o 3,8%.

Wykres 58. Dynamika skupu mleka
Rok poprzedni=100
 Chart 58. Indices of procurement of cows' milk
 Previous year=100

Przeciętne roczne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

Przeciętne roczne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

W województwie opolskim w 2024 r. średnia cena skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) wynosiła 78,81 zł za 1 dt (w kraju – 78,73 zł) i była o 15,2% (w kraju – o 16,8%) niższa niż przed rokiem. Średnia cena skupu pszenicy w omawianym roku wynosiła 80,69 zł za 1 dt (w kraju – 82,62 zł) i była niższa o 15,8% (w kraju – o 16,4%) od notowanej w 2023 r. Na targowiskach za 1 dt pszenicy płacono 128,26 zł (w kraju – 108,56 zł/dt), czyli mniej o 16,8% niż w 2023 r. (w kraju – o 19,5%). W 2024 r. w województwie opolskim cena żyta w skupie kształtowała się na poziomie 73,51 zł za 1 dt (w kraju – 59,35 zł za dt), tj. wyższym niż przed rokiem o 8,3% (w kraju – niższym o 18,1%).

W województwie opolskim w 2024 r. średnia cena skupu ziemniaków jadalnych za 1 dt wynosiła 107,79 zł i była wyższa o 6,6% w porównaniu z 2023 r. (w kraju odpowiednio: 118,95 zł za 1 dt i wyższa o 3,9%). W obrocie targowiskowym cena ziemniaków jadalnych kształtowała się na poziomie 260,88 zł/dt (w kraju – 224,04 zł), tj. wyższym o 10,4% w stosunku do 2023 r. (w kraju – o 10,2%).

Cena skupu żywca wołowego (bez cieląt) w 2024 r. wynosiła 9,42 zł za kg (w kraju – 10,62 zł/kg), tj. spadła o 0,6% w stosunku do uzyskanej w poprzednim roku (w kraju – wzrost o 2,2%). Cena żywca wieprzowego w skupie osiągnęła wartość 7,23 zł za kg (w kraju – 7,10 zł za kg) i była niższa o 14,3% w porównaniu z zanotowaną w 2023 r. (w kraju – o 14,9%). W 2024 r. cena skupu drobiu rzeźnego osiągnęła poziom 5,11 zł za kg (w kraju – 5,34 zł za kg) i była niższa o 6,2% w stosunku do 2023 r. (w kraju – o 7,7%).

Za 1 l mleka krowiego w 2024 r. płacono 2,10 zł (w kraju – 2,11 zł), tj. o 0,5% więcej niż przed rokiem (w kraju – o 1,5%).

W ogólnej wartości globalnej produkcji rolniczej w 2023 r. w województwie opolskim 73,2% przypadało na dominującą produkcję roślinną, natomiast pozostałe 26,8% stanowiła produkcja zwierzęca. W 2023 r. w porównaniu z rokiem poprzednim (w cenach stałych 2022 r.) wartość produkcji globalnej wzrosła o 7,1%, o czym zadecydował wzrost wartości produkcji roślinnej (o 8,8%), przy wzroście produkcji zwierzęcej o 2,7%. Województwo opolskie w 2023 r. wytworzyło 2,8% krajowej globalnej produkcji rolniczej (udział produkcji roślinnej i zwierzęcej wynosił odpowiednio: 3,5% i 1,9%).

W 2023 r. z wartości końcowej produkcji rolniczej w województwie opolskim 63,9% stanowiła produkcja roślinna, natomiast na produkcję zwierzęcą przypadało 36,1%. Końcowa produkcja rolnicza w województwie w 2023 r. była o 3,4% wyższa niż w roku poprzednim, na co wpływ miał wzrost zarówno produkcji roślinnej (o 3,8%), jak i zwierzęcej (o 2,7%). Udział województwa w krajowej końcowej produkcji rolniczej wynosił 2,5% (produkcji roślinnej – 3,0% i zwierzęcej – 1,9%). Końcowa produkcja rolnicza w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych była o 28,3% niższa od średniej w kraju.

W towarowej produkcji rolniczej w 2023 r. wystąpił wzrost produkcji ogółem o 11,9%, przy zwiększeniu się wartości produkcji roślinnej o 20,1%, a zmniejszeniu się produkcji zwierzęcej o 0,3%. W 2023 r. udział województwa w ogólnokrajowej towarowej produkcji rolniczej ukształtował się na poziomie 2,5% (produkcja roślinna i zwierzęca stanowiły odpowiednio: 3,1% i 1,9%). Skup produktów rolnych zwiększył się o 14,1%, a sprzedaż w obrocie targowiskowym zmniejszyła się o 3,7%. W strukturze towarowej produkcji rolniczej w 2023 r. udział produkcji roślinnej wynosił 64,5%.

Przemysł Industry

W 2023 r. w województwie opolskim produkcja sprzedana przemysłu, przeciętne zatrudnienie i wydajność pracy, mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego nie osiągnęły poziomu z 2022 r. W odniesieniu do 2021 r. obserwowano wzrost produkcji sprzedanej i wydajności pracy, przy spadku przeciętnego zatrudnienia. W latach 2021–2023 produkcja sprzedana przemysłu przypadająca na 1 mieszkańca kształtowała się poniżej średniej krajowej. Według wstępnych danych w 2024 r. w relacji do roku poprzedniego odnotowano spadek zarówno produkcji sprzedanej przemysłu, przeciętnego zatrudnienia, jak i wydajności pracy.

Dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: B – „Górnictwo i wydobywanie”, C – „Przetwórstwo przemysłowe”, D – „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz E – „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Dane o **wartości produkcji sprzedanej przemysłu** prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.

W pierwszej części analizy dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** oraz **przeciętnym zatrudnieniu w przemyśle** dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących 10 i więcej osób.

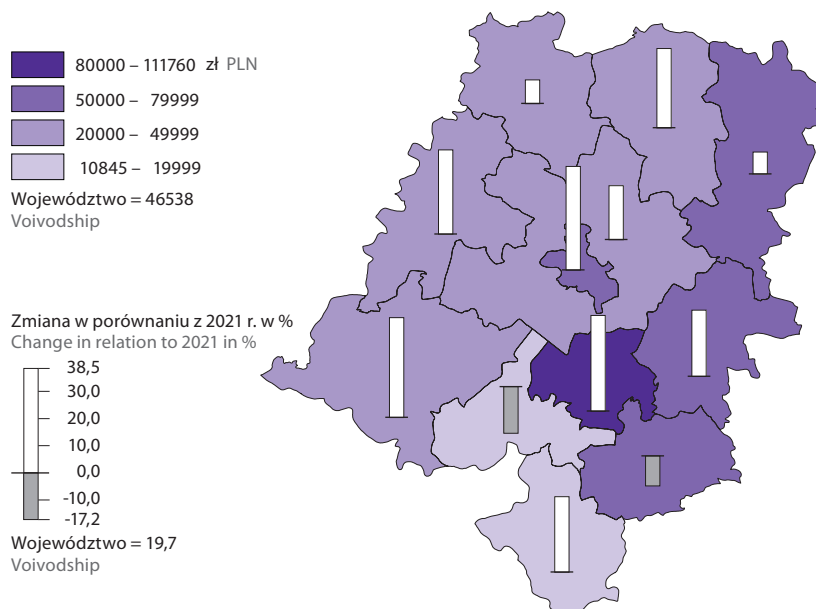
W 2023 r. w województwie opolskim w 838 podmiotach gospodarczych o liczbie pracujących 10 i więcej osób produkcja sprzedana przemysłu osiągnęła wartość 43721,5 mln zł (w cenach bieżących), tj. o 7,7% niższą (w cenach stałych) w porównaniu z 2022 r. oraz o 1,2% wyższą w relacji do 2021 r. Spadek produkcji w skali roku obserwowano w większości województw (od 0,3% w podlaskim do 8,5% w pomorskim). W województwie świętokrzyskim produkcja utrzymała się na poziomie roku poprzedniego.

Wzrost produkcji odnotowano w województwach: mazowieckim (o 4,4%), dolnośląskim (o 4,1%), łódzkim (o 3,5%), śląskim (o 1,2%) i podkarpackim (o 0,3%). Udział produkcji sprzedanej przemysłu w województwie opolskim wynosił 1,9% produkcji krajowej i w ostatnich latach wykazywał tendencję malejącą (2022 r. – 2,0%, 2021 r. – 2,1%). Wynik ten uplasował województwo opolskie na ostatniej pozycji w kraju, za województwem warmińsko-mazurskim. Najwyższą wartość produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach bieżących) wypracowały przedsiębiorstwa w województwie mazowieckim (23,8% produkcji krajowej).

W przekroju terytorialnym według powiatów w 2023 r. najwyższą wartość produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach bieżących) odnotowano w m. Opolu (9434,2 mln zł – 21,6% produkcji wojewódzkiej). Drugi pod względem wartości produkcji był powiat krapkowicki (6676,9 mln zł – 15,3% produkcji wojewódzkiej). Najniższą wartość produkcji sprzedanej przemysłu obserwowano w powiatach: prudnickim (560,1 mln zł – 1,3% produkcji wojewódzkiej) i głubczyckim (632,1 mln zł – 1,4%). W ujęciu rocznym znaczący spadek udziału w produkcji sprzedanej przemysłu województwa wystąpił w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim (z 20,3% do 13,8%). Istotny wzrost udziału odnotowano w m. Opolu (z 18,4% do 21,6%) oraz w powiecie krapkowickim (z 13,4% do 15,3%).

Produkcja sprzedana przemysłu przypadająca na 1 mieszkańca (w cenach bieżących) w województwie opolskim w 2023 r. wynosiła 46538 zł i obniżyła się o 6,4% w porównaniu z rokiem poprzednim (w kraju – wzrosła o 0,6%). Odmianą tendencję odnotowano w odniesieniu do 2021 r. – wzrost o 19,7% (w kraju – o 32,6%). Omawiany wskaźnik w województwie stanowił 74,2% średniej krajowej (w 2022 r. – 79,8%, w 2021 r. – 82,3%). Biorąc pod uwagę wartość produkcji sprzedanej przemysłu przeliczoną na 1 mieszkańca (w cenach bieżących) w poszczególnych województwach, to najwyższą odnotowano w województwie mazowieckim (101877 zł – 162,5% średniej krajowej), a najniższą – w lubelskim (30517 zł – 48,7%). Województwo opolskie w tym zestawieniu uplasowało się na 9 miejscu.

Mapa 41. Produkcja sprzedana przemysłu na 1 mieszkańca w 2023 r. (ceny bieżące)
Map 41. Sold production of industry per capita in 2023 (current prices)

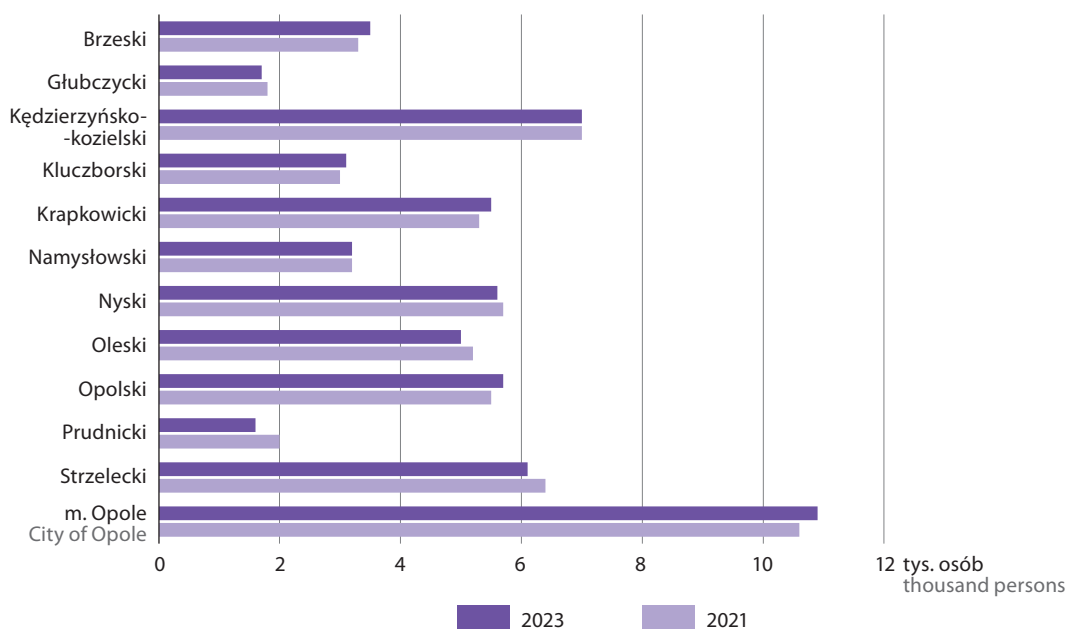
Analiza przestrzennego zróżnicowania produkcji sprzedanej przemysłu w przeliczeniu na 1 mieszkańca według powiatów wykazała, że rozpiętość wartości wskaźnika (w cenach bieżących) wynosiła od 10845 zł (23,3% średniej wojewódzkiej) w powiecie prudnickim do 111760 zł (240,1%) w powiecie krapkowickim. Produkcja sprzedana przemysłu na 1 mieszkańca w relacji do 2022 r. spadła w ośmiu powiatach, w tym najbardziej w: kędzierzyńsko-kozielskim (o 35,8%), głubczyckim (o 14,6%) i namysłowskim (o 11,5%).

Omawiany wskaźnik wzrósł w m. Opolu (o 9,1%) oraz w powiatach: krapkowskim (o 6,9%), kluczborskim (o 6,5%) i nyskim (o 5,6%).

W 2023 r. w województwie opolskim w sekcjach grupujących przemysł przeciętnie zatrudnionych było 58,9 tys. osób, tj. mniej o 1,5% względem 2022 r. oraz o 0,2% w odniesieniu do 2021 r.

Ponad 10% udział przeciętnego zatrudnienia w przemyśle ogółem w województwie odnotowano w m. Opolu (18,5%) oraz w powiatach: kędzierzyńsko-kozielskim (11,9%) i strzeleckim (10,4%). Najmniejszy udział w przeciętnym zatrudnieniu w przemyśle generowały podmioty z siedzibą w powiatach: prudnickim (2,7%) i głubczyckim (2,9%). Przeciętne zatrudnienie w skali roku zmniejszyło się w dziewięciu powiatach (od 0,2% w m. Opolu do 11,1% w prudnickim), podczas gdy w trzech z nich odnotowano wzrost (o 2,0% w brzeskim, o 2,6% w krapkowskim i o 3,2% w kluczborskim).

Wykres 59. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle
Chart 59. Average paid employment in industry

W 2023 r. wydajność pracy w przemyśle, mierzona produkcją sprzedaną przemysłu na 1 zatrudnionego, wynosiła 742,7 tys. zł (w cenach bieżących) i zmniejszyła się o 43,6 tys. zł w porównaniu z 2022 r. W relacji do 2021 r. wydajność pracy zwiększyła się o 115,0 tys. zł.

Najwyższą wydajność pracy w przemyśle uzyskały podmioty mające siedzibę w powiatach: krapkowskim (1224,4 tys. zł), kędzierzyńsko-kozielskim (861,6 tys. zł) i strzeleckim (815,8 tys. zł) oraz w m. Opolu (864,9 tys. zł). W odniesieniu do 2022 r. omawiany wskaźnik obniżył się w sześciu powiatach, w tym najbardziej w kędzierzyńsko-kozielskim (o 461,5 tys. zł), a najmniej – w brzeskim (o 17,8 tys. zł). Największy wzrost wydajności pracy odnotowano w m. Opolu (o 72,0 tys. zł) oraz w powiatach: krapkowskim (o 42,5 tys. zł) i nyskim (o 22,3 tys. zł).

W drugiej części analizy dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** oraz **przeciętnym zatrudnieniu w przemyśle** dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących 10 i więcej osób; opracowane zostały na podstawie danych krótkookresowych pozyskiwanych z miesięcznych meldunków o działalności gospodarczej DG-1.

Według wstępnych danych w 2024 r. produkcja sprzedana przemysłu w województwie opolskim osiągnęła wartość 43631,4 mln zł (w cenach bieżących), co stanowiło 1,9% produkcji krajowej. Produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) w porównaniu z 2023 r. kształtowała się na poziomie o 4,5% niższym (w kraju – o 0,3% wyższym). Rok wcześniej spadek produkcji był głębszy i wynosił 6,8% (w kraju – 1,7%).

W 2024 r. produkcja sprzedana przemysłu w skali roku obniżyła się, oprócz województwa opolskiego, w siedmiu województwach, w tym najbardziej w: dolnośląskim (o 12,0%), zachodniopomorskim (o 7,9%) i warmińsko-mazurskim (o 5,8%). W pozostałych województwach obserwowano wzrost produkcji, w tym największy w: mazowieckim (o 6,6%), lubelskim (o 4,4%) i pomorskim (o 4,2%).

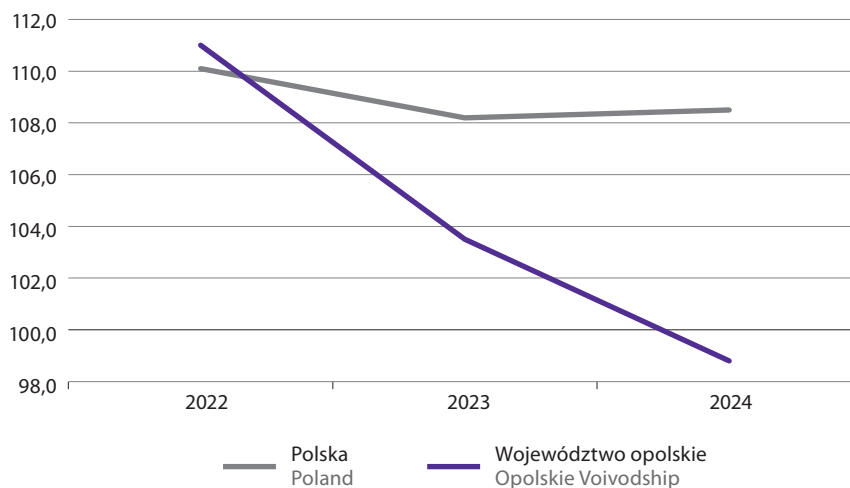
Niższą produkcję sprzedaną przemysłu w ujęciu rocznym odnotowano w kolejnych kwartalnych okresach narastających 2024 r.: w pierwszym kwartale – o 8,0%, w pierwszym półroczu – o 6,5% i w okresie trzech kwartałów – o 5,2%.

Tablica 34. Przemysł
Table 34. Industry

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące): Sold production of industry (current prices):				
w milionach złotych in million PLN	23388,9	32247,2	47787,7	43631,4
Polska=100 Poland=100	2,0	2,1	1,9	1,9
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w % Share of sold production of manufacturing in sold production of industry (current prices) in %	95,1	95,1	94,6	94,3
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys. Average paid employment in industry in thousands	53,8	58,8	59,7	58,2

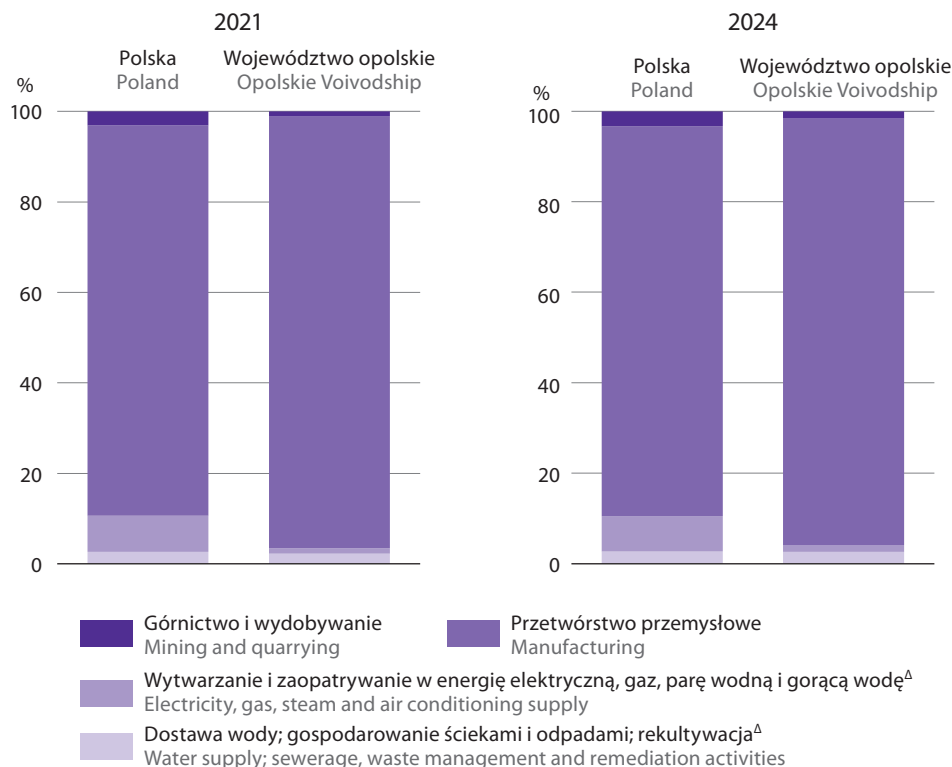
Wykres 60. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe) 2021=100

Chart 60. Indices of sold production of industry (constant prices) 2021=100

Na ogólną wartość produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach bieżących) w 2024 r. w województwie opolskim złożyła się produkcja w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe – 41158,4 mln zł, dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja – 1127,6 mln zł, górnictwo i wydobywanie – 686,7 mln zł oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – 658,7 mln zł. Wymienione sekcje stanowiły odpowiednio: 94,3%, 2,6%, 1,6% i 1,5% produkcji sprzedanej przemysłu ogółem. Niższy poziom produkcji sprzedanej przemysłu w relacji do roku poprzedniego obserwowano we wszystkich sekcjach grupujących przemysł. W przetwórstwie przemysłowym (tj. sekcji o dominującym udziale w produkcji sprzedanej przemysłu w województwie) spadek produkcji sprzedanej był zbliżony do notowanego w przemyśle ogółem i wynosił 4,4%. W wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę produkcja spadła o 14,1%, w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji – o 3,0%, a w górnictwie i wydobywaniu – o 2,5%. W odniesieniu do 2023 r. w produkcji sprzedanej przemysłu ogółem zmniejszył się udział przetwórstwa przemysłowego (o 0,3 p. proc.) oraz wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 0,2 p. proc.), przy jednoczesnym zwiększeniu się udziału dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami; rekultywacji (o 0,4 p. proc.), a także górnictwa i wydobywania (o 0,2 p. proc.).

Wykres 61. Produkcja sprzedana przemysłu według sekcji PKD (ceny bieżące)
Chart 61. Sold production of industry by PKD sections (current prices)

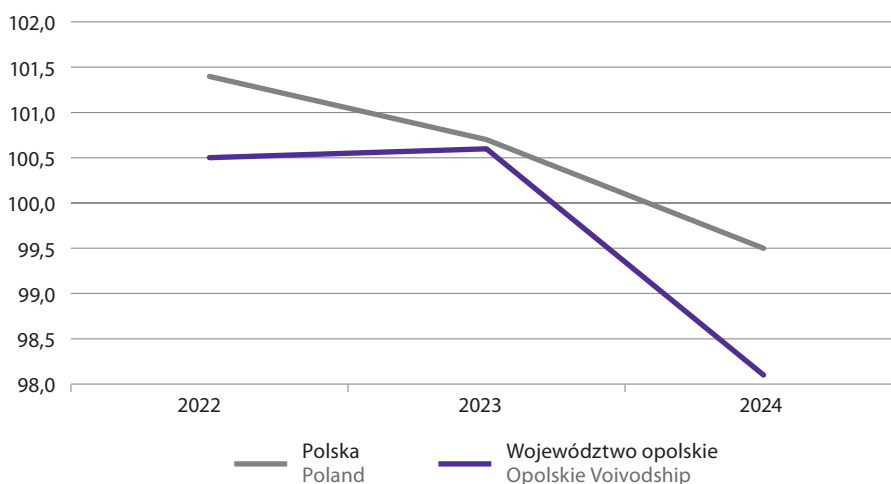
W 2024 r. spadek produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach stałych) w skali roku wystąpił w dziewiętnastu działach przemysłu (spośród dwudziestu ośmiu występujących w województwie), w tym w produkcji: urządzeń elektrycznych (o 29,8%), metali (o 10,3%), wyrobów z metali (o 9,9%), maszyn i urządzeń oraz artykułów spożywczych (po 3,9%), a także pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 1,7%). Wzrost produkcji sprzedanej przemysłu odnotowano m.in. w produkcji: chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 9,1%), wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 6,6%), wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 4,4%) oraz wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 2,6%).

Spośród działów przetwórstwa przemysłowego największy udział w produkcji sprzedanej przemysłu miała produkcja: artykułów spożywczych (16,1%), wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (12,8%), chemikaliów i wyrobów chemicznych (10,8%), pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (9,7%) oraz wyrobów z metali (9,6%). W odniesieniu do 2023 r. w strukturze produkcji sprzedanej przemysłu zwiększył się udział przede wszystkim produkcji: chemikaliów i wyrobów chemicznych oraz wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (po 1,2 p. proc.), wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, a także pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (po 0,4 p. proc.). Spadek udziału odnotowano m.in. w produkcji: urządzeń elektrycznych (o 1,7 p. proc.), wyrobów z metali (o 0,9 p. proc.), metali (o 0,5 p. proc.) i artykułów spożywczych (o 0,4 p. proc.).

W 2024 r. w województwie opolskim spadkowi produkcji sprzedanej przemysłu w skali roku towarzyszył spadek o 2,5% przeciętnego zatrudnienia, podczas gdy w 2023 r. notowano jego wzrost o 0,1% (w kraju odpowiednio spadek: o 1,2% i o 0,7%). Poza województwem opolskim, przeciętne zatrudnienie zmniejszyło się w trzynastu województwach, w tym w największym stopniu w: warmińsko-mazurskim (o 3,5%), zachodniopomorskim (o 3,2%) i kujawsko-pomorskim (o 2,9%). W województwie śląskim przeciętne zatrudnienie utrzymało się na poziomie roku poprzedniego, a w województwie mazowieckim uległo zwiększeniu (o 0,5%).

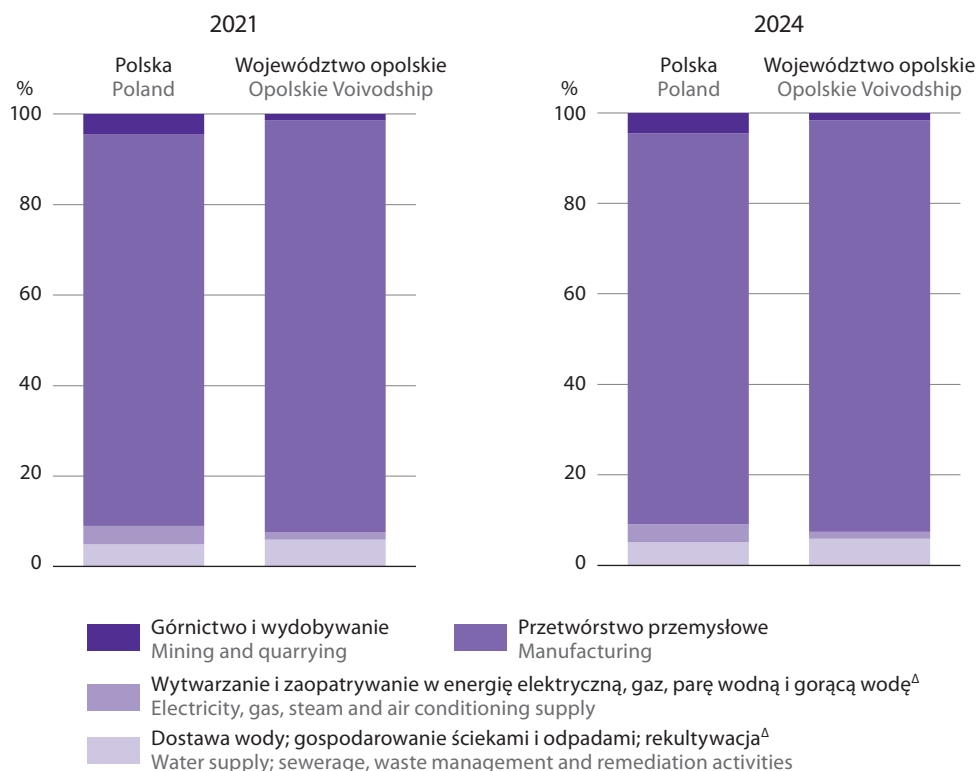
Wykres 62. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle 2021=100

Chart 62. Indices of average paid employment in industry 2021=100

Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w województwie opolskim w 2024 r. kształtowało się na poziomie 58,2 tys. osób (2,1% przeciętnego zatrudnienia w kraju). W jego strukturze największy udział odnotowano w przetwórstwie przemysłowym (91,0%, tj. o 0,1 p. proc. mniej niż w 2023 r.). W omawianej sekcji przeciętne zatrudnienie w 2024 r. wynosiło 53,0 tys. osób i w ujęciu rocznym spadło o 2,5%. W dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji przeciętne zatrudnienie osiągnęło poziom 3,4 tys. osób (o 2,4% mniej niż w 2023 r.) i stanowiło, podobnie jak rok wcześniej, 5,9% przeciętnego zatrudnienia w przemyśle. W górnictwie i wydobywaniu zatrudnienie wynosiło 1,0 tys. osób i względem roku poprzedniego spadło o 1,4%, a jego udział w przeciętnym zatrudnieniu w przemyśle utrzymał się na tym samym poziomie (1,6%). Najmniejszy odsetek przeciętnego zatrudnienia odnotowano w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (1,5% w 2024 r. i w 2023 r.). Przeciętne zatrudnienie w tej sekcji wynosiło 0,9 tys. osób i spadło o 1,0% w relacji do 2023 r.

Wykres 63. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle według sekcji PKD
Chart 63. Average paid employment in industry by PKD sections

Wydajność pracy w przemyśle w 2024 r. wynosiła 749,7 tys. zł (w cenach bieżących) i spadła (w cenach stałych) o 2,1% w porównaniu z rokiem poprzednim (w 2023 r. – o 6,8%). Produkcja sprzedana przemysłu przypadająca na 1 zatrudnionego (w cenach bieżących) w województwie opolskim w 2024 r. stanowiła 88,0% średniej krajowej, wobec 89,3% rok wcześniej. Wśród sekcji przemysłu najwyższą wydajność odnotowano w przetwórstwie przemysłowym – 777,1 tys. zł, a najniższą – w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji – 330,5 tys. zł. W skali roku produkcja sprzedana w przeliczeniu na 1 zatrudnionego (w cenach stałych) uległa obniżeniu we wszystkich sekcjach grupujących przemysł (od 0,6% w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji do 13,2% w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę).

Budownictwo

Construction

W 2024 r. w województwie opolskim odnotowano spadek produkcji sprzedanej budownictwa w stosunku do roku poprzedniego i wzrost w odniesieniu do 2021 r. Wyższa w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i z 2021 r. była produkcja budowlano-montażowa. Wydajność pracy w budownictwie, mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego była niższa w porównaniu z 2023 r., a wyższa w odniesieniu do 2021 r. Przeciętne zatrudnienie w budownictwie wzrosło zarówno w stosunku do roku poprzedniego, jak i do 2021 r.

W 2024 r. oddano do użytkowania mniej mieszkań niż rok wcześniej i w odniesieniu do 2021 r. W porównaniu z rokiem poprzednim, jak i z 2021 r. zwiększyła się liczba mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym. Więcej w stosunku do roku poprzedniego było również mieszkań, których budowę rozpoczęto, a w porównaniu z 2021 r. ich liczba spadła. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w 2024 r. była większa niż w roku poprzednim, jak i w 2021 r.

Dane zarówno o **produkcji sprzedanej budownictwa**, jak i **sprzedaży produkcji budowlano-montażowej** dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących 10 i więcej osób; opracowane zostały na podstawie danych pozyskiwanych z miesięcznych meldunków o działalności gospodarczej DG-1.

W województwie opolskim w 2024 r. produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) osiągnęła poziom 7548,6 mln zł (wobec 8311,5 mln zł przed rokiem) i zmniejszyła się o 9,2% w porównaniu z 2023 r., a zwiększyła się o 25,6% w stosunku do 2021 r. (w kraju – odpowiednio: o 1,6% i o 35,9%). Udział produkcji sprzedanej budownictwa w województwie opolskim wynosił 1,8% produkcji krajowej i zmniejszył się o 0,2 p. proc. w stosunku do 2021 r. Pod tym względem województwo uplasowało się na 13 miejscu w kraju (w 2021 r. – na 12). Najwyższy udział w produkcji krajowej miały jednostki z województwa mazowieckiego, a najniższy z lubuskiego.

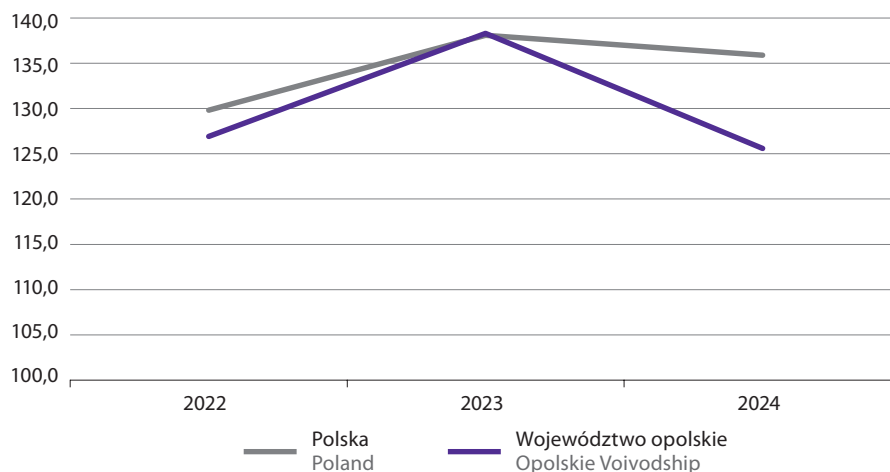
Dane o **produkcji sprzedanej budownictwa** dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”.

Tablica 35. Budownictwo
Table 35. Construction

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące): Sold production of construction (current prices):				
w milionach złotych in million PLN	3208,8	4799,3	8311,5	7548,6
Polska=100 Poland=100	1,8	1,8	2,0	1,8
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w % Share of construction and assembly production in sold production of construction (current prices) in %	43,4	39,2	24,1	28,3
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys. Average paid employment in construction in thousands	7,5	7,0	7,2	7,5

**Wykres 64. Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące)
2021=100**

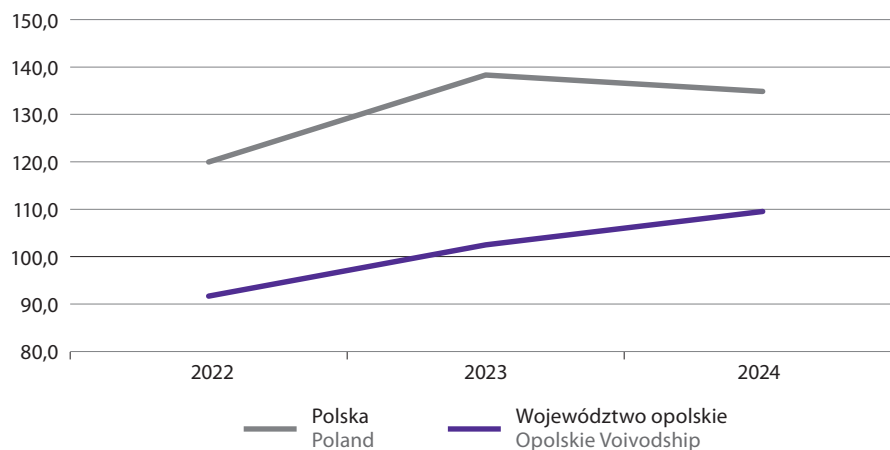
Chart 64. Indices of sold production of construction (current prices)
2021=100

Dane o **sprzedaży produkcji budowlano-montażowej** dotyczą robót zrealizowanych na terenie kraju, wykonanych siłami własnymi (tj. bez podwykonawców) na rzecz zleceniodawców przez podmioty budowlane zaliczane zgodnie z PKD 2007 do sekcji „Budownictwo”. Obejmują roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów.

**Wykres 65. Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)
2021=100**

Chart 65. Indices of construction and assembly production (current prices)
2021=100

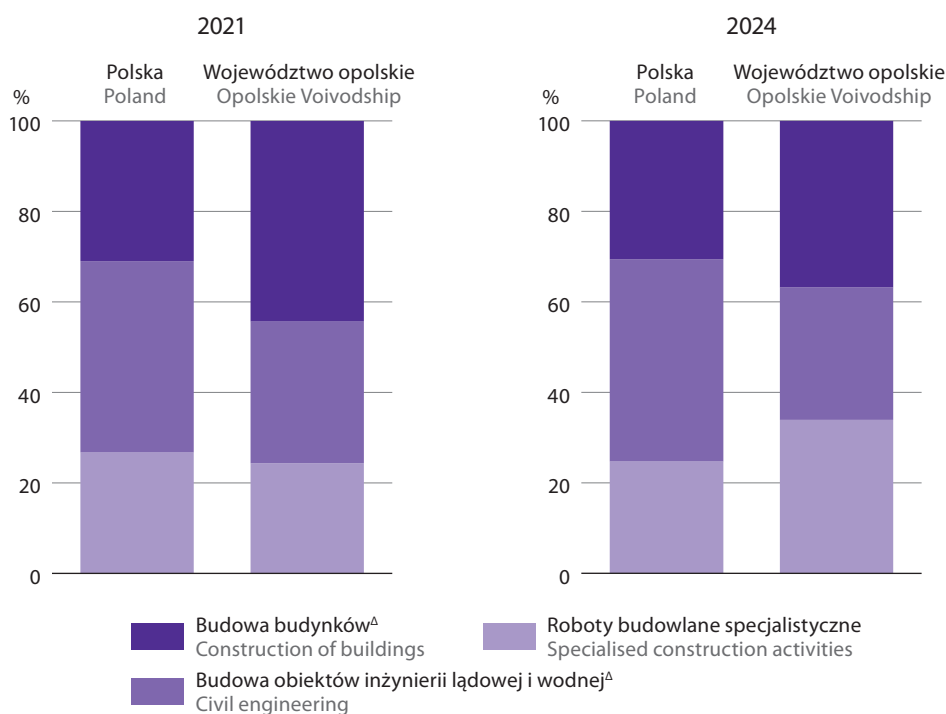
Produkcja budowlano-montażowa w 2024 r. wynosiła 2138,9 mln zł (wobec 2001,0 mln zł przed rokiem) i wzrosła o 6,9% w odniesieniu do 2023 r., a o 9,6% w stosunku do odnotowanej w 2021 r. W kraju wartość produkcji budowlano-montażowej w analizowanym okresie była odpowiednio: niższa o 2,5%, a wyższa o 34,9%. W województwie opolskim produkcja budowlano-montażowa stanowiła 28,3% przychodów ogółem osiągniętych przez jednostki w sekcji budownictwo. Pod względem wartości produkcji

budowlano-montażowej województwo opolskie zajmowało 15 lokatę w kraju, a wskaźnik dynamiki w odniesieniu do 2021 r. kształtował się na 14 miejscu. Najwyższą wartość produkcji budowlano-montażowej odnotowano w województwie mazowieckim, a najniższą w lubuskim.

W 2024 r. w porównaniu z 2023 r. wzrost produkcji budowlano-montażowej odnotowano w podmiotach zajmujących się głównie robotami budowlanymi specjalistycznymi o 80,7% (w stosunku do 2021 r. – o 52,9%) oraz w jednostkach, których podstawowym rodzajem działalności było wznoszenie budynków o 20,2% (w odniesieniu do 2021 r. – spadek o 9,4%), natomiast spadek w podmiotach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej o 33,7% (w stosunku do 2021 r. – wzrost o 2,6%).

W strukturze produkcji budowlano-montażowej w 2024 r., w porównaniu zarówno z 2023 r., jak i 2021 r. zwiększył się udział w podmiotach zajmujących się głównie robotami budowlanymi specjalistycznymi (odpowiednio: o 13,8 p. proc. i o 9,6 p. proc. do 33,9%) oraz w jednostkach, których podstawowym rodzajem działalności było wznoszenie budynków (odpowiednio: wzrósł o 4,1 p. proc. i spadł o 7,6 p. proc. do 36,8%). Spadek w odniesieniu do 2023 r., jak i w porównaniu z 2021 r. nastąpił w podmiotach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (odpowiednio: o 17,9 p. proc. i o 2,0 p. proc. do 29,3%).

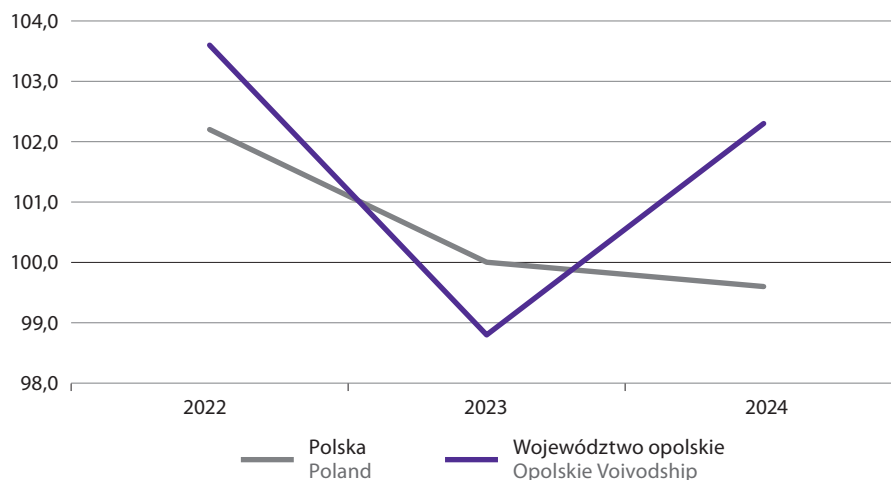
Wykres 66. Produkcja budowlano-montażowa według działów PKD (ceny bieżące)
Chart 66. Construction and assembly production by PKD divisions (current prices)

W województwie opolskim przeciętne zatrudnienie w budownictwie w 2024 r. wynosiło 7,5 tys. osób i wzrosło o 3,5% w porównaniu z 2023 r., a o 2,3% w stosunku do 2021 r. (w kraju spadło odpowiednio: po 0,4%).

Wykres 67. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie 2021=100

Chart 67. Indices of average paid employment in construction 2021=100

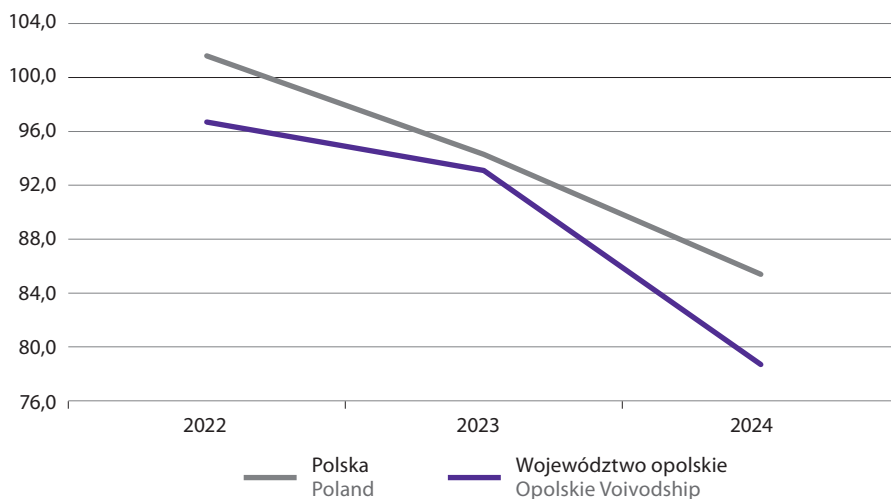

W 2024 r. wydajność pracy w budownictwie, mierzona produkcją sprzedaną na 1 zatrudnionego, w cenach bieżących kształtowała się na poziomie 1010,8 tys. zł i była niższa o 12,2% w porównaniu z 2023 r., a wyższa o 22,8% w odniesieniu do 2021 r.

Według wstępnych danych w 2024 r. w województwie opolskim oddano do użytkowania 2685 mieszkań, tj. mniej o 15,4% w porównaniu z liczbą mieszkań oddanych rok wcześniej, a o 21,3% w odniesieniu do 2021 r. (w kraju odpowiednio: o 9,4% i o 14,6%). Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych w województwie w 2024 r. wynosiła 283,6 tys. m² i była o 13,0% mniejsza niż w 2023 r., a o 21,1% w porównaniu z 2021 r.

Wykres 68. Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania 2021=100

Chart 68. Indices of the number of dwellings completed 2021=100

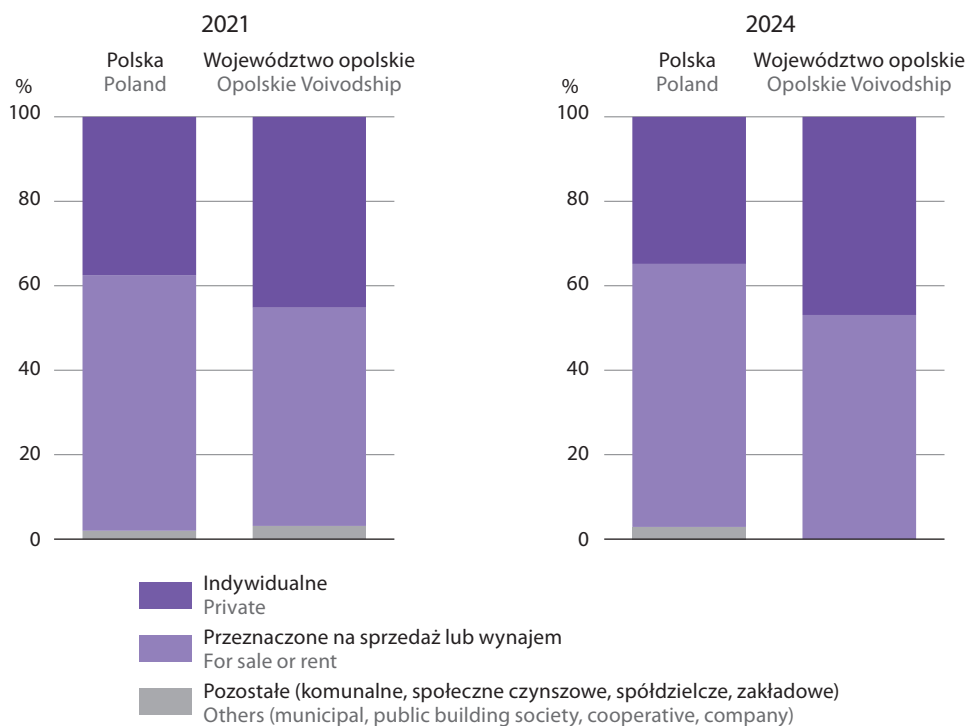

Tablica 36. Budownictwo mieszkaniowe
Table 36. Residential construction

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024	2024 Polska Poland
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności Dwellings completed per 1000 population	1,7	2,7	3,4	2,9	5,3
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ² Average useful floor area of a dwelling completed in m ²	130,8	115,2	102,7	105,6	89,1
Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 1000 ludności Dwellings for which permits were granted or which were registered with a construction project per 1000 population	1,8	4,1	3,5	6,1	7,8
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności Dwellings started per 1000 population	1,6	3,4	2,8	3,7	6,2

W województwie opolskim w 2024 r. w strukturze mieszkań według form budownictwa, ponad połowę (53,1%) mieszkań oddanych do użytkowania stanowiły mieszkania powstałe z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem. Mieszkania wybudowane przez inwestorów indywidualnych stanowiły 46,9% nowo oddanych mieszkań. W 2024 r. nie oddano do użytkowania nowych mieszkań spółdzielczych, komunalnych, społecznych czynszowych i zakładowych. W porównaniu z 2023 r. zwiększył się udział mieszkań realizowanych w budownictwie indywidualnym o 3,6 p. proc. oraz mieszkań przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem o 2,4 p. proc. (w stosunku do 2021 r. odpowiednio: o 1,7 p. proc. i o 1,4 p. proc.).

Wykres 69. Mieszkania oddane do użytkowania według form budownictwa
Chart 69. Dwellings completed by forms of construction

W 2024 r., w stosunku do 2023 r. spadła liczba mieszkań oddanych do użytkowania w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem oraz indywidualnym (odpowiednio: o 11,4% i o 8,4%).

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

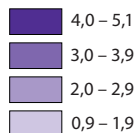
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w województwie opolskim w 2024 r. wynosiła 105,6 m² (w kraju – 89,1 m²) i zwiększyła się o 2,9 m² w stosunku do 2023 r., a o 0,2 m² w odniesieniu do 2021 r. (w kraju odpowiednio mniejsza: o 0,9 m² i o 3,8 m²). Największe mieszkania wybudowali inwestorzy indywidualni. Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania w budownictwie indywidualnym wynosiła 148,2 m². Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przekazanego do użytkowania w miastach województwa wynosiła 85,6 m², a w kraju 69,6 m². Mieszkanie oddane do użytkowania na wsi miało przeciętnie – 130,3 m², a w kraju było to 124,2 m².

W województwie opolskim na 1 mieszkanie oddane do użytkowania w 2024 r. przypadało 4,3 izby (w kraju – 3,7 izb) i w odniesieniu do roku poprzedniego wskaźnik ten był o 0,1 większy, a w porównaniu z 2021 r. nie zmienił się (w kraju zmniejszył się odpowiednio: o 0,1 i o 0,2). Największą przeciętną liczbę izb odnotowano w budownictwie indywidualnym – 5,5, natomiast w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem było to 3,2. W miastach województwa opolskiego w 2024 r. wskaźnik przeciętnej liczby izb wynosił 3,6 i był o 0,5 większy niż w kraju. Na wsi oddano do użytkowania mieszkania mające przeciętnie 5,2 izby, w kraju było to 4,9 izb.

Wszystkie mieszkania oddane do użytkowania w 2024 r. w województwie opolskim były wyposażone w podstawowe instalacje techniczno-sanitarne, tj. wodociąg, kanalizację oraz centralne ogrzewanie. Wodociąg z podłączeniem do czynnej sieci posiadało 80,7% mieszkań przekazanych do eksploatacji. Wyposażenie w kanalizację z odprowadzeniem do sieci odnotowano w 73,7% mieszkań oddanych do użytkowania, a w centralne ogrzewanie z sieci – 25,4% mieszkań. Odsetek mieszkań wyposażonych w gaz z sieci w 2024 r. w województwie opolskim wynosił 27,2%, a wyposażenie w ciepłą wodę dostarczaną z elektrociepłowni, ciepłowni lub kotłowni osiedlowej posiadało 24,9% mieszkań oddanych do użytkowania.

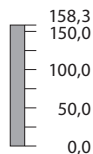
Mapa 42. Mieszkania oddane do użytkowania w 2024 r.
Map 42. Dwellings completed in 2024

Na 1000 ludności
Per 1000 population

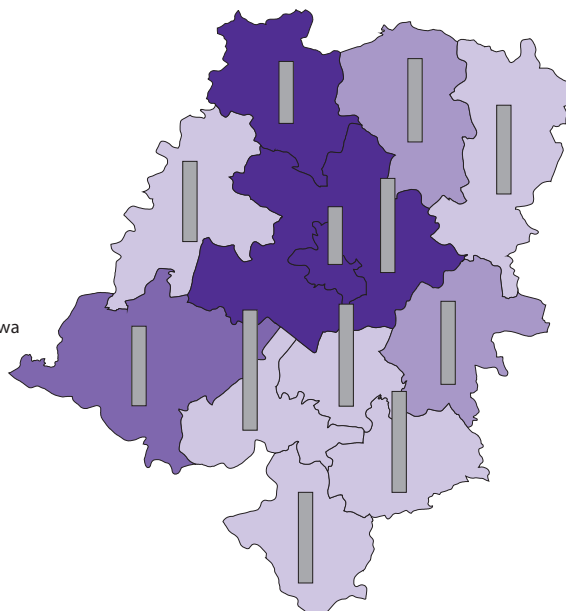

Województwo = 2,9
Voivodship

Przeciętna powierzchnia użytkowa
1 mieszkania w m²
Average useful floor area
of a dwelling completed in m²

Województwo = 105,6
Voivodship

Wskaźnik nasilenia budownictwa mieszkaniowego, wyrażony liczbą mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności, w 2024 r. w województwie opolskim wynosił 2,9, tj. mniej o 0,5 pkt niż rok wcześniej (w 2021 r. – 3,6). W kraju wskaźnik ten osiągnął poziom 5,3, tj. mniej o 0,6 pkt niż w 2023 r. i o 0,9 pkt w porównaniu z 2021 r.

Wśród powiatów województwa opolskiego najwięcej mieszkań w przeliczeniu na 1000 ludności oddano do użytkowania w 2024 r. w m. Opolu (5,1) oraz w powiecie namysłowskim (5,0), natomiast najmniej w powiecie głubczyckim (0,9) oraz prudnickim (1,0).

W 2024 r. w województwie opolskim największe mieszkania oddano do użytku w powiecie prudnickim (przeciętna powierzchnia użytkowa – 158,3 m²) i głubczyckim (158,2 m²), a najmniejsze w m. Opolu (76,6 m²) oraz w powiecie namysłowskim (82,1 m²).

W województwie opolskim w 2024 r. wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na budowę 5663 mieszkania, co stanowiło 1,9% ich liczby w kraju. Liczba mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym wzrosła o 70,7% w porównaniu z 2023 r., a o 15,7% w odniesieniu do 2021 r. (w kraju była odpowiednio: wyższa o 20,6% i niższa o 14,6%).

W 2024 r. inwestorzy budujący z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem uzyskali pozwolenia na wybudowanie lub dokonali zgłoszenia z projektem budowlanym na 3052 lokale mieszkalne i realizowali oni 53,9% ogółu mieszkań. W budownictwie indywidualnym wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 1393 mieszkania, tj. 24,6% ogółu mieszkań. Pozostałe mieszkania, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem, będą realizowane w społecznej czynszowej – 1163 mieszkania i komunalnej formie budownictwa – 55 (odpowiednio: 20,5% i 1,0% ogółu mieszkań).

W siedmiu powiatach województwa opolskiego w 2024 r. w porównaniu z 2023 r. miał miejsce wzrost liczby mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym. Największy wzrost w porównaniu z 2023 r. odnotowano w m. Opolu (o 8 razy), natomiast największy spadek wystąpił w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim (o 56,6%).

W 2024 r. w województwie opolskim rozpoczęto budowę 3454 mieszkania. Stanowiło to 1,5% liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto w kraju. W porównaniu z 2023 r. liczba rozpoczętych budów wzrosła o 32,7%, natomiast w stosunku do 2021 r. spadła o 18,6% (w kraju odpowiednio: o 23,7% i o 15,7%). Największą liczbę mieszkań, których budowę rozpoczęto zanotowano w budownictwie na sprzedaż lub wynajem – 1963 oraz indywidualnym – 1247, a pozostałe realizowane były w budownictwie społecznym czynszowym – 233 oraz komunalnym – 11.

W przekroju powiatowym, w porównaniu z 2023 r. w większości powiatów wystąpił wzrost liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto, w tym największy odnotowano w m. Opolu (o 151,1%), w powiecie oleskim (o 56,4%) oraz prudnickim (o 52,4%). Spadek liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto wystąpił w pięciu powiatach: głubczyckim (o 76,5%), strzeleckim (o 15,1%), nyskim (o 6,9%), namysłowskim (o 1,6%) i kędzierzyńsko-kozielskim (o 0,9%).

Rynek wewnętrzny

Internal market

W województwie opolskim w 2024 r. sprzedaż detaliczna oraz sprzedaż hurtowa zarówno w jednostkach handlowych, jak i w hurtowych uległa zmniejszeniu w porównaniu z 2023 r., a wzrosła w stosunku do 2021 r.

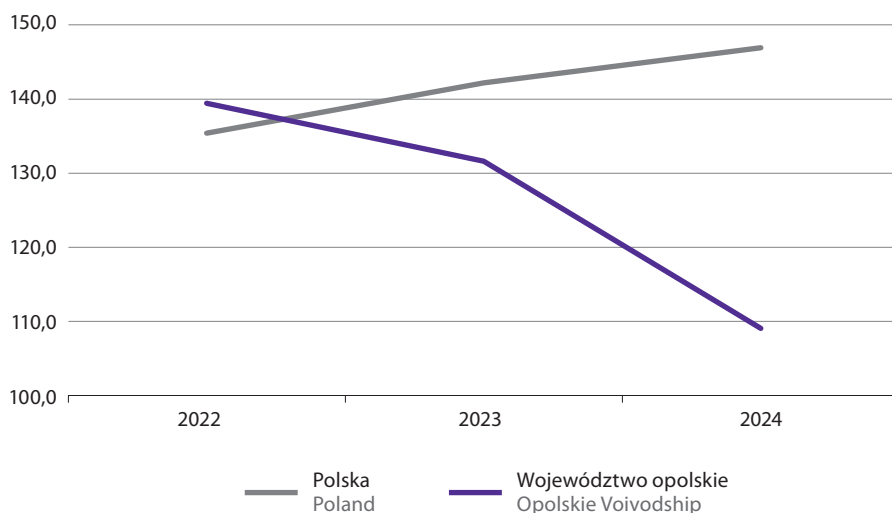
Dane zarówno o **sprzedaży detalicznej**, jak i **hurtowej** dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących 10 i więcej osób; opracowane zostały na podstawie danych pozyskiwanych z miesięcznych meldunków o działalności gospodarczej DG-1.

Sprzedaż detaliczna (w cenach bieżących) zrealizowana przez jednostki handlowe i niehandlowe w 2024 r. w województwie opolskim uległa zmniejszeniu o 17,1% w odniesieniu do poprzedniego roku. W kraju sprzedaż detaliczna ukształtowała się na poziomie o 3,3% wyższym niż przed rokiem. W siedmiu województwach wystąpił spadek sprzedaży detalicznej w stosunku do 2023 r., a największym charakteryzowało się województwo opolskie. W dziewięciu województwach odnotowano wzrost sprzedaży detalicznej od 2,4% w pomorskim do 27,0% w lubuskim. W odniesieniu do 2021 r. sprzedaż detaliczna w województwie opolskim wzrosła o 9,1%, natomiast w kraju zwiększyła się o 46,9%.

Dane o **sprzedaży detalicznej towarów** (łącznie z podatkiem VAT) obejmują sprzedaż towarów własnych i komisowych (nowych i używanych), dokonywaną w punktach sprzedaży detalicznej, placówkach gastronomicznych oraz innych punktach sprzedaży (np. składy, magazyny) w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców.

Wykres 70. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów (ceny bieżące) 2021=100

Chart 70. Indices of retail sales of goods (current prices)
2021=100

Tablica 37. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów^a (ceny bieżące)
Table 37. Indices of retail sales of goods^a (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024	2024 Polska Poland
	rok poprzedni=100 previous year=100				
Ogółem Total	101,4	96,4	94,4	82,9	103,3
w tym: of which:					
Pojazdy samochodowe, motocykle, części Motor vehicles, motorcycles, parts	120,0	86,9	77,0	120,7	115,1
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe Solid, liquid and gaseous fuels	87,0	97,7	71,0	.	101,7
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe Food, beverages and tobacco products	101,2	109,6	91,2	106,7	102,9
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach Other retail sale in non-specialised stores	82,2	117,7	.	206,9	.
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny Pharmaceuticals, cosmetics, orthopaedic equipment	114,7	122,8	114,0	103,0	108,9
Tekstylia, odzież, obuwie Textiles, clothing, footwear	92,6	44,1	190,2	90,1	87,2
Meble, RTV, AGD Furniture, radio, TV and household appliances	103,8	89,6	226,7	48,4	96,0
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach Newspapers, books, other sale in specialised stores	127,8	113,7	73,2	85,4	104,0
Pozostałe Others	80,2	84,3	101,2	57,5	115,1

a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym stanem organizacyjnym. Kształtowanie się dynamiki sprzedaży detalicznej wynika m.in. ze zmiany zarówno przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa, jak i zmian organizacyjnych.

a Enterprises were grouped on the basis of the Polish Classification of Activities (PKD 2007), and a given enterprise is included in a specific category by predominating kind of activity and according to its present organisational status. The retail sales index results, inter alia, from a change in both the predominating kind of activity of the enterprise and in its organisation.

W województwie opolskim w 2024 r. wśród grup o znaczącym udziale w sprzedaży detalicznej ogółem (powyżej 10%) spadek w ujęciu rocznym zaobserwowano w przedsiębiorstwach z grupy „pozostałe” (o 42,5%). Wyższy poziom sprzedaży niż notowany w 2023 r. uzyskano natomiast w jednostkach z grupy: pojazdy samochodowe, motocykle, części (o 20,7%) oraz żywność, napoje i wyroby tytoniowe (o 6,7%).

Najwyższy udział w sprzedaży detalicznej ogółem w 2024 r. w województwie miały przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (28,6% wobec 22,2% w 2023 r.). Kolejne pod względem wielkości udziału przypadły na przedsiębiorstwa zgrupowane w kategoriach: „pozostałe” (14,0% wobec 20,2%) oraz pojazdy samochodowe, motocykle, części (13,6% wobec 9,4%).

Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** (łącznie z podatkiem VAT) obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych lub użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstw handlowych zaliczanych do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

Sprzedaż hurtowa (w cenach bieżących) w przedsiębiorstwach handlowych w województwie opolskim w 2024 r. była niższa o 6,2% niż przed rokiem, w tym o 8,6% w przedsiębiorstwach hurtowych. W kraju sprzedaż hurtowa w jednostkach handlowych w skali roku uległa zmniejszeniu o 0,2%, w tym wśród przedsiębiorstw hurtowych o 1,4%. W jedenastu województwach odnotowano zmniejszenie sprzedaży hurtowej w przedsiębiorstwach handlowych w stosunku do 2023 r., w tym największe w lubuskim (o 24,5%). Wzrost natomiast wystąpił w województwie dolnośląskim (o 3,3%), łódzkim (o 15,8%), mazowieckim (o 3,4%), śląskim (o 6,6%) oraz świętokrzyskim (o 14,0%). W odniesieniu do 2021 r. sprzedaż hurtowa w przedsiębiorstwach handlowych wzrosła o 36,9% (w kraju – o 36,1%), natomiast w przedsiębiorstwach hurtowych zwiększyła się o 30,8% (w kraju – o 26,0%).

W województwie opolskim największy spadek sprzedaży hurtowej w ujęciu rocznym odnotowano w grupie napoje alkoholowe i bezalkoholowe (o 67,1%), a w dalszej kolejności w grupie sprzedaż hurtowa narzędzi technologii informacyjnej i komunikacyjnej, maszyn, urządzeń i dodatkowego wyposażenia (o 33,9%). Wzrost natomiast wystąpił m.in. w grupie sprzedaż realizowana za zlecenie (7-krotny) oraz wyroby włókiennicze, odzież i obuwie (o 87,5%).

Transport

W województwie opolskim w 2023 r. zarówno długość dróg publicznych o twardej nawierzchni, jak i wskaźnik gęstości tych dróg wzrósł względem lat 2022 i 2015.

W stosunku do roku poprzedniego, jak i 2015 r. zwiększyła się długość dróg rowerowych.

W zakresie krajowej regularnej komunikacji autobusowej w 2023 r. odnotowano spadek liczby linii oraz ich długości w porównaniu z poprzednim rokiem, natomiast wzrost w stosunku do 2015 r. Taborem komunikacji miejskiej w 2023 r. przewieziono więcej pasażerów niż w 2022 r., jak i 2015 r. Długość eksploatowanej w województwie opolskim sieci kolejowej wzrosła w stosunku do 2022 r. oraz w porównaniu z 2015 r.

Drogi publiczne to drogi zaliczone na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych do jednej z kategorii dróg, z których może korzystać każdy, zgodnie z ich przeznaczeniem. Ze względu na funkcje w sieci drogowej, dzielą się na następujące kategorie: drogi krajowe; drogi wojewódzkie; drogi powiatowe oraz drogi gminne.

Rozwój sieci transportowej wpływa na rozwój przemysłu i miast, jak również warunkuje przemieszczanie towarów oraz ludności na każdym poziomie podziału terytorialnego.

W 2023 r. w województwie opolskim długość dróg publicznych ogółem wyniosła 10479,1 km i zmniejszyła się o 8,6 km względem 2022 r. oraz o 2,7 km w stosunku do 2015 r. (w kraju odpowiednio wzrosła: o 781,9 km i o 8725,8 km). Długość dróg publicznych o nawierzchni twardej wyniosła 8715,9 km (co stanowiło 83,2% ogólnej długości dróg) i w porównaniu z 2022 r. była większa o 16,4 km oraz o 316,3 km niż w 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 2407,6 km i o 29017,8 km).

Tablica 38. Drogi publiczne według rodzajów nawierzchni
Stan w dniu 31 grudnia

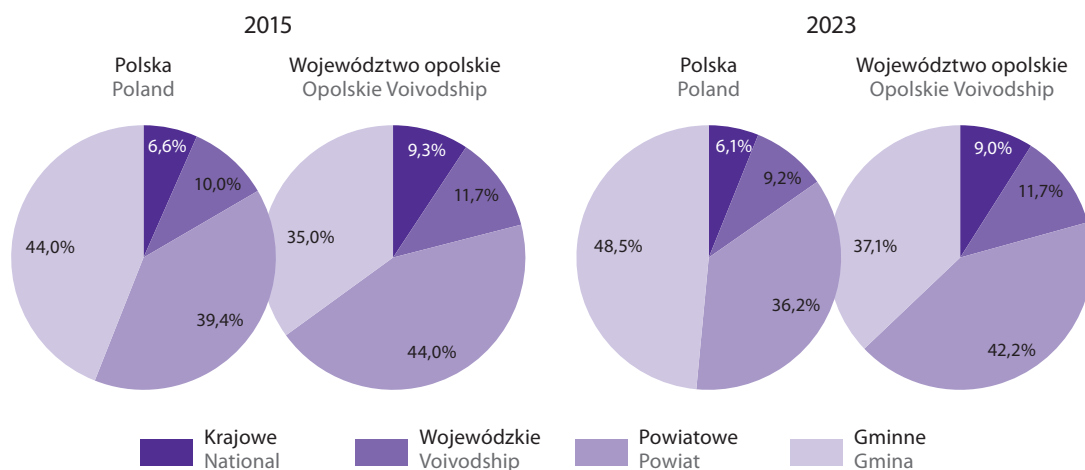
Table 38. Public roads by types of surface
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Ogółem w km Total in km	10481,8	10406,3	10487,7	10479,1
o nawierzchni twardej hard surface	8399,6	8521,8	8699,5	8715,9
w tym ulepszonej of which improved	7853,3	8011,0	8225,4	8277,6
o nawierzchni gruntowej unsurfaced	2082,2	1884,5	1788,2	1763,2

Biorąc pod uwagę funkcje dróg w 2023 r. drogi krajowe o nawierzchni twardej liczyły w województwie 779,6 km (tj. 9,0% ogólnej liczby dróg o tym typie nawierzchni), drogi wojewódzkie – 1018,9 km (11,7%), powiatowe – 3681,3 km (42,2%), a gminne – 3236,1 km (37,1%).

Wykres 71. Drogi publiczne o twardej nawierzchni
Stan w dniu 31 grudnia

Chart 71. Hard surface public roads
As of 31 December

Na koniec 2023 r. autostrady stanowiły 11,3% dróg krajowych o nawierzchni twardej w województwie. Długość autostrad wyniosła 88,1 km i zarówno w stosunku do 2022 r., jak i 2015 r. nie uległa zmianie. Drogi ekspresowe w województwie opolskim w 2023 r. liczyły łącznie 24,3 km. W 2023 r. autostrady stanowiły 4,8% tego rodzaju dróg w kraju, natomiast drogi ekspresowe – 0,7%. Na 1000 km² powierzchni przypadało 11,9 km dróg ekspresowych i autostrad, w tym 9,4 km autostrad (w kraju odpowiednio: 16,2 km i 5,9 km).

Wskaźnik gęstości dróg o nawierzchni twardej (wyrażający długość dróg o nawierzchni twardej na 100 km²) w 2023 r. w województwie wyniósł 92,6 km na 100 km² (w kraju – 101,9 km) wobec 92,4 km w 2022 r. (w kraju – 101,5 km) oraz 89,2 km w 2015 r. (w kraju – 93,0 km). Wartość omawianego wskaźnika była mocno zróżnicowana wśród województw i wahała się od 60,9 km na 100 km² w warmińsko-mazurskim do 178,2 km na 100 km² w śląskim. Województwo opolskie pod tym względem uplasowało się na 11 miejscu w kraju.

Tablica 39. Drogi publiczne o twardej nawierzchni
Stan w dniu 31 grudnia

Table 39. Hard surface public roads
 As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Ogółem w km Total in km	8399,6	8521,8	8699,5	8715,9
na 100 km ² per 100 km ²	89,2	90,5	92,4	92,6
W tym o nawierzchni ulepszonej Of which with improved surface	7853,3	8011,0	8225,4	8277,6
w tym: of which:				
ekspresowe expressways	–	–	–	24,3
autostrady motorways	88,1	88,1	88,1	88,1

W 2023 r. na 100 km² powierzchni województwa przypadało 8,3 km dróg krajowych, 10,8 km dróg wojewódzkich oraz 73,5 km dróg gminnych i powiatowych o twardej nawierzchni. W relacji do 2022 r. wzrosła gęstość dróg wojewódzkich oraz dróg gminnych i powiatowych (po 0,1 km), natomiast gęstość dróg krajowych nie uległa zmianie. W porównaniu natomiast z 2015 r. uległa zwiększeniu na 100 km² sieć dróg wojewódzkich o 0,3 km, a gminnych i powiatowych o 3,0 km.

Gęstość dróg gminnych i powiatowych o nawierzchni twardej ulepszonej była zróżnicowana terytorialnie. W 2023 r. największą długością tych dróg w województwie opolskim w przeliczeniu na 100 km² cechowało się m. Opole z wynikiem (207,0 km), a najmniejszą powiat namysłowski (54,7 km).

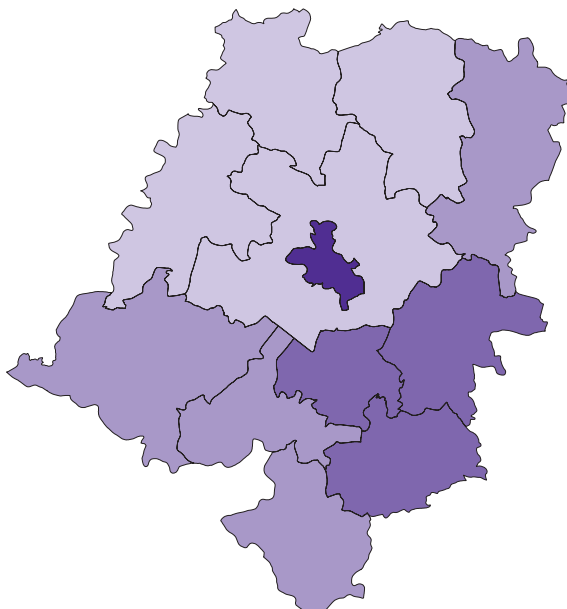
Mapa 43. Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej ulepszonej w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Map 43. Improved hard surface gmina and powiat roads in 2023
 As of 31 December

Na 100 km² w km
 Per 100 km² in km

100,0 – 207,0
 80,0 – 99,9
 60,0 – 79,9
 54,7 – 59,9

Województwo = 68,8
 Voivodship

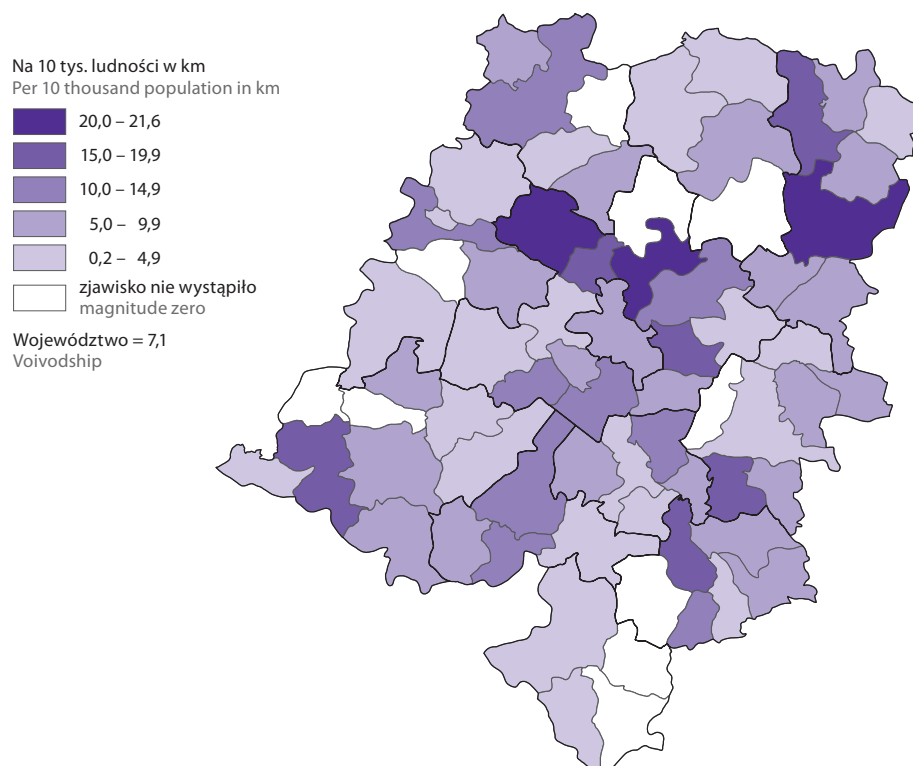
Łączna długość dróg powiatowych i gminnych o nawierzchni gruntowej w 2023 r. wyniosła 1763,2 km i była mniejsza o 1,4% w porównaniu z 2022 r. oraz o 15,3% niż w 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 1,5% i o 15,8%). Ich udział w ogólnej długości dróg wyniósł w województwie 16,8% i zmniejszył się zarówno w porównaniu z poprzednim rokiem (o 0,3 p. proc.), jak i 2015 r. (o 3,1 p. proc.), natomiast w kraju ukształtował się na poziomie – 25,3%, tj. mniej odpowiednio: o 0,4 p. proc. i o 5,4 p. proc. Na 100 km² powierzchni województwa w 2023 r. przypadało średnio 18,7 km dróg powiatowych i gminnych o nawierzchni gruntowej (w 2022 r. – 19,0 km; w 2015 r. – 22,1 km). Najwyższy wskaźnik odnotowano w powiecie nyskim – 54,1 km na 100 km², a najniższy w kluczborskim – 3,8 km na 100 km².

Łączna długość dróg rowerowych w 2023 r. w województwie opolskim wyniosła 669,2 km. W porównaniu z 2022 r. ich długość wzrosła o 27,7 km., tj. o 4,3%, a o 362,9 km, tj. o 118,5% w stosunku do 2015 r. Najwięcej dróg rowerowych znajdowało się powiecie opolskim – 120,7 km, natomiast najmniej w głubczyckim – 7,6 km. W porównaniu z 2022 r. najwyższy wzrost długości ścieżek rowerowych odnotowano w powiecie oleskim (o 18,7%), natomiast w stosunku do 2015 r. w powiecie namysłowskim (ponad 6-krotny).

W województwie opolskim w 2023 r. na 100 km² przypadało 7,1 km dróg rowerowych, tj. o 0,3 km więcej niż w poprzednim roku oraz o 3,8 km w porównaniu z 2015 r. W kraju wskaźnik ten wyniósł 6,9 km i wzrost odpowiednio: o 0,6 km i o 3,4 km. Największą długością dróg rowerowych w przeliczeniu na 100 km² charakteryzowało się m. Opole (75,4 km), a najmniejszą powiat głubczycki (1,1 km).

**Mapa 44. Drogi rowerowe w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 44. Bike lanes in 2023
As of 31 December

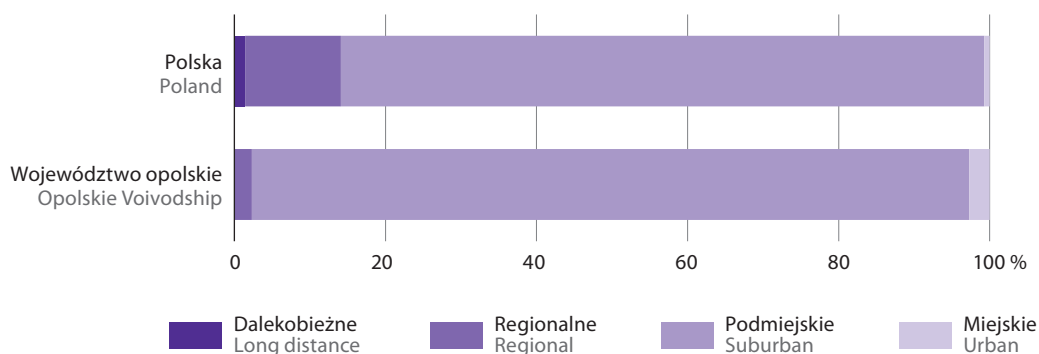

Biorąc pod uwagę długość dróg rowerowych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, w 2023 r. w województwie opolskim przypadało 7,1 km dróg rowerowych, tj. więcej o 0,3 km niż w 2022 r. i o 4,0 km w stosunku do 2015 r. (w kraju odpowiednio: 5,7 km oraz więcej o 0,5 km i o 2,9 km). Najdłuższe ścieżki rowerowe przypadające na 10 tys. ludności, znajdowały się w gminie Popielów (21,6 km) i Łubniany (20,5 km), najkrótsze natomiast w gminach: Walce (0,2 km) oraz Korfantów (0,4 km). W porównaniu z 2022 r. największy wzrost analizowanego wskaźnika zanotowała gmina Olesno (o 4,2 km), a w stosunku do 2015 r. gmina Łubniany, gdzie długość ścieżek rowerowych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wzrosła o 20,5 km.

W 2023 r. regularną komunikację autobusową (bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej) w województwie opolskim prowadzono na 486 liniach krajowych o łącznej długości 13,5 tys. km. W odniesieniu do 2022 r. liczba linii uległa zmniejszeniu o 6,9%, ale wzrosła o 18,0% w porównaniu z 2015 r., natomiast długość linii odpowiednio: spadła o 6,9% i wzrosła o 0,9%. W kraju względem 2022 r. zarejestrowano wzrost liczby linii o 5,1%, a spadek o 33,4% w odniesieniu do 2015 r., natomiast ich długość odpowiednio: wzrosła o 4,6% i spadła o 45,3%. W ogólnej liczbie linii krajowych 95,1% stanowiły linie podmiejskie o łącznej długości 12,6 tys. km. Ponadto w województwie opolskim w 2023 r. w ramach regularnej komunikacji autobusowej czynnych było 13 linii międzynarodowych o długości 25,5 tys. km. Liczba linii międzynarodowych w porównaniu z 2022 r. zmniejszyła się o 7,1%, a ich długość o 9,4%, natomiast w stosunku do 2015 r. odpowiednio: o 38,1% i o 31,0%. W kraju, zarówno w porównaniu z 2022 r., jak i 2015 r. liczba obsługiwanych linii międzynarodowych wzrosła po 21,0%, a ich długość zwiększyła się odpowiednio: o 46,9% i o 0,3%. W 2023 r. transportem samochodowym zarobkowym zostało przewiezionych łącznie 9,8 mln pasażerów, tj. o 10,5% więcej niż w 2022 r., a o 13,8% mniej w stosunku do 2015 r. Średnia odległość przewozu 1 pasażera w komunikacji krajowej wyniosła 25,7 km, a w komunikacji międzynarodowej 2038,5 km.

**Wykres 72. Krajowe linie regularnej komunikacji autobusowej w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 72. National lines of scheduled bus transport in 2023
As of 31 December

Transport miejski w 2023 r. w województwie opolskim obsługiwany był na 784 km linii autobusowych, których długość względem 2022 r. zwiększyła się o 1,0%, a o 13,3% w porównaniu z 2015 r. Tabor komunikacji miejskiej liczył w województwie 184 autobusy (w tym 148 stanowiły jednostki przystosowane do przewozu osób z niepełnosprawnościami), które dysponowały łącznie 18,1 tys. miejsc (w tym 82,7% dla osób z niepełnosprawnościami). W porównaniu zarówno z 2022 r. i 2015 r. wzrosła liczba autobusów odpowiednio: o 2,8% i o 9,5%, jak i liczba miejsc odpowiednio: o 2,3% i o 11,5%.

W 2023 r. w województwie opolskim z komunikacji miejskiej skorzystało 26,6 mln pasażerów, tj. o 13,2% więcej niż w 2022 r. oraz o 4,5% w stosunku do 2015 r. Średnio na 1 mieszkańca województwa przypadało 28 przewozów pasażerskich komunikacją miejską wobec 25 w 2022 r. jak i 2015 r.

Tablica 40. Komunikacja miejska^a
Stan w dniu 31 grudnia

Table 40. Urban transport^a
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Długość linii komunikacji miejskiej ogółem w km Total length of urban transport lines in km	692	776	777	784
w tym linii autobusowych of which bus lines	692	776	777	784
Tabor autobusowy komunikacji miejskiej Urban transport buses stock	168	173	179	184
w tym przystosowane do przewozu osób z niepełnosprawnościami of which adapted to carry people with disabilities	128	132	140	148
Liczba miejsc w autobusach Number of seats in buses	16248	17290	17710	18111
w tym przystosowane do przewozu osób z niepełnosprawnościami of which adapted to carry people with disabilities	12728	13241	13863	14976
Przewozy pasażerów w mln (w ciągu roku) Transport of passengers in millions (during the year)	25,4	16,1	23,5	26,6
Przewozy pasażerskie na 1 mieszkańca (w ciągu roku) Passenger transport per capita (during the year)	25,4	16,8	24,9	28,3

^a Dane obejmują przedsiębiorstwa i zakłady komunikacji miejskiej o liczbie pracujących 10 i więcej osób.
Data concern entities and urban transport enterprises employing 10 and more persons.

Długość linii kolejowych eksploatowanych w 2023 r. na terenie województwa opolskiego wyniosła 825 km i wzrosła o 5,2% w porównaniu z poprzednim rokiem oraz o 10,1% w stosunku do 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 0,9% i o 1,8%). Gęstość sieci kolejowych eksploatowanych w przeliczeniu na 100 km² powierzchni w 2023 r. wyniosła w województwie 8,8 km, wobec 8,3 km w 2022 r. i 8,0 km w 2015 r. W kraju omawiany miernik osiągał niższe wartości, tj. odpowiednio: 6,3 km, 6,2 km i 6,2 km.

W układzie województw w 2023 r. najbardziej korzystnym poziomem gęstości sieci kolejowej wyróżniało się śląskie z wynikiem 15,3 km na 100 km² powierzchni, natomiast najmniej podlaskie (3,8 km), a opolskie zajmowało 3 lokatę.

Energia

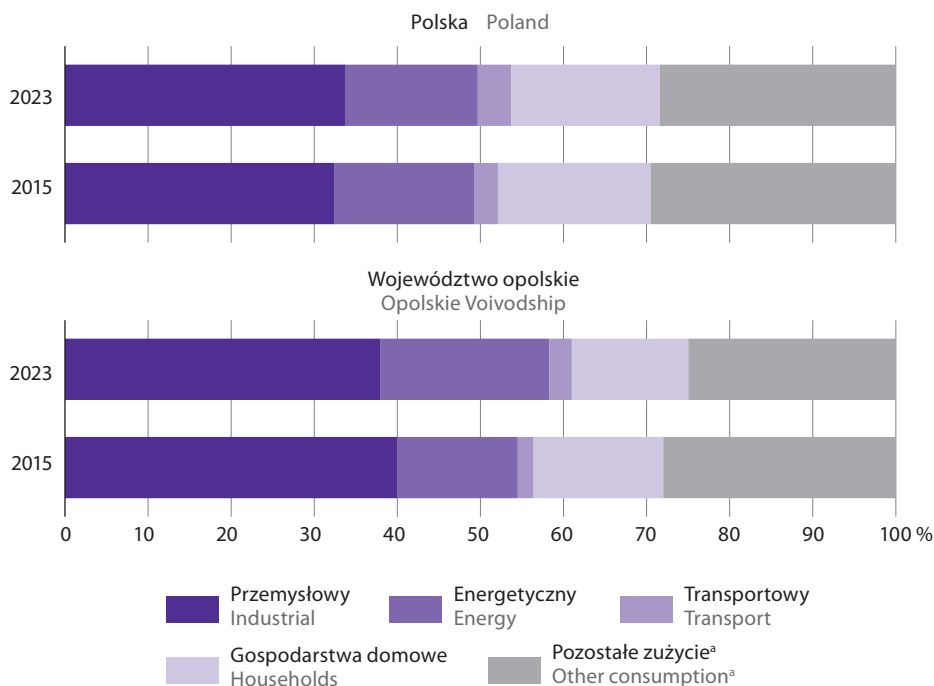
Energy

W 2023 r. w województwie opolskim w odniesieniu do roku poprzedniego oraz 2015 r. uległa zwiększeniu zarówno moc zainstalowana, jak i moc osiągalna przez elektrownie. W porównaniu z 2022 r., jak i z 2015 r. odnotowano wzrost poziomu wyprodukowanej energii. W stosunku do 2022 r. odnotowano spadek liczby odbiorców energii elektrycznej w gospodarstwach domowych, natomiast wzrost w porównaniu z 2015 r. Średnie zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2023 r. zwiększyło się w relacji do roku poprzedniego oraz do 2015 r.

W 2023 r. zainstalowana moc w elektrowniach działających w województwie opolskim wynosiła 4377,3 MW (w kraju – 66091,4 MW) i zwiększyła się o 2,3% (w kraju – o 9,4%) w odniesieniu do 2022 r. oraz o 120,6% (w kraju – o 63,8%) w stosunku do 2015 r. Poziom osiągalnej mocy wynosił w województwie 4290,6 MW (w kraju – 64184,8 MW) i wzrósł o 2,0% (w kraju – o 9,2%) w relacji do 2022 r. i o 114,2% (w kraju – o 60,7%) w porównaniu z 2015 r.

Głównymi producentami energii elektrycznej są elektrownie zawodowe. Zainstalowana moc elektrowni zawodowych w końcu 2023 r. wyniosła 3702,6 MW, tj. więcej o 0,2% w porównaniu z rokiem poprzednim (w kraju – o 2,7%), a osiągalna moc tych elektrowni wyniosła 3629,2 MW i w stosunku do 2022 r. wzrosła o 0,2% (w kraju – o 2,6%). Moc osiągalna elektrowni zawodowych stanowiła 84,6% ogółu mocy w elektrowniach.

Wykres 73. Zużycie energii elektrycznej według sektorów gospodarki
Chart 73. Electricity consumption by economy sectors

a łącznie z rolnictwem.
a Including agriculture.

W 2023 r. w województwie opolskim wyprodukowano 12957,0 GWh energii elektrycznej, co stanowiło 7,7% ogółu wyprodukowanej energii elektrycznej w kraju. W porównaniu z 2022 r. produkcja energii zwiększyła się o 0,1% (w kraju – spadek o 7,0%), a w odniesieniu do 2015 r. o 56,6% (w kraju – wzrost o 1,4%).

Produkcja z odnawialnych nośników energii w 2023 r. wyniosła 802,9 GWh, tj. więcej o 10,7% niż przed rokiem i o 27,8% niż w 2015 r. W kraju produkcja energii z OZE zwiększyła się o 21,6% w stosunku do 2022 r. oraz o 101,9% w porównaniu z 2015 r. i wyniosła 45801,1 GWh.

Udział wyprodukowanej energii elektrycznej z odnawialnych nośników energii w 2023 r. w województwie ukształtował się na poziomie 6,2% (ostatnia lokata wśród województw; w kraju – 27,4%) i w stosunku do 2022 r. wzrósł o 0,6 p. proc. (w kraju – o 6,4 p. proc.), a w relacji do 2015 r. spadł o 1,4 p. proc. (w kraju – wzrost o 13,6 p. proc.). Wśród województw w 2023 r. największym udziałem odnawialnych nośników energii w produkcji energii elektrycznej wyróżniało się warmińsko-mazurskie z wynikiem 97,6%.

Informacje o **liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej** dotyczą gospodarstw domowych oraz gospodarstw zbiorowego zakwaterowania, które opłacają rachunki za zużycie energii elektrycznej według stawek grupy taryfowej „gospodarstwa domowe”. Dane o zużyciu energii elektrycznej ustala się na podstawie wpłat zaliczkowych dokonanych przez odbiorców.

Tablica 41. Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych
Table 41. Consumers and consumption of electricity in households

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Odbiorcy w tys. (stan w dniu 31.12.) Consumers in thousands (as of 31.12.)	391,0	407,4	412,7	408,3
miasta urban areas	222,5	238,8	243,0	240,1
wieś rural areas	168,5	168,7	169,6	168,2
Zużycie: Consumption:				
w GWh in GWh	781,3	844,5	799,9	802,7
miasta urban areas	380,1	416,4	397,1	396,5
wieś rural areas	401,1	428,0	402,8	406,2
w kWh na odbiorcę ^a in kWh per consumer ^a	1998,0	2072,6	1938,5	1966,0
miasta urban areas	1708,3	1744,1	1634,1	1651,4
wieś rural areas	2380,7	2537,6	2374,6	2415,3

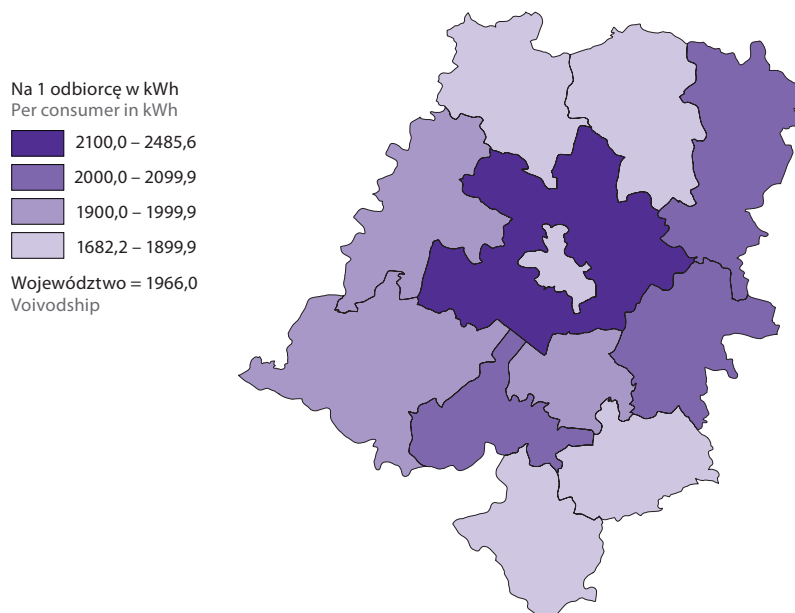
a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 grudnia.
a The number of consumers as of 31 December was used in calculations.

W 2023 r. w województwie opolskim odnotowano 408,3 tys. odbiorców energii elektrycznej w gospodarstwach domowych (w tym 240,1 tys. w miastach), a jej zużycie ukształtowało się na poziomie 802,7 GWh (tj. 2,7% zużycia notowanego w kraju). W porównaniu z rokiem poprzednim w województwie liczba odbiorców spadła o 1,1%, natomiast zużycie energii wzrosło o 0,3%. W kraju w analogicznym okresie zanotowano wzrost liczby odbiorców, a spadek zużycia energii elektrycznej odpowiednio: o 0,6% i o 1,0%. W odniesieniu do roku 2015 liczba odbiorców energii elektrycznej wzrosła o 4,4%, a zużycie o 2,7% (w kraju odpowiednio: o 13,1% i o 5,2%). Wśród odbiorców energii elektrycznej w województwie opolskim przeważali mieszkańcy miast, stanowiąc 58,8% ogółu odbiorców. Ich liczba spadła w skali roku o 1,2%, a na obszarach wiejskich o 0,9%. Większe zużycie energii zaobserwowano na wsi. W 2023 r. odbiorcy z terenów wiejskich zużyli 50,6% ogółu energii elektrycznej w województwie. W porównaniu z 2022 r. zużycie energii na wsi wzrosło o 0,8%, a w miastach spadło o 0,1%.

Wskaźnik zużycia energii elektrycznej na 1 mieszkańca ogółem w województwie opolskim osiągnął w 2023 r. poziom 854,4 kWh i był wyższy o 8,1 kWh od notowanego w 2022 r. oraz o 72,2 kWh niż w 2015 r. W kraju w 2023 r. wyniósł 789,8 kWh i zmniejszył się o 4,9 kWh w stosunku do 2022 r., natomiast wzrósł o 53,5 kWh w porównaniu z 2015 r. Wyższym zużyciem energii w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2023 r. podobnie jak w kraju charakteryzowały się tereny wiejskie. W 2023 r. omawiany wskaźnik na wsi osiągnął poziom 916,6 kWh wobec 799,0 kWh w miastach (w kraju analogicznie: 804,3 kWh wobec 780,0 kWh).

W 2023 r. zużycie energii elektrycznej w przeliczeniu na 1 odbiorcę w gospodarstwach domowych wyniosło 1966,0 kWh i w porównaniu z 2022 r. zwiększyło się o 27,5 kWh. Na wsi w 2023 r. zużycie energii elektrycznej na 1 odbiorcę ukształtowało się na poziomie 2415,3 kWh i wzrosło o 40,7 kWh w odniesieniu do poprzedniego roku, natomiast w miastach odnotowano 1651,4 kWh, tj. więcej o 17,3 kWh.

Mapa 45. Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2023 r.
Map 45. Consumption of electricity in households in 2023

Biorąc pod uwagę zróżnicowanie przestrzenne najwyższe zużycie energii elektrycznej na 1 odbiorcę w 2023 r. wystąpiło w powiatach: opolskim (2485,6 kWh) i strzeleckim (2090,4 kWh), najniższe natomiast w m. Opolu (1682,2 kWh) oraz powiecie kluczborskim (1815,3 kWh).

Rozdział 7

Chapter 7

Zarządzanie rozwojem

Development management

7.1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego

7.1. Revenue of local government units

Dochody ogółem budżetów jednostek samorządu terytorialnego (JST) w skali roku rosły wolniej niż w 2022 r. W relacji do roku poprzedniego istotnie zwiększyła się subwencja ogólna, przy jednoczesnym zmniejszeniu dotacji ogółem. Większość dochodów ogółem budżetów JST stanowiły dochody gmin. Głównym źródłem dochodów JST były dochody własne. Największy udział dochodów własnych w dochodach ogółem odnotowano w budżecie miasta na prawach powiatu. W latach 2015–2023 najszybciej rosły dochody budżetu miasta na prawach powiatu, a najwolniej – budżetów powiatów. W analizowanym okresie dochody ogółem jednostek samorządu terytorialnego w przeliczeniu na 1 mieszkańca kształtowały się poniżej średniej krajowej.

W 2023 r. dochody ogółem budżetów jednostek samorządu terytorialnego (JST) w województwie opolskim wynosiły 8510,3 mln zł i w ujęciu rocznym zwiększyły się o 4,5% (w kraju – o 4,7%). W budżecie samorządu województwa dochody wzrosły o 28,8%, w budżetach powiatów – o 18,1%, a w budżecie miasta na prawach powiatu – o 14,7%. Poziomu z 2022 r. nie przekroczyły dochody budżetów gmin (spadek o 4,2%). W porównaniu z 2015 r. dochody ogółem budżetów JST wzrosły o 86,4% (w kraju – o 81,9%). Najszybciej rosły dochody budżetu miasta na prawach powiatu (117,6%), a najwolniej – budżetów powiatów (76,0%). Ponad 50% dochodów ogółem budżetów JST stanowiły dochody gmin (57,4%), w tym głównie miejsko-wiejskich (34,6%). Najmniejszy udział w generowaniu dochodów ogółem miał budżet samorządu województwa (10,2%).

Tablica 42. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego
Table 42. Revenue of budgets of local government units

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN				udział dochodów własnych w % ogółem dochodów share of own revenue in % of total revenue
Ogółem Total	4569,59	7630,97	8615,90	9058,59	47,4
Gminy ^a Gminas ^a	3100,54	5243,71	6229,73	6007,16	50,6
Miasto na prawach powiatu City with powiat status	5423,05	10074,52	9708,32	11162,68	54,7
Powiaty Powiats	869,79	1253,20	1392,31	1655,22	32,8
Województwo Voivodship	425,51	658,02	714,36	925,64	39,8

^a Bez gminy mającej również status miasta na prawach powiatu.
^a Excluding gmina which is also city with powiat status.

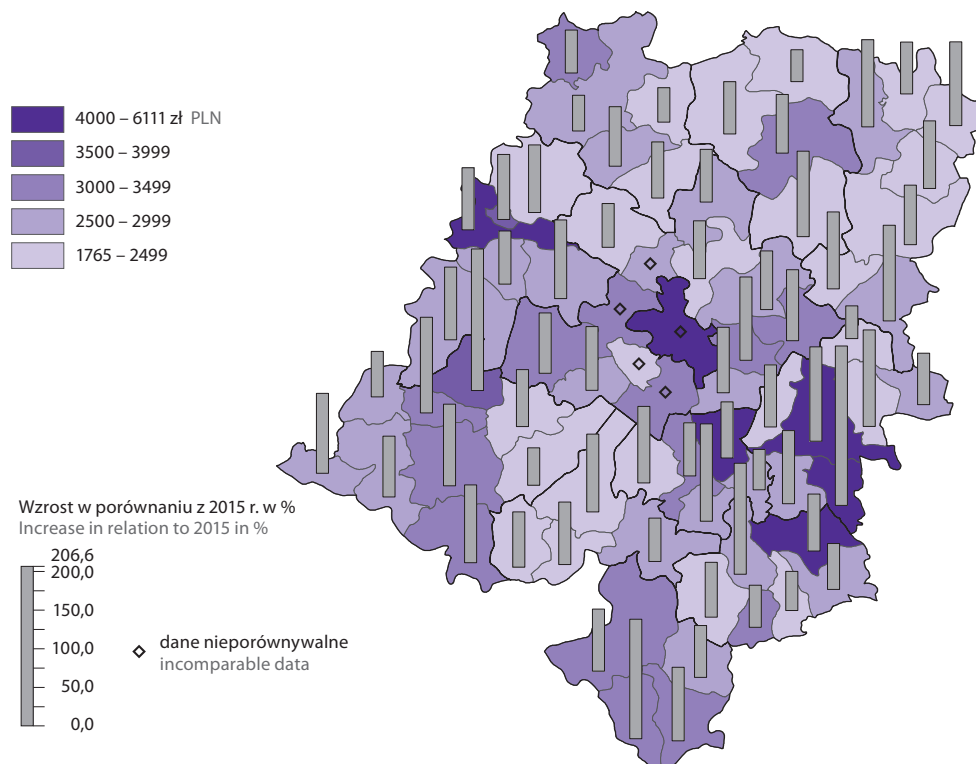
Dochody ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2023 r. osiągnęły poziom 9058,59 zł wobec 9602,96 zł w kraju. W odniesieniu do 2022 r. dochody te, podobnie jak w kraju, wzrosły o 5,1%. Wzrost omawianego wskaźnika odnotowano w budżecie samorządu województwa (o 29,6%), w budżetach powiatów (o 18,9%) oraz w budżecie miasta na prawach powiatu (o 15,0%), przy spadku wskaźnika w budżetach gmin (o 3,6%). W relacji do 2015 r. dochody ogółem przypadające na 1 mieszkańca zwiększyły się o 98,2% (w kraju – o 85,5%). Na poszczególnych szczeblach samorządu terytorialnego wzrost dochodów ogółem na 1 mieszkańca wahał się od 90,3% (budżety powiatów) do 117,5% (budżet samorządu województwa).

Główne źródło dochodów budżetów JST stanowiły dochody własne, w 2023 r. wynosiły one 4032,9 mln zł i były o 2,5% wyższe niż w 2022 r. (w kraju – o 2,3%). Wzrost dochodów własnych obserwowano w budżecie samorządu województwa (o 29,0%) i w budżecie miasta na prawach powiatu (o 7,0%). Tymczasem w budżetach powiatów i w budżetach gmin dochody własne uległy obniżeniu (odpowiednio: o 4,8% i o 0,3%). W odniesieniu do 2015 r. dochody własne JST zwiększyły się o 74,5% (w kraju – o 73,3%). Ponadprzeciętny wzrost dochodów własnych odnotowano w budżecie samorządu województwa (o 148,5%) oraz w budżecie miasta na prawach powiatu (o 87,1%). W budżetach gmin dochody własne wzrosły o 66,5%, a w budżetach powiatów – o 61,3%. Samodzielność finansowa JST mierzona jest udziałem dochodów własnych w dochodach ogółem. W 2023 r. na poszczególnych szczeblach samorządu terytorialnego rozpiętość tego udziału wynosiła od 32,8% (budżety powiatów) do 54,7% (budżet miasta na prawach powiatu), przy wskaźniku 47,4% dla ogółem JST.

Dochody własne budżetów JST przypadające na 1 mieszkańca w 2023 r. były równe 4292,69 zł i zwiększyły się o 3,1% w porównaniu z 2022 r. (w kraju – o 2,7%). Istotne zróżnicowanie w poziomie i zmianach tego wskaźnika obserwowano na poszczególnych szczeblach samorządu terytorialnego. Dochody własne budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiły 3041,59 zł, tj. o 0,4% więcej niż w 2022 r. W gminach miejskich wskaźnik ten osiągnął poziom 3903,79 zł, w gminach miejsko-wiejskich – 3038,89 zł, a w gminach wiejskich – 2704,02 zł. Najwyższy poziom dochodów własnych na 1 mieszkańca wystąpił w gminie Gogolin (5608,94 zł), a najniższy – w gminie Zębowice (1764,65 zł). Dochody własne budżetów powiatów w przeliczeniu na 1 mieszkańca kształtowały się na poziomie 543,23 zł, tj. o 4,2% niższym w porównaniu z 2022 r. Rozpiętość dochodów na 1 mieszkańca wynosiła od 375,02 zł w powiecie oleskim do 1402,58 zł w powiecie głubczyckim. Dochody własne przypadające na 1 mieszkańca w budżecie miasta na prawach powiatu osiągnęły poziom 6111,34 zł i wzrosły o 7,3% w odniesieniu do 2022 r., a w budżecie samorządu województwa wynosiły 368,20 zł i były o 29,7% wyższe względem 2022 r. W relacji do 2015 r. dochody własne budżetów JST na 1 mieszkańca zwiększyły się o 85,5% (w kraju – o 76,8%). Wzrost tych dochodów kształtował się od 74,5% w budżetach powiatów do 164,2% w budżecie samorządu województwa.

Źródłami **dochodów własnych** jednostek samorządu terytorialnego są m.in.: wpływy z podatków, opłat, dochody z majątku JST, spadki, zapisy i darowizny na rzecz JST, dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach, odsetki od pożyczek udzielanych przez jednostki samorządu terytorialnego, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej, odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody JST, odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej i inne. W rozumieniu ustawy dochodami własnymi jednostek samorządu terytorialnego są również udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) oraz z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT).

Mapa 46. Dochody własne budżetów gmin^a na 1 mieszkańca w 2023 r.
Map 46. Own revenue of gminas budgets^a per capita in 2023

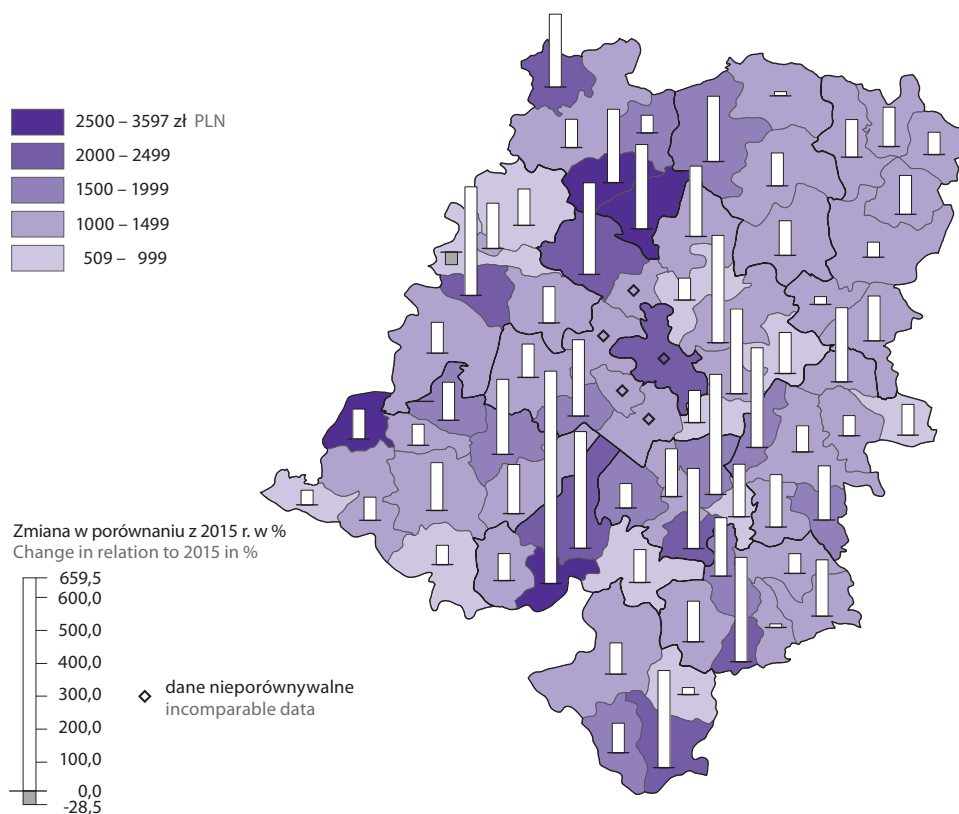

a Dochody własne budżetu miasta na prawach powiatu obejmują środki otrzymane w ramach części gminnej i powiatowej.
 a Own revenue of budget of the city with powiat status include funds received under the gmina and powiat parts.

Istotną pozycję w budżecie każdej jednostki samorządu terytorialnego stanowią dotacje, szczególnie inwestycyjne, które mają na celu zdynamizowanie rozwoju danego obszaru. W 2023 r. dotacje ogółem były równe 1937,6 mln zł i w porównaniu z 2022 r. obniżyły się o 15,1% (w kraju – o 13,1%). Spadek dotacji odnotowano w budżetach gmin (o 33,8%). W budżetach powiatów oraz w budżecie samorządu województwa i w budżecie miasta na prawach powiatu dotacje ogółem w skali roku uległy zwiększeniu (odpowiednio: o 47,3%, o 21,6% i o 14,2%). W odniesieniu do 2015 r. dotacje zwiększyły się o 101,2% (w kraju – o 87,8%). Wzrost dotacji odnotowano na wszystkich szczeblach samorządu terytorialnego – od 17,3% w budżecie samorządu województwa do 265,4% w budżecie miasta na prawach powiatu. W 2023 r. dotacje ogółem stanowiły 22,8% dochodów ogółem budżetów JST. Ponadprzeciętny udział dotacji w dochodach ogółem obserwowano w budżecie samorządu województwa (29,5%) i w budżetach powiatów (25,4%). W budżecie miasta na prawach powiatu dotacje stanowiły 20,7% dochodów ogółem, a w budżetach gmin – 21,5%.

Dotacje ogółem budżetów JST w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2023 r. wynosiły 2062,45 zł i obniżyły się o 14,6% względem 2022 r., przy wzroście o 113,9% w odniesieniu do 2015 r. W budżetach gmin omawiany wskaźnik osiągnął poziom 1289,02 zł. Najwyższe dotacje przypadające na 1 mieszkańca odnotowano w gminie Lubrza (3597,03 zł), a najniższe – w gminie Tarnów Opolski (509,02 zł). W budżecie miasta na prawach powiatu omawiany wskaźnik kształtował się na poziomie 2307,41 zł.

Mapa 47. Dotacje^a dla gmin^b na 1 mieszkańca w 2023 r.
Map 47. Grants^a for gminas^b per capita in 2023

a Dane dotyczą dotacji celowych oraz dotacji z §§ 200, 620, 205 i 625 klasyfikacji budżetowej; w 2023 r. wraz z dotacjami z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 (w tym z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych) i dotacjami z Funduszu Pomocy lub z innych środków na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy. b Dotacje budżetu miasta na prawach powiatu obejmują środki otrzymane w ramach części gminnej i powiatowej.

a Data concerning targeted grants and grants from §§ 200, 620, 205 and 625 of the budget classification; in 2023 with grants from the COVID-19 Prevention Fund (including Local Government Investment Fund) and grants from the Assistance Fund or other funds for financing or subsidising the implementation of tasks in the field of helping Ukrainian citizens. b Grants of budget of the city with powiat status include funds received under the gmina and powiat parts.

Dotacje o charakterze inwestycyjnym wynosiły 841,8 mln zł, tj. o 153,8% więcej względem 2022 r. Wzrost dotacji obserwowano na wszystkich szczeblach samorządu terytorialnego, w tym największy (ponad 5-krotny) w budżetach powiatów. W porównaniu z 2015 r. dotacje inwestycyjne zwiększyły się o 247,7%, przy czym najbardziej (ponad 7-krotnie) wzrosły w budżecie miasta na prawach powiatu. Największy odsetek dotacji inwestycyjnych odnotowano w budżetach gmin (51,7% dotacji inwestycyjnych budżetów JST), a najmniejszy – w budżecie samorządu województwa (12,2%).

Dotacje inwestycyjne miały istotny udział w finansowaniu wydatków inwestycyjnych. W 2023 r. dotacje o charakterze inwestycyjnym sfinansowały 52,4% wydatków inwestycyjnych budżetów JST (w kraju – 44,4%). Największy odsetek wydatków sfinansowanych przez dotacje odnotowano w budżecie miasta na prawach powiatu (86,2%). W budżetach powiatów dotacje o charakterze inwestycyjnym były źródłem finansowania 66,2% wydatków inwestycyjnych, w budżetach gmin – 47,4%, a w budżecie samorządu województwa – 35,7%. Odsetek sfinansowanych wydatków inwestycyjnych poprzez dotacje inwestycyjne w budżetach JST ogółem w relacji do 2022 r. wzrósł o 26,7 p. proc., a w odniesieniu do 2015 r. – o 9,9 p. proc.

Większość wpływów w formie dotacji generowały dotacje celowe, które wynosiły 1532,8 mln zł. Dotacje celowe stanowiły 79,1% dotacji ogółem, w tym dotacje z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej – 32,8% i na zadania własne – 9,1%. Na poszczególnych szczeblach samorządu terytorialnego udział dotacji celowych w dotacjach ogółem mieścił się w przedziale od 37,4% (budżet samorządu województwa) do 89,6% (budżety gmin).

Z ogółu otrzymanych przez JST dotacji istotna część (404,8 mln zł, tj. 20,9%) to dotacje przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich i innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich (dotacje z §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 klasyfikacji budżetowej). Największy udział omawianych dotacji w dotacjach ogółem odnotowano w budżecie samorządu województwa (62,6%), a najmniejszy – w budżetach gmin (10,4%)³.

Budżety jednostek samorządu terytorialnego zasila również subwencja ogólna z budżetu państwa, która w 2023 r. wynosiła 2539,8 mln zł i była większa o 31,7% względem 2022 r., a o 96,9% w porównaniu z 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 33,1% i o 94,2%). W skali roku wzrost subwencji ogólnej wynosił od 26,8% w budżetach powiatów do 37,1% w budżecie miasta na prawach powiatu. W relacji do 2015 r. subwencja ogólna zwiększyła się na wszystkich szczeblach samorządu terytorialnego, w tym najbardziej (blisko 4-krotnie) w budżecie samorządu województwa. W największym stopniu zależne od dochodów z budżetu państwa, przekazywanych w formie subwencji były budżety powiatów, gdzie subwencja stanowiła 41,8% dochodów ogółem. Największy udział w subwencji ogólnej miała część oświatowa (59,6%). Na poszczególnych szczeblach samorządu terytorialnego na zadania oświatowe przeznaczono od 6,0% (budżet samorządu województwa) do 78,1% (budżet miasta na prawach powiatu) subwencji ogólnej.

7.2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego

7.2. Expenditure of local government units

W 2023 r. w relacji do roku poprzedniego wydatki wzrosły na wszystkich szczeblach JST, poza budżetami gmin. Głównym obciążeniem budżetów JST były wydatki bieżące, z których najwięcej przeznaczono na wynagrodzenia oraz zakup materiałów i usług. Wydatki o charakterze inwestycyjnym kształtowały się na wyższym poziomie na wszystkich szczeblach samorządu terytorialnego, z wyjątkiem budżetu miasta na prawach powiatu. Największy udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem odnotowano w budżecie samorządu województwa. W odniesieniu do 2015 r. wydatki ogółem zwiększyły się na wszystkich szczeblach JST, w tym najbardziej w budżecie miasta na prawach powiatu. Wydatki ogółem JST w przeliczeniu na 1 mieszkańca były niższe od średnich wydatków w kraju.

W 2023 r. wydatki ogółem budżetów JST wynosiły 8742,7 mln zł i wzrosły o 4,5% w skali roku, a o 95,6% w porównaniu z 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 8,8% i o 96,0%). W relacji do 2022 r. wydatki ogółem zwiększyły się w budżecie samorządu województwa (o 21,6%), w budżetach powiatów (o 16,4%) oraz w budżecie miasta na prawach powiatu (o 9,9%). Odminną tendencję obserwowano w budżetach gmin, gdzie wydatki ogółem kształtowały się na niższym poziomie (o 1,8%) w odniesieniu do 2022 r. Względem 2015 r. wzrost wydatków odnotowano na wszystkich szczeblach samorządu terytorialnego. W budżecie miasta na prawach powiatu wydatki ogółem były wyższe o 125,7%, w budżecie samorządu województwa – o 111,3%, w budżetach gmin – o 90,7%, a w budżetach powiatów – o 78,9%. Największe środki budżetowe znajdowały się w dyspozycji samorządów gmin (58,5% wydatków ogółem budżetów JST), w tym głównie miejsko-wiejskich (35,4%).

Wydatki ogółem budżetów JST w przeliczeniu na 1 mieszkańca osiągnęły poziom 9305,94 zł (w kraju – 10211,48 zł). W porównaniu z 2022 r. omawiane wydatki wzrosły o 5,1% (w kraju – o 9,2%). Wzrost

³ Więcej informacji o zagadnieniach związanych z dotacjami na realizację projektów europejskich w podrozdziale 7.4.

tych wydatków obserwowano w budżecie samorządu województwa (o 22,4%), w budżetach powiatów (o 17,2%) oraz w budżecie miasta na prawach powiatu (o 10,2%), a spadek – w budżetach gmin (o 1,1%). W odniesieniu do 2015 r. wydatki ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca były o 107,9% wyższe (w kraju – o 99,9%). Ponadprzeciętny wzrost wydatków ogółem na 1 mieszkańca odnotowano w budżecie samorządu województwa (o 124,7%) oraz w budżecie miasta na prawach powiatu (o 113,5%). W budżetach gmin omawiany wskaźnik był o 106,3% wyższy, a w budżetach powiatów – o 93,5%.

Tablica 43. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego
Table 43. Expenditure of budgets of local government units

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN				udział wydatków inwestycyjnych w % ogółem wydatków share of invest- ment expenditure in % of total expenditure
Ogółem Total	4475,76	7230,67	8851,30	9305,94	18,4
Gminy ^a Gminas ^a	3046,43	4993,49	6356,77	6284,47	18,0
Miasto na prawach powiatu City with powiat status	5359,25	9801,96	10381,90	11443,37	13,0
Powiaty Powiats	864,11	1185,25	1426,84	1672,02	15,9
Województwo Voivodship	391,95	569,84	719,60	880,68	34,7

a Bez gminy mającej również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding gmina which is also city with powiat status.

Głównym obciążeniem budżetów JST są wydatki bieżące. W 2023 r. wynosiły one 6913,2 mln zł i były o 0,8% niższe względem 2022 r. oraz o 79,1% wyższe w relacji do 2015 r. (w kraju wyższe odpowiednio: o 1,0% i o 84,9%), stanowiąc 79,1% wydatków ogółem (75,8%). Ponadprzeciętny odsetek wydatków bieżących odnotowano w budżetach powiatów (83,9%), w budżetach gmin (80,0%) i w budżecie miasta na prawach powiatu (79,4%). W budżecie samorządu województwa wydatki bieżące stanowiły 64,9% wydatków ogółem.

Z wydatków bieżących najwięcej środków przeznaczono na wynagrodzenia (40,7%) oraz zakup materiałów i usług (25,7%). Na poszczególnych szczeblach samorządu terytorialnego odsetek wydatków na wynagrodzenia kształtował się od 23,3% (budżet samorządu województwa) do 57,0% (budżety powiatów), a na zakup materiałów i usług – od 18,0% (budżet samorządu województwa) do 29,0% (budżet miasta na prawach powiatu).

Wydatki majątkowe budżetów JST były równe 1829,5 mln zł i zwiększyły się o 30,8% w odniesieniu do 2022 r. oraz o 199,9% w porównaniu z 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 43,5% i o 141,4%). W skali roku wzrost wydatków majątkowych wystąpił na wszystkich szczeblach samorządu terytorialnego. W budżetach powiatów wydatki były o 59,7% wyższe, w budżecie samorządu województwa – o 31,3%, w budżecie miasta na prawach powiatu – o 27,4%, a w budżetach gmin – o 26,7%. W relacji do 2015 r. najszybciej rosły wydatki w budżecie miasta na prawach powiatu (ponad 4-krotnie), a najwolniej – w budżetach powiatów (153,7%).

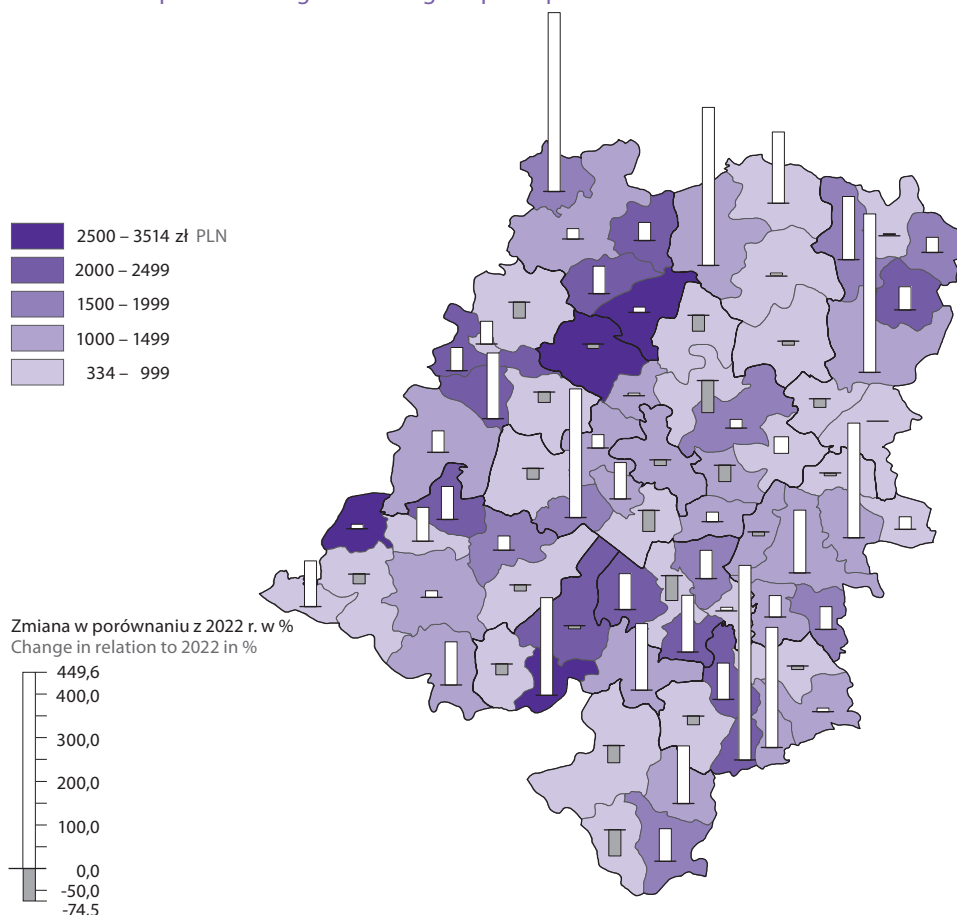
W 2023 r. wydatki majątkowe w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiły 1947,36 zł i były wyższe o 31,6% w ujęciu rocznym, a o 218,8% względem 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 44,0% i o 146,2%). Na poszczególnych szczeblach samorządu terytorialnego wskaźnik wahał się od 269,10 zł (budżety powiatów) do 2353,30 zł (budżet miasta na prawach powiatu).

Większość wydatków majątkowych (87,9%) miała charakter inwestycyjny. Na inwestycje przeznaczono 1607,8 mln zł, tj. więcej o 24,6% niż w 2022 r., a o 182,4% w relacji do 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 45,4% i o 135,5%). Względem 2022 r. wydatki inwestycyjne kształtowały się na wyższym poziomie na wszystkich szczeblach samorządu terytorialnego, z wyjątkiem budżetu miasta na prawach powiatu, gdzie odnotowano ich spadek o 13,7%. W budżetach powiatów wydatki inwestycyjne zwiększyły się o 65,3%, w budżecie samorządu województwa – o 45,1%, a w budżetach gmin – o 23,2%. W odniesieniu do 2015 r. wydatki inwestycyjne w największym stopniu wzrosły w budżecie samorządu województwa (ponad 3-krotnie), a w najmniejszym – w budżetach powiatów (o 161,2%).

Wydatki inwestycyjne budżetów JST stanowiły 18,4% wydatków ogółem (w kraju – 22,8%). W ujęciu rocznym ich odsetek zwiększył się 3,0 p. proc., a w porównaniu z 2015 r. – o 5,7 p. proc. Najwyższy odsetek wydatków inwestycyjnych odnotowano w budżecie samorządu województwa – 34,7%. W budżetach gmin wydatki inwestycyjne stanowiły 18,0% wydatków ogółem, w budżetach powiatów – 15,9%, a w budżecie miasta na prawach powiatu – 13,0%.

Mapa 48. Wydatki inwestycyjne budżetów gmin^a na 1 mieszkańca w 2023 r.

Map 48. Investment expenditure of gminas budgets^a per capita in 2023

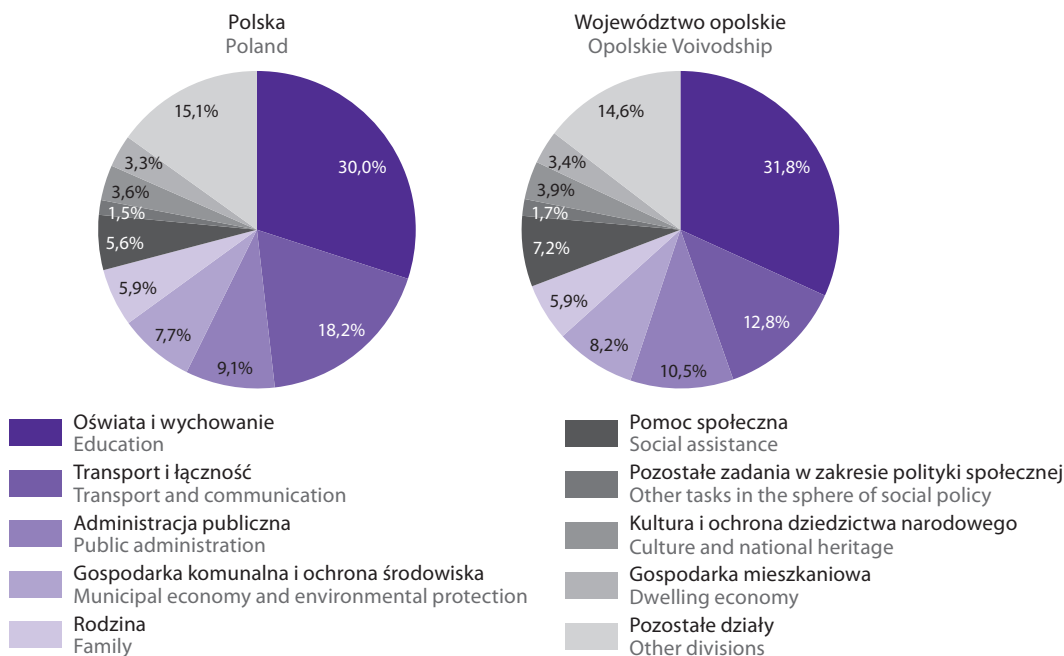
^a Wydatki inwestycyjne budżetu miasta na prawach powiatu dotyczą zadań statutowych gminy i powiatu.

^a Investment expenditure of budget of the city with powiat status concerns the statutory tasks of gmina and powiat.

Wydatki inwestycyjne przypadające na 1 mieszkańca w 2023 r. wynosiły 1711,36 zł i w skali roku wzrosły o 25,4% (w kraju – o 45,9%). Wydatki inwestycyjne budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca osiągnęły poziom 1128,51 zł i były o 24,0% wyższe w relacji do 2022 r. W gminach miejskich wskaźnik ten wynosił 766,84 zł, w gminach miejsko-wiejskich – 996,01 zł, a w gminach wiejskich – 1572,97 zł. Najwięcej

wydatków na cele inwestycyjne w przeliczeniu na 1 mieszkańca przeznaczyła gmina Lubrza (3514,45 zł), a najmniej – gmina Łubniany (334,18 zł). Wydatki inwestycyjne budżetów powiatów przypadające na 1 mieszkańca kształtowały się na poziomie 265,41 zł, tj. o 66,4% wyższym w skali roku. Rozpiętość wydatków na 1 mieszkańca wynosiła od 86,83 zł w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim do 842,66 zł w powiecie namysłowskim. Wydatki inwestycyjne w przeliczeniu na 1 mieszkańca w budżecie miasta na prawach powiatu osiągnęły poziom 1482,46 zł i w porównaniu z 2022 r. obniżyły się o 13,5%. W budżecie samorządu województwa omawiany wskaźnik wynosił 305,55 zł i był o 46,0% wyższy w skali roku. W odniesieniu do 2015 r. wydatki inwestycyjne budżetów JST na 1 mieszkańca wzrosły 3-krotnie (w kraju – o 140,3%). W analizowanym okresie najszybciej rosły wydatki budżetu samorządu województwa (246,6%), a najwolniej – wydatki budżetu miasta na prawach powiatu (167,6%).

Wykres 74. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2023 r.
Chart 74. Expenditure of local government units budgets by divisions in 2023

W 2023 r. w strukturze wydatków budżetów JST według działów klasyfikacji budżetowej ponad 50% ogółu wydatków skupiały trzy działy spośród trzydziestu czterech ujętych w klasyfikacji budżetowej. Największy udział w strukturze stanowiły wydatki na oświatę i wychowanie (31,8% wydatków ogółem wobec 30,0% w kraju). Znaczący odsetek wydatków przeznaczono także na transport i łączność – 12,8% oraz na administrację publiczną – 10,5% (w kraju odpowiednio: 18,2% i 9,1%). Na stosunkowo niskim poziomie, zarówno w województwie, jak i przeciętnie w kraju, kształtowały się natomiast wydatki dotyczące edukacyjnej opieki wychowawczej (odpowiednio: 1,2% i 1,6%) oraz ochrony zdrowia (1,3% i 1,8%).

W odniesieniu do 2022 r. zaobserwowano zmiany w strukturze wydatków budżetów JST, w tym m.in. spadek odsetka wydatków na pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (o 5,2 p. proc.), na rodzinę (o 4,0 p. proc.) i na ochronę zdrowia (o 0,6 p. proc.), przy jednoczesnym wzroście odsetka wydatków na oświatę i wychowanie (o 2,8 p. proc.), na kulturę fizyczną (o 1,6 p. proc.) oraz na transport i łączność (o 1,1 p. proc.).

Struktura wydatków według działów budżetów jednostek na poszczególnych szczeblach samorządu terytorialnego różni się ze względu na zakres zadań przypisanych im ustawowo. W 2023 r. wydatki na oświatę i wychowanie były największym obciążeniem dla budżetów gmin (34,9% wydatków budżetów gmin). Wydatki w dziale transport i łączność realizowane były w największym zakresie przez samorząd województwa (48,2% wydatków samorządu województwa). Z kolei wydatki w dziale pomoc społeczna największy odsetek stanowiły w budżetach powiatów (12,8% wydatków budżetów powiatów).

7.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego

7.3. Result of budgets of local government units

W 2023 r. budżety JST zamknęły się zbiorczo deficytem. Ujemny wynik odnotowano na wszystkich szczeblach samorządu terytorialnego, z wyłączeniem samorządu województwa. Największy udział deficytu w dochodach ogółem obserwowano w budżetach gmin. W latach 2015–2023 deficyt w budżetach JST wystąpił 5-krotnie. Wskaźnik zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego nieznacznie zwiększył się względem 2022 r. Najmniej zadłużony był samorząd województwa, a najbardziej – miasto na prawach powiatu.

W 2023 r. budżety jednostek samorządu terytorialnego w województwie opolskim, podobnie jak przeciętnie w kraju, zamknęły się zbiorczo deficytem w wysokości 232,4 mln zł wobec deficytu 222,5 mln zł przed rokiem i nadwyżki 93,7 mln zł w 2015 r. W latach 2015–2023 deficyt w budżetach JST odnotowano 5-krotnie, w tym największy w 2018 r. (3,4% dochodów ogółem). W 2023 r. ujemny wynik budżetów JST stanowił 2,7% dochodów ogółem (w kraju – 6,3%). Deficytem zamknęły się budżety JST na wszystkich szczeblach, z wyłączeniem budżetu samorządu województwa. Ujemny wynik w relacji do dochodów ogółem kształtował się od 1,0% (budżety powiatów) do 4,6% (budżety gmin). W budżecie samorządu województwa uzyskana nadwyżka stanowiła 4,9% dochodów ogółem.

Na osiemdziesiąt trzy funkcjonujące w województwie opolskim jednostki samorządu terytorialnego w sześćdziesięciu sześciu z nich odnotowano deficyt budżetowy (79,5% ogółu jednostek). W trzydziestu ośmiu jednostkach relacja deficytu do dochodów w budżecie przekroczyła 5%, w tym w siedmiu jednostkach – 15%. Nadwyżką zamknęły się budżety siedemnastu jednostek, a najwyższa relacja nadwyżki do dochodów wynosiła 8,3%.

Tablica 44. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego
Table 44. Result of budgets of local government units

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	w mln zł in million PLN				relacja do dochodów ogółem w % relation to total revenue in %
Ogółem Total	93,7	384,2	-222,5	-232,4	-2,7
Gminy ^a Gminas ^a	47,6	208,2	-104,0	-225,5	-4,6
Miasto na prawach powiatu City with powiat status	7,6	34,8	-85,3	-35,5	-2,5
Powiaty Powiats	5,0	56,5	-28,3	-13,7	-1,0
Województwo Voivodship	33,5	84,6	-5,0	42,2	4,9

a Bez gminy mającej również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding gmina which is also city with powiat status.

Gminy województwa opolskiego zamknęły rok budżetowy deficytem w wysokości 225,5 mln zł, przy deficycie 104,0 mln zł w roku poprzednim i nadwyżce 47,6 mln zł w 2015 r. Wynik budżetów gmin stanowił 4,6% dochodów ogółem (w 2022 r. – 2,0%, w 2015 r. – 1,7%). Deficyt odnotowano w pięćdziesięciu siedmiu gminach, w tym największy w gminach: Baborów (23,3% dochodów ogółem), Popielów (17,1%) i Pokój (16,9%). Dodatni wynik w budżecie osiągnęło trzynaście gmin. Do gmin z największą nadwyżką należały: Zębowice (8,3% dochodów ogółem), Pakosławice (7,5%) i Branice (6,4%).

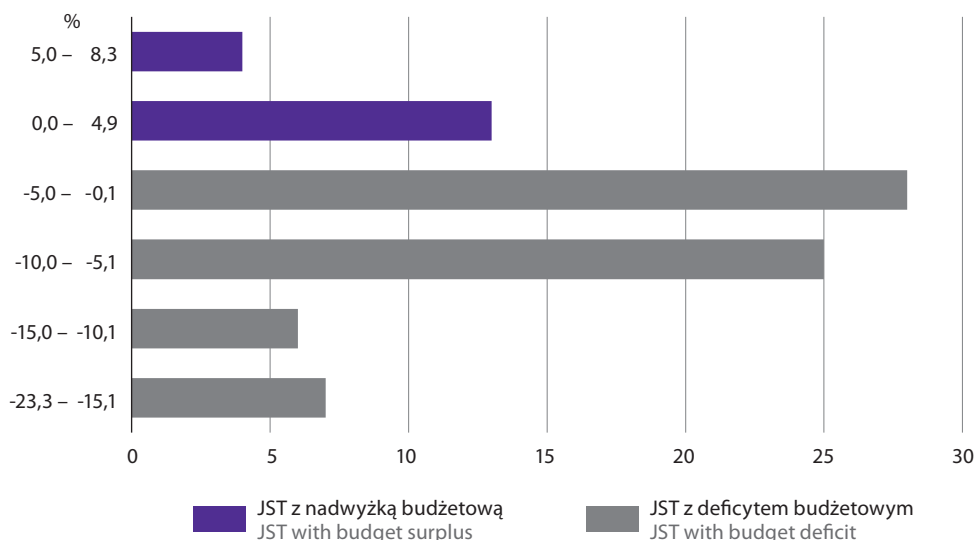
Wynik budżetów powiatów wynosił minus 13,7 mln zł (w 2022 r. – minus 28,3 mln zł, w 2015 r. – 5,0 mln zł), a jego udział w dochodach ogółem kształtował się na poziomie 1,0% (2,5% i 0,7%). Deficyt odnotowano w ośmiu powiatach, w tym największy w powiecie namysłowskim (11,0% dochodów ogółem), prudnickim (6,0%) oraz głubczyckim i strzeleckim (po 5,4%). Nadwyżka wystąpiła w trzech powiatach i stanowiła 6,7% dochodów ogółem w powiecie brzeskim, 3,0% – w kędzierzyńsko-kozielskim oraz 2,5% – w nyskim.

W 2023 r. i w 2022 r. miasto na prawach powiatu zamknęło rok budżetowy deficytem (35,5 mln zł i 85,3 mln zł), który w relacji do dochodów ogółem wynosił odpowiednio: 2,5% i 6,9%. W 2015 r. w budżecie miasta na prawach powiatu wystąpił dodatni wynik w wysokości 7,6 mln zł, stanowiący 1,2% dochodów ogółem.

Korzystniejszy wynik względem roku poprzedniego odnotowano w budżecie samorządu województwa – nadwyżka w 2023 r. wynosząca 42,2 mln zł (4,9% dochodów ogółem) wobec deficytu w 2022 r. na poziomie 5,0 mln zł (0,7%). W 2015 r. samorząd województwa uzyskał dodatni wynik w budżecie – 33,5 mln zł, tj. 7,9% dochodów ogółem.

Wykres 75. Liczba jednostek samorządu terytorialnego według relacji wyniku budżetowego do dochodów ogółem w 2023 r.

Chart 75. Number of local government units by relation of the budget result to total revenue in 2023

W 2023 r. zadłużenie JST w województwie opolskim, którego źródłem finansowania były kredyty, pożyczki, papiery wartościowe oraz zobowiązania wymagalne wyniosło 1936,8 mln zł i zwiększyło się o 7,1% w porównaniu z 2022 r. Wzrost zobowiązań ogółem w odniesieniu do 2022 r. odnotowano w budżecie miasta na prawach powiatu (o 18,9%), w budżetach gmin (o 4,1%) oraz w budżetach powiatów (o 3,8%), przy spadku zobowiązań w budżecie samorządu województwa (o 36,5%). W relacji do 2015 r. zadłużenie JST wzrosło o 53,7%. Wzrost zobowiązań wystąpił w budżecie miasta na prawach powiatu (o 164,3%), w budżetach powiatów (o 107,2%) i w budżetach gmin (o 44,6%). W budżecie samorządu województwa zadłużenie obniżyło się o 85,3% względem 2015 r. Zadłużenie JST na 1 mieszkańca województwa opolskiego wyniosło 2067,66 zł i było wyższe o 7,8% w skali roku oraz o 63,4% w odniesieniu do 2015 r. Największy udział w generowaniu zadłużenia miały budżety gmin (53,6% zobowiązań ogółem JST), a najmniejszy – budżet samorządu województwa (1,4%). Wskaźnik zadłużenia, liczony jako relacja zobowiązań ogółem do dochodów, wyniósł 22,8% (w 2022 r. – 22,2%, w 2015 r. – 27,6%). Omawiana relacja kształtowała się od 3,1% w budżecie samorządu województwa do 41,8% w budżecie miasta na prawach powiatu.

**Tablica 45. Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 45. Debt of local government units in 2023
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	Ogółem w mln zł Total in million PLN	Na 1 mieszkańca w zł Per capita in PLN	W % dochodów ogółem In % of total revenue	2022=100
Ogółem Total	1936,8	2067,66	22,8	107,1
Gminy ^a Gminas ^a	1037,9	1280,32	21,2	104,1
Miasto na prawach powiatu City with powiat status	588,7	4669,50	41,8	118,9
Powiaty Powiats	283,5	349,68	21,1	103,8
Województwo Voivodship	26,8	28,56	3,1	63,5

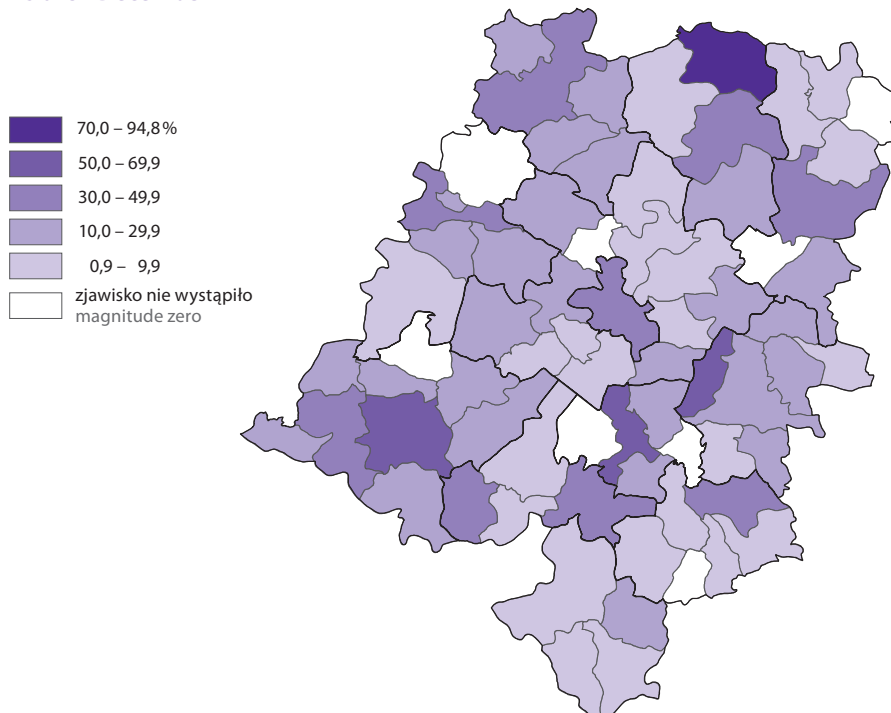
a Bez gminy mającej również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding gmina which is also city with powiat status.

Spośród gmin najbardziej zadłużone (ponad 50% dochodów ogółem) w 2023 r. były: Byczyna (94,8%), Krapkowice (59,9%), Izbicko (56,6%) i Nysa (50,9%). Bez zadłużenia pozostało osiem gmin: Dobrzeń Wielki, Łubsza, Polska Cerekiew, Rudniki, Skoroszyce, Strzeleczy, Zdzeszowice i Zębówice. Z analizy zadłużenia poszczególnych powiatów wynika, że zadłużenie wykazało dziesięć spośród nich (brak zadłużenia odnotowano w powiecie opolskim). Wskaźnik zadłużenia budżetów powiatów wyniósł od 3,7% (powiat oleski) do 61,6% (powiat kluczborski).

**Mapa 49. Zadłużenie gmin w % dochodów ogółem w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 49. Debt of gminas in % of revenue in 2023
As of 31 December

7.4. Projekty dofinansowane ze środków europejskich

7.4. Projects co-financed by the European funds

W całkowitej wartości projektów realizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa opolskiego najwięcej środków przeznaczono na projekty w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego. Ze środków Unii Europejskiej (UE) dofinansowano ponad 60% całkowitej wartości projektów. Największe dofinansowanie projektów środkami europejskimi dotyczyło Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego. W 2023 r. jednostki samorządu terytorialnego tytułem dotacji na realizację projektów europejskich otrzymały mniej środków niż w roku poprzednim. W latach 2015–2023 z ogólnej wartości dotacji otrzymanych przez JST na realizację projektów europejskich najwięcej trafiło do budżetu samorządu województwa. Największy udział dotacji na zadania inwestycyjne w ogólnej wartości dotacji na projekty europejskie obserwowano w budżecie miasta na prawach powiatu.

Umowa Partnerstwa 2014–2020 jest dokumentem określającym strategię interwencji funduszy europejskich w ramach trzech polityk unijnych: polityki spójności, wspólnej polityki rolnej (WPR) i wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyb) w Polsce w latach 2014–2020. Instrumentami realizacji Umowy Partnerstwa są krajowe programy operacyjne (KPO) i regionalne programy operacyjne (RPO).

Projekty europejskie realizowane przez jednostki podsektora instytucji samorządowych obejmują część wykorzystywanych w Polsce środków publicznych pochodzących z bezzwrotnej pomocy zagranicznej. Innymi beneficjentami funduszy europejskich są jednostki podsektora instytucji rządowych, a także sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), fundacji, stowarzyszeń, uczelni, szkół itp.

Należy podkreślić, że opisane wartości projektów nie stanowią całkowitej wartości środków europejskich wykorzystywanych w województwie. Nie obejmują one:

- funduszy z formalnie już zakończonych poprzednich ram finansowych 2007–2013, lecz jeszcze później w niewielkim stopniu wykorzystywanych,
- środków pozaunijnych z Norweskiego Mechanizmu Finansowego (NMF; tzw. Funduszu Norweskiego), Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy (SPPW) i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (MF EOG),
- projektów unijnych na lata 2014–2020 realizowanych poza funduszami strukturalnymi i Funduszem Spójności, czyli poza Umową Partnerstwa i pieczę Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej (np. realizowanych z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich – EFRROW).

Do końca grudnia 2024 r. całkowita wartość projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa opolskiego wyniosła 13313,3 mln zł i stanowiła 2,3% wartości projektów w kraju (bez środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna). Na 1 mieszkańca województwa opolskiego przypadało 14310,85 zł, tj. o 1447,64 zł mniej niż przeciętnie w kraju.

W porównaniu z końcem grudnia 2023 r. całkowita wartość projektów, w tym wartość Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa utrzymała się na poziomie roku poprzedniego. Spadek wartości umów odnotowano w ramach następujących programów operacyjnych: Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego (o 0,6%) oraz Inteligentny Rozwój i Wiedza Edukacja Rozwój (po 0,1%), a wzrost – Infrastruktura i Środowisko (o 0,6%).

Najwięcej środków wykorzystano w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego – 6158,8 mln zł (46,3% całkowitej wartości projektów). Znaczne fundusze przeznaczono także na realizację Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – 5028,5 mln zł (37,8%) oraz Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój – 1589,5 mln zł (11,9%). Najmniej środków wydatkowano w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa – 211,4 mln zł (1,6%). Przeciętnie w kraju najwięcej środków wykorzystano w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (41,2%), a najmniej – na realizację Programu Operacyjnego Polska Wschodnia (2,4%).

W ramach Umowy Partnerstwa ze środków UE dofinansowano 63,0% całkowitej wartości projektów (w kraju – 60,8%). Ponadprzeciętne dofinansowanie projektów środkami europejskimi dotyczyło Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (84,3%) i Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego (70,3%). W najmniejszym stopniu środkami europejskimi został dofinansowany Program Operacyjny Inteligentny Rozwój (43,4%).

Tablica 46. Wartość całkowita projektów, w tym wartość dofinansowania ze środków Unii Europejskiej projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa do końca grudnia 2024 r.^a

Table 46. The total value of projects including the value of European Union co-financing of projects implemented under the Partnership Agreement 2014–2020 in the Voivodship by the end of December 2024^a

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W tym dofinansowane ze środków UE Of which co-financing from the EU resources	Polska=100 Poland=100	Na 1 mieszkańca ^b w zł Per capita ^b in PLN
	w mln zł in million PLN			
Ogółem Total	13313,3	8389,5	2,3^c	14310,85
programy operacyjne: operational programmes:				
Infrastruktura i Środowisko Infrastructure and Environment	5028,5	2996,3	2,1	5405,30
Inteligentny Rozwój Smart Growth	1589,5	689,3	2,1	1708,60
Polska Cyfrowa Digital Poland	211,4	102,6	1,3	227,22
Wiedza Edukacja Rozwój Knowledge Education Development	325,1	274,1	1,2	349,43
Regionalne Programy Operacyjne Regional Operational Programmes	6158,8	4327,2	2,9	6620,30

a Dane szacunkowe; miejsce realizacji projektu zgodnie z umową o dofinansowanie; dane dotyczą podpisanych umów o dofinansowanie; bez środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna. b Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 grudnia 2024 r. c Dla Polski łącznie ze środkami Programu Operacyjnego Polska Wschodnia.

a Estimated data; place of project implementation in accordance with the financing agreement; data relate to signed co-financing agreements; without the funds of the Technical Assistance Operational Programme. b For the purpose of calculating data, the number of population as of 31 December 2024 was adopted. c For Poland, together with the funds of the Operational Programme Eastern Poland.

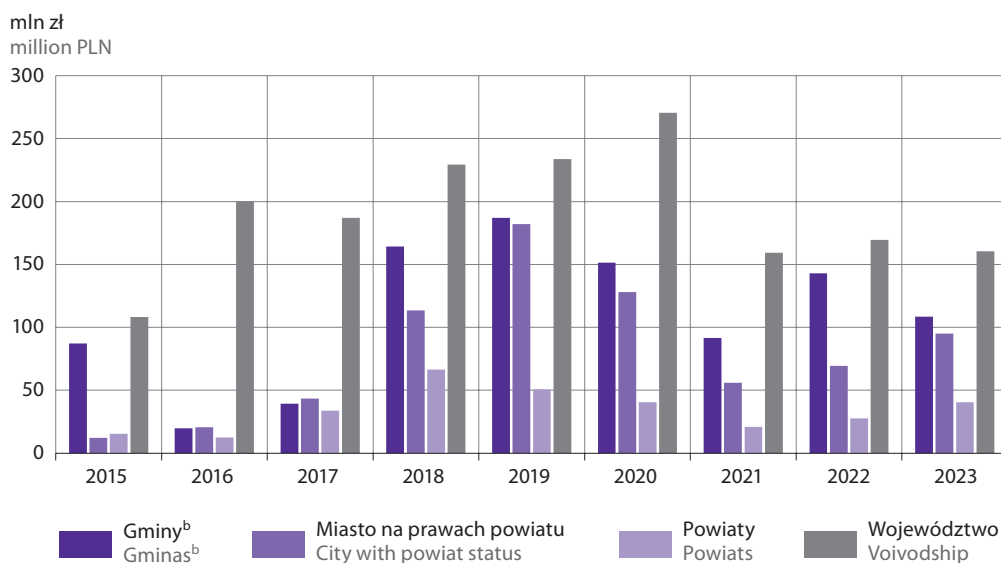
Dotacje z funduszy europejskich (nie tylko z budżetu Unii Europejskiej, ale także ze środków pochodzących z Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy) oznaczone są w klasyfikacji dochodów budżetowych czterema paragrafami:

- §§ 200 i 620 dotyczą ram finansowych okresu 2007–2013 oraz źródeł pozaunijnych,
- §§ 205 i 625 dotyczą ram finansowych okresu 2014–2020.

Dotacje z tytułu §§ 200 i 205 odnoszą się do projektów i zadań o charakterze nieinwestycyjnym, a dotacje z §§ 620 i 625 – do zadań inwestycyjnych. Dotacje te wchodziły do budżetów jednostek samorządu terytorialnego, gdy jednostki te skutecznie aplikują o ich przyznanie.

Wykres 76. Dotacje otrzymane przez jednostki samorządu terytorialnego na realizację projektów europejskich^a

Chart 76. Grants received by local government units for the implementation of European projects^a

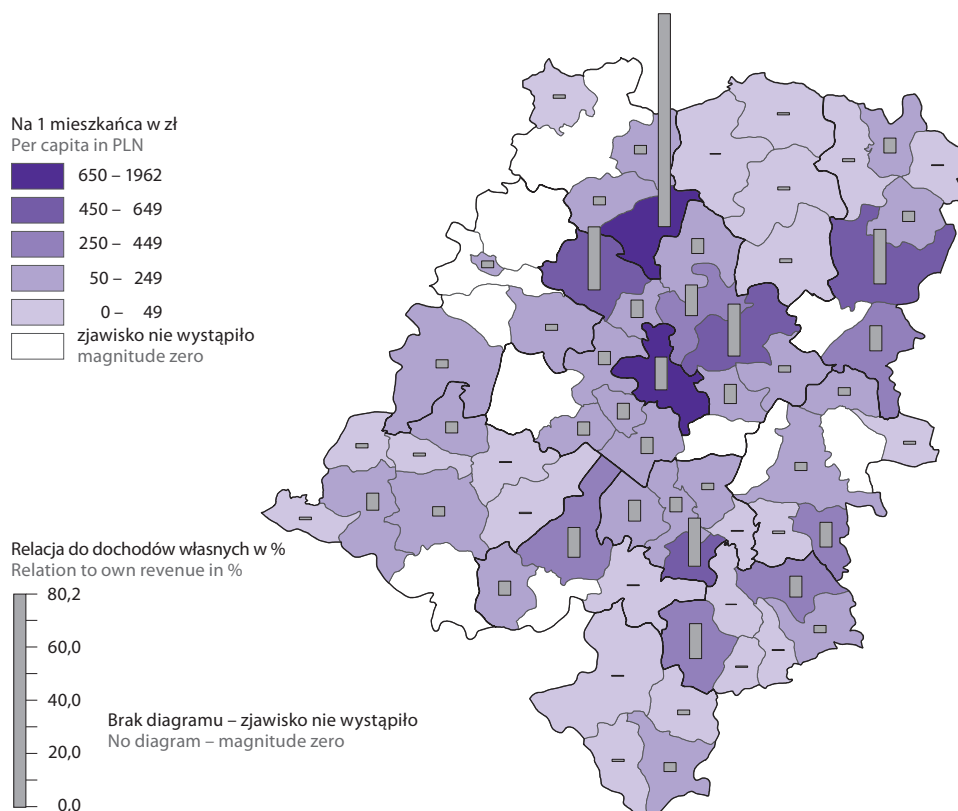

a Dane dotyczą dotacji z §§ 200, 620, 205 i 625 klasyfikacji budżetowej. b Bez gminy mającej również status miasta na prawach powiatu.

a Data relate to grants from §§ 200, 620, 205 and 625 of the budget classification. b Excluding gmina which is also city with powiat status.

W latach 2015–2023 łączna wartość dotacji otrzymanych przez samorządy na realizację projektów europejskich (dotacje z §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 klasyfikacji budżetowej) wynosiła 3739,9 mln zł. W wykorzystaniu środków europejskich dominował samorząd województwa (45,9% łącznej wartości dotacji), a najmniejsze zaangażowanie w realizację projektów europejskich obserwowano na szczeblu powiatów (8,3%). Na wszystkich szczeblach samorządu terytorialnego najwięcej środków na realizację projektów europejskich pozyskano w latach 2018–2020.

Mapa 50. Dotacje otrzymane przez gminy^a na realizację projektów europejskich^b w 2023 r.
Map 50. Grants received by gminas^a for the implementation of European project^b in 2023

a Dane dla miasta na prawach powiatu obejmują środki otrzymane w ramach części gminnej i powiatowej. b Dane dotyczą dotacji z §§ 200, 620, 205 i 625 klasyfikacji budżetowej.

a Data for city with powiat status include funds received under the gmina and powiat parts. b Data relate to grants from §§ 200, 620, 205 and 625 of the budget classification.

W 2023 r. jednostki samorządu terytorialnego otrzymały tytułem dotacji na projekty europejskie 404,8 mln zł, tj. o 0,1% mniej niż w 2022 r., a o 81,5% więcej względem 2015 r. (w kraju więcej odpowiednio: o 1,3% i o 7,9%). Większość z tej kwoty (89,3%) dotyczyła projektów określonych w Umowie Partnerstwa na lata 2014–2020 (dotacje z §§ 205 i 625). Z ogólnej wartości dotacji otrzymanych przez JST na realizację projektów europejskich najwięcej trafiło do budżetu samorządu województwa (39,7%), a najmniej – do budżetów powiatów (10,0%).

Dotacje na projekty europejskie w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2023 r. osiągnęły poziom 430,87 zł i były o 0,5% niższe w odniesieniu do 2022 r. oraz o 92,9% wyższe w porównaniu z 2015 r. (w kraju wyższe odpowiednio: o 1,6% i o 10,1%). Dużą rozpiętość dotacji na 1 mieszkańca obserwowano na poszczególnych szczeblach samorządu terytorialnego – od 49,91 zł w budżetach powiatów do 752,15 zł w budżecie miasta na prawach powiatu.

W budżetach gmin omawiany wskaźnik kształtował się na poziomie 133,53 zł. Ponadprzeciętny poziom dotacji na 1 mieszkańca odnotowano w dwudziestu trzech gminach, w tym w szczególności w gminach: Pokój (1962,42 zł), Turawa (571,47 zł) i Popielów (527,32 zł). Najniższe dotacje w ujęciu względnym obserwowano w gminach: Łąbinowice (0,11 zł), Głogówek (0,49 zł) oraz Wołczyn (1,34 zł). W 2023 r. jedenaście gmin nie otrzymało dotacji na realizację projektów europejskich, a jedna gmina zwróciła niewykorzystane środki europejskie, które otrzymała w 2022 r. na realizację projektu grantowego.

Istotne znaczenie dla poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego ma także relacja wartości dotacji na projekty europejskie do dochodów własnych. W 2023 r. relacja ta wynosiła 10,0% (w 2022 r. – 10,4%, w 2015 r. – 9,7%). W budżetach gmin dotacje na projekty europejskie stanowiły 4,4% dochodów własnych, w budżetach powiatów – 9,2%, a w budżecie miasta na prawach powiatu – 12,3%. Najwyższą relację dotacji do dochodów odnotowano w budżecie samorządu województwa – 46,4%.

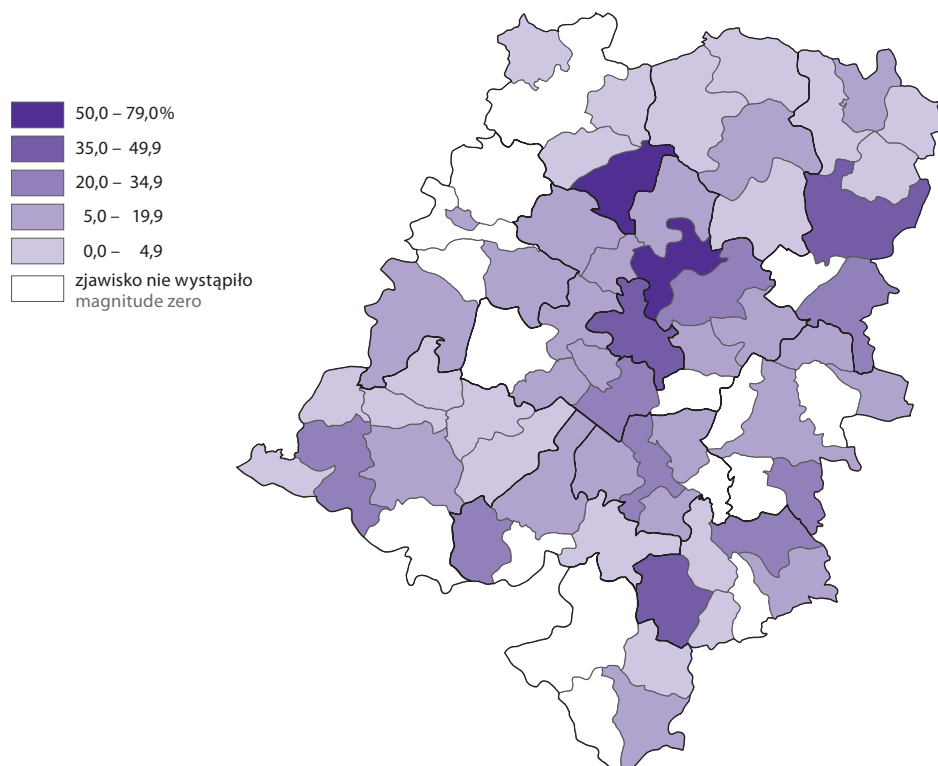
Zróżnicowany udział dotacji na projekty europejskie w dochodach własnych obserwowano w budżetach gmin. Najwyższa relacja dotacji do dochodów wystąpiła w gminie Pokój (80,2%). Następnymi w kolejności były gminy: Popielów (23,7%), Olesno (20,4%), Turawa (19,6%), Walce (18,1%), Pawłowiczki (13,1%), Łubniany (11,5%) i Biała (11,2%). W trzydziestu siedmiu gminach udział dotacji na projekty europejskie w dochodach własnych kształtował się poniżej 5%.

Szczególne znaczenie dla samorządów mają również dotacje europejskie o charakterze inwestycyjnym (dotacje z §§ 620 i 625 klasyfikacji budżetowej). Dla wielu z nich projekty europejskie są jedyną szansą na modernizację danej jednostki terytorialnej i poprawę jakości życia jej mieszkańców.

Dotacje europejskie na zadania inwestycyjne wynosiły 269,3 mln zł i stanowiły 66,5% ogólnej wartości dotacji na projekty europejskie (w 2022 r. i w 2015 r. odpowiednio: 52,7% i 57,4%). Na poszczególnych szczeblach samorządu terytorialnego odsetek europejskich dotacji inwestycyjnych wynosił od 34,2% (budżet samorządu województwa) do 95,6% (budżet miasta na prawach powiatu).

Mapa 51. Udział europejskich dotacji inwestycyjnych^a w wydatkach inwestycyjnych ogółem w gminach^b w 2023 r.

Map 51. Share of the European investment grants^a in total investment expenditure of gminas^b in 2023

a Dane dotyczą dotacji z §§ 620 i 625 klasyfikacji budżetowej. b Dane dla miasta na prawach powiatu dotyczą części gminnej i powiatowej.

a Data relate to grants from §§ 620 and 625 of the budget classification. b Data for city with powiat status refers to the gmina and powiat parts.

W 2023 r. europejskie dotacje inwestycyjne były źródłem finansowania 16,8% wydatków inwestycyjnych zrealizowanych przez JST (w 2022 r. – 16,7%, w 2015 r. – 22,5%). Na poszczególnych szczeblach samorządu terytorialnego wskaźnik wynosił od 14,8% (budżety powiatów) do 48,5% (budżet miasta na prawach powiatu).

Europejskie dotacje inwestycyjne w budżetach gmin stanowiły 10,0% wydatków inwestycyjnych. Ponad 30% udział europejskich dotacji inwestycyjnych w wydatkach inwestycyjnych odnotowano w pięciu gminach: Łubniany (79,0%), Pokój (57,8%), Olesno (36,1%), Pawłowiczki (35,8%) i Turawa (34,9%). Warto również podkreślić, że w 2023 r. szesnaście gmin nie zrealizowało ani jednej inwestycji z udziałem środków europejskich (w 2022 r. – odpowiednio cztery gminy).

7.5. Planowanie przestrzenne

7.5. Spatial planning

W 2023 r. w odniesieniu do roku poprzedniego wzrosła liczba obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz powierzchnia nimi objęta. Odsetek powierzchni województwa opolskiego objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego kształtował się na wyższym poziomie niż przeciętnie w kraju. W ujęciu rocznym zwiększeniu uległy również liczba gmin prowadzących działania rewitalizacyjne, powierzchnia obszarów rewitalizacji oraz powierzchnia obszarów zdegradowanych. Wśród zaplanowanych przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji najczęściej dotyczyło interwencji w obszarze przestrzenno-funkcjonalnym i społecznym.

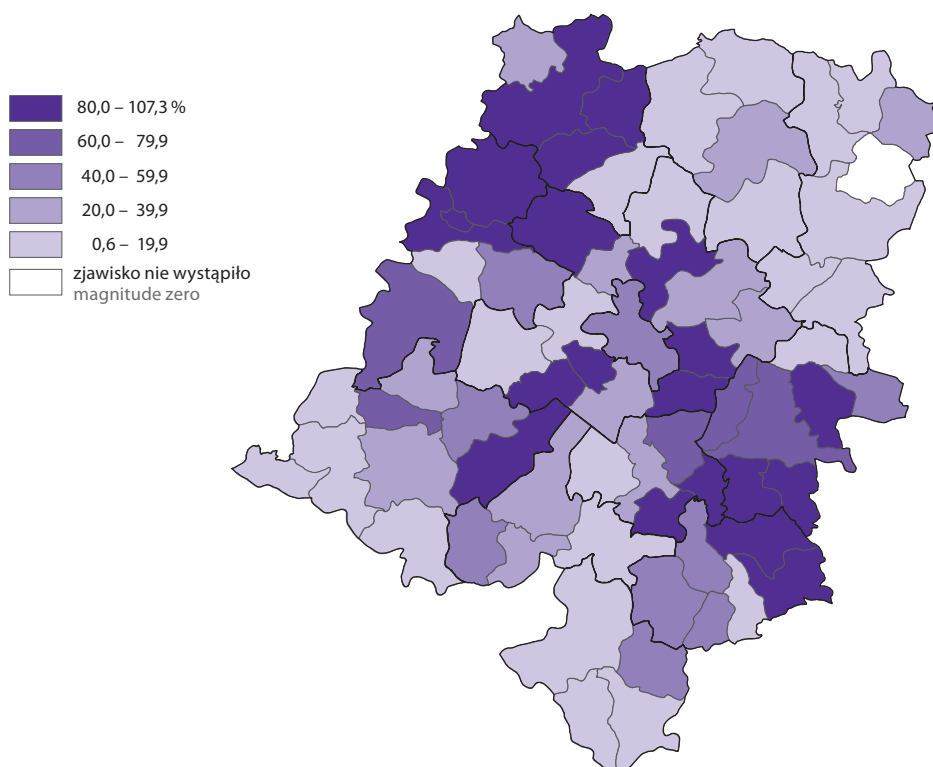
W 2023 r. liczba obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego ogółem (sporządzonych na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym oraz na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym) w województwie opolskim wynosiła 1471 i stanowiła 2,3% obowiązujących planów w kraju. W ujęciu rocznym liczba tych planów zwiększyła się o 3,2% (w kraju – o 3,9%). Obowiązującymi planami objęto 409,5 tys. ha powierzchni (w 2022 r. – 407,1 tys. ha). Udział powierzchni województwa opolskiego objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem wynosił 43,5% (w kraju – 32,3%) i w skali roku zwiększył się o 0,2 p. proc. (w kraju utrzymał się na tym samym poziomie).

Liczba obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego sporządzonych na podstawie ustawy z 2003 r. wynosiła 1139 i zwiększyła się o 7,8% w relacji do 2022 r. Obowiązującymi planami na podstawie ustawy z 2003 r. objęto 306,0 tys. ha powierzchni, co stanowiło 74,7% powierzchni objętej ogólną liczbą obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W 2023 r. obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego objęta była cała powierzchnia gmin: m. Brzeg, Domaszowice, Namysłów, Popielów i Świerczów. W gminach Bierawa i Komprachcice udział powierzchni objętej obowiązującymi planami w powierzchni ogółem był większy od 100%, co wynika z rozbieżności zapisów w dokumentacji planistycznej gmin w stosunku do powierzchni geodezyjnej publikowanej przez Główny Urząd Geodezji i Kartografii, z uwzględnieniem prowadzonej od 2006 r. rewizji granic jednostek terytorialnych. W dziesięciu gminach omawiany odsetek nie przekroczył 5%, a w jednej gminie (Radłów) nie odnotowano obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Mapa 52. Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem w 2023 r.

Map 52. Share of the area covered by binding local spatial management plans in total area in 2023

W 2023 r. liczba miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w trakcie sporządzania na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. wynosiła 252 i stanowiła 2,5% omawianych planów w kraju. W porównaniu z 2022 r. ich liczba zwiększyła się o 16,1% (w kraju zmniejszyła się o 1,0%). Sporządzenie planów zagospodarowania przestrzennego może być procesem długotrwałym. Dla 20,6% projektów planów prace nad ich sporządzeniem trwają już dłużej niż trzy lata, w tym dla 13,1% – dłużej niż cztery lata. Powierzchnia terenów wskazanych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wynosiła 185,1 tys. ha (3,1% omawianej powierzchni w kraju) i w odniesieniu do 2022 r. zmniejszyła się o 1,7% (w kraju zwiększyła się o 7,9%). W ogólnej powierzchni terenów wskazanych w studium 4,5 tys. ha (w 2022 r. – 6,1 tys. ha) wymagało zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze.

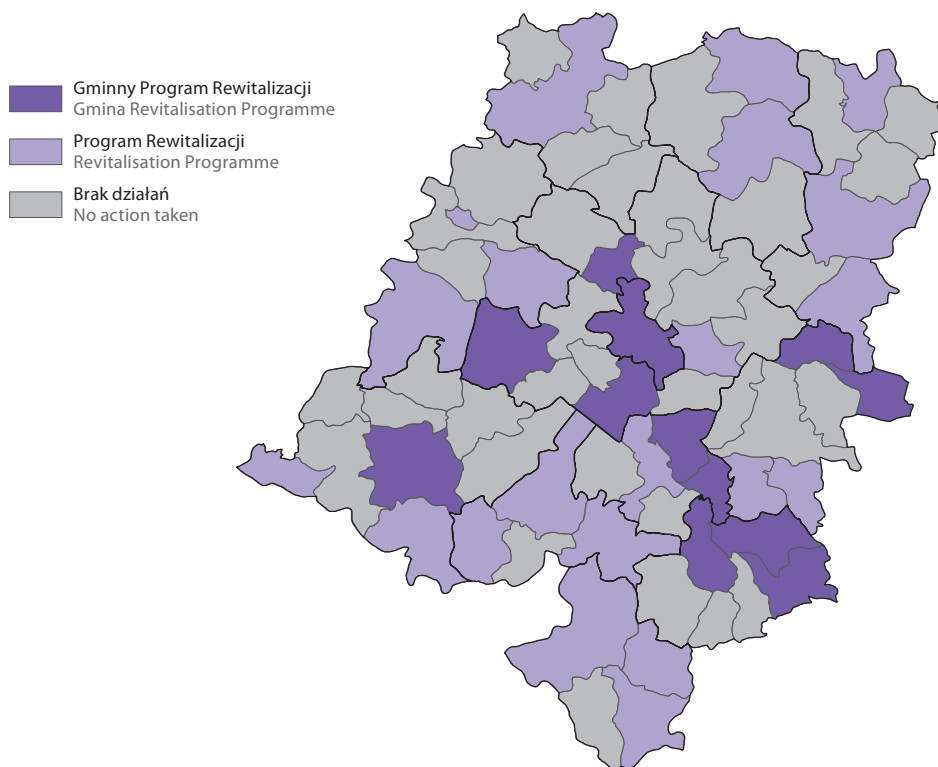
Rewitalizacja stanowi jeden z obszarów działań władz lokalnych skierowanych na poprawę stanu zagospodarowania i jakości życia na obszarach będących w stanie kryzysowym. Potrzeba rewitalizacji wynika z narastających problemów o charakterze przestrzennym i infrastrukturalnym, jak i społecznym oraz gospodarczym. Jej efektem powinno być przywrócenie funkcji danego obszaru z uwzględnieniem nowych uwarunkowań i potrzeb poprzez np. likwidację zagrożeń środowiska naturalnego, przywrócenie wartości użytkowych terenu, stwarzanie nowych miejsc pracy, spadek zagrożenia przestępczością, zachowanie dziedzictwa kulturowego, poprawę dostępu do usług kulturalnych lub edukacyjnych, przeciwdziałanie trudnościom gospodarczym tych terenów oraz złemu stanowi technicznemu budynków.

Rewitalizacja to proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji, na podstawie działań przygotowanych przez gminy i prowadzonych na podstawie dokumentu strategicznego (gminnego programu rewitalizacji, programu rewitalizacji lub innego dokumentu strategicznego).

W 2023 r. działania rewitalizacyjne prowadziły trzydzieści trzy gminy, tj. 46,5% gmin ogółem (w kraju – 52,1%). W odniesieniu do 2022 r. ich liczba zwiększyła się o 6,5% (w kraju zmniejszyła się o 10,4%). W ogólnej liczbie gmin prowadzących działania rewitalizacyjne odnotowano trzy gminy miejskie (100,0% ogólnej liczby gmin miejskich), dwadzieścia sześć gmin miejsko-wiejskich (78,8% ogólnej liczby gmin miejsko-wiejskich) i cztery gminy wiejskie (11,4% ogólnej liczby gmin wiejskich). Większość gmin (63,6%) prowadziła działania rewitalizacyjne zgodnie z programem rewitalizacji (PR) uchwalonym na podstawie ustawy o samorządzie gminnym. Pozostałe 36,4% gmin prowadziło te działania zgodnie z gminnym programem rewitalizacji (GPR), przyjętym na podstawie ustawy o rewitalizacji.

Mapa 53. Aktywność gmin w zakresie rewitalizacji w 2023 r.

Map 53. Activity of the gminas in the field of revitalisation in 2023

Obszar zdegradowany – obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych (m.in.: niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
- środowiskowych (m.in.: przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska),
- przestrzenno-funkcjonalnych (m.in.: niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych),
- technicznych (m.in.: degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, niefunkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego stanowi pierwszy etap działań prowadzących do wskazania terytorium gminy, na którym będzie prowadzona rewitalizacja.

W 2023 r. obszar zdegradowany wyznaczyło i podało jego powierzchnię czterdzieści pięć gmin, tj. 63,4% ogólnej liczby gmin w województwie (w kraju – 55,4%). W ujęciu rocznym liczba tych gmin wzrosła o 45,2% (w kraju spadła o 7,0%). Powierzchnia wyznaczonego obszaru zdegradowanego wynosiła 70,8 tys. ha i w skali roku zwiększyła się 5-krotnie (w kraju – o 0,4%). Wzrost powierzchni obszaru zdegradowanego odnotowano w gminach wiejskich i miejsko-wiejskich. W gminach miejskich i w mieście na prawach powiatu powierzchnia ta nie uległa zmianie.

Tablica 47. Obszary zdegradowane w gminach

Table 47. Degraded area in gminas

Wyszczególnienie Specification	2022	2023		2022	2023	
	liczba gmin, które wyznaczyły obszar zdegradowany number of gminas which have designated degraded area			powierzchnia obszaru zdegradowanego area of degraded area		
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers		w % in %	w ha in hectares		w % in %
Ogółem Total	31	45	100,0	14111	70770	100,0
Gminy miejskie Urban gminas	2	2	4,4	1030	1030	1,5
Miasto na prawach powiatu City with powiat status	1	1	2,2	2348	2348	3,3
Gminy wiejskie Rural gminas	1	13	28,9	1015	41037	58,0
Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas	27	29	64,4	9718	26355	37,2

W 2023 r. liczba osób zamieszkujących obszar zdegradowany w momencie jego wyznaczenia wyniosła 280,3 tys. i w porównaniu z 2022 r. zwiększyła się o 26,9% (w kraju zmniejszyła się o 3,6%).

Obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz co najmniej jednego zjawiska o charakterze gospodarczym lub środowiskowym lub technicznym lub przestrzenno-funkcjonalnym, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji powinien być wyznaczony na podstawie zapisów uchwały rady gminy lub przynajmniej wskazany w dokumentach strategicznych uchwalonych przez radę gminy.

Powierzchnia obszarów rewitalizacji w gminach, które prowadziły działania rewitalizacyjne na podstawie GPR lub PR w 2023 r. wyniosła 8,3 tys. ha i stanowiła 0,9% ogólnej powierzchni (w kraju – 3,3%). W ujęciu rocznym powierzchnia ta zwiększyła się o 23,7% (w kraju zmniejszyła się o 4,9%).

Liczba osób zamieszkująca obszar rewitalizacji w końcu 2023 r. wyniosła 139,0 tys., tj. 14,8% ludności ogółem (w kraju – 12,8%). W relacji do 2022 r. liczba tych osób była większa o 25,7% (w kraju mniejsza o 6,6%).

Struktura powierzchni obszarów rewitalizacji według wybranych typów terenów w gminach, w których prowadzone były działania rewitalizacyjne na podstawie GPR lub PR różniła się w województwie i przeciętnie w kraju. W 2023 r. w gminach na terenie województwa obserwowano silną tendencję do obejmowania działaniami rewitalizacyjnymi terenów mieszkaniowych łącznie z towarzyszącymi terenami usługowymi i komunikacyjnymi w mieście (41,5% wobec 15,7% w kraju) oraz pozostałych terenów niezamieszkałych (31,1% wobec 16,3%). Udział terenów mieszkaniowych łącznie z towarzyszącymi terenami usługowymi i komunikacyjnymi na wsi wynosił 17,3%, terenów niezamieszkałych, zabudowanych – 6,0%, a terenów zieleni (parków, zieleńców, cmentarzy) – 4,0% (w kraju odpowiednio: 57,0%, 8,0% i 3,1%).

Przedsięwzięcia z zakresu rewitalizacji to sformalizowana i zdefiniowana w programach rewitalizacji forma aktywności podmiotów zaangażowanych w procesy rewitalizacji służąca realizacji celów rewitalizacji. Przedsięwzięcia realizowane mogą być przez gminę (jej jednostki organizacyjne) lub inny podmiot publiczny lub prywatny. Przedsięwzięcia podstawowe to takie, dla których zawarto: nazwy przedsięwzięć i podmioty je realizujące, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość środków finansowych, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji. Przedsięwzięcia, dla których nie ma możliwości wskazania powyższych informacji – zgodnie z ustawą o rewitalizacji – stanowią przedsięwzięcia dopuszczalne.

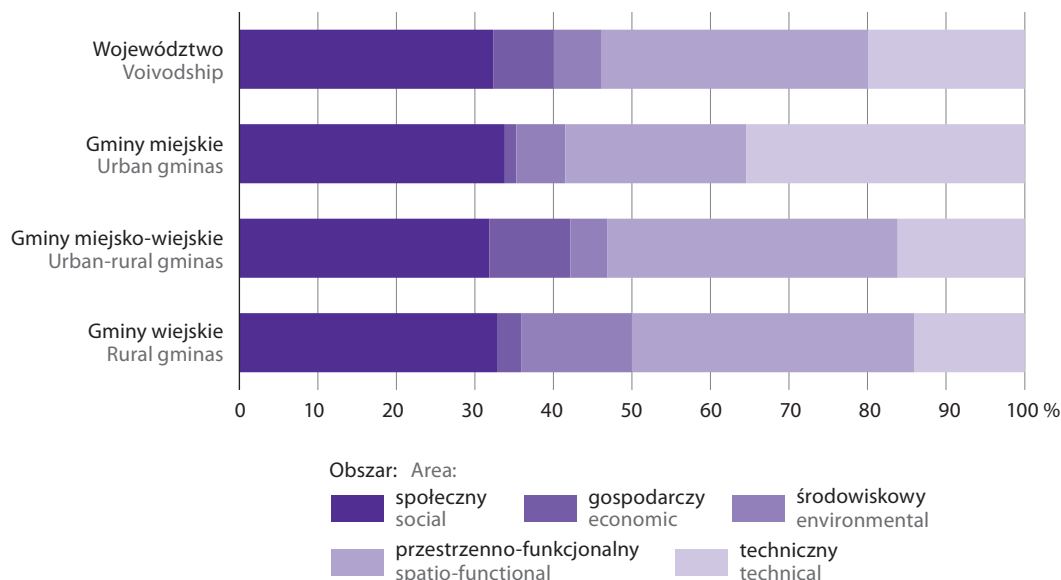
Na klasyfikowanie danego obszaru jako obszaru zdegradowanego wpływ miały negatywne zjawiska o różnym charakterze. W 2023 r. największa liczba przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji zaplanowanych na cały okres obowiązywania programu przez gminy prowadzące działania rewitalizacyjne na podstawie GPR lub PR to przedsięwzięcia, dla których dominowały interwencje w obszarze przestrzenno-funkcjonalnym (34,0% wobec 27,9% w kraju) i społecznym (32,4% wobec 36,2%). Interwencje obejmowały także działania w obszarze technicznym – 20,0%, w obszarze gospodarczym – 7,7% i w obszarze środowiskowym – 6,0% (w kraju odpowiednio: 20,8%, 7,7% i 7,3%).

W ujęciu rocznym w strukturze przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji zwiększył się odsetek przedsięwzięć w obszarze technicznym (o 3,4 p. proc.) i środowiskowym (o 2,2 p. proc.), a zmniejszył się – w obszarze społecznym (o 3,2 p. proc.), przestrzenno-funkcjonalnym (o 1,4 p. proc.) oraz gospodarczym (o 0,9 p. proc.).

Najwięcej przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji (68,8%) zaplanowały gminy miejsko-wiejskie. W strukturze ich przedsięwzięć najwyższy odsetek stanowiły te, dla których dominowały interwencje w obszarze przestrzenno-funkcjonalnym (37,0%) i społecznym (31,9%).

Wykres 77. Przedsięwzięcia z zakresu rewitalizacji zaplanowane w programach rewitalizacji GPR/PR według obszaru interwencji w 2023 r.

Chart 77. Revitalisation undertakings planned in revitalisation programmes GPR/PR by intervention areas in 2023

W 2023 r. w gminach, które wdrażały program rewitalizacji na podstawie GPR lub PR realizowanych lub rozpoczętych było dwadzieścia jeden przedsięwzięć, tj. o 72,7% mniej niż w 2022 r. (w kraju – o 48,2%). Przedsięwzięcia rozpoczęte/realizowane stanowiły 3,4% (w kraju – 8,1%) przedsięwzięć zaplanowanych na cały okres obowiązywania programu. Najwyższy odsetek przedsięwzięć rozpoczętych/realizowanych odnotowano w obszarze przestrzenno-funkcjonalnym (5,7% przedsięwzięć zaplanowanych w tym obszarze), a najniższy – w obszarze społecznym (1,5%). W obszarze gospodarczym nie rozpoczęto, ani nie realizowano żadnego z czterdziestu ośmiu zaplanowanych przedsięwzięć.

Liczba przedsięwzięć, które zostały zakończone w 2023 r. wynosiła czterdzieści i w relacji do roku poprzedniego zwiększyła się o 11,1% (w kraju zmniejszyła się o 3,8%). Przedsięwzięcia zakończone stanowiły 6,4% (w kraju – 7,2%) przedsięwzięć zaplanowanych na cały okres obowiązywania GPR lub PR. Najwięcej przedsięwzięć zakończono w obszarze przestrzenno-funkcjonalnym (10,9% przedsięwzięć zaplanowanych w tym obszarze), a najmniej – w obszarze gospodarczym (2,1%).

Rozdział 8

Chapter 8

Wybrane dane o województwie opolskim

Selected data on Opolskie Voivodship

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w tys. zł (ceny bieżące)	414665,1	272822,1	207752,1	271376,6	359638,4
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w tys. zł (ceny bieżące)	241231,2	146371,5	63060,8	74319,5	109046,4
Ścieki komunalne odprowadzone na 1 mieszkańca w dam ³	0,031	0,032	0,032	0,032	0,033
Udział odpadów komunalnych wytworzonych selektywnie w odpadach komunalnych wytworzonych ogółem w %	28,0	27,2	31,8	32,9	35,3
Ludność ^a	996011	993036	990069	986506	982626
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-2,18	-1,38	-1,81	-2,14	-2,24
Urodzenia żywe na 1000 ludności	8,30	8,68	9,16	8,70	8,63
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-2,38 ^b	-1,38	-1,23	-1,29	-1,48
Wskaźnik starości demograficznej w %	16,4	17,1	17,6	18,2	18,8
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat	.	856	900	920	928
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 4 kwartale ^c w %	51,4	53,2	54,3	53,9	53,3
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL w 4 kwartale ^c w %	54,3	55,5	56,3	55,8	55,6
Stopa bezrobocia według BAEL w 4 kwartale ^c w %	5,5	4,0	3,6	3,4	4,2
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ^a	22	14	8	10	13
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^d w zł	3699,85	3871,74	4124,96	4361,48	4648,22
Przeciętna w roku liczba emerytów i rencistów w tys.	201,8	202,5	200,1	205,7	210,0
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł	1948,36	1985,35	2014,89	2109,41	2228,55
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym ^e w zł	1288,74	1389,92	1510,73	1589,30	1687,29
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w %	5,6	5,2	4,7	4,3	4,0
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 ^g	112	123	125	158	172
Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności ^a	353,2	355,9	358,8	362,4	366,3
Zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w m ³	30,0	29,9	29,7	31,4	31,7
Porady lekarskie udzielone w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca	6,6	6,7	6,8	6,9	6,8
Liczba ludności na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej ^a	1256	1255	1250	1230	1257

a Stan w dniu 31 grudnia. b Do obliczenia salda migracji w przypadku migracji zagranicznych przyjęto dane za 2014 r. c Od 2019 r. wyniki badania z danymi za lata wcześniejsze; dane za lata 2019–2020 zostały zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Publikacji. d Dane dotyczą porównywalne z danymi za lata wcześniejsze. f Uzyskano zbyt małą liczbę odpowiedzi dotyczącą uzyskiwanego dochodu, by podać jego wartość.

a As of 31 December. b In calculating the net migration in case of the international migration data for 2014 was adopted. c Since 2019 data have been data for the years 2019–2020 were changed in relation to those published in the previous edition of the Publication. d Data concern economic entities data from the previous years. f Too few answers regarding income were received to provide the value. g Until 2021 children staying in nurseries including

2020	2021	2022	2023	2024	Specification
292053,9	442155,1	420427,7	586780,6	.	Outlays on fixed assets in environmental protection in thousand PLN (current prices)
95940,2	180182,7	292030,3	496391,2	.	Outlays on fixed assets in water management in thousand PLN (current prices)
0,034	0,034	0,034	0,036	.	Municipal wastewater discharged per capita in dam ³
39,8	41,7	42,4	43,7	.	Share of municipal waste generated separately in total municipal waste in %
955844	948583	942441	936725	930296	Population ^a
-4,96	-6,20	-5,24	-4,73	-5,73	Natural increase per 1000 population
8,28	7,65	7,18	6,58	5,80	Live births per 1000 population
-1,17	-1,46	-1,29	-1,38	-1,20	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population
19,2	19,7	20,2	20,9	21,5	Old age ratio in %
898	919	969	977	.	Children aged 3–6 in pre-primary education establishments per 1000 children aged 3–6
55,1	57,4	55,1	56,2	58,5	Employment rate by the LFS in the 4th quarter ^c in %
56,8	58,6	57,0	57,3	59,5	Activity rate by the LFS in the 4th quarter ^c in %
2,7	.	3,3	.	.	Unemployment rate by the LFS in the 4th quarter ^c in %
16	12	16	15	13	Registered unemployed persons per job offer ^a
4910,23	5378,28	6110,33	6852,33	7565,93	Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^d in PLN
211,4	209,8	208,6	208,8	209,9	Annual average number of retirees and pensioners in thousands
2354,95	2520,79	2754,55	3233,65	3701,66	Average monthly gross retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in PLN
1711,34	1656,04	2006,94	.	.	Average monthly available income per capita in households ^e in PLN
3,7	3,4	3,1	3,1	.	Beneficiaries of social assistance at domicile in total number of population in %
176	209	244	259	.	Children staying in nurseries and children's clubs per 1000 children up to the age of 3 ^{ag}
377,0	382,5	388,0	393,5	.	Dwelling stocks per 1000 population ^a
32,4	31,9	31,5	31,7	.	Consumption of water from water supply system in households per capita in m ³
6,1	6,6	6,8	7,1	.	Medical consultations provided within the scope of outpatient health care per capita
1280	1336	1302	1266	.	Population per outpatient health care unit ^a

uogólniono w oparciu o bilanse ludności rezydującej opracowane na podstawie NSP 2021 i prezentowane informacje nie są w pełni porównywalne podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących 10 i więcej osób. e Dane od 2021 r. zostały uogólnione w oparciu o wyniki NSP 2021 i nie są wprost g Do 2021 r. dzieci w żłobkach łącznie z oddziałami żłobkowymi. W 2023 r. dane prezentowane są na podstawie administracyjnych źródeł danych.

generalised based on resident population balances prepared on the basis of Census 2021 and are not fully comparable with the data for the previous years; employing 10 and more persons. e Data since 2021 have been generalised on the basis of Census 2021 results and are not directly comparable with the nursery sections. In 2023 data are presented on the basis of administrative data sources.

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Nakłady wewnętrzne ^a na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące)	121,3	138,7	188,6	277,5	257,2
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^b w %	95,7	96,0	96,1	96,3	95,9
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych ^b w %	3,5	3,2	3,2	3,1	3,3
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych ^b w mln zł (ceny bieżące)	1614,8	1400,0	1483,3	1444,9	1584,4
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych ^b (rok poprzedni=100; ceny bieżące)	129,4	86,7	105,9	97,4	109,7
Sprzedaż detaliczna towarów ^c (rok poprzedni=100; ceny bieżące)	101,4	101,4	117,2	107,6	100,6
Drogi powiatowe i gminne o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej ^d	70,5	70,6	71,3	71,8	72,6
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej w %	7,6	7,1	5,5	5,2	4,0
Udział dochodów własnych w dochodach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w %:					
Ogółem	50,6	47,3	46,1	45,8	44,9
Gminy ^e	54,5	50,2	47,9	47,4	46,4
Miasto na prawach powiatu	63,7	60,0	60,0	56,9	51,7
Powiaty	35,8	36,3	35,8	36,6	39,6
Województwo	32,8	28,8	27,0	28,7	28,4
Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w %:					
Ogółem	12,7	12,8	14,1	20,0	19,4
Gminy ^e	12,4	8,4	11,4	17,5	16,2
Miasto na prawach powiatu	10,3	11,9	12,4	19,9	23,1
Powiaty	10,9	10,3	14,0	18,7	17,9
Województwo	22,5	47,3	37,1	42,1	39,3
Dotacje inwestycyjne ogółem ^f dla jednostek samorządu terytorialnego w mln zł:					
Ogółem	242,1	124,0	284,7	540,8	576,6
Gminy ^e	122,4	45,2	65,5	184,7	198,1
Miasto na prawach powiatu	22,3	27,5	36,1	102,8	166,7
Powiaty	28,0	30,8	45,9	86,4	53,9
Województwo	69,4	20,6	137,2	167,0	158,0
Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego w mln zł:					
Ogółem	93,7	142,9	-16,2	-207,1	-113,1
Gminy ^e	47,6	84,8	-32,6	-165,6	-72,6
Miasto na prawach powiatu	7,6	3,0	2,9	-35,1	-40,1
Powiaty	5,0	7,2	-18,8	-28,0	-41,0
Województwo	33,5	47,9	32,4	21,6	40,6

a Bez amortyzacji środków trwałych. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących 50 i więcej osób. c Dane dotyczą podmiotów w wszystkich typów dotacji inwestycyjnych.

U w a g a. Dane o ludności oraz współczynniki demograficzne, a także przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano przyjmując jako Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021.

a Excluding depreciation of fixed assets. b Data concern economic entities employing 50 and more persons. c Data concern economic entities employing 50 and more persons. d Data on population as well as demographic rates and indicators (per 1000 population etc.) were compiled on the basis of the results of the 2021 Census.

2020	2021	2022	2023	2024	Specification
267,2	324,4	516,2	555,3	.	Intramural expenditure ^a on research and development per capita in PLN (current prices)
95,7	94,1	94,6	95,3	95,7	Cost level indicator in non-financial enterprises ^b in %
3,5	4,9	4,4	3,8	3,5	Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises ^b in %
1309,3	1537,8	3130,2	3777,0	2725,6	Investment outlays of non-financial enterprises ^b in million PLN (current prices)
82,6	117,5	203,6	120,7	72,2	Investment outlays of non-financial enterprises ^b (previous year=100; current prices)
96,4	113,5	122,8	94,4	82,9	Retail sale of goods ^c (previous year=100; current prices)
73,2	73,9	73,4	73,5	.	Powiat and gmina roads with hard surface per 100 km ² of total area ^d
4,1	3,9	5,6	6,2	.	Share of renewable energy sources in production of electricity in %
					Share of own revenue in total revenue of local government units in %:
45,7	46,1	48,3	47,4	.	Total
46,3	46,1	48,6	50,6	.	Gminas ^e
56,0	55,8	58,7	54,7	.	City with powiat status
40,2	38,0	40,7	32,8	.	Powiats
29,0	40,9	39,7	39,8	.	Voivodship
					Share of investment expenditure in total expenditure of local government units in %:
14,7	12,7	15,4	18,4	.	Total
11,3	10,7	14,3	18,0	.	Gminas ^e
21,3	16,9	16,5	13,0	.	City with powiat status
12,2	11,0	11,2	15,9	.	Powiats
29,4	22,3	29,1	34,7	.	Voivodship
					Total investment grants ^f for local government units in million PLN:
398,5	301,5	331,6	841,8	.	Total
146,0	171,2	191,0	434,9	.	Gminas ^e
112,0	66,6	58,8	161,3	.	City with powiat status
33,6	24,4	26,2	143,0	.	Powiats
106,9	39,4	55,6	102,6	.	Voivodship
					Result of budgets of local government units in million PLN:
384,2	294,8	-222,5	-232,4	.	Total
208,2	292,4	-104,0	-225,5	.	Gminas ^e
34,8	-124,6	-85,3	-35,5	.	City with powiat status
56,5	39,8	-28,3	-13,7	.	Powiats
84,6	87,2	-5,0	42,2	.	Voivodship

gospodarczych o liczbie pracujących 10 i więcej osób. d Stan w dniu 31 grudnia. e Bez gminy mającej również status miasta na prawach powiatu.

bazę wyjściową: dla lat 2015–2019 – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, dla lat 2020–2024 – wyniki Narodowego Spisu

10 and more persons. d As of 31 December. e Excluding gmina which is also city with powiat status. f Sum of all types of investment grants. of the National Population and Housing Census 2011, for 2020–2024 – of the results of the National Population and Housing Census 2021.

Rozdział 9

Chapter 9

Wybrane dane o mieście Opole

Selected data on the city of Opole

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tonach/rok:					
pyłowych	125	125	287	375	453
gazowych	555663	529125	6873142	8183331	7562777
Odpady wytworzone ^a w tys. t	169,2	118,8	445,1	490,1	647,9
Zmieszane odpady komunalne wytworzone na 1 mieszkańca w kg	243,2	263,1	244,2	269,7	260,8
Ludność ^b	118931	118722	128140	128137	128035
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,61	0,60	0,86	0,12	0,01
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-0,78 ^c	0,71	0,59	2,09	1,48
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym ^b	61	64	66	68	71
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat	.	923	1015	1026	1018
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^{bd} w %	5,3	4,9	3,9	3,2	2,8
Udział długotrwale bezrobotnych ^b w %	50,8	49,7	52,5	50,0	41,6
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ^b	6	3	2	4	4
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w %	2,2	2,2	2,1	1,9	1,9
Miejsca ^{be} w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3	340	356	320	436	474
Odsetek dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w żłobkach i klubach dziecięcych ^{be} w %	33,4	33,6	28,3	38,8	39,4
Liczba osób na 1 mieszkanie w zasobach mieszkaniowych ^b	2,30	2,28	2,29	2,26	2,21
Liczba osób na 1 przychodnię ^b	1081	1089	1165	1114	1133
Porady lekarskie udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej na 1 mieszkańca	11,7	11,9	10,8	11,6	11,7
Podmioty gospodarki narodowej na 1000 ludności ^b	174	175	170	168	170
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności ^b	110	109	106	109	109
Spółki handlowe na 1000 ludności ^b	23	25	24	20	22
Wskaźnik rentowności obrotu netto ^f w %	3,8	3,6	3,2	3,6	3,1
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	2,7	3,8	4,8	6,2	9,2
Dochody własne budżetu miasta na prawach powiatu na 1 mieszkańca w zł	3452,73	3680,33	4018,16	4384,55	4606,99
Wydatki majątkowe budżetu miasta na prawach powiatu na 1 mieszkańca w zł	594,15	807,78	850,72	1733,37	2212,46

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Stan w dniu 31 grudnia. c Do obliczenia salda migracji w przypadku migracji zagranicznych przyjęto dane za 2015–2020 na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010, dla 2021 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 2020; od 2022 r. na podstawie administracyjnych źródeł danych. f Dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących 50 i więcej osób.

U w a g a. Dane o ludności oraz współczynniki demograficzne, a także przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano przyjmując jako Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021.

a Excluding municipal waste. b As of 31 December. c In calculating the net migration in case of the international migration data for 2014 was adopted. for 2015–2020 on the basis of the Agricultural Census 2010, for 2021 – Agricultural Census 2020; since 2022 on the basis of administrative data sources.

f Data concern economic entities employing 50 and more persons.

Note. Data on population as well as demographic rates and indicators (per 1000 population etc.) were compiled on the basis: for 2015–2019 – of the results

2020	2021	2022	2023	2024	Specification
					Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in tonnes/year:
354	416	316	267	.	particulate
10245565	11314434	9638939	9399778	.	gaseous
407,3	170,5	185,9	152,4	.	Waste generated ^a in thousand tonnes
254,0	248,3	242,6	236,4	.	Mixed municipal waste generated per capita in kg
127540	126775	126458	126077	125492	Population ^b
-1,41	-4,68	-1,76	-3,21	-4,08	Natural increase per 1000 population
0,60	0,08	0,21	-0,09	-0,68	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population
69	70	72	73	74	Non-working age population per 100 persons of working age ^b
1029	1044	1113	1120	.	Children aged 3–6 in pre-primary education establishments per 1000 children aged 3–6
3,8	3,2	3,1	2,9	2,9	Registered unemployment rate ^{bd} in %
42,5	55,3	50,5	48,6	46,2	Share of long-term unemployed persons ^b in %
6	6	10	6	5	Registered unemployed persons per job offer ^b
1,9	1,7	1,5	1,6	.	Beneficiaries of social assistance at domicile in total number of population in %
502	536	599	614	.	Places ^{be} in nurseries and children's clubs per 1000 children up to the age of 3
37,5	45,5	47,6	47,0	.	Percent of children up to the age of 3 in care in nurseries and children's club ^{be} in %
2,17	2,12	2,09	2,06	.	Population per dwelling in dwelling stocks ^b
1099	1056	965	876	.	Population per outpatient department ^b
10,5	11,2	11,9	12,6	.	Medical consultations provided in outpatient health care per capita
174	180	185	188	193	Entities of the national economy per 1000 population ^b
111	115	118	120	123	Natural persons conducting economic activity per 1000 population ^b
23	25	26	27	28	Commercial companies per 1000 population ^b
3,5	4,8	3,8	4,3	3,9	Net turnover profitability indicator ^f in %
7,3	8,7	6,9	5,7	5,1	Dwellings completed per 1000 population
5640,14	5324,96	5695,92	6111,34	.	Own revenue of city with powiat status budget per capita in PLN
2263,72	2576,22	1842,18	2353,30	.	Property expenditure of city with powiat status budget per capita in PLN

2014 r. d Do wyliczenia przyjęto liczbę pracujących uwzględniającą pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych: dla lat administracyjnych źródeł danych. e Do 2021 r. miejsca i dzieci w żłobkach łącznie z oddziałami żłobkowymi. W 2023 r. dane prezentowane są na podstawie

bazę wyjściową: dla lat 2015–2019 – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, dla lat 2020–2024 – wyniki Narodowego Spisu

d The number of employed persons, including estimated data of employed persons on private farms in agriculture was used for calculation, estimated: e Until 2021 places and children staying in nurseries including nursery sections. In 2023 data are presented on the basis of administrative data sources.

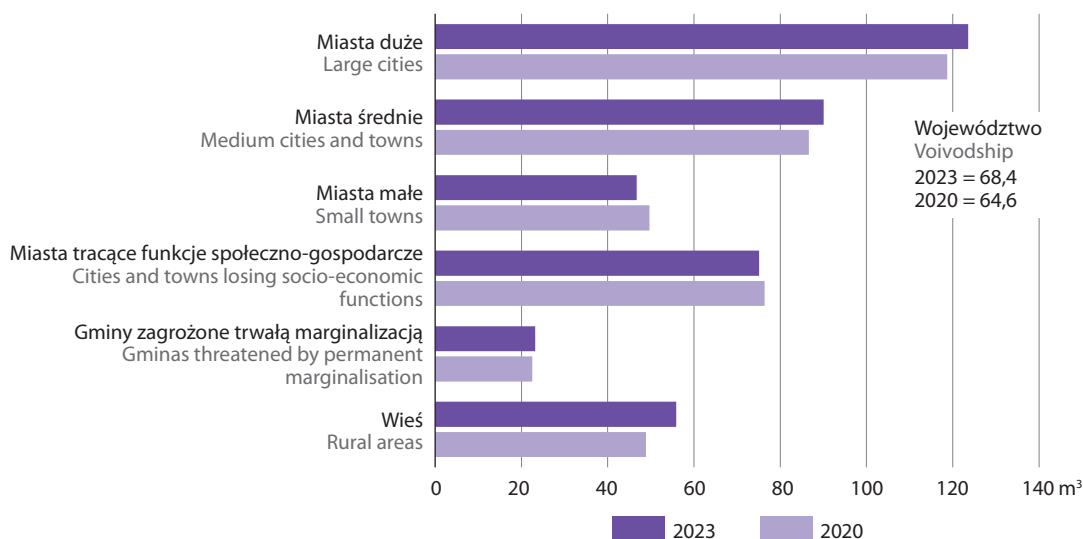
of the National Population and Housing Census 2011, for 2020–2024 – of the results of the National Population and Housing Census 2021.

Aneks Annex

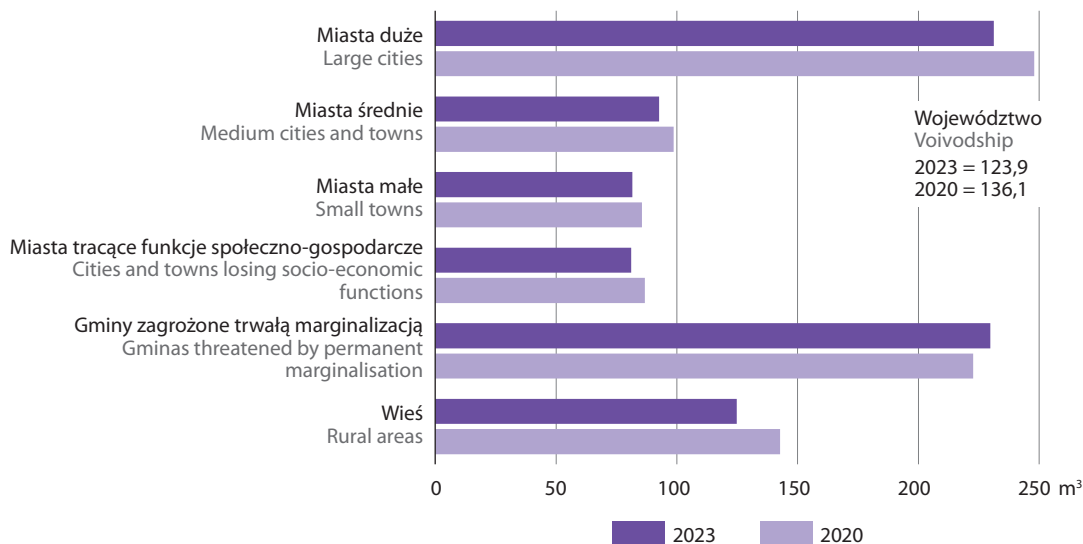
Wybrane dane dla Obszarów Strategicznej Interwencji na tle miast i obszarów wiejskich w województwie opolskim

Selected data for Areas of Strategic Intervention against the background of urban and rural areas in Opolskie Voivodship

Wykres 1. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi na 1 mieszkańca
Chart 1. Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged to water or land per capita

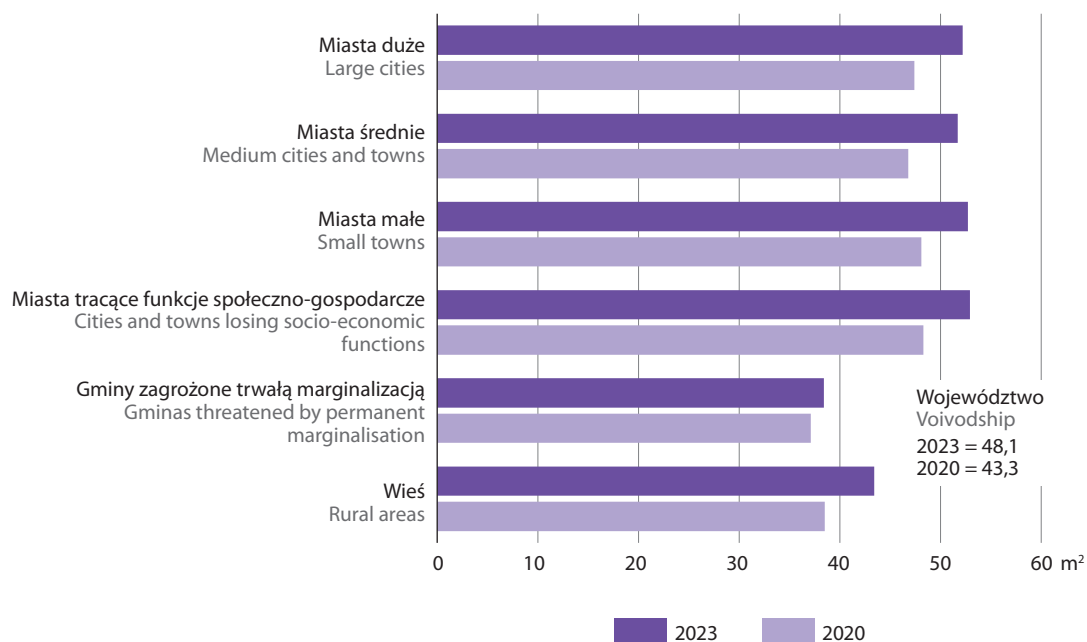

Wykres 2. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 mieszkańca
Chart 2. Consumption of water for needs of the national economy and population per capita

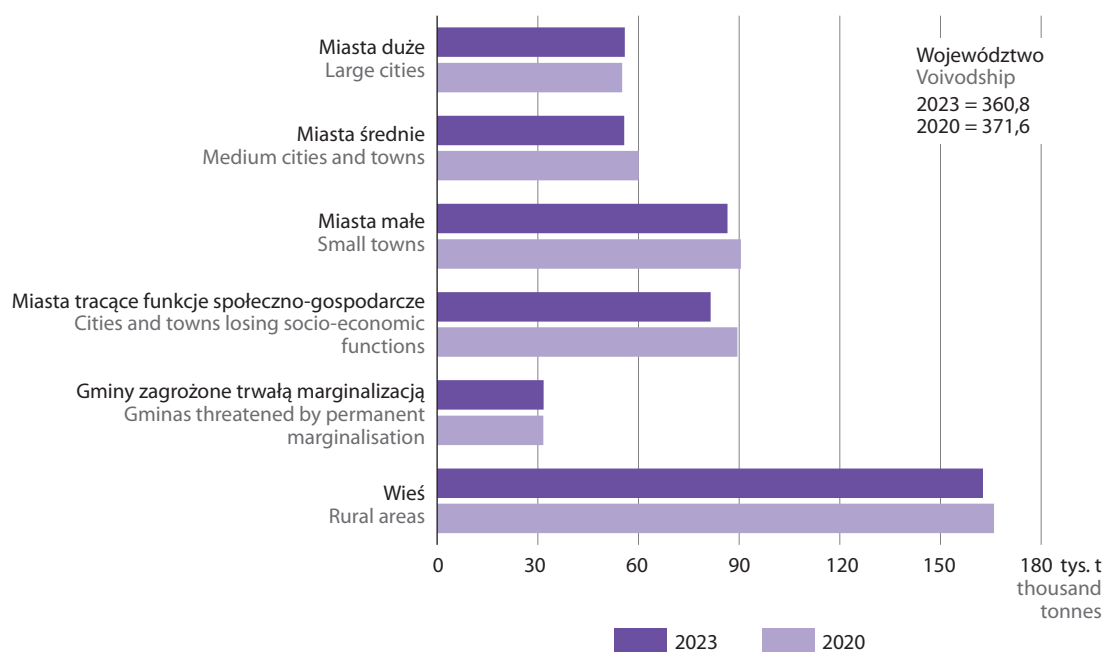

Wykres 3. Powierzchnia terenów zieleni na 1 mieszkańca
Stan w dniu 31 grudnia

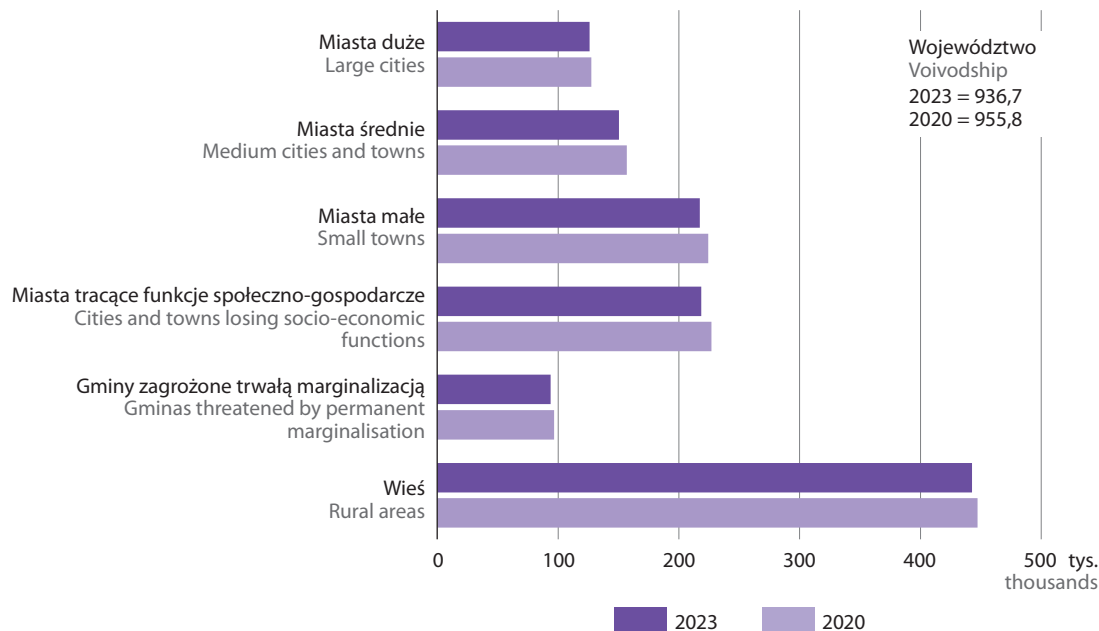
Chart 3. Green space area per 1 inhabitant
 As of 31 December

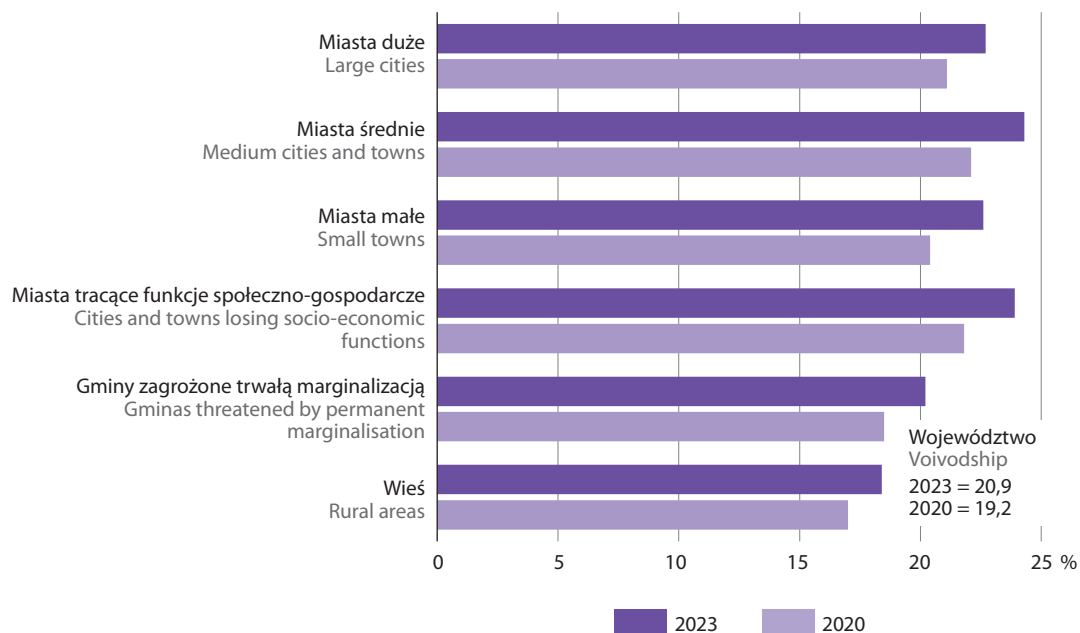
Wykres 4. Odpady komunalne wytworzone
Chart 4. Generated municipal waste

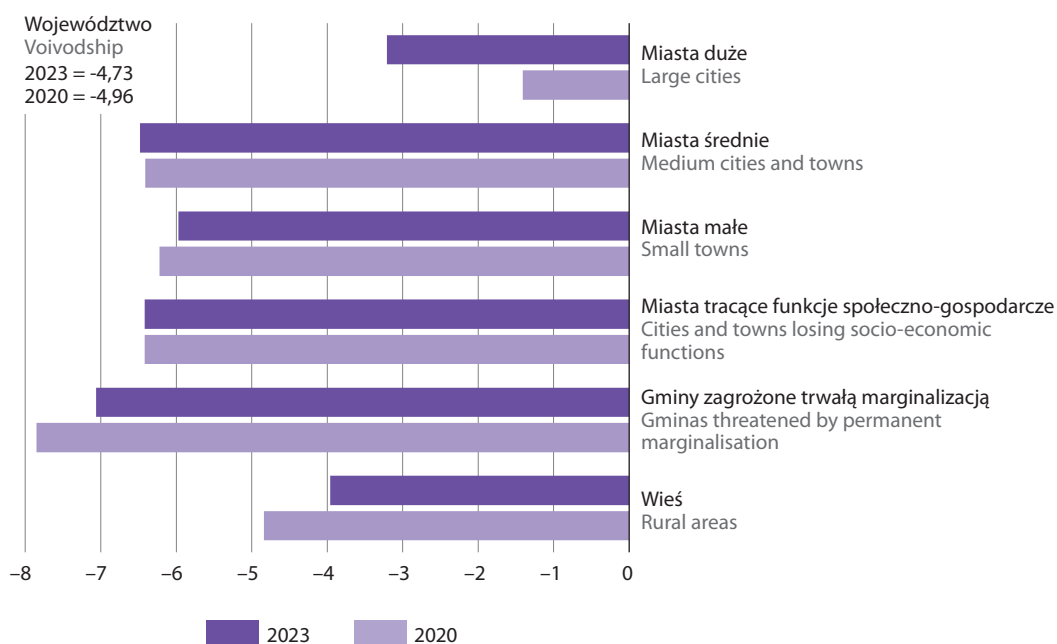
Wykres 5. Ludność
Stan w dniu 31 grudnia
 Chart 5. Population
 As of 31 December

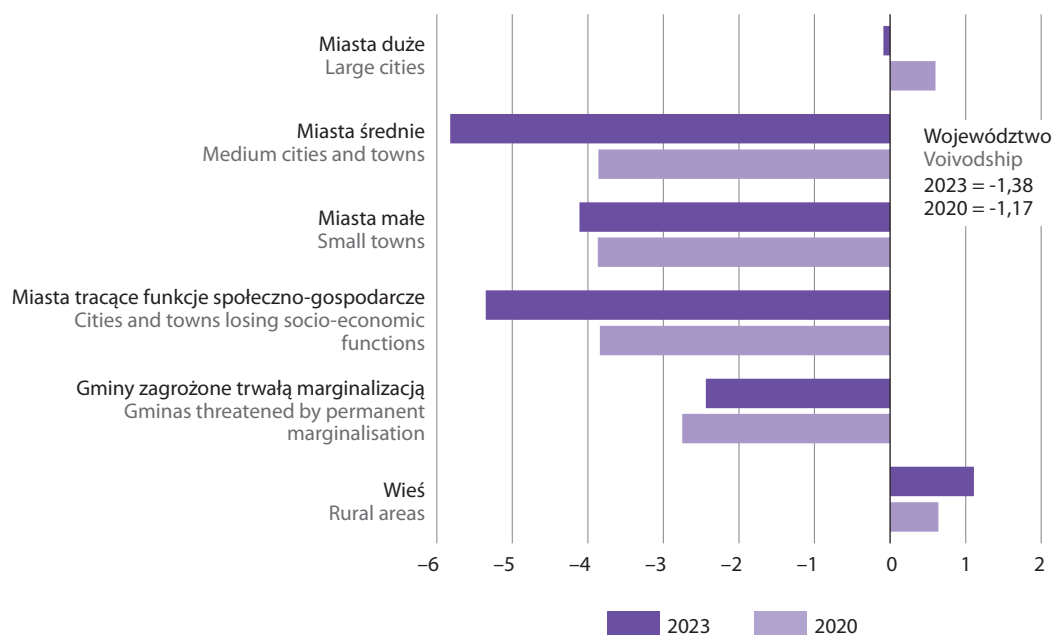
Wykres 6. Udział ludności w wieku 65 lat i więcej w ogólnej liczbie ludności
Stan w dniu 31 grudnia
 Chart 6. Share of population aged 65 and more in the total number of population
 As of 31 December

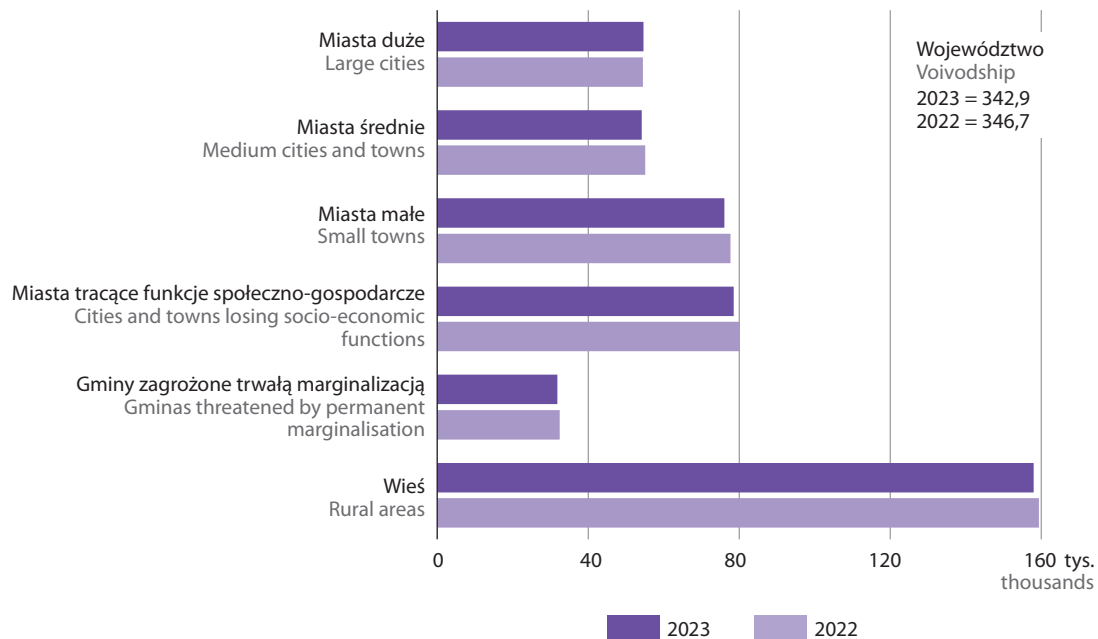
Wykres 7. Przyrost naturalny na 1000 ludności
Chart 7. Natural increase per 1000 population

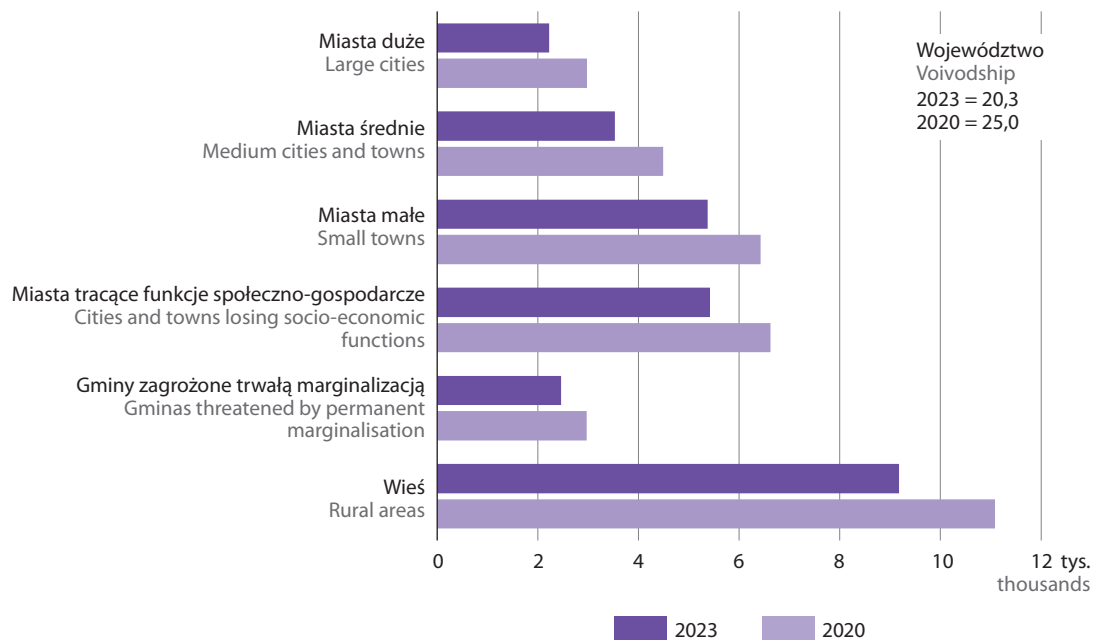
Wykres 8. Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności
Chart 8. Net migration for permanent residence per 1000 population

Wykres 9. Pracujący w gospodarce narodowej
Stan w dniu 31 grudnia
 Chart 9. Employed persons in the national economy
 As of 31 December

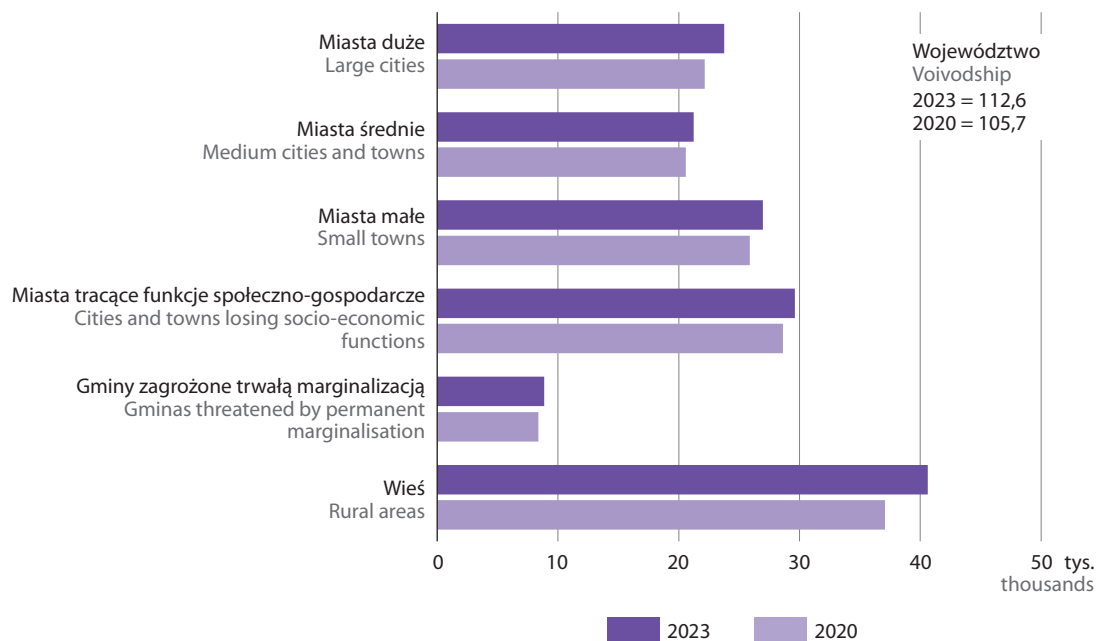

Wykres 10. Bezrobotni zarejestrowani
Stan w dniu 31 grudnia
 Chart 10. Registered unemployed persons
 As of 31 December

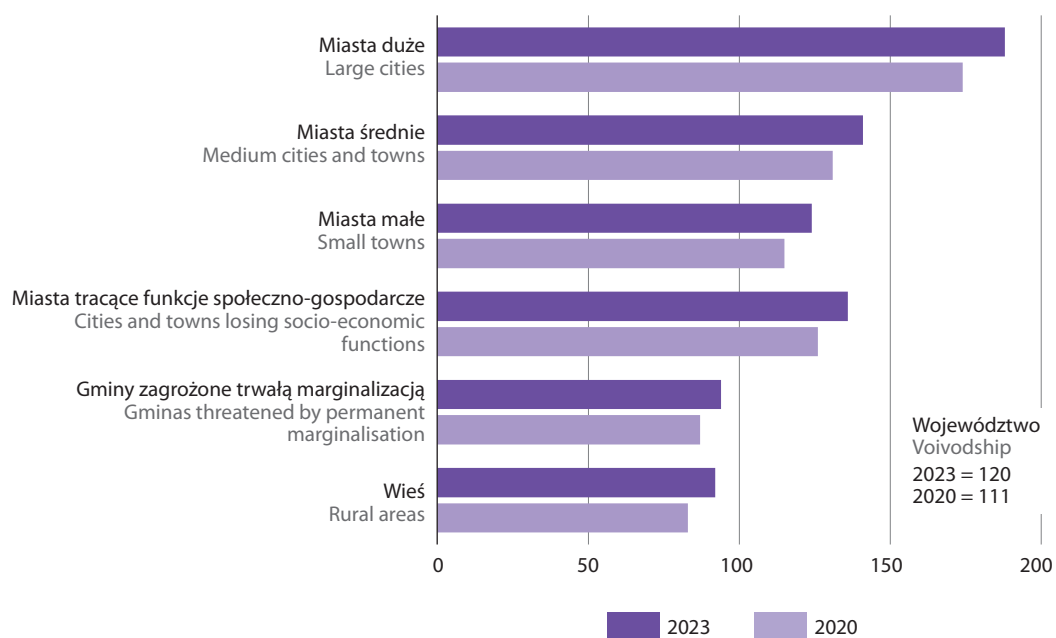
**Wykres 11. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 11. Entities of the national economy entered in the REGON register
As of 31 December

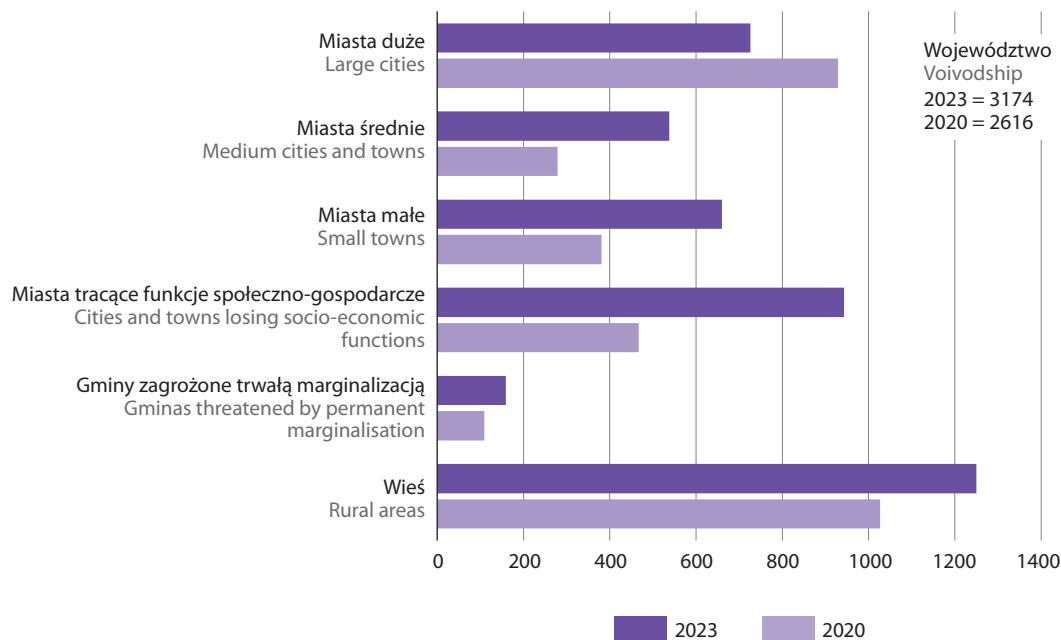

**Wykres 12. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 1000 ludności
Stan w dniu 31 grudnia**

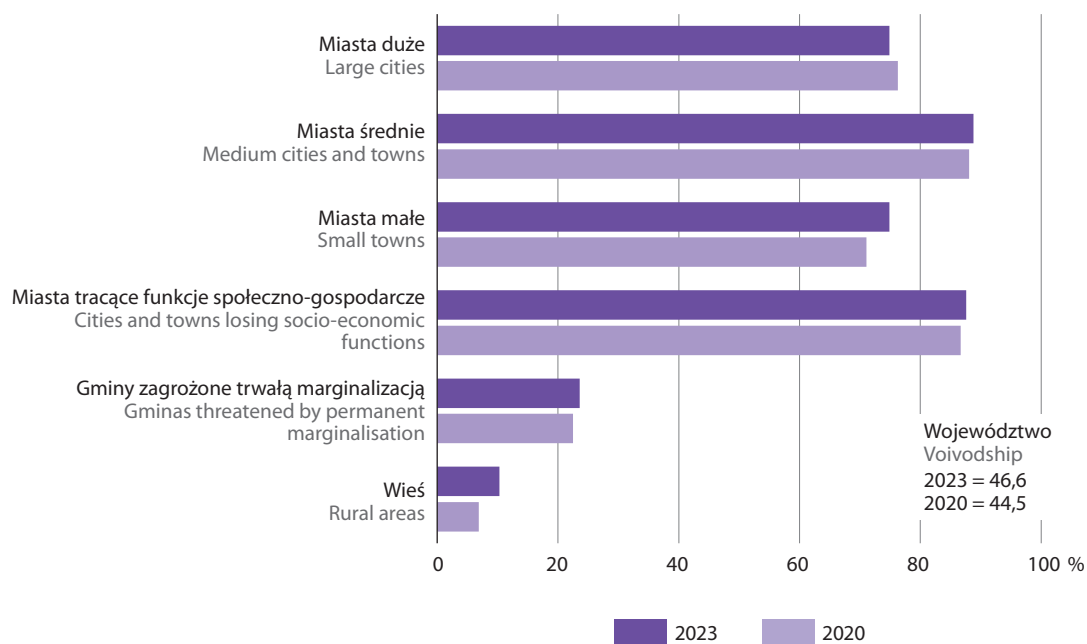
Chart 12. Number of entities of the national economy entered in the REGON register per 1000 population
As of 31 December

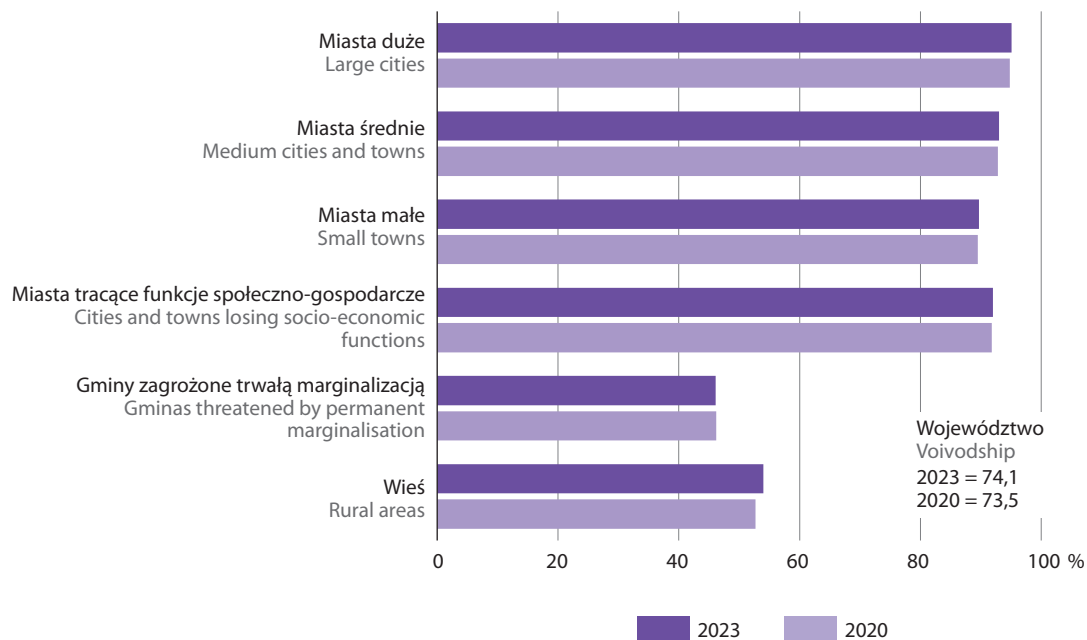
Wykres 13. Mieszkania oddane do użytkowania
Chart 13. Dwellings completed

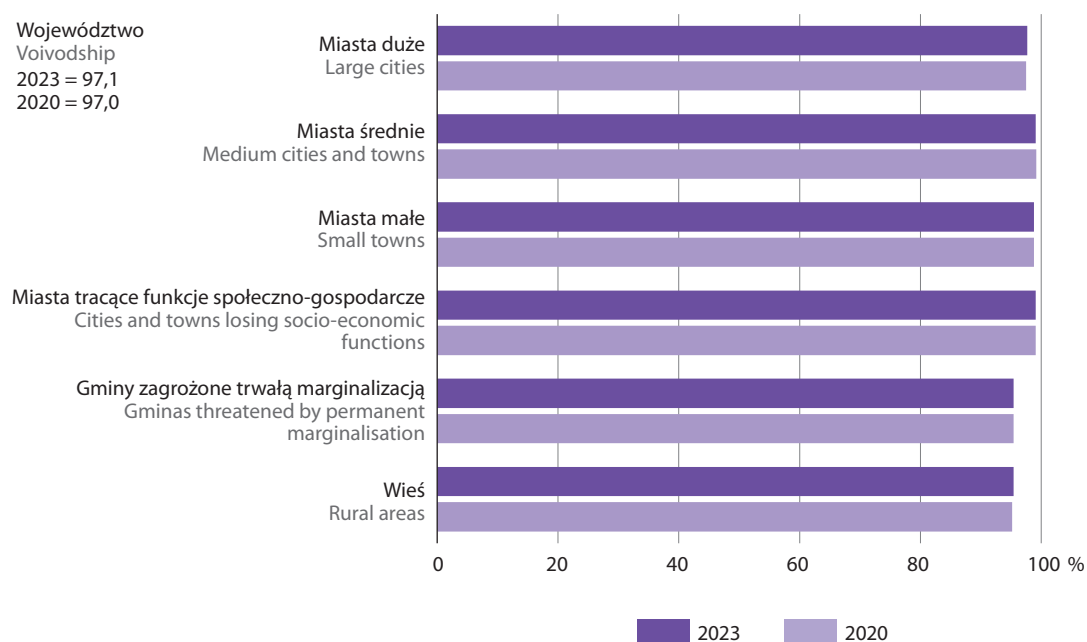
Wykres 14. Udział ludności korzystającej z sieci gazowej
Chart 14. Share of population using the gas supply system

Wykres 15. Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej
 Chart 15. Share of population using the sewage network

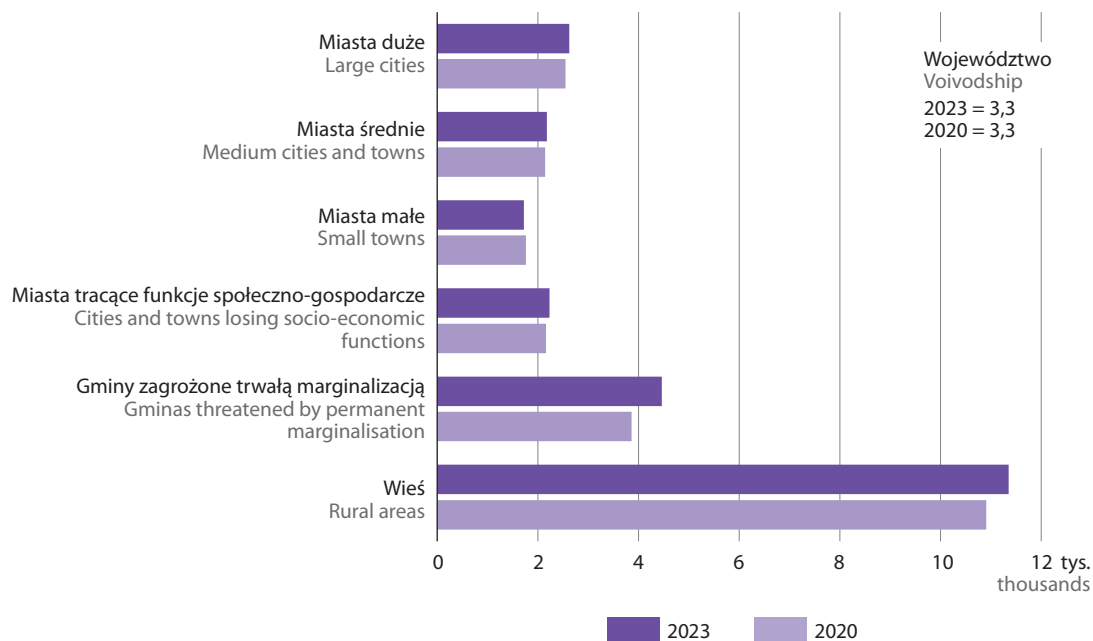

Wykres 16. Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej
 Chart 16. Share of population using the water supply network

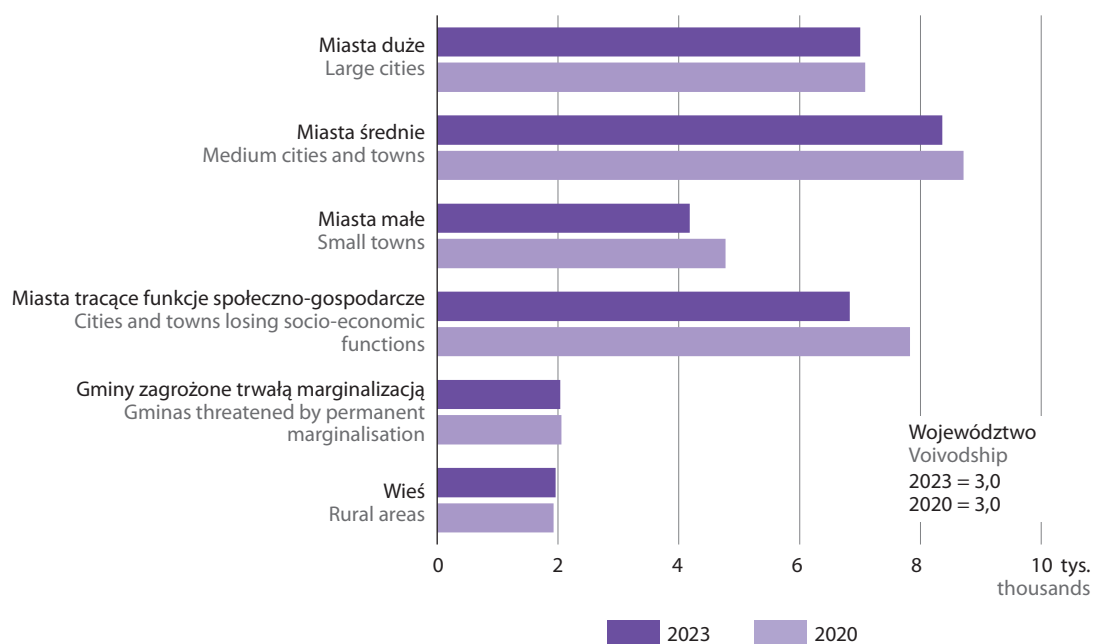
Wykres 17. Liczba ludności na 1 aptekę ogólnodostępną
Stan w dniu 31 grudnia

Chart 17. Number of population per generally available pharmacy
 As of 31 December

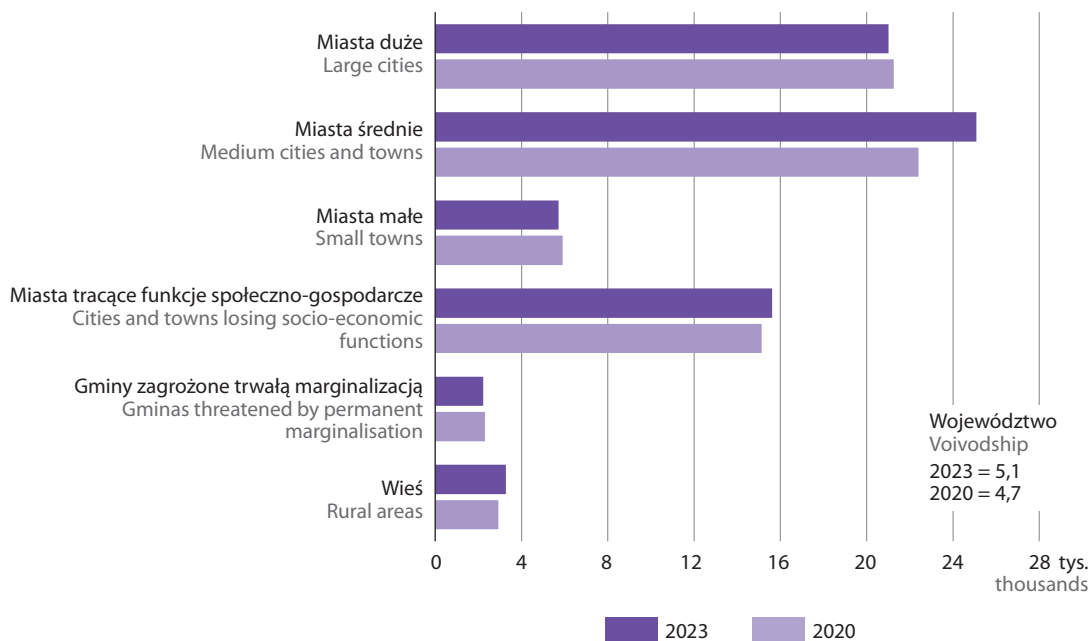

Wykres 18. Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną
Stan w dniu 31 grudnia

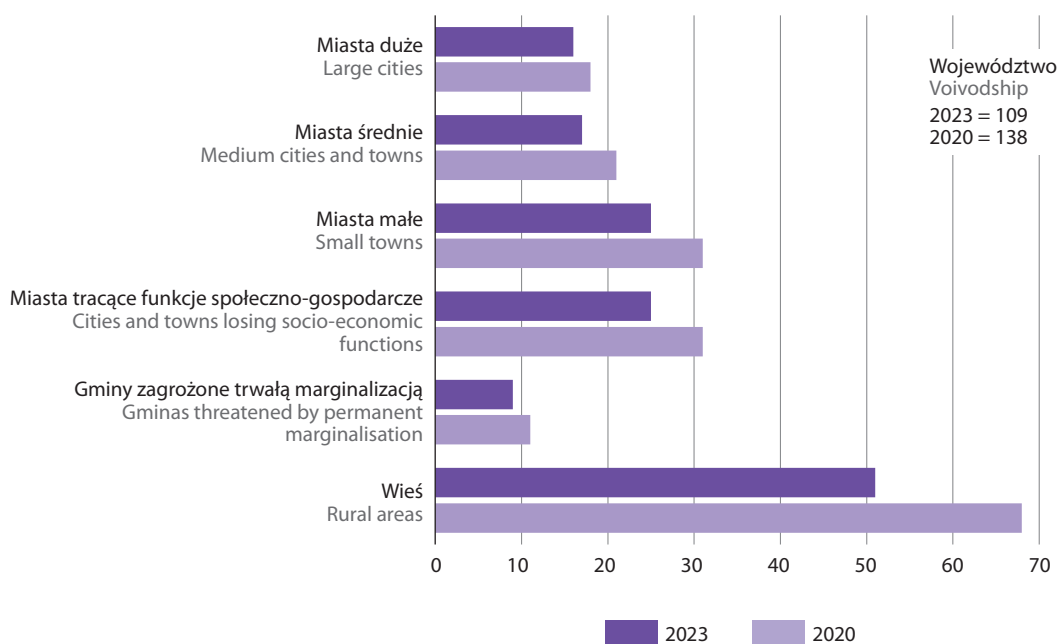
Chart 18. Number of population per library
 As of 31 December

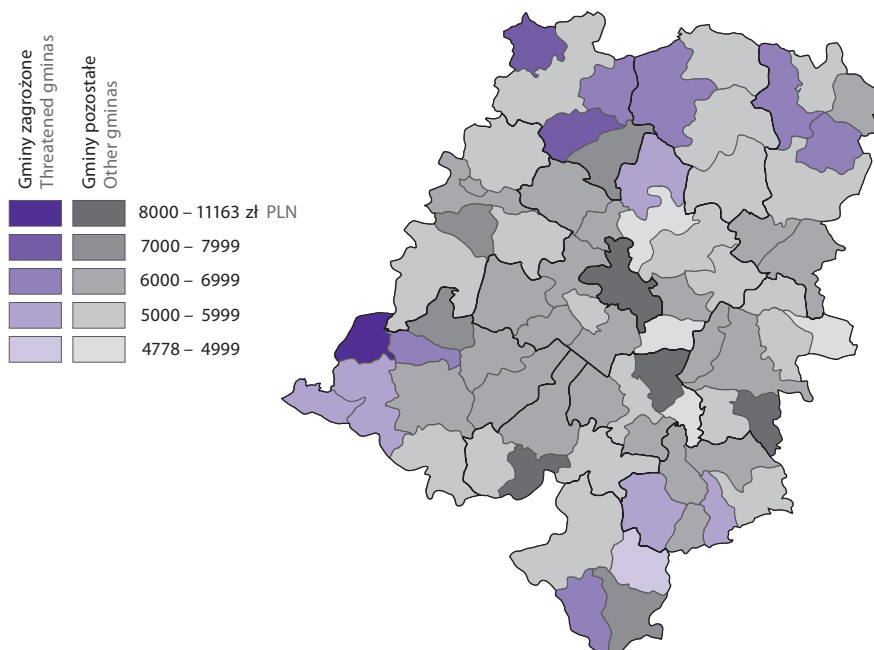
Wykres 19. Liczba ludności na 1 placówkę kultury
Stan w dniu 31 grudnia
 Chart 19. Number of population per cultural institution
 As of 31 December

Wykres 20. Turystyczne obiekty noclegowe
Stan w dniu 31 lipca
 Chart 20. Tourist accommodation establishments
 As of 31 July

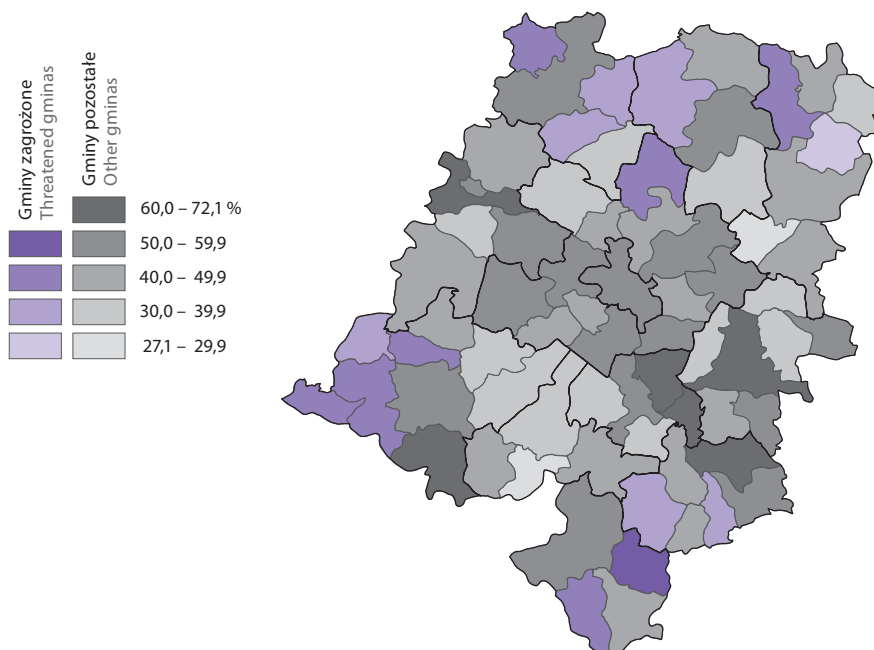

Mapa 1. Dochody ogółem budżetów gmin^a na 1 mieszkańca w 2023 r.
 Map 1. Total revenue of the budgets of gminas^a per capita in 2023

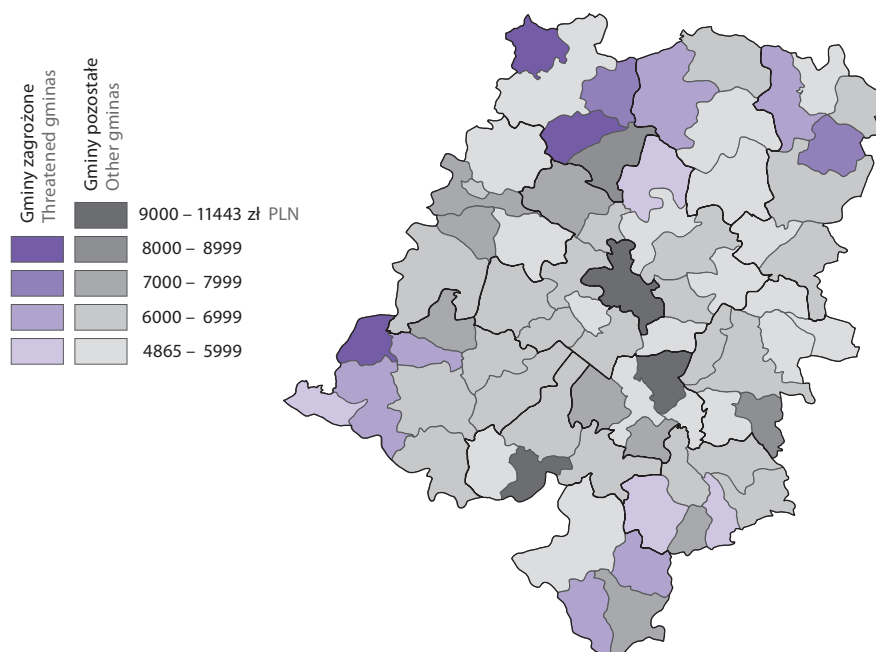
^a Dochody budżetu miasta na prawach powiatu obejmują środki otrzymane w ramach części gminnej i powiatowej.
 a Revenue of budget of the city with powiat status include funds received under the gmina and powiat parts.

Mapa 2. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem budżetów gmin^a w 2023 r.
 Map 2. Share of own revenue in total revenue of the budgets of gminas^a in 2023

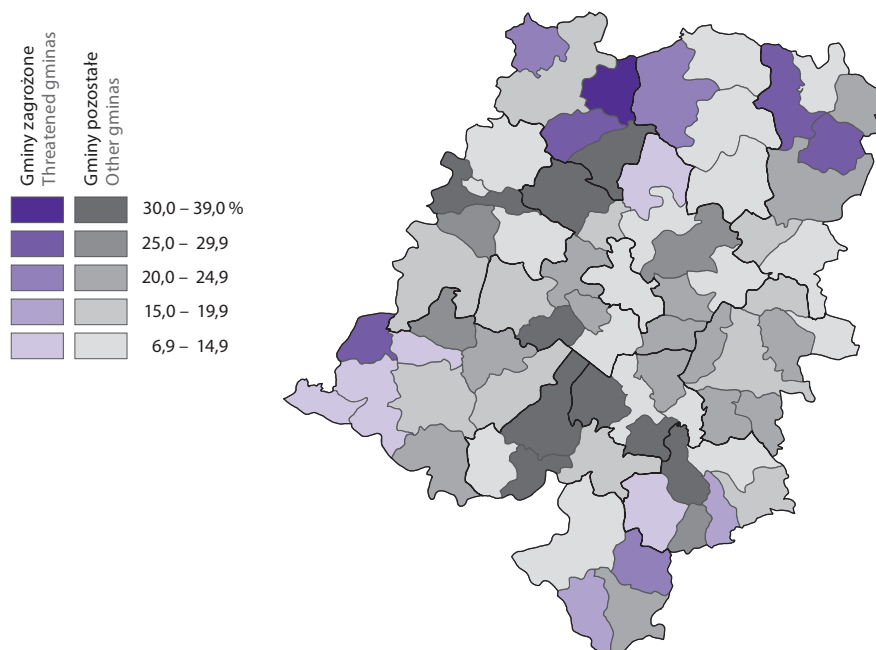
^a Dochody budżetu miasta na prawach powiatu obejmują środki otrzymane w ramach części gminnej i powiatowej.
 a Revenue of budget of the city with powiat status include funds received under the gmina and powiat parts.

Mapa 3. Wydatki ogółem budżetów gmin^a na 1 mieszkańca w 2023 r.
 Map 3. Total expenditure of the budgets of gminas^a per capita in 2023

a Wydatki budżetu miasta na prawach powiatu dotyczą zadań statutowych gminy i powiatu.
 a Expenditure of budget of the city with powiat status concerns the statutory tasks of gmina and powiat.

Mapa 4. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem budżetów gmin^a w 2023 r.
 Map 4. Share of investment expenditure in total expenditure of the budgets of gminas^a in 2023

a Wydatki budżetu miasta na prawach powiatu dotyczą zadań statutowych gminy i powiatu.
 a Expenditure of budget of the city with powiat status concerns the statutory tasks of gmina and powiat.

Źródła danych

- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
- Centralna Komisja Egzaminacyjna
- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
- Główny Urząd Geodezji i Kartografii
- Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
- Komenda Główna Policji
- Ministerstwo Edukacji Narodowej
- Ministerstwo Finansów
- Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
- Ministerstwo Klimatu i Środowiska
- Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
- Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
- Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
- Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
- Ministerstwo Zdrowia
- Regionalna Izba Obrachunkowa
- Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej
- Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Sources of data

- Agriculture Restructurisation and Modernisation Agency
- Central Examination Board
- General Directorate for National Roads and Motorways
- Head Office of Geodesy and Cartography
- Agricultural Social Insurance Fund
- National Police Headquarters
- Ministry of National Education
- Ministry of Finance
- Ministry of Development Funds and Regional Policy
- Ministry of Climate and Environment
- Ministry of Science and Higher Education
- Ministry of Family, Labour and Social Policy
- Ministry of Agriculture and Rural Development
- Ministry of Interior and Administration
- Ministry of Health
- Regional Chamber of Audit
- Patent Office of the Republic of Poland
- Social Insurance Institution